

**Euroopa Liidu
struktuuritoetus**

Eesti tuleviku heaks

RAKENDUSKAVA	Eesmärk 1 (Objective 1)
	Abikõlblik piirkond: Eesti
	Periood: 2007 – 2013
	CCI number: CCI 2007EE161PO001
	Rakenduskava nimi: Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
SEIRE	Aruande aasta: 2012
AASTAARUANNE	Seirekomisjoni poolt kinnitatud: (05.06.2013)

SISUKORD

1.	LÜHIKOKKUVÕTE	8
2.	EXECUTIVE SUMMARY	17
3.	RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE	25
3.1.	Olulisemad majandusarengud	25
3.2.	Olulisemad probleemid ja riskid	28
3.2.1.	Probleemid	28
3.2.2.	Hangetega seotud probleemid ja nende mõju meetmete rakendamisele ja rakenduskava eesmärkide täitmisele	29
3.2.3.	Riskid	30
3.3.	Olulisemad muudatustest valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ja õigusaktides.....	35
3.4.	Seosed ja mõjud valdkondade üleselt	36
3.4.1.	Panus ja seosed Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga ...	38
3.4.2.	Panus ja seosed Lissaboni strateegiaga.....	40
3.4.3.	Panus ja seosed Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega	40
3.4.4.	Panus ja seosed Läänemere strateegiaga.....	42
3.4.5.	Panus ja seosed horisontaalsete teemadega	44
4.	JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT	47
4.1.	Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides	47
4.2.	Järelevalve.....	48
4.2.1.	Korraldusasutuse ja makseasutuse järelevalve rakendusüksuse üle	49
4.2.2.	Korraldusasutuse järelevalve rakendusasutuse üle	50
4.2.3.	Muud olulised Korraldusasutuse tegevused.....	51
4.2.4.	Rakendusasutuste ja rakendusüksuste järelevalve toetuse saajate üle	51
4.3.	Auditid	53
4.3.1.	Projektauditite raames väljatoodud probleemid	54
4.3.2.	2012. aastal läbiviidud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditid ning kokkuvõtte nende tulemustest	56
4.4.	Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded	57
5.	SEIRE JA HINDAMINE	59
5.1.	Rakenduskava seire.....	59
5.2.	Läbiviidud hindamised ja uuringud	59
6.	TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON	64
6.1.	Ülevaade tegevusest ja parimad näited	64
6.2.	Avaliku arvamuse uuringu tulemused	66
7.	PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE	68
7.1.	Rakendamine prioriteetses suunas 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ 68	
7.1.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	68
7.1.2.	Finantsteave	82
7.1.3.	Finantsinstrumendid.....	84
7.1.4.	Vahendite vastastikune täiendavus	86
7.1.5.	Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)	86
7.1.6.	Hinnang rakendamisele.....	87
7.2.	Rakendamine prioriteetses suunas 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“	88
7.2.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	88

7.2.2.	Finantsteave	92
7.2.3.	Vahendite vastastikune täiendavus	94
7.2.4.	Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)	94
7.2.5.	Hinnang rakendamisele.....	94
7.3.	Rakendamine prioriteetsetes suundades 3 “Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“	96
7.3.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	96
7.3.2.	Finantsteave	107
7.3.3.	Vahendite vastastikune täiendavus	108
7.3.4.	Hinnang rakendamisele.....	109
7.4.	Rakendamine prioriteetsetes suunas 5 „Infoühiskonna edendamine“	110
7.4.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	110
7.4.2.	Finantsteave	116
7.4.3.	Vahendite vastastikune täiendavus	116
7.4.4.	Hinnang rakendamisele.....	117
7.5.	Rakendamine prioriteetsetes suundades 6 Horisontaalne tehniline abi ja 7 Tehniline abi.	118
7.5.1.	Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	118
7.5.2.	Finantsteave	121
7.5.3.	Hinnang rakendamisele.....	121
8.	SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF)	122
8.1.	Suurprojektide rakendamine	122
8.2.	Mahukate projektide rakendamine.....	125
	LISAD.....	129
	LISA 1. RAKENDUSKAVA MEETMED.....	129
	LISA 2. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF	132
	LISA 3. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÕIKES	133
	LISA 4. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES.....	134
	LISA 5. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE.....	138
	LISA 6. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT	140
	LISA 7. PAIKVAATLUSTE KATVUS.....	141
	LISA 8. VAIDED	142
	LISA 9. MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE	145
	LISA 10. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES	146
	LISA 11. TEISE FONDI TÜÜPI KULUTUSTE RAHASTAMISTABEL	149
	LISA 12. PROJEKTIAUDITID.....	150
	LISA 13. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED	152
	LISA 14. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED SUUNDADE LÕIKES	153
	LISA 15. FINANTSINSTRUMENTIDE RAKENDAMINE.....	156
	Allikas: KredEx, 22.05.2013	163
	Allikas: KredEx, 22.05.2013	171
	Allikas: KredEx, 22.05.2013	179
	Allikas: KredEx, 22.05.2013	188

TABELID

Tabel 1. Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkide täitmine.....	38
Tabel 2. Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkide täitmine.....	42
Tabel 3. Rakenduskava meetmete otsene panus Läänemere strateegiasse.....	44
Tabel 4. Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud Majanduskeskkonna arendamise rakenduskavas.....	55
Tabel 5. Tagasinõutud toetus.....	58
Tabel 6. Teavitus- ja kommunikatsioonitegevused perioodil 01.01.2007- 31.12.2012.....	64
Tabel 7. Indikaatorite saavutamine ettevõtluse suunas.....	69
Tabel 8. Finantsinstrumendid.....	84
Tabel 9. Meetmete näitajad võrdlusgrupiga korrigeerituna (võrdlusgrupiga korrigeeritud tabelites on valimi ettevõtete kasvust maha lahutatud Eesti keskmine ning saadud kasvu kiiruste vahe).....	85
Tabel 10. Indikaatorite saavutamine T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas.....	89
Tabel 11. Indikaatorite saavutamine transpordi suundades.....	97
Tabel 12. Indikaatorite saavutamine infoühiskonna suunas.....	111
Tabel 13. Indikaatorite saavutamine TA suundades.....	119
Tabel 14. Suurprojektid.....	122
Tabel 15. Suurprojektide rahastamistabel 31.12.2012 (kumulatiivne, MEUR).....	124
Tabel 16. Mahukate projektide rakendamine perioodil 01.01.2007- 31.12.2012.....	128
Tabel 17. Rakenduskava meetmete loetelu.....	129
Tabel 18. Tuumikindikaatorid kumulatiivselt 01.01.2007-31.12.2012.....	132
Tabel 19. Rakendamine prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2012.....	133
Tabel 20. Rakendamine maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2012.....	134
Tabel 21. Kumulatiivne finantsteave 01.01.2007-31.12.2012.....	138
Tabel 22. Sertifitseeritud kulud ja laekumised EK-lt perioodil 01.01.2007-31.12.2012.....	140
Tabel 23. Paikvaatluste katvus prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2012.....	141
Tabel 24. EASi Konsultantide paikvaatlused perioodil 01.01.2007- 31.12.2012.....	141
Tabel 25. Vaided 01.01.2007-31.12.2012.....	142
Tabel 26. Rakenduskava lõppenud projektid, millel on positiivne mõju horisontaalsetele teemadele prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007- 31.12.2012.....	145
Tabel 27. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2012 – prioriteetne valdkond.....	146
Tabel 28. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2012 – rahastamise vorm.....	147
Tabel 29. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2012 – territoorium.....	147
Tabel 30. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2012 – majandustegevuse valdkond.....	147
Tabel 31. Rakenduskava prioriteetsed suunad rahastamisallikate lõikes 01.01.2007-31.12.2012.....	149
Tabel 32. Auditite tähelepanekute analüüs rakenduskava rakendusüksuste lõikes... ..	150
Tabel 33. Projektiauditite valim: projektide jaotus ja auditite tulemused.....	151
Tabel 34. JKS auditid.....	152
Tabel 35. Rakenduskava riskide hindamise tulemus.....	153
Tabel 36. „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi” rakendamine.....	156

Tabel 37. Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogrammi rakendamine	163
Tabel 38. „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi” rakendamine	171
Tabel 39. „Allutatud laenu programmi” rakendamine	179

JOONISED

Joonis 1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetsed suunad ja meetmed	10
Joonis 2. Võetud kohustused ja väljamaksed prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007- 31.12.2012	11
Joonis 3. Rakenduskava n+ sihttasemete täitmine (allikas: Rahandusministeerium)..	12
Figure 1. Commitments undertaken and payments by priority axes for 01.01.2007- 31.12.2012.....	19
Figure 2. Attainment of the Operational Programme’s N+ target levels (source: the Ministry of Finance)	20
Joonis 4. Rakenduskavade seosed eelarvestrateegia, Riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegia, Läänemere strateegia ja Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkidega.....	37
Joonis 5: Uuringus vastajate soovid valdkondade lõikes lisainfot saada (allikas: F&A).	67
Joonis 6. Välisturistide arvu kasv võrreldes eelneva aastaga.	81
Joonis 7. Hooajalisus Euroopa majutusettevõtetes	82
Joonis 8. Rahuldatud taotluste arv maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2012.	136
Joonis 9. Rahuldatud taotluste arv elaniku kohta maakondade lõikes 01.01.2007- 31.12.2012.....	136
Joonis 10. Kinnitatud projektide eelarve elaniku kohta maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2012.	137

LÜHENDID

AA	auditeeriv asutus
EARK	Elukeskkonna arendamise rakenduskava
EAS	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
EK	Euroopa Komisjon
EL	Euroopa Liit
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
ettevõtluse suund	prioriteetne suund 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“
HTA	horisontaalne tehniline abi
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IKT	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
IKTP	„Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riiklik programm“
infoühiskonna suund	Prioriteetne suund 5 „Infoühiskonna edendamine“
IT	infotehnoloogia
JKS	juhtimis- ja kontrollisüsteemid
KA	korraldusasutus
KredEx	Sihtasutus KredEx
LMS	Läänemere strateegia
MA	makseasutus
MARK	Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MNT	Maanteeamet
OLAF	Euroopa Komisjoni Euroopa Pettustevastane amet
RA	rakendusasutus
RIA	Riigi Infosüsteemi Amet
RSKS	Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia
RÜ	rakendusüksus
SF	struktuurifondid
SFCS	struktuuritoetuse registri kesksüsteem
SFOS	struktuurifondide operatiivsüsteem
Start-up Eesti	Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti“
TAK	tehnoloogia arenduskeskus
T&A	teadus- ja arendustegevus
T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund	Prioriteetne suund 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“
TJA	Tehnilise Järelevalve Amet
transpordi ERF suund	prioriteetne suund 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“
transpordi suunad	prioriteetne suund 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja prioriteetne suund 4

transpordi ÜF suund	„Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“ koos prioriteetne suund 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ väike ja keskmise suurusega ettevõtted
VKE	Veeteede Amet
VTA	Ühtekuuluvusfond
ÜF	

1. LÜHIKOKKUVÕTE

Käesolev seirearuanne kajastab Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava (MARK) elluviimist 2012. aastal. Aruanne hõlmab nii finants- kui ka sisulist informatsiooni rakenduskava prioriteetsete suundade ja nendega hõlmatud meetmete rakendamise kohta perioodil 01.01.2007- 31.12.2012 seisuga 31.12.2012. Aruanne on kumuleeruv ja eelmiste aastate aruannetes sisaldunud informatsiooni ei taasesitata¹.

Aruandes kajastatakse esmalt rakenduskava elluviimist tervikuna ning seejärel üksikasjalikumalt prioriteetsete suundade kaupa. Aruande üldosas (ptk 3-6) käsitletakse rakenduskava elluviimisel tekkinud olulisemaid probleeme, muudatusi, järelevalve-, seire- ja hindamistegevuse tulemusi ning teavitamisalast tegevust.

Iga prioriteetse suuna osas antakse ülevaade eesmärkide täitmisest nii sisuliste indikaatorite kui rahastamisotsustega võetud kohustuste ning väljamaksete kaudu. Selle põhjal antakse kokkuvõttev administratsiooni hinnang rakendamisele. Eraldi alapeatükid annavad ülevaate suurprojektide ja mahukate projektide rakendamise seisust.

Rakenduskava rakendatakse kokku seitsmes suunas kokku 45 meetmega (joonis 1):

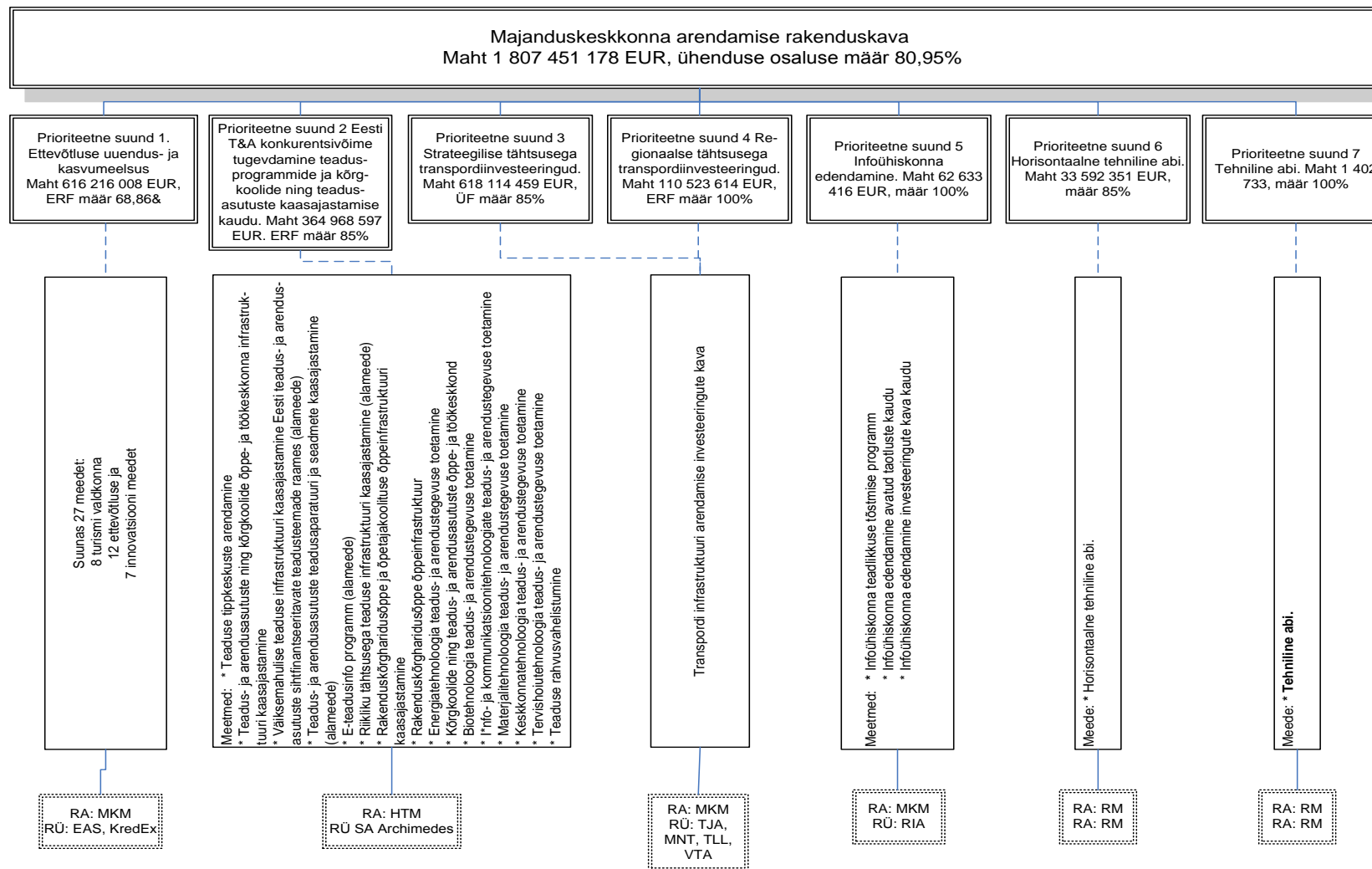
- Prioriteetse suuna 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ (*ettevõtluse suund*) rakendusasutuseks (RA) on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) ning rakendusüksusteks (RÜ) on Sihtasutus KredEx (*KredEx*) ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS). Suund jaguneb 28 meetmeks, mida viiakse ellu programmide (9 tk) ja avatud taotlusvoorude (19 tk) kaudu. Avatud on 25 meetet, suletud² on 3 meetet. 2012. aasta oktoobris avati üks uus meede „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeeringu toetus“, mille eesmärgiks on suurinvestorite kaasamine Eesti majandusse ja teenuste ekspordi arendamine. Ettevõtluse suund moodustab 29% rakenduskava ühenduse poolsest kogueelarvest.
- Prioriteetse suuna 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ (*T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund*) RAKs on Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) ning RÜks on Sihtasutus Archimedes (*Archimedes*). Suund jaguneb 12 meetmeks, mida viiakse ellu programmide (5 tk), investeeringute kavade (2 tk) ja avatud taotlusvoorude (13 meetet/alameedet) kaudu. Avatud on kõik 12 meetet. Ühegi meetme tegevused ei ole seisuga 31.12.2012 lõppenud. Suund moodustab 21,2% rakenduskava struktuurifondide kogueelarvest.
- Prioriteetsete suundade 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ (*transpordi ÜF suund*) ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine“ (*transpordi ERF suund, koos transpordi suunad*) RA on MKM ning RÜd on, Maanteeamet (MNT), Tehnilise Järelevalve Amet (TJA) ja AS Tallinna Lennujaam (TLL). Kuni 31.12.2012 oli Veeteede Amet (VTA) samuti RÜ, kuid alates 01.01.2013 on transpordi valdkonnas 3 RÜ-d. Suundi rakendatakse ühtse meetmena, mida viiakse ellu investeeringu kavana. Antud suunad moodustavad kokku 43,5% rakenduskava struktuurifondide kogueelarvest.

¹ v.a arusaadavuse huvides vajalikud süsteemi üldkirjeldused

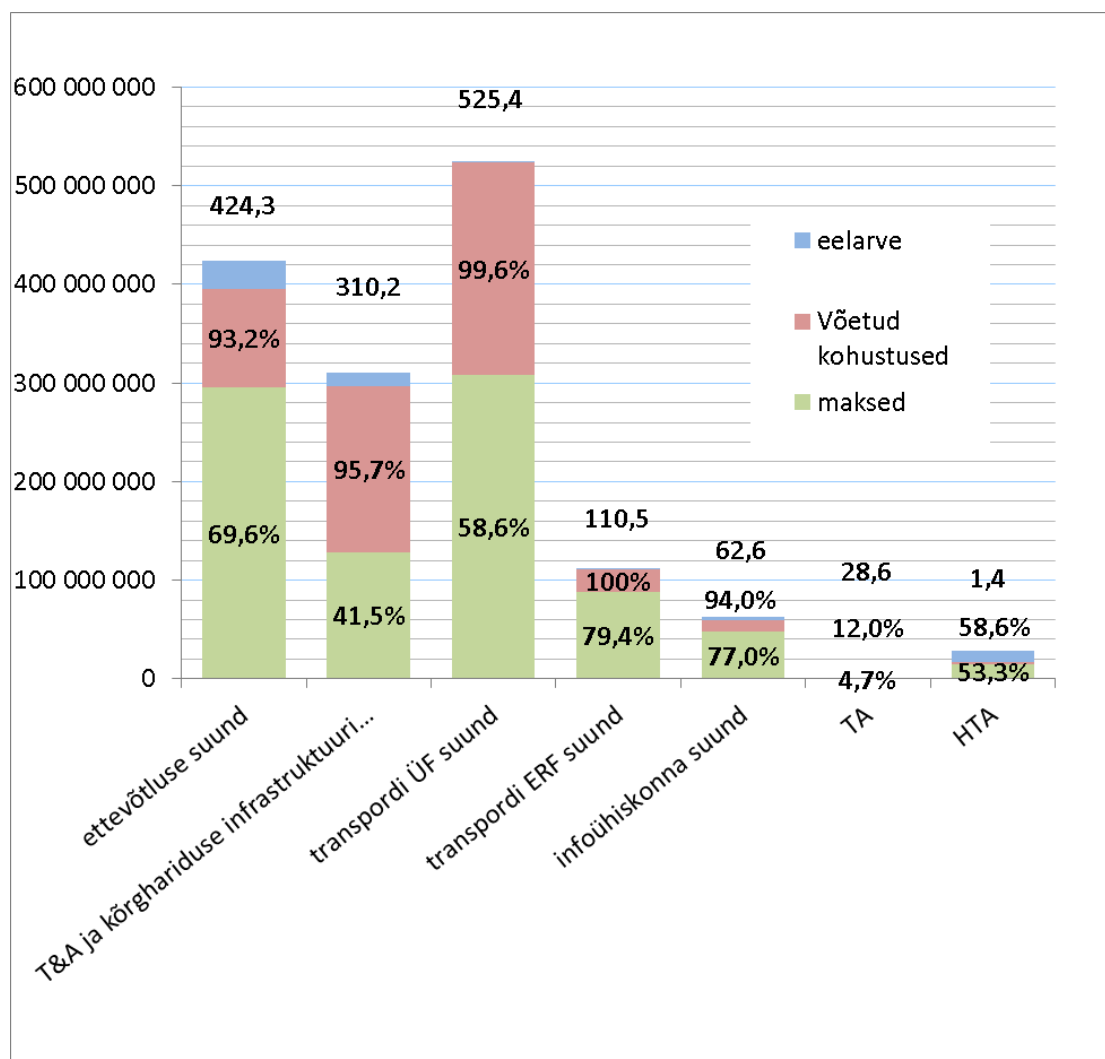
² Kõik meetme projektid on toetuse väljamaksed saanud ja nende lõpparuanded on kinnitatud.

- Prioriteetse suuna 5 „Infoühiskonna edendamine“ (*infoühiskonna suund*) RA on MKM ning RÜ Riigi Infosüsteemi Amet (*RIA*). Suunas rakendatakse ühte programmi, ühte investeringute kava ning ühte avatud taotlusvooru meedet. Suuna eelarve moodustab 4,3% rakenduskava struktuurifondide kogueelarvest.
- Prioriteetsete suundade 6 „Horisontaalne tehniline abi“ ja 7 „Tehniline abi“ RAKs ja ka RÜks on Rahandusministeerium (*RM*) ehk Korraldusasutus (*KA*). Antud suunad moodustavad oma eelarvega 2% rakenduskava struktuurifondide kogueelarvest.

Rakenduskava 57 indikaatorist on aruandlusperioodi lõpuks 2015. aasta sihttase täidetud 23 puhul. 2012. aasta andmed puuduvad 13 indikaatori puhul, sest andmed on kättesaadavad viiteajaga, mõnede andmete puhul vähemalt aasta hiljem või regulaarselt teostatava uuringuga, mida tehakse iga paari aasta tagant. 13 indikaatori 2015. aasta sihttasemed jäävad globaalse ebakindluse ja võlakriisi jätkumise või valesti seatud sihttaseme tõttu täitmata (neist kuus ettevõtluse suunas, neli transpordi suundades, kaks infoühiskonna suunas ning üks TA suunas) ning 4 indikaatori osas on 2015. aasta eesmärgi saavutamine kaheldav. Ülejäänud 17 indikaatori puhul peaks 2015. aasta sihttase olema täidetav.

Joonis 1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetsed suunad ja meetmed

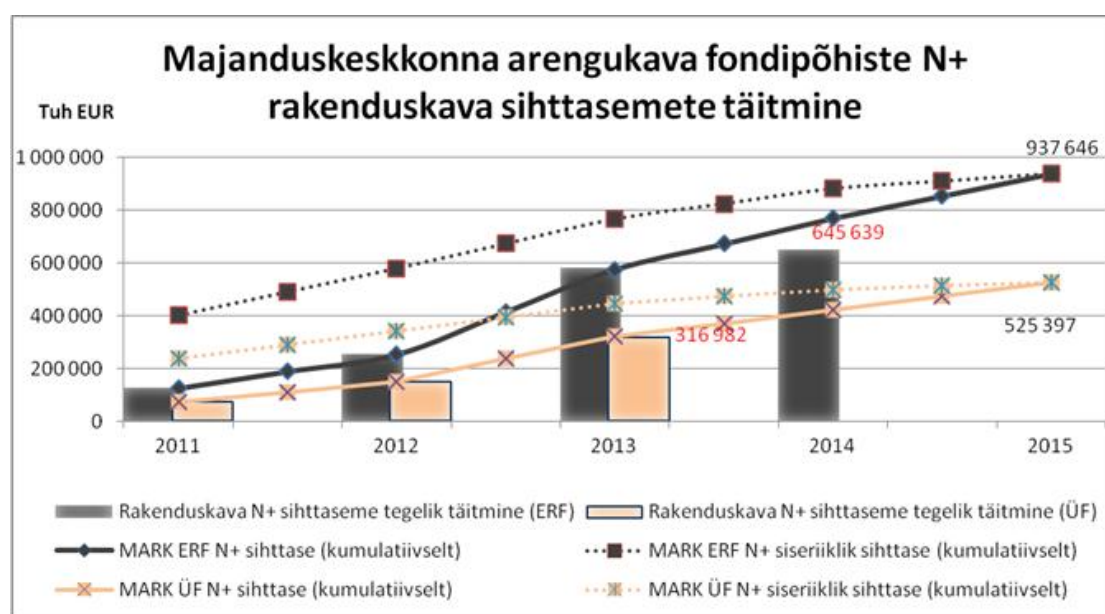

Joonis 2. Võetud kohustused ja väljamaksed prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007- 31.12.2012

Rakenduskava ühenduse eelarvest on aruandlusperioodi lõpuks kohustustega kaetud 96%, millest 63% on ka välja makstud (60,4% rakenduskava ühenduse eelarvest). Kuna kohustuste maht läheneb 100%-le ning väljamaksed on plaanipärasel hinnangul finantsprogressile hea. Võrreldes 2011. aastaga on kohustuste maht kasvanud 7,9% ja väljamaksed 17,1%. Ühenduse eelarvest on enim kohustustega kaetud transpordi suund, seejuures transpordi ERF suund 100%-liselt. Kui arvestada suuna kogueelarvet on ettevõtluse, T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri ja transpordi suundades ületatud 100% piir, sest avaliku ja erasektori võetud kohustused ja tehtud väljamaksed on planeeritud avaliku ja erasektori osalusest suuremad (Lisa 5). Kõrgemad on ühenduse osaluse väljamaksed transpordi ERF ja infoühiskonna suundades, mõlemas suunas on üle 75% planeeritud vahenditest välja makstud. Kui vaadata kogueelarvet põhiselt on väljamaksed kõrgeimad transpordi ERF suunas (84%) ning ettevõtluse suunas (87%), viimases suures osas lisanduva erasektori finantseeringu tõttu. Madalaimad on ühenduse osaluse väljamaksed tehnilise abi (4,7%) ja T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas (41,6%). Ka koondelarvega võrreldes on antud suundades madalaimad maksed. Tehnilise abi väljamaksed on madalad tulenevalt toetatavate tegevuste eripärast ja vahendite optimistlikust

planeerimisest, mis on reaalselt leidnud vähe kasutamist. Kasutamiskiivsuse suurendamiseks plaanib RM muuta tehnilise abi meetme määrust, mis lubaks MARK tehnilise abi vahenditest rahastada rakenduskavade meetmetepõhiseid uuringuid ja hindamisi. T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna väljamaksed on madalamad tulenevalt meetmete hilisemast avanemisest. Viimastel aastatel on siiski vastavalt meetmete avanemisele aasta aastalt kasvanud ka väljamaksed. Transpordi ÜF suunas on välja makstud 59% ühenduse eelarvest. Kuna transpordi ÜF suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulub ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete veelgi hüppelisemat tõusu võiks prognoosida seoses projektide edenemisega alates 2013. aasta teisest poolest. 2014. aasta lõpu seisuga on plaanis enamus ÜF projektid ellu viia, osa projekte jääb ka 2015. aasta teise poole.

Rakenduskava N+2/N+3 sihttase on 2012. aasta osas täidetud ning hetkeseisu põhjal võib prognoosida ka 2013. aasta täitmist (joonis 3).

Joonis 3. Rakenduskava n+ sihttasemete täitmine (allikas: Rahandusministeerium)³

Üldjoontes võib **ettevõtluse suuna** tegevuste elluviimist aruandeperioodil pidada heaks. Suuna 23 indikaatorist 11 indikaatori puhul on 2015. aasta sihttase juba täidetud ning võib eeldada veel paari indikaatori 2015. aasta sihttaseme täitmist. 6 indikaatori (otseinvesteeringute positsiooni suhe, asukafirmade arv, turismi indikaatorid) 2015. aasta sihttasemed jäävad globaalse ebakindluse ja võlakriisi jätkumise tõttu tõenäoliselt täitmata ning 4 indikaatori (lisandväärtus töötaja kohta, innovatsiooniinvesteeringud, tegelemine intellektuaalomandi kaitsega, uute tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtetes) osas on 2015. aasta eesmärgi saavutamine kaheldav või pole teada. Kahe indikaatori (ettevõtete tegelemine intellektuaalomandi kaitsega ja uute väljatöötatud tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas) osas puuduvad kindlad prognoositavad andmed, sest indikaatorid ei olnud viimastes Community Innovation Survey (CIS) uuringutes kajastatud. 2012. aasta andmed puuduvad 13 indikaatori puhul, sest andmed on kättesaadavad viiteajaga, mõnede andmete puhul vähemalt aasta hiljem või regulaarselt teostatava uuringuga, mida tehakse iga paari aasta tagant.

³ N+ analüüsi aluseks on MA poolt EK-le deklareeritud kulud, sh EK poolt tehtud ettemaksed.

Eesti ettevõtlus- ja innovatsioonipoliitika vahehindamise uuringu tulemused tõid välja, kapitalile ligipääsu parandamisega läbi finantsinstrumentide on finantsinstrumente kasutanud ettevõtjate lisandväärtus kasvanud rohkem kui Eesti keskmine. Lisaks selgus, et ilma eksporditoetusega oleks ettevõtte turundustegevusi tehtud väiksemas mahus ja pikema aja jooksul ning ekspordikäibe kasv uuritud ettevõtetes oleks ilma toetusega olnud väiksem. Sellest järeldub, et eksporditoetuse väljastamine täitis edukalt oma eesmärgi ehk suurendas Eesti ettevõtete konkurentsivõimet.

Teadmiste ja tehnoloogiasirde eesmärgi poolelt on näha ülkoolide spin-off ettevõtete arvu tõusu ning ühtlasi ka ülikoolide huvi kasvu välja töötatud toodete kommertsialiseerimise vastu, viimast näitab ka ülikoolide ja T&A asutuste tulu tõus lepingulistest töödest ettevõtetele.

Suuna ühenduse eelarvest on kohustustega kaetud 93%, millest 75% on ka välja makstud (70% suuna eelarvest). Seega on hinnang finantsprogressile hea.

Sisuliste tegevuste poole pealt olulisi muutusi võrreldes planeerituga ei olnud, samas taotlejate ja partnerite aktiivsuse osas osutusid tegelikud tulemused planeeritust tagasihoidlikumaks. Põhjused on programmi erinevad, aga läbiva põhjusena võib välja tuua partnerite võimekuse ja taotlejate teadlikkuse ülehindamist. Samuti esineb olukordi, kus meetmete kavandamisel ja disainimisel võidakse taotlejate/klientide reaalseid vajadusi valesti hinnata. Seni saadud kogemusi on plaanis hakata rakendama uue programmeerimisperioodi planeerimisel ja vahepealsete katsemeetmete väljatöötamisel ja rakendamisel.

Üldjoontes võib prioriteetse suuna rakendamisega rahule jääda. Finantsprogress on plaanipärane ning vahendid suudetakse rakendusperioodi jooksul ära rakendada. Seatud sisuliste eesmärkide täitmise poole on järjekindlalt liigutud, hoolimata vahepealsest majandussurutisest.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas avati 2012. aastal meede „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“, kus toimus ka taotlusvoor. Lisaks käivitus 2012. aasta mais info ja kommunikatsioonitehnoloogia alameetmes „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (IKTP) rakendusprogramm“. Põhirõhk oli 2012. aastal juba varasemalt käivitunud projektide ning ka 2012. aastal rahastamist leidnud projektide koordineerimisel.

Suuna kaheksast indikaatorist on 2015. aasta sihttase ületatud nelja indikaatori puhul ning arvestades asjaolu, et suur osa meetmetest avanes alles 2011. aastal, ei ole põhjust kahelda ka ülejäänud nelja indikaatori ning püstitatud lõppeesmärkide täitmisel. Pigem võib siinkohal täheldada ebakõla eesmärkide kiire saavutamise ning vahendite tegeliku kasutuselevõtu vahel, mis viitab liialt tagasihoidlikule eesmärkide seadmisele.

Arvestades asjaoluga, et aruandeaasta seisuga on kõik meetmed avatud ning kohustuste võtmine ulatub 94,6%-ni, on loodud eeldused rakenduskavas püstitatud eesmärkide täitmiseks. Suuna väljamaksete maht on võrreldes 2011. aastaga kasvanud 23%-lt 41%-ni, mis näitab olulist edasiminekut. Kuna valdav osa vahenditest on kohustustega kaetud ja projektid käima läinud, võib eeldada samasugust väljamaksete progressi ka 2013. aastaks. Meetmete avamise viibimine on toonud toetuse saajate jaoks kaasa tegevuste kuhjumise perioodi lõpuaastatele (eelarveperioodi kolmele lõpuaastale on jäänud 59% vahendite kasutamine ja administreerimine) ja eeldab üsna intensiivset vahendite kasutamist toetuse saajate poolt.

Nõudlus toetuse järele on enamiku meetmete lõikes olnud suur. Regionaalselt on toetus teadus- ja arendusasutuste ning ülikoolide asukoha järgi jaotunud eelkõige Tartu ja Tallinna vahel, muudes maakondades asuvad toetuse saajad on eelkõige seotud rakenduskõrgharidusõppe meetmetega (rakenduskõrgkoolid, ülikoolide kolledžid).

Perioodi peamiseks probleemideks on endiselt meetmete hilinenud avanemine ning sellega seotud toetuse saajate ja rakendusüksuse administratiivse koormuse kuhjumine perioodi lõpuaastatele. Meetmete hilise avamise tõttu on risk, et elluviidavates programmides ja projektides jääb vahendeid üle, kuid olemasolevate andmete põhjal on keeruline prognoosida vahendite tegelikku jääki. Rakendusasutus on hetkel analüüsimas aeglasemalt edenevaid programme (TERVE, Teaduse rahvusvahelistumine). Vabade vahendite ümber suunamisel tuleb ka hinnata, milliseid tegevusi on võimalik veel ajaliselt rakendada. Kulutüüpe arvestades tulevad kõne alla eelkõige soetuste ja renoveerimisega seotud meetmed, kus on ka tegelik rahavajadus olemas nt (aparatuuri meetmed, TA asutuste ja ülikoolide õppe- ja töökeskkonna kaasajastamise meede, riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri meede). Projektide tasandil on peamised elluviimisega seonduvad probleemid seotud riigihangete korrektse läbiviimisega.

Perioodi peamiseks kordaminekuks võib pidada kõigi meetmete lõplikku avanemist. Olulise edusammuna võib ka välja tuua meetmes „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ vabanenud vahendite ümberjagamise projektide vahel, kus ehitused olid kallinenud ning kus lisavahendid aitavad kaasa nende projektide tulemuslikule elluviimisele.

Arvestades 2012. aasta prognooside täitmist, võetud kohustusi, kumulatiivseid väljamakseid ning liikumist prioriteetse suuna eesmärkide täitmise suunas, on rakendusüksuse hinnang aruandeaastale rahuldav. Rakendusasutus hindab suuna edenemist kumulatiivselt rahuldavaks, kuid võttes arvesse edusamme 2012. aastal, on hinnang aruandeaastale hea.

Transpordi suundades ühegi indikaatori 2015. aasta sihttaseme täidetud ei ole, kuid 7 indikaatori osas võib prognoosida sihttasemete täitmist vastavate projektide lõppemisel. Kuigi „ühistranspordiga tehtud sõitude arvu“ indikaator jääb perioodi lõpuks täitmata on suudetud ühistranspordi kasutuse langustrend peatada. Vaadates alternatiivse indikaatori – transpordiliikide sõitjakäive – trendi on näha, et rongiliikluse osakaal on suurenenud ning rongiliikluse sõitjakäive on võrreldes teiste ühistranspordiliikidega vähem vähenenud. Veebruaris 2012 muudeti investeeringute kava. Järgmine investeeringute kava muudatus seoses projektide mahtude ja ulatuse muutumisega on planeeritud 2013. aastasse.

MKM hinnang transpordi ERF suuna finantsprogressile on väga hea, sest suuna ühenduse eelarvest on kohustusi võetud 99,99% ja väljamakseid teostatud 79%. 2012. aastal valmis 2 projekti (regionaalsed maanteed, mõõdistuslaev) ja seega on ERF suunas kokku lõpetatud 4 projekti. Hinnang transpordi ÜF suuna finantsprogressile on pigem hea. Suuna ühenduse kogueelarvest on kohustusi võetud 99,6% ja väljamakseid teostatud 58,6%.

Peamised probleemid aruandlusperioodil olid taas hangete kallinemised ning vaidlustused. Hangete kallinemise riski maandamiseks kasutati jätkuvalt tehniliste projektide korrigeerimist, tööde optimeerimist, projektide eesmärkide ülevaatamist ja muutmist, koostööd KA, RÜ-de ja toetuse saajatega, et ühiselt parimaid lahendusi leida. Vaidlustused pikendavad projektide valmimist.

Olulisimaks kordaminekuks 2012. aastal võib nimetada valminud projekte. Valmis Pärnu ümbersõidu projekt, millega täideti projekti eesmärgid – tagada sujuv ja ohutu liiklus nii kohalikele liiklejatele kui ka transiidile, viia tee seisunditase vastavusse kaasaja nõuetele ja parandada teekeskonda. 2012. aastal valmisid ka Viitna möödasõit ning regionaalsete maanteed koondprojekt. Tartu ida- ja läänepoolse ringtee projektid said töösse, mis võimaldab projektid ellu viia 2015. aasta teiseks pooleks. Raudtee valdkonnas rekonstrueeriti Türi-Viljandi raudteelõik, lõigu läbimise aeg on rongidel kuni 12 minutit lühem võrreldes eelnenud olukorraga. Valmis ka Rail-Baltic’u (Tallinna-Tartu lõik) projekt. Tallinnast-Tartusse sõidab rong nüüd valdavalt 120 km/h ja võimalik, et tulevikus ka lõiguti kiiremini, edestades ajaliselt busse.

Ühtlasi soetati möödistslaev veeteede hüdrograafiliseks möödistamiseks. Laev hakkab tegema avamere möödistsustoid ning vajadusel täitma ka ülesandeid Eesti merealadel ja rahvusvahelistes vetes.

Eeltoodut arvesse võttes on hinnang meetme rakendamisele kokkuvõttes hea.

Infoühiskonna suuna programmis „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ oli aruandeperioodi lõpuks vastavalt iga-aastastele tegevuskavadele läbi viidud tegevusteks rakendatud 2,6 mln eurot, mis on 76% programmi mahust. Meetmes „Infoühiskonna edendamine investeringute kavade kaudu“ oli aruandeperioodi lõpuks projektide eelarveid kinnitatud 90% ulatuses planeeritud meetme mahust ja välja makstud toetust 73%. 2012. aastal oli eesmärgiks eelmiste aastate investeringu kavadega kinnitatud projektide realiseerimine ja lõpetamine. Avatud taotlusmeetme raames oli aruandeperioodi lõpuks läbi viidud 11 avatud taotlusvooru, milles rahuldati 153 taotlust. Aruandeperioodi lõpuks on välja makstud 90% meetmele planeeritud toetusest ja kohustustega kaetud üle 95%.

Lähtudes indikaatoritest, võib väita, et eesmärkide saavutamine toimub plaanipäraselt ja seatud ajaraamistikus, mida toetab suur väljamaksete protsent ning rahastatud projektide hulk. Paljud projektid on juba tänaseks saavutanud laiaulatuslikku mõju. Väga hästi on rakendunud tegevussuund, mis haarab endas inimeste internetikasutust ja muu hulgas kiire interneti arenguid. Samuti on jätkuvalt tõusvas trendis e-ID kasutamine, mis tuleneb eelkõige uute rakenduste loomisest ja kasutajate teadlikkuse tõusust. Suureks väljakutseks on endiselt avalike teenuste arendamine infoühiskonnas, mis vajab läbimõeldumat tegevust ja eelkõige vanadest harjumustest loobumist. 2012 alustati „avalike teenuste rohelise raamatu“ koostamisega, mis on oluline sisend ka struktuurivahendite planeerimisel.

Nõudlus IT arenduste järele avalikus sektoris on suur ning erasektor on suutlik ka teenust pakkuma. Teisalt on riigihangete venimine üks väljakutseid, mis tuleneb eelkõige arenduste keerukusest. Tagasinõuded ja vained ei ole rakendamist takistanud ning maakondlikult on arendused peamiselt ühtlaselt jagunenud. Märkimisväärseid probleeme aruandlusperioodil ei esinenud.

Hinnang prioriteetses suuna rakendamisele tervikuna sh finants- ja sisulisele progressile aruandeperioodil on hea. 2012. aastal eelarvesse kavandatu on olulisel määral täidetud, samuti võetud kohustused ja väljamaksed kumulatiivselt kogu perioodi perspektiivi arvestades. Siiski, rahul ei saa olla „WAI“ indikaatoriga (kodulehtede kasutatavus), mille sihttaseme seadmine oli liigselt optimistlik mitte ainult Eestis, vaid ka EL tasandil.

RMi hinnang taotletud **horisontaalse tehnilise abi** vahendite kasutamisele on väga hea, kuna aruandlusperioodil on HTAs projektide kinnitatud eelarvetest tehtud väljamakseid 91%. **MARK tehnilise abi** meetme kasutamiskiirus on väga madal,

sest alates 2007. aastast on selles meetmes tehtud väljamakseid vaid 5% ulatuses. Hinnang indikaatorite saavutamisele on väga hea, sest nii nagu 2011. aastal, saavutati ka 2012. aasta eesmärgid ning osaliselt ületati sihtindikaatorid. Arvestades tehnilise abi meetmete nii finants- kui ka sisulist arengut, on koondhinnang tehnilise abi rakendamisele tervikuna hea.

Üldjoontes võib rakenduskava tegevuste elluviimist aruandeperioodil pidada heaks. Eesmärkide täitmine on kokkuvõttes olnud edukas ning enamuse indikaatorite puhul täidetakse 2015. aasta sihttase. Finantsprogress on plaanipärane, kõik rakenduskava meetmed on kas avatud või juba suletud ning järjekindlalt on liigutud seatud sisuliste eesmärkide täitmise poole. Sisuliste tegevuste poole pealt olulisi muutusi võrreldes planeerituga ei olnud.

Seirekomisjoni koosolekul 05.06.2013 osales 13 seirekomisjoni liiget või asendusliiget, lisaks 2 EK vaatlejat ning 16 vaatlejat ministriumidest ja partnerorganisatsioonidest.

Vastuvõetud otsused, seisukohad (sh võimalikud tähtajad nende realiseerimiseks):

- Kinnitada 2012. aasta Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava seirearuanne.

2. EXECUTIVE SUMMARY

This Monitoring Report covers the implementation of the Operational Programme for the Development of Economic Environment (hereinafter: OP) in 2012. The Report includes both financial and substantial information about the implementation of the Operational Programme's priority axes and involved measures during the period of 01.01.2007- 31.12.2012, as of 31.12.2012. The Report is cumulative and does not repeat the information presented in Reports of previous years⁴.

The Report covers first the implementation of the Operational Programme as a whole and then in detail by priority axes. The general part of the Report (chapters 3-6) covers significant problems that occurred upon implementing the Operational Programme, and also changes, results of supervision, monitoring and assessments, and awareness activities.

For each priority axis, the Report provides an overview of fulfilment of its targets, both as substantial indicators and as payments made and commitments undertaken with funding decisions. On that basis, the administration's summary assessment for the implementation is provided. Separate sub-chapters cover the status of implementing major projects and other large projects.

The Operational Programme is implemented in a total of seven priority axes with a total of 45 measures:

- Priority axis 1 "Innovation and growth capacity of enterprises" (*the entrepreneurship priority axis*): its intermediate body (IB) is the Ministry of Economic Affairs and Communications (MoEAC) and the implementing agencies (IA) are the Fund KredEx (*KredEx*) and the Enterprise Estonia (EAS). The priority is divided into 28 measures implemented via programmes (9 pcs) and open application rounds (19 pcs). 25 measures are open, 3 measures are closed⁵. One new measure was opened in October 2012 – "Industrial and service undertaking's investment support", with the goal of involving major investors into Estonian economy and into developing the export of Estonian services. The entrepreneurship priority makes up 29% of the Operational Programme's total budget from Community funding.
- Priority axis 2 "Improving the competitiveness of Estonian R&D through the research programmes and modernisation of higher education and R&D institutions" (*the R&D and higher education infrastructure priority axis*): its IB is the Ministry of Education and Research (MoER) and the IA is the Archimedes Foundation (*Archimedes*). The priority is divided into 12 measures implemented via programmes (5 pcs), investment plans (2 pcs) and open application rounds (13 measures/sub-measures). All 12 measures are open. None of the measures have completed their activities as of 31.12.2012. This priority makes up 21,2% of the Operational Programme's total budget from Structural Funds.
- Priority axes 3 "Transport investments of strategic importance" (*the CF transport priority axis*) and 4 "Development of regional transport infrastructure" (*the ERDF transport priority axis, together called the transport priority axes*): their IB is the MoEAC and the IA-s are the Road

⁴ Except general system descriptions necessary for comprehensibility.

⁵ All projects of such a measure have received support payment and their final reports have been approved.

Administration (*MNT*), the Technical Surveillance Authority (*TJA*) and AS Tallinna Lennujaam (*TLL*). The Maritime Administration (*VTA*) was also an IA until 31.12.2012, but since 01.01.2013 there are 3 IA-s in the field of transportation. These priority axes are implemented as a unified measure in the form of an investment plan. The priorities make up 43,5% of the Operational Programme's total budget from Structural Funds.

- Priority axis 5 "Development of information society" (*the information society priority axis*): its IB is the MoEAC and the IA is the Estonian Information Systems Authority (*RIA*). This priority is implemented via one programme, one investment plan and one open application round measure. The budget of the priority makes up 4,3% of the Operational Programme's total budget from Structural Funds.
- Priority axes 6 "Horizontal Technical Assistance" and 7 "Technical assistance": their IB and also the IA is the Ministry of Finance (*MoF*) i.e. the Managing Authority (*KA*). These priorities have a budget of 2% of the Operational Programme's total budget from Structural Funds.

Out of the Operational Programme's 57 indicators, 23 have reached their 2015 target level at the end of the reporting period. 13 indicators have no data for the year 2012, as those data become available with a delay, in some cases no less than a year later, or are gathered in a regular survey implemented every couple of years. The 2015 target levels of 13 indicators remain unattained due to global uncertainty and continuing debt crisis or because of incorrectly set target levels (of those, six are in the entrepreneurship priority axis, four are in the transport priority axes, two are in the information society related priority axis and one is in the TA priority axis); attainment of the 2015 target levels of 4 indicators is doubtful. For the remaining 17 indicators, the 2015 target levels should be reachable.

By the end of the reporting period, 96% of the Operational Programme's budget from Community funding have been covered with commitments; of this, 63% have been paid out (60,4% of the Operational Programme's budget from Community funding). As the volume of obligations nears 100% and payments have been as planned, the assessment given for the financial progress is good. Compared to the year 2011, the volume of commitments has increased by 7,9% and payments have increased by 17.1%. The transport priority axes have the highest rate of covering their Community budget with obligations, the ERDF transport priority axis having a 100% rate there. Considering the total budget for the priority, the priority axes of entrepreneurship, R&D and higher education infrastructure, and transport priority axes have passed 100% as the obligations undertaken and the payments made in the public sector and the private sector are higher than the planned participation of those sectors (Appendix 5). Community funding payments are higher in the priority axes of transport ERTF and information society – over 75% of the planned funds are paid out in both priorities. When looking at the total budget, payments are the highest in the ERDF transport priority axis (84%) and in the entrepreneurship priority axis (87%); the latter is largely due to added funding from the private sector. The lowest payments from Community funding are in the priority axes of technical assistance (4.7%) and R&D and higher education infrastructure (41.6%). Also, the rate of payments to the total budget is the lowest in those priority axes. Payments of the technical assistance priority axis are low due to the specifics of activities supported and due to optimistic planning of funds which have found little use in reality. In order to increase usage

activity, the MoF is planning to amend the regulation of the technical assistance measure to enable research and assessments based on the Operational Programme’s individual measures to be financed from the OP funds intended for technical assistance. The payments of the R&D and higher education infrastructure priority axis are low due to the later opening of its measures. Still, payments have been increasing in the recent years as new measures have been opened. In the transport CF priority axis, 59% of the Community funding have been paid out. As the projects in the CF transport priority axis are usually very large, with proportionally longer preparation times, the payments could be forecasted to increase even more rapidly starting from the second half of 2013 in relation to its projects further progress. Most of the projects in the CF transport priority axis are planned to be implemented by the end of 2014; some projects will persist into the second half of 2015.

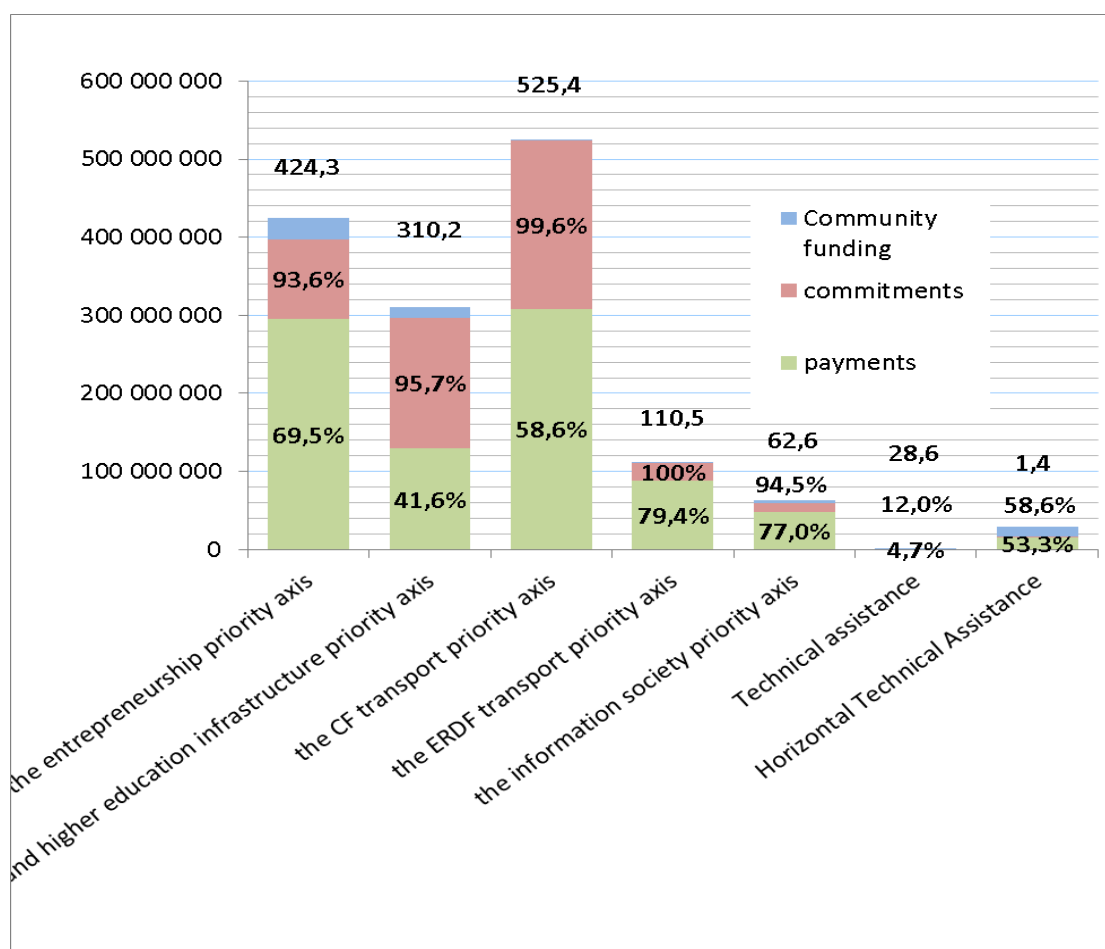

Figure 1. Commitments undertaken and payments by priority axes for 01.01.2007-31.12.2012

The Operational Programme’s N+2/N+3 target level for 2012 has been reached and the current situation enables to forecast that the target level for the year 2013 will also be reached (Figure 2).

Fulfilment of the fund-based N+ target levels of the Operational Programme for the Development of Economic Environment

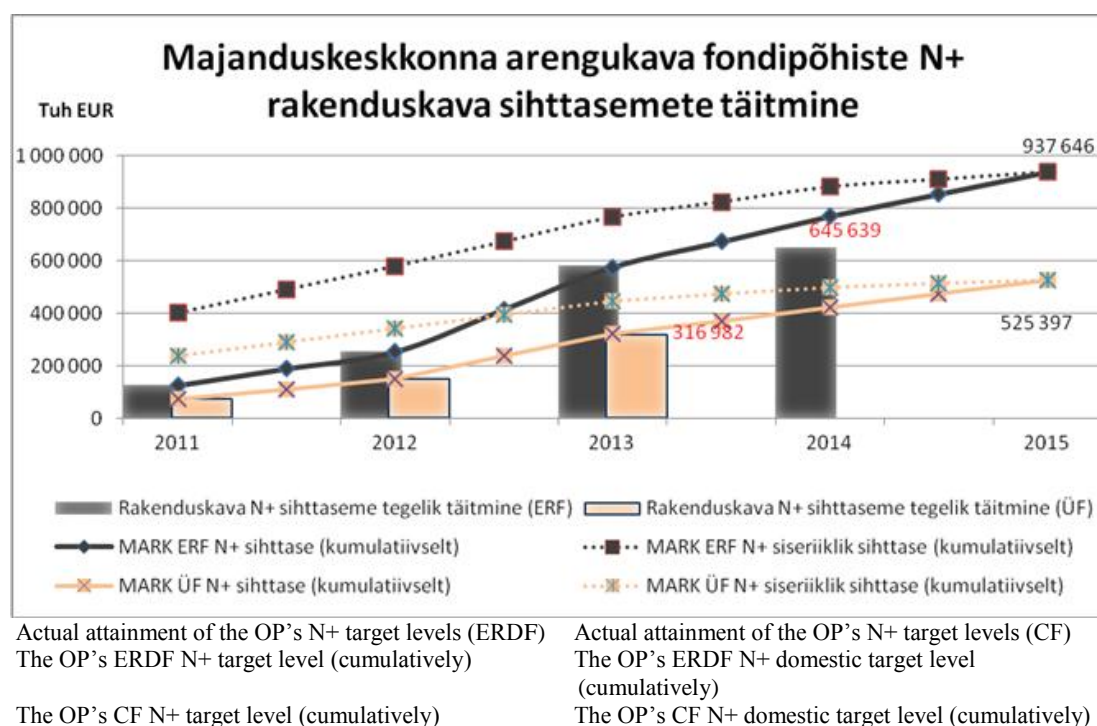

Figure 2. Attainment of the Operational Programme's N+ target levels (source: the Ministry of Finance)⁶

In general, the implementation of the **entrepreneurship priority axis** activities in the reporting period can be considered good. 11 of the priority's 23 indicators have already reached their 2015 target level and a couple of other indicators are also expected to reach the level set. The 2015 target levels of 6 indicators (direct investment/GDP level, number of enterprises in science and technology parks, tourism indicators) on will probably remain unattained due to global uncertainty and continuing debt crisis, and 4 indicators (added value per employee, innovation investments of enterprises, enterprises protecting intellectual property, number of new technologies, products, services developed in supported projects) are doubtful or uncertain to reach their 2015 target levels. There are no forecast data regarding two indicators (enterprises protecting intellectual property and the number of new technologies, products, services developed in supported enterprises), because those indicators were not reflected in the latest Community Innovation Survey (CIS) reports. There are no 2012 data for 13 indicators because those data are available with a delay, in some cases no less than a year later, or are gathered in a regular survey implemented every couple of years.

An evaluation of the Estonian enterprise and innovation policy indicated that improving access to capital through financial instruments has raised the added value for enterprises using the financial instruments more than Estonian average. Additionally without support to export enterprises would have made less marketing activities and in longer period of time and the growth in export turnover would have been smaller. It concludes that support to export increased the competitiveness of Estonian enterprises. From knowledge and technology transfer objective it can be seen the growth of number of spin-off companies and also the increase of universities interest to

⁶ The N+ analysis is based on the expenses declared by the MA to the EK, incl. the payments made by the EK.

commercialization (revenue of universities and R&D institutions from the commercialization and contractual services to enterprises).

93% of the Community funding for this priority axis is covered with obligations; of this, 75% have also been paid out (70% of the priority axis budget). Therefore, the financial progress of this priority axis is assessed to be good.

There were no significant changes in substantial activities when compared to plans; at the same time, the actual results regarding the activeness of applicants and partners turned out to be more moderate than planned. The reasons for this are different in different programmes; a common theme could be highlighted as an overstatement of partner capabilities and applicant awareness. There are also situations where the real needs of applicants/clients can be misjudged when planning and designing measures. The experience gathered thus far will be used upon planning the new programme period and upon developing and implementing intermediate test measures.

In general, implementation of the latter priority can be called satisfactory. Financial progress has run according to plans, and funds are spent during the implementation period. There has been steady progress towards the substantial targets set, regardless of the economic recess in the meantime.

The R&D and higher education infrastructure priority axis opened the measure “Supporting research and development of information and communication technology” in 2012; an application round was conducted as well. Also, an information and communication technology sub-measure “Implementation Programme of the Estonian Development Programme for Higher Education and R&D in the Field of Information and Communication Technology 2011-2015 (ICT Programme)” was initiated in May 2012; its main focus was on coordinating projects initiated earlier in 2012 and projects that already found funding in 2012.

Out of the priority’s 8 indicators, 4 have surpassed their 2015 target level and considering the fact that a large share of the measure was opened in only the second half of 2012, there is no reason for doubt that the target levels of the remaining 4 indicators and also the final targets will be reached. Rather, there is a discernible discrepancy between fast attainment of targets and a moderate use of funds, indicating that too modest targets were set.

Considering that all measures have been opened as of the reporting year and the rate of undertaking obligations is as high as 94.6%, there are good prerequisites for achieving the targets set for the Operational Programme. The volume of payments in the priority axis has increased from 23% in 2011 to 41%; this is significant progress. Majority of the funds are covered with obligations and the relevant projects have been initiated, therefore a similar progress of payments can be expected for 2013 as well. A delay in opening the measure has brought about a cluttering of the beneficiaries’ projects into the final years of the period (the final three years of the reporting period contain 59% of funds use and administration), this requires that the beneficiaries use their funds rather intensively.

Demand for support has been high in most measures. Regionally, the support for research and development institutions and universities has been divided mostly between Tartu and Tallinn; the beneficiaries of other counties are mostly related to professional higher education measures (professional higher education institutions, university colleges).

The main problems of the period continue to be the delayed opening of measures and the resulting accumulation of the administrative burden of beneficiaries and implementing agencies in the last years of the period. Due to late opening of measures there is a risk

of surplus funds being left from programmes and projects after their implementation, yet it is difficult to forecast the exact surplus of funds from the current data. The Intermediate Body (MoER) is analysing the programmes (TERVE, Internationalisation of Science). The existing funds must be directed considering which activities are possible to implement in the time left. Regarding cost types, mostly the activities related to purchasing (e.g. instrument measures, “Improving the competitiveness of Estonian R&D through research programmes and modernisation of higher education and R&D institutions”) and renovating come into question. At the projects level, the main implementation problems are related to proper conduction of public procurements.

It can be said that the main success of the period is the final opening of all measures. Another significant milestone is the redistribution of funds freed from the measure “Improving the competitiveness of Estonian R&D through research programmes and modernisation of higher education and R&D institutions” to projects where construction activities had become more expensive and where additional funds facilitate a successful implementation of the projects.

Considering the fulfilment of the forecasts for 2012, the obligations undertaken, the cumulative payments, and the progress made towards the priority’s targets, the implementing agency assesses the report year to be satisfactory. The intermediate body deems the cumulative progress of the priority also to be satisfactory, but considering the success achieved in 2012, the assessment for the report year is good.

The transport priority axes have not reached the 2015 target levels for any indicators, but 7 indicators can be forecasted to reach their target levels as projects will end. Although the indicator “Number of trips made using public transport” will not be achieved the downtrend of use of public transport has been halted. Alternative indicator – the annual passenger-kilometre – shows that the proportion of rail transport has increased and the annual passenger-kilometre of rail transport has declined less than other types of public transport. In February 2012, the relevant investment plan was amended. The next amendment of the investment plan, due to changes of project volumes and scopes, is scheduled for 2013.

MoEAC assessment for the ERDF transport priority axis financial progress is very good, as 99.99% of the Community funds allocated for the priority are covered with obligations by now and payments have been made in the extent of 79%. Two projects (regional highways, survey ship) were completed in 2012 and this brings the number of completed projects in the ERDF priority to 4. The assessment for the CF transport priority axis financial progress is rather good. 99.6% of the Community budget for the priority axis is covered with obligations and payments have been made in the extent of 58.6%.

The main problems of the reporting period again involved the disputing of procurements and the latter becoming more expensive. As before, the risk of procurements becoming more expensive was hedged by adjusting technical designs, optimising works, reviewing and amending design goals, and cooperation with the KA, the IA-s and the beneficiaries in order to find the best solutions together. Disputes are extending the estimated completion times of projects.

Completed projects can be considered the most important success achieved in 2012. The Pärnu bypass road’s project was completed, achieving its goals i.e. to ensure smooth and safe traffic for both local and transit traffic, to bring the technical state of roads into conformity with modern requirements, and to improve the road environment. The year 2012 also saw the completion of the Viitna bypass road; in addition, the summary project of regional highways was finished. The projects of the

eastern and western roundabout roads of Tartu entered into the works stage; this enables to complete them by the second half of 2015. In the railway category, the section between Türi and Viljandi was reconstructed; trains pass that section up to 12 minutes faster now. The project of the Tallinn-Tartu section of Rail Baltica was completed as well. For the most part, the speed of trains going from Tallinn to Tartu is currently 120 km/h and will possibly increase in the future for some sections; this means that trains reach their destination faster than buses.

A survey ship was also procured for the purpose of hydrographical surveying of water ways. The ship will perform surveys on open sea and if necessary, tasks in Estonian coastal waters and on international seas as well.

Considering the aforementioned, the assessment for the implementation of the measure is good.

In the information society priority axis programme “Increasing awareness of information society”, 2.6 million euros were used for implemented activities by the end of the reporting period pursuant to annual activity plans; this is 76% of the programme’s volume. In the measure “Developing information society via investment plans”, the volume of approved project budgets was equal to 90% of the total planned volume of the measure by the end of the reporting period; 73% of support funds had been paid out. The target for 2012 was to implement and complete the projects approved in the previous year’s investment plans. Within the open application measure, 11 open application rounds were conducted by the end of the reporting period; 153 applications from those rounds were satisfied. 90% of the support funds planned for the measure have been paid out by the end of the reporting period; more than 95% of the budget is covered with obligations.

On the basis of indicators it can be said that targets are achieved as planned and within the set schedule; this is supported by the high percentage of payments made and the high number of projects funded. Many of the projects have already achieved a wide impact. The activity priority has been implemented very well, involving the population’s Internet usage and *inter alia* developments related to fast Internet connectivity. Also, the use of e-ID continues to increase, mainly due to new applications being created and users becoming more aware. Developing public services in an information society remains a great challenge; this requires more thoroughly considered activities and most of all, letting go of old habits. Preparation of a “green book of public services” was started in 2012; this is an important input for planning structural funds as well.

There is high demand for IT developments in the public sector, and the private sector is capable of providing that service. On the other hand, delays in public procurements are a challenge here, caused primarily by the complexity of the developments needed. Return claims and disputes have not hindered the implementation, though, and the developments are mostly uniformly distributed between counties. No significant problems were encountered during the reporting period.

The assessment for the implementation of the priority axis as a whole, i.e. its financial and substantial progress, is good. The plans budgeted for 2012 are mostly completed, and the same goes for the obligations undertaken and the payments made cumulatively for the entire period. Still, the “WAI” indicator (website availability) cannot be called satisfactory; its target level was set too optimistically not only in Estonia, but also at the EU level.

The MoF assessment for the use of the applied **horizontal technical assistance** funds is very good: 91% of payments were made from the approved budgets of HTA projects in the reporting period. Usage activity of the **OP's technical assistance** measure is very low – just 5% of payments have been made in that measure since 2007. The assessment pertaining to the achievement of the target levels of indicators is very good as the targets set for 2012 were reached and partially exceeded similarly to 2011. Considering the technical and substantial development of the technical assistance measures, the summary assessment for the implementation of technical assistance as a whole is good.

In general, the implementation of the Operational Programme's activities in the reporting period can be considered good. In conclusion, the attainment of targets has been successful and the 2015 target levels of most indicators are reached. The financial progress goes as planned; all measures of the Operational Programme are either opened or already closed, and steady progress has been made towards attainment of the substantial targets set. There were no significant differences between planned and actual substantial activities.

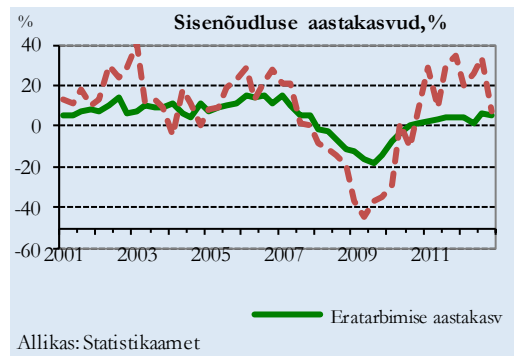
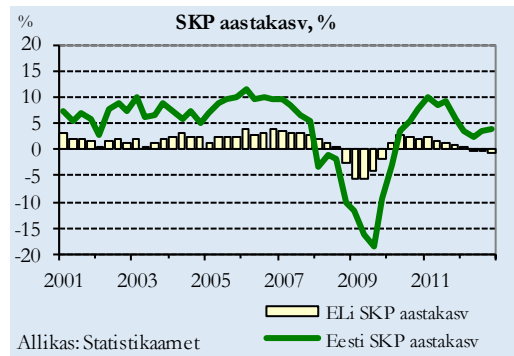
3. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE

Järgnev peatükk annab ülevaate rakenduskava elluviimist mõjutanud olulistest majandusarengutest ning peamistest rakendamisega seotud probleemidest ning riskidest. Käsitletakse valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ning õigusaktides toimunud muudatusi, kirjeldatakse seoseid ja panust olulisematesse Eesti ja EL strateegiadokumentidesse ning struktuurifondide horisontaalsetesse teemadesse.

3.1. Olulisemad majandusarengud

2012. aastal jätkusid Eesti majanduses positiivsed trendid – inflatsioon kahanes, töötus vähenes, tööhõive suurenes ning palga reaalkasv kiirenes. **Majanduskasv** oli eurosooni kiireim, kuigi aeglustus eelneva aastaga võrreldes 3,2%ni ning aasta lõpus jäi Eesti kogutoodangu maht oma 2007. aasta tipptasemele vaid 4% alla. SKP kasvu pidurdas enim ekspordile orienteeritud töötlev tööstus, mille lisandväärtus vähenes välisnõudluse nõrkuse tõttu 3,5%. Kasvu toetasid sisenõudlusele suunatud majandussektorid ja eelkõige ehitus, kus lisandväärtuse kasv oli kiireim (14%). Valdav osa SKP kasvust kujunes teenindussektoris, mis panustas 2,2 protsendipunkti, millest omakorda üle poole andsid info ja side, kaubandus ning haldus- ja abitegevused. Olulise panuse kasvu andis ka veonduse ja laonduse ning põllu- ja metsamajanduse lisandväärtuse suurenemine.

Sisenõudluse kasv jätkus tugevana ka 2012. aastal, kuigi selle kasvutempo aeglustus eelneva aastaga võrreldes 10%-lt 7,6%-le. Nõudluse kasvu panustasid enim investeeringud. Lisaks 2011. aastal kiirelt kasvama hakanud ettevõtlussektori investeeringutele kujunes 2012. aastal valitsussektori investeeringute kasvaks koguni 40%. See oli seotud CO₂ kvoodimüügitulude kasutamise ja energiatõhusust parandavates ehitus- ja transpordiprojektides ning ELi struktuurivahendite kasutamise kulmineerumisega seoses eelarveperioodi lõpu lähenemisega. Ettevõtete 18% investeeringute kasvu toetasid võrdselt nii hoonete ja rajatiste ehitamine kui kapitalimahutus masinatesse ja seadmetesse. Elanike investeeringud eluruumidesse kasvasid 16%, kuid varasemast oluliselt suurema osakaalu moodustas eramajade ehitus. Korterelamute ehitus veel kasvu ei näidanud ning ruutmeetrite järgi valmis neid 2012. aastal veel viis korda vähem kui ehitusbuumi tipus viis aastat tagasi. Vaatamata suhteliselt kiirele kasvule jääb eluasemeinvesteeringute tase oma eelnevast tipust veel pea 40% madalamaks ning ettevõtete investeeringud hoonetesse ja rajatistesse moodustab eelmisest kõrgtasemest vaid poole. Samas ületavad ettevõtete investeeringud masinatesse ja seadmetesse ning arvutustehnikasse juba selgelt kriisieelselt taset. Eratarbimise kasvaks kujunes 2012. aastal 4,5% ning erinevalt eelnevast aastast oli kasv mõnevõrra laiapäolisem. Kulukaupade ja teenuste

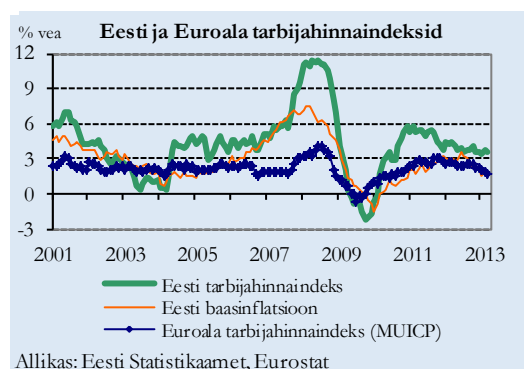
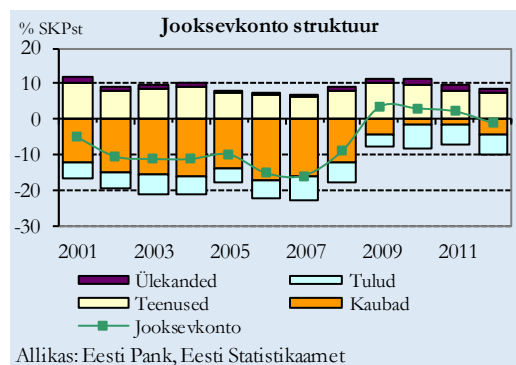

tarbimise kasvutempo kiirenes ning püsikaupade oma aeglustus, kuigi see ületas endiselt keskmist tarbimise kasvu märkimisväärselt. Aasta jooksul kiirenes näiteks nii toiduainete kui vaba ajaga seotud kaupade ja teenuste tarbimise kasvutempo. Kui keskmiselt jäi eratarbimine veel 15% buumiaegsele tasemele alla, siis püsikaupade osas on eelnev tiptase juba peaaegu saavutatud, samas kui poolpüsikaupu osteti 2012. aastal siiski veel 25% eelmise tipuga võrreldes väiksemas mahus. Tarbimise ja investeringute kiire kasvu jätkumise tõttu tõusis sisenõudluse tase 99%ni SKPst.

Väliskeskonna arengud muutusid möödunud aastal heitlikuks globaalse majandusolukorra nõrgenemise ning Euroopa võlakriisi jätkumise tõttu. Eurotsooni majandus pöördus langusesse ning peamiste kaubanduspartnerite nõudluse kasv aeglustus oluliselt. See piiras Eesti tööstusettevõtete kasvuvõimalusi ning tõi 2012. aastal kaasa kaupade ja teenuste **ekspordi** kasvu pidurdumise 5,6%ni. Eesti ekspordi kiirem kasv välisnõudlusega võrreldes viitab meie ekspordi turuosa jätkuvale suurenemisele sihtturgudel. Kaubagrupidest vedasid kasvu masinad ja seadmed, mis andsid ligi poole kaupade ekspordi kasvust. Samuti oli tugev toidukaupade ja keemiatoodete väljavedu. Samas nõrgeneva välisnõudluse tõttu pöördusid ekspordimahud mõnes kaubagrupidis möödunud aasta teisel poolel langusesse. Kõrge investeerimisaktiivsuse tõttu ületas impordi kasv 2012. aastal ekspordi ning tõi kaasa välistasakaalu halvenemise.

2012. aastal toimunud väliskeskonna halvenemine piiras ekspordi ning sisenõudlust vedas aktiivne investeerimistegevus, mis tõi kokkuvõttes kaasa **jooksevkonto** pöördumise defitsiiti (-1,2% SKPst). Lisaks soodustas jooksevkonto puudujäägi suurenemist veo- ja ehitusteenuste impordi kiire kasv, mistõttu teenuste ülejääk vähenes.

Inflatsioon aeglustus 2011. aasta 5%lt 2012. aastal 3,9%ni. Möödunud aastal mõjutasid hindu kõrgete toorainehindade ning nõrgenenud euro tõttu enam välistegurid. Eluasemekulutused kallinesid 9%, millest ligi poole moodustas soojuse hinnatõus seoses kõrgete kütusehindadega välisturgudel. Teine peamine mõjutaja oli toit, mis seoses toorme hinnatõusu pidurdumisega kallines eelmise aastaga võrreldes siiski tagasihoidlikumast ulatuses. Kuigi eelmise aasta lõpus aeglustus kütuse hinnatõus 2,4 protsendini, kallines aasta kokkuvõttes kütus 9 protsenti, panustades samuti inflatsioonile. Kodumaiste tegurite mõju kajastav baasinflatsioon mõnevõrra suurenes, kuid oli vaatamata laiapõhjalisele palgakasvule endiselt vaoshoitud. Baasinflatsioon oli möödunud aastal 2,8 protsenti. 2012. aastal jätkus tempokas **hõive** kasv ja töötuse alanemine, kuigi aasta lõpupoole positiivsed arengud aeglustusid. Aasta keskmiseks tööpuuduse määraks kujunes 10,2% ning koguhõive suurenes 2,6%, jäädes eelmisele hõive tipule alla 4%. Eesti residentist tootmisüksustes jäi hõive kasv koguhõive kasvust siiski veidi tagasihoidlikumaks (2,1%), mis viitab välismaal ajutiselt töötavate osakaalu suurenemisele. Kiireima hõive kasvuga tegevusaladeks olid haldus ja

abitegevused ning info ja side, samas enim lisandus hõivatuid hariduses. Mäetööstuses ning töötlevas tööstuses aga hõive 2012. aastal vähenes. Töötleva tööstuse hõive vähenemise tingis eksporttelliimuste taandumine aasta teises pooles. Keskmise palga kasv kiirenes 2012. aastal pea 6%ni ning tegevusalade lõikes oli kasv varasemast ühtlasem. Palgakasv oli kiireim ehituses, kus kiire hõive kasv toimus juba eelneval aastal, kuid palgasurvetes avaldus see mõnevõrra hiljem. Keskmisest oluliselt kiiremini kasvasid palgad ka kunsti- ja meelelahutuse tegevusalal, energeetikas ja töötlevas tööstuses, kuid juba teist aastat järjest jäi tiheda konkurentsi tõttu palgakasv vaid ühe protsendi lähedale veonduses ja laonduses. Palkade taastumine 2008. aasta tasemega võrreldes on tegevusalati olnud siiski erinev. Umbes veerandi võrra eelmisest tipust kõrgemal on palgad energeetikas ja mäetööstuses ning umbes viiendiku võrra kõrgemal töötlevas tööstuses ning kutse- ja teadustegevuses. Need neli tegevusala, mis hõlmavad umbes veerandi hõivatutest, on ka ainukesed, kus keskmine palga kasv viimasel neljal aastal on ületanud tarbijahindade kallinemist. Kolmel tegevusalal aga ei ulatunud eelmise aasta neljandas kvartalis keskmine nominaalpalk veel kriisieelsele tasemele – nendeks on avalik haldus ja riigikaitse, haridus ning muud teenindavad tegevused.

Valitsussektori eelarvepositsioon oli 2012. aastal puudujäägis, mis ulatus 46,3 mln euro ehk 0,3%ni SKPst. Keskvalitsus lõpetas aasta puudujäägis 0,7% SKPst, puudujäägis olid ka kohalikud omavalitused 0,2% SKPst. Sotsiaalkindlustusfondid olid ülejäägis 0,7% SKPst. Eelarvepuudujääki tekitasid muu hulgas rahvusvaheliste heitmekvootide investeringutega kaasnevad kulud.

Maksutulused laekus 2012. aasta jooksul riigieelarvesse 4,8 mld eurot ning **maksukoormuseks** kujunes 33,3% SKPst. Suurima osatähtsusega olid tööjõumaksud (16,9% SKPst), järgnesid tarbimismaksud (14,0% SKPst) ja kapitalimaksud (2,4% SKPst).

Valitsussektori võlakoormus ulatus 2012. aasta lõpu seisuga 10,1%ni SKPst, olles aastaga suurenenud 3,9 protsendipunkti võrra. Võlakoormuse suurenemise põhjusteks olid eelkõige Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (EFSF) poolt väljastatud laenude mahu kasv ning Euroopa Investeerimispanka krediidilimiidi kasutamine struktuurivahendite kaasfinantseerimiseks. 1 724 mln euro suurusest koguvõlast moodustas keskvalitsuse võlg koos EFSFi mõjuga 1 159 mln eurot ehk 67% (sh EFSFi mõju 355 mln eurot), kohalike omavalitsuste osa ulatus 564 mln euroni, mis on 25 mln euro võrra enam kui 2011. aastal.

3.2. Olulisemad probleemid ja riskid

Peatükk annab esimeses osas ülevaate peamistest probleemidest ja nende lahendamiseks kasutusele võetud abinõudest. Teises osas kirjeldatakse kaardistatud riskid, nende ennetamine ning maandamine rakenduskava elluviimisel.

3.2.1. Probleemid

- 03.04.2012 kirjaga Ares(2012)403469 peatas Euroopa Komisjon Eestile toetuse maksed nelja rakendusüksuse (rakenduskavast EAS ja Veeteede Amet) riigihangetega seotud meetmete raames, sest oli tuvastatud, et rakendusüksuste poolt tehtavad riigihangete kontrollid ei olnud piisavad. Riski maandamiseks koostati tegevuskava riigihangete kontrollide tugevdamiseks. Tegevuskava raames parendati 2012. aasta I poolaastal rakendusüksustes hangete kontrolle (uuendati riigihangete kontroll-lehti, viidi läbi koolitusi, vajadusel värvati täiendavat personali) ning kontrolliti tagantjärele üle riskantsed hankemenetlused (sh tehti tuvastatud rikkumise raames vajalikud finantskorrektsioonid). Pärast tegevuskava elluviimist viidi rakendusüksustes perioodil mai-august 2012. aastal läbi riigihangete kontrolli süsteemiauditid, mille tulemusel hinnati EASi ja Veeteede Ameti süsteemid piisavalt toimivaks (kategooria II). Süsteemiauditite tulemusel taastas Euroopa Komisjon oma 28.09.2012 kirjaga Ares(2012)1143228 Eestile toetuse maksed kõigis seni peatatud rakenduskava meetmetes.
- 2011. aastal tuvastas Euroopa Kontrollikoda oma auditi käigus ühes EASi projektis riigiabi ergutava mõju nõude mittetäitmise. Probleemi ilmnenisel parendas EAS oma juhtimis- ja kontrollisüsteemi ning viis läbi 100%-lised täiendavad kontrollid kõikides riigiabi meetmetes. Täiendava kontrolli tulemusel selgus, et riigiabi ergutava mõju nõude mittetäitmist esines ka teistes projektides. Esialgsetest leidudest teavitati Euroopa Komisjoni, mille tulemusel peatas Euroopa Komisjon 24.10.2012 kirjaga Ares(2012)1255928 Eestile toetuse maksed EASi riigiabi meetmete raames. Lõppkokkuvõttes tuvastas EAS riigiabi ergutava mõju nõude mittetäitmise 24 rakenduskava projektis. Kuna risk sai piiritletud, kontrollid tugevdatud ja Rahandusministeeriumi jättis 24 probleemse projekti kulud Euroopa Komisjonile esitatud rahataotlustest välja, taastas Euroopa Komisjon oma 28.11.2012 kirjaga ARES(2012)1415833 riigiabi meetmete maksed Eestile. 2013. aasta 5. juuni seisuga on kõikide kaasuste lahenduskäigud välja töötatud ning lahendamine jätkub 2013. aastal (vt ka ptk [4.1. Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides](#), ptk [4.2.1. Korraldusasutuse ja makseasutuse järelevalve rakendusüksuse üle](#), ptk [4.3.1. Projektauditite raames väljatoodud probleemid](#) ja [4.4. Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded](#)).
- „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetuses“ ilmnemise aruandeperioodil probleemid riigiabi ergutava mõju tõendamise (vt ka eelmine probleemipunkt). Lõplike järelduste tegemine toimub 2013. aastal. Puuduse maandamiseks teostas EAS järelekontrolli riigiabi ergutava mõju kriteeriumiga seotud projektide üle. Lisaks täiendas EAS meetmete lõikes kontroll-lehti, kus tulenevalt läbi viidud kontroll-lehtede analüüsist ilmnemise, et riigiabi ergutava mõju kontroll-küsimus puudus või oli puudulik. Kokku töötati nimetatud meetmes 16 projektiga, mille osas EAS tuvastas riigiabi ergutava mõju tingimuste võimaliku rikkumise. Neist 2

projekti puhul tegi EAS 2012 osalise tagasinõude ning 1 projekti puhul täieliku toetuse tagasinõude otsuse.

- „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetuse“ meetme osas oli toetatud projektide osas rakendatud ebakorrektselt finantsarvestust. Kõigi rahastatud projektide finantsanalüüsid vaadati 2012. aastal uuesti läbi lähtudes uuendatud protseduurist (vt ka [ptk 4.4. Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded](#)).
- Meetmete avamise viibimisest tulenevad probleemid T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas. Küllaltki suur osa käimasolevatest projektidest lõpeb aastal 2015, kui on juba hilja meetmetest vabanenud vahendite ümbersuunamiseks teistesse meetmetesse. Lisaks on toetuse saajatel projektide elluviimiseks jäänud vähe aega, mis toob omakorda riski, et osa tegevustest võib jääda jääb tegemata ning alustatud projektide eesmärgid osaliselt täitmata. Samas on toetuse saajad kohustusi võttes kinnitanud, et suudavad antud ajaraamis projektid ellu viia. Probleemi lahendamiseks on HTM hindamas meetmete tegelikku vahendite kasutamist ning otsustamas vajadusel vahendite ümberpaigutamise teistesse meetmetesse või uute meetmete (taotlusvoorude) avamise hiljemalt 2014 I kvartalis. Vahendeid saab suunata ainult meetmetesse, kus on tegemist soetuste või lühiajaliste ehitustöödega (aparatuuri meede, riikliku infrastruktuuri meede, õppekeskkonna kaasajastamise meede). (vt ka ptk 7.2.5. Hinnang rakendamisele).

3.2.2. Hangetega seotud probleemid ja nende mõju meetmete rakendamisele ja rakenduskava eesmärkide täitmisele.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on hangete läbiviimisel probleemiks toetuse saajate eksimused näiteks pakkujate kvalifitseerimisel, erinevate tähtaegadega seotud nõuete eiramine, hangete käigus tehtud muudatused. Probleemi lahenduseks tõstetakse toetuse saajate teadlikkust riigihangete reeglitest ning korraldatakse vastavasisulisi koolitusi. Ühe suure probleemina on auditeeriva asutuse (AA) poolt projekti „Siirdeuuritud neuroimmunoloogiliste haiguste paremaks diagnostikaks ja raviks“ auditeerimisel tuvastatud rikkumine, mis on seotud kemikaalide ja laboritarvikute ostmisega Tartu Ülikooli poolt. Audit on tuvastanud, et Tartu Ülikool oleks pidanud kemikaalide ja laboritarvikute ostmiseks viima läbi hanked ning sõlmima võitnud pakkujatega raamlepingud, kuid ei ole seda teinud. Audiitorite esialgne ettepanek oli teha antud projekti raames tagasinõue 25% ulatuses antud kulureal auditeeritaval perioodil olnud väljamakstud kuludest, kuid audit ei ole antud küsimustes jõudnud lõplikule seisukohale. Siiski peatas rakendusüksus väljamakset kemikaalide ja tarvikute real olevate kulude osas 28 projekti puhul, kus toetuse saajaks või partneriks on Tartu Ülikool, kuni auditi lõpliku seiskoha saabumiseni.

Transpordi suunas on hangete puhul probleemiks hangete kallinemine, mis tuleneb peamiselt ehitushindade järk-järgulisest tõusust ja on toonud kaasa täiendava EL ja omafinantseeringu, sh laenuraha kaasamise vajaduse. Lisaks on hangete kallinemised tõstnud halduskoormust, et leida paremaid lahendusi. Hangete kallinemise riski maandava meetmena on transpordi suundades jooksvalt kasutatud tehniliste projektide korrigeerimist, tööde optimeerimist, projektide eesmärkide ülevaatamist ja muutmist, koostööd KA, RÜ-de ja toetuse saajatega, et ühiselt parimaid lahendusi leida. Täiendava omafinantseeringu kaasamise vajadus ei mõjuta otseselt käimasolevate projektide elluviimist, täiendav rahastamise vajadus on vähendanud toetuse saajate

võimalusi ning soovi ellu viia tegevusi, mis jäävad käimasoleva perioodi projektide raamistikust välja, kuid kannavad samu eesmärke. Lisaks on olnud probleemina üleval ka hangete vaidlustustest tingitud viivitused objektide rakendamises. Hangete probleemid pikendavad projektide valmimist suundades ning ohustavad väljamaksete prognoosi täitmist, kuid ühtegi projekti seetõttu ära ei ole jäetud ning kallinenud projektide osas viiakse tegevused lõpuni. Lõppeesmärkide täitmisele hangete venimised ja kallinemised seni mõju ei ole avaldanud.

Hangetega seotud teemade lahendamist on aruandes kajastatud ka ptk [3.2.3 Riskid](#), ptk [4.1. Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides](#) ja ptk [4.2.1. Korraldusasutuse ja makseasutuse järelevalve rakendusüksuse üle](#).

3.2.3. Riskid

Probleemide ennetamiseks ja tegevuse planeerimiseks toimub struktuurivahendite rakendamise administratsioonis igal aastal ühtse metoodika alusel riskide hindamine. Riskide kaardistamisel lähtutakse neljast süsteemiülevalt kokkulepitud eesmärgist – tagada rakenduskavades seatud eesmärkide täitmine, maksimeerida väljamakseid, minimeerida tagasinõudeid ja teha seda kõike kuluefektiivselt (põhimõttel “vähemaga rohkem”). Asutused kaardistavad ning hindavad oma vastutusala tegevusi puudutavaid riske (mõju ja tõenäosust), võttes arvesse eelneva aasta realiseerunud probleeme ja järgneva aasta tegevusprioriteete.

Riskide hindamiselt saadud informatsiooni kasutatakse struktuurivahendite rakendamise süsteemis kvaliteedijuhtimiseks: koolituste, järelevalve- ja arendustegevuste (IT, õigusloome jt) vajaduste planeerimisel, aga ka tagasiside saamiseks eelnevate ja tulevaste perioodide kriitilisemate tööprotsesside ja probleemide kohta.

2012. aastal hinnati riske struktuurivahendite administratsiooni üleselt eeldefineeritud riskide alusel. Varasemalt edastas iga rakendusasutus ja rakendusüksus riskid antud asutuses kokkulepitud sõnastuses, üheskoos sõnastamine andis paremini võrreldava tulemuse struktuurivahendite tervikvaates. Eeltööna defineeriti korraldusasutuse poolt 38 riski ning kaardistati riski ilmnemise võimalikud põhjused, just viimastele keskendudes on võimalik ennetada ja maandada riske. Pärast hindamistulemuse selgumist toimus seminar, millel arutleti üheskoos riskide maanduste üle. Riskide maandustegevused integreeriti korraldusasutuse, rakendusasutuste ja rakendusüksuste tööplaanidesse.

Eelmisel aastal hinnati kriitilisemaks tööprotsessiks järelevalve (riigihangete kontroll). Protsessi kvaliteedi arendamisega on aktiivselt tegeletud – täpsustatud kontrolli põhimõtteid (järelevalve juhend, töö planeerimine, kontroll-lehed, infosüsteemi väljade defineerimine seireinfo kvaliteedi tõstmiseks), tehtud erinevaid koolitusi ning arendatud infosüsteemi.

Süsteemiülese hindamise tulemusel on kõrgeima skooriga riskid:

1) Vahendite **väljamakseprognoosi mitterealiseerumisel** võib riik osa vahendeid kaotada (toetused jäävad kasutamata).

Põhjused: meetme määrused ei valmi õigeaegselt, projektide ajakavast ei peeta kinni, hanked ebaõnnestuvad, katkestatud projektidest või tagasinõuetest vabanenud raha ümbersuunamine uutele projektidele ei toimi.

Maandustegevused: eelkõige järelevalvavad prognooside täitmist rakendusasutused, kelle juhtida on ka vabanevate vahendite suunamine uutesse projektidesse. KA jälgib ja vajadusel kutsub probleemsemad RAd ja RÜd kokku ning arutab nendega võimalikke lahendusi ja edasist tegevuskava. Riskide hindamine andis selgema signaali, milliste asutuste lõikes on risk kriitilisem ja selle alusel saavad ka ministeeriumid suuremat tähelepanu pöörata maksete tempole.

2) Rikkumiste (mitteabikõlblike kulude) ja tagasinõuete oht toetuse kasutamisel **riigihangete** seaduse eiramise tõttu.

Põhjused: riigihangete seaduse ebapiisav tundmine, normi mitmetiõlgendamise võimalus (nii administratsioonis kui toetuse saajate tasandil) ja keeruliste hankeobjektide eripäradega seotud menetlus.

Maandustegevused: korraldusasutus täpsustas riigihangete järelevalve põhimõtted juhendis ja koolitas rakendusüksusi, kes nüüdseks on ajakohastanud oma kontrolliprotseduurid. Riiklikul tasandil koordineerib riigihangete korraldust Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakond, kelle ülesandeks on muuhulgas viia läbi riigihangete alaseid koolitusi ning tagada asutuste ja isikute nõustamine. Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakond korraldab igaaastaseid riigihangete koolitusi, mille eesmärk oli tõsta riigihangete korraldajate teadmisi ja oskusi ning tutvustada riigihangete seaduse muudatusi, nõustamistegevuse käigus olulisimaid seisukohti ning nii vaidlustuskomisjoni kui ka kohtute (sh Euroopa Kohtu) asjakohast praktikat ja e-riigihangete keskkonda. 2012. aastal viidi läbi 47 tasuta riigihankealast koolitust, millel osales 1092 koolitatavat. Nendest koolitustest 6 olid kahepäevased ja toimusid üleriigiliselt erinevates linnades. E-riigihangete keskkonna kasutajakoolitused toimuvad igakuiselt nii hankijatele kui ka pakkujatele. Info toimuvatest koolitustest on avalikult kättesaadav e-riigihangete keskkonna infoportaalist.

Lisaks koolitustele on riiklikul tasandil tagatud hankijate/pakkujate nõustamine, selleks on avatud nõustamistelefon ning keerukamate ja pikemate küsimuste korral on võimalik pöörduda nõu saamiseks ka e-kirja teel. Ühtlasi on riigihangete seaduse rakendajale abiks e-riigihangete keskkond, mis alustas tööd 2011. aasta alguses eesmärgiga pakkuda innovaatilist töökeskkonda riigihangete korraldamiseks ja riigihangetel osalemiseks. Töökeskkonda kuulub ka infoportaal, kuhu koondatakse riigihangete valdkonda puudutav asjakohane informatsioon. Selle kaudu on kättesaadav riigihangete juhised, mida vastavalt vajadusele täiendatakse ning korduma kippuvate küsimuste rubriik, mis sisaldab infot erinevatel riigihangete teemadel ja mida täiendatakse igakuiselt. E-riigihangete keskkond pakub muuhulgas mitmekülgset teavet ka erinevatest analüüsides, siseriiklikust ja Euroopa Kohtu praktikast. Eraldi on loodud rubriik riigihangete õigusaktidele, mille kaudu on kättesaadavad nii siseriiklikud kui ka Euroopa Liidu õigusaktid.

Korraldusasutus korraldas 2012. aastal riigihangete koolitused ühtekuuluvuspoliitika vahendite administratsioonile riigihangete seaduse muudatustest, rakenduspraktikast (kohtulahendite baasil) ja e-riigihangete keskkonnast. Lisaks toimus korraldusasutuse ning riigihangete ja riigiabiosakonnaga koostöös rakendusüksustele ja –asutusele seminar enam probleematisematest teemadest riigihangetes ning korraldusasutuse poolt koolitus riigihangete kontroll-lehe täitmisest.

3) Infosüsteemis olevate andmete ebaühtlane kvaliteet.

Põhjused: ebapiisav/aeganõudev arendamine ning süsteemis olevate puuduste likvideerimine, koolituste ja juhendi ebapiisavus.

Maandustegevused: IT arenduste elluviimiseks koostati tegevuskava, millesse nii korraldus-, makse- kui auditeeriv asutus andsid oma eelistused. Rakendusasutusi ja –üksusi kaasatakse rohkem arenduste tegemisse, et rääkida läbi nõudmised süsteemile ning testida erinevate moodulite loogikat.

Andmekvaliteedi süsteemseks parandamiseks on ajakohastatud infosüsteemi kasutusjuhendit sh kirjeldatud üksikasjalikumalt andmeväljade sisu. Suurendati ka järelevalvet andmebaasis sisalduva informatsiooni kvaliteedi üle – korraldusasutuse juhtimisel toimus kogu rakendussüsteemi hõlmav andmeväljade kontroll, millest selgunud leidude põhjal tehti vajalikud parandused.

Pidevalt toimuvad koolitused nii kesk- kui operatiivinfosüsteemi kasutajatele.

4) Oht, et rikkumisi ei avastata ja rakendusüksus kiidab heaks kulud, mis on seotud ebakorrektselt läbi viidud hangetega ja ebapiisava järelevalve ulatusega.

Põhjused: ressursipuudus, kontrolli killustatus, pealiskaudsus ja protseduuri ebapiisavus.

Maandustegevused: muudetud järelevalve juhend aitab kaasa süsteemsemale lähenemisele väljamaksetaotluste menetlusel, hangete kontrollis, paikvaatluste läbiviimisel ning järelkontrollide läbiviimisel. Juhendite muudatuste teemal on toimunud koolitused. Korraldusasutus ja rakendusasutus ennetavad oma järelevalve kaudu kontrolli kvaliteediga seotud kitsaskohti RÜs. Neljas suuremas rakendusüksuses on ka asutuse oma sisemine järelevalve üksus, kes tagab sisekontrolli abil kvaliteeti.

Riskide hindamisel vaadeldi ka **perioodi 2014-2020 rakendamise riske**. Peamise ohuna nähakse, et perioodi käivitamise viibimine põhjustab tegevustega alustamisega hilinemise, mille tagajärjel kaob toetuse andmise järjepidevus toetuse saajate jaoks ja kuhjub töökoormus administratsioonile.

Põhjused: nõrk administratiivne valmisolek, õigeaegne sisendite puudumine ettevalmistusprotsessis (EL tasandi õigusaktid, EK juhendid ja siseriiklikud algandmed ning prognoosid), ajamahukas siseriiklik vahendite jaotuse kokkuleppimise protsess.

Maandustegevused: ettevalmistuste haldamiseks on korraldusasutusel tööplan, mille järgimist perioodiliselt seiratakse.

Kinnitatud EL tasandi õigusaktide ja EK juhendite puudumisele vaatamata on siseriiklikult alustatud planeerimise ja rakendussüsteemi ettevalmistustega - valmimas on partnerluslepe ja rakenduskava eelnõud koos rahastamiskavaga, struktuuritoetuste seaduse eelnõu ja selle alusel antavate määruste eelnõud ning korraldusasutuse ja sertifitseeriva asutuse juhendite eelnõud administreerimise kvaliteedi tagamiseks. EL suunistest tulenevad täpsustused saab dokumentidesse lisada jooksvalt nende tekkel. Alustatud on ka partnerluslepe ja rakenduskava läbirääkimisi Euroopa Komisjoni ja partneritega; rakendussüsteemi poolelt on täiendavalt alustatud administratsiooni asutustele ülesannete täitmiseks loa andmise protsessi ettevalmistamisega.

Perioodi 2014-2020 planeeritakse partnerluses Rahandusministeeriumi ja ministeeriumitega kaasates asekanterite töörühma.

Toimunud on ka koolitused planeerimise teemal (üldiste lähenemiste tutvustamine, abi rakendamise süsteemi lihtsustamise ning seirefookusega koolitus), administratsioonile on uue abiperioodi informatsiooni jagamine olnud fookuses nii 2012 kui tulevikus, kogemusi vahetatakse aktiivselt ka kolme Balti riigi suunal.

Korraldusasutuses viidi läbi eraldi riskide hindamine, kuhu kaasati struktuurivahendite rakendamisega seotud osakonnad Rahandusministeeriumis. Riskid olid sarnased, kuid neid nähti kriitilisematenas võrreldes administratsioonist saadud hinnangutega. Riske maandatakse asutuste tööplaanide alusel ja igapäevase juhtimistegevuse kaudu.

MKMi välja toodud kõrgetest riskidest moodustasid suure osa õigusaktide tõlgendamisega seotud võimalikud juriidilis-tehnilised probleemid. Kõrgete riskide hulgas oli kaks välist riski: esiteks, et 2014-2020 perioodi prioriteetsete suundade eelarvete puudumisel on raske konkreetseid plaane teha, tagamaks uue perioodi rakendamisega õigeaegne alustamine ning teiseks, et hangete ja projektide hindamisreeglitega on keeruline saavutada innovaatilisi lahendusi, sest vajadus oleks lähtuda lahenduse sisust ja uuendusmeelsusest.

Riskide maandamiseks nähakse lahendust tõhusamas jooksvas kommunikatsioonis administratsiooni sees. Maandamistegevuste osas otsitakse uue perioodi osas veel lahendusi õpitu ja kogetu põhjal. Järelduste tegemine toimub 2013. aasta II pa.

KredEx hindas keskmisteks riskideks võimalikku mitteabikõlblike kulude mitte tuvastamist ja hüvitamist ning topeltfinantseerimise võimalikku ohtu. Mõlema riski puhul on riskimaandamise tegevused seotud neljasilma kontrolli ja kuluallikate sisulise analüüsiga. Keskmiseks riskiks peeti ka süsteemsete vigade ohtu ning nendega piisavalt kiiresti mitte tegelemist. Maandatavad tegevused on seotud regulaarsete protseduuride ülevaatamise ja sisekontrolli toimingutega.

Kaks keskmist riski tuvastati seoses suurte projektide rakendamisega, mis KredExi kontekstis on seotud peamiselt KredExi poolt rakendatavate programmidega. Rakendamisel olevatest kahest programmist tuleb enam tähelepanu pöörata „Allutatud laenu programmile“, kus progress on kõige tagasihoidlikum.

Üldiselt võib tõdeda, et KredExi süsteemid toimivad hästi ning sellest tulenevalt ka eriti keskmisi ega kõrgeid riske ei tuvastatud.

EAS kaardistas 2012. aastal läbivad suuna rakendamisega seotud riskid:

1) Riigiabi skeemides eksisteeriv risk seoses riigiabi määratlemise ning ergutava mõju kontrollimise, tuvastamise ja tõlgendamisega. Kuna tegemist on otsekohalduva põhimõttega, siis on EL nõuded siseriiklikes horisontaalsetes õigusaktides üldiselt sõnastatud, mis teeb teema keeruliseks nii rakendusüksuse kui toetuse saaja jaoks. Riskina nähti ka olukorda, kus meetme raames ei või anda riigiabi, kuid tulenevalt projekti iseloomust võib tegemist olla riigiabiga, mida rakendusüksus ei ole osanud taotlemise hetkel õigesti hinnata. Tegemist on realiseerunud riskiga, mille käigus uuendati projektide hindamise meetodikat. Samuti on tõstetud rakendusüksuse töötajate kompetentsi antud teemal.

2) Vähese tähtsusega abi piirmäära ületamine nii toetuse saajate kui kasusaajate osas. Kuna andmevahetus EASi ja riigiabiregistri vahel ei ole täielikult käivitunud, samuti on ettevõtjate poolne (VTA abi saajate) teadlikkus madal, siis on riskiteemaks võimalik piirmäära ületamine enne rahastamisotsuse teostamist. EAS kontrollib küll käsitsi andmed üle, kuid eesmärgiks on andmevahetuse täiel määral käivitamine.

3) Toetuse saajate hangetega seotud riskid, mis on võrreldes 2011. aastaga küll vähenenud, kuid siiski eksisteerivad. Tegemist on realiseerunud riskiga, mis tõi kaasa mahuka järelkontrolli ning sellega seotud järeltegevused probleemsete projektide osas. Toetuse saajale ebaolulisena tunduvad asjaolud või riigihangete regulatsiooni

keerukus võivad osutada määravaks hankes osalejate võrdse kohtlemise tagamiseks ja toetuse tagasinõudmise rakendamisel. Hankefunktsioon EASis on hästi toimiv, seda on viimastel aastatel oluliselt tugevdatud, kuid täiendavalt on algatatud olemasoleva hankefunktsiooni (nii toetuse saajate kui programmide hangete) analüüsiprojekt, mille käigus kaalutakse hangete kontrolli funktsiooni tsentraliseerimist rakendusüksuses.

4) EASi kui toetuse saaja hangete läbiviimisega seotud riskid. Läbi on viidud töötajate hankimisalast teadlikkust tõstvaid koolitusi, algatatud on hankefunktsiooni (nii toetuse saajate kui programmide hangete) analüüsiprojekt, mille käigus kaalutakse funktsiooni osalist (nn hankespetsiifilist) tsentraliseerimist.

5) Ühtse lähenemise puudumise risk ettevõtete finantsvõimekuse hindamisel, sh raskustes olevate ettevõtjate kindlakstegemisel. Riski maandamiseks on välja töötamisel ühtsed põhimõtted (rakenduvad 2013. aasta I pa jooksul).

6) Programmide indikaatorite süsteemi ja täitmise jälgimise risk, vahehindamiste põhimõtete puudumine. Riski maandamiseks on 2013. aasta tegevusi planeerides indikaatorite süsteemi täiendatud, parendustegevused viiakse ellu 2013. aasta jooksul.

Alates märtsist 2013 töötab EASis riskijuht, kelle ülesandeks on vastavalt kaardistatud riskidele töötada riskide maandamise ning uute võimalike riskide kaardistamise ja nende maandamise nimel.

Archimedes on kõrge riskiga meetmeks tulenevalt aeglasest finantsprogressist (ptk [3.2.1. Probleemid](#)) hinnanud ühe rakendatava programmi – „Teaduse rahvusvahelistumine“. Positiivse poole pealt võib tuua seda, et programm on saanud uue programmijuhi ning täiendavalt on võetud tööle programmi assistent. Samuti on mitmed projektid väljunud ettevalmistavast faasist ning algatatud põhiprojektide elluviimine, mis peaks lähiajal oluliselt suurendama väljamaksete mahtusid. Meetmed „Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine“, „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine“ ja „Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ on hinnatud madala riskiastmega ning ülejäänud meetmed keskmise riskiastmega, peamiselt tegevuste hiljutise alustamise ning seetõttu tulemuste prognoosimatuse tõttu, samuti hankereeglite rikkumisega seonduvate riskide tõttu.

HTMis läbi viidud struktuuritoetuste riskide hindamise tulemusena hinnati kõrgeks riigihangete läbiviimise ja RÜ poolse kontrolli valdkonna riske. Riigihangetega seotud risk hinnati kõrgeks ka eelmisel aastal. RÜ on riski maandamiseks kasutusele võtnud erinevaid maandamistegevusi (kasutusele on võetud KA koostatud juhenditest lähtuvad riigihangete kontroll-lehed), mille tulemusi saab hinnata järgmisel aastal.

TJA ja VTA aruandeaastal RÜ poolt kõrgeid riske ei tuvastatud. Võimaliku probleemina esines risk 2013. aasta alguses toimuvast Veeteede Ameti RÜ funktsioonide üleviimisest TJAsse, mis oleks võinud põhjustada mõningast ebaselgust RA, RÜ ja toetuse saaja vaheliste funktsioonide jaotuses. Aruande koostamise hetkeks ei ole risk realiseerunud. Eeltöödega RÜ ülesannete koondamiseks alustati varakult. RÜ ülesannete täitmisel ning sellega seotud protseduuride jooksval täiendamisel maandasi aruandeperioodil olulisel määral riske KA poolt läbi viidud protseduuride kaardistamised, mis viitasid eksisteerinud kitsaskohtadele.

Maanteeametis aruandeaastal kõrgeid riske ei tuvastatud, keskmiste riskidena toodi välja võimaliku lepingu tähtaja ületamine, mille maandamiseks täiendatakse

väljamaksetaotluse kontroll-lehte toetuse saaja poolse kinnitusega tähtajast kinnipidamiseks. Samuti toodi välja trahvide mitte tasaarveldamist abikõlblikest kuludest ja võimalikku põhjendamatu tulu teenimist mittetagastatud enamakstud toetuse näol. Riskide maandamiseks täiendatakse protseduure vastavate tegevustega, et riskide realiseerumine ära hoida.

Tallinna Lennujaam kui RÜ tõi välja personali lahkumise ja haigestumisega seotud riski, mida protseduuride täiendamisega maandatakse. Samas on TLL väike RÜ. Samuti toodi välja risk abikõlbmatute kulude väljamakseteks ning sobimatu tehnilise lahenduse rakendamiseks. Riskide maandamiseks tehakse tihedat koostööd vastavalt toetuse saaja ja valdkonna spetsialistiga.

Aruande Lisas 14 on kajastatud aruandeaastal rakenduskava elluvijate poolt kaardistatud kõrged riskid.

3.3. Olulisemad muudatustest valdkondlikes prioriteetides, strateegiatel ja õigusaktides

2012. aastal muudeti kahte horisontaalse määrust, avati üks uus meede ning muudeti oluliselt ühte T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri meedet:

1) Rahandusministri määruse „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse väljamaksmise tingimused ja kord” juulis 2012 jõustunud muudatustega lihtsustati täidesaatva riigivõimu asutuste, kohaliku omavalituse üksuse asutuste ja muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute poolt tasumist tõendavate dokumentide esitamist, loodi võimalus erandkorras struktuuritoetuste registris omafinantseeringuna kajastatud kulu deklareerida toetuseks ja ajakohastati muus osas määrust. Täiendavalt täpsustati rakendusüksuse õigust toetuse välja maksmisest keeldumiseks kulude mitteabikõlblikkuse kahtluse korral ning lühendati ettemaksete tõendamise tähtaega. Seoses ettemaksete andmise nõuete konkreetsemaks muutmiseks sooviti kiirendada ettemaksete kasutamise tõendamist ja seeläbi vahendite saamist Euroopa Komisjonilt.

2) Vabariigi Valitsuse määruse „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste määramine“ augustis 2012 jõustunud muudatusega muutus transpordi suundade rakendusüksuste nimekiri. Alates 2013. aastast ei ole Veeteede Amet rakendusüksuse ülesannete täitja ning ülesandeid täidab edaspidi Tehnilise Järelevalve Amet. Määruse muudatus on esimeseks etapiks transpordi suundade rakendusüksuste koondamiseks Tehnilise Järelevalve Ametisse. Kuna Keskkonnaministeeriumil ei ole planeeritud ettevõtluse suunas ühtegi meedet, jäi selle suuna rakendusasutuseks vaid MKM.

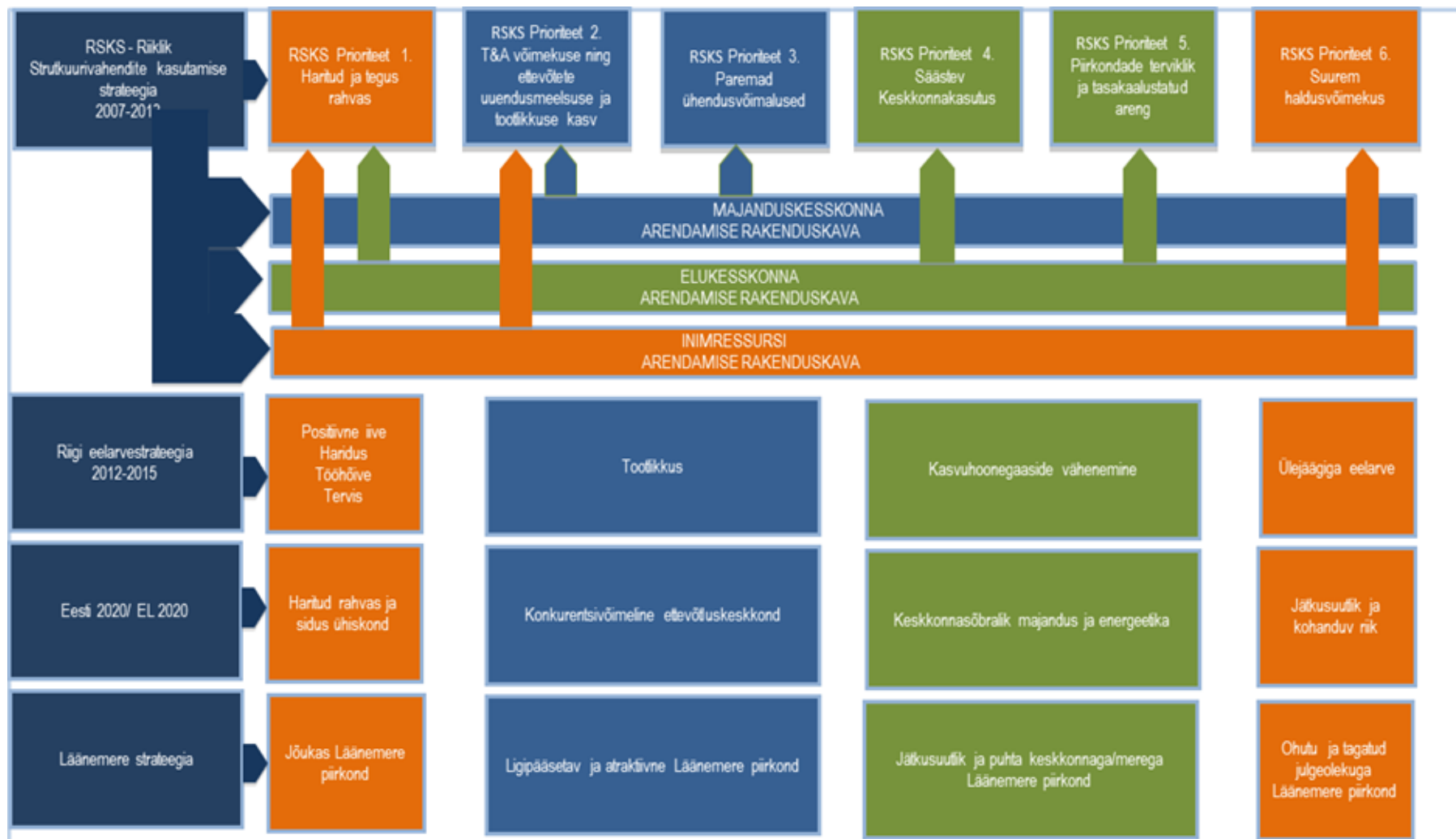
3) 2012. aastal avati ettevõtluse suunas meede „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeringu toetus“ eesmärgiga suurendada investeringuid. Meetmel on kaks sihtgrupist sõltuvat eesmärki. Suurinvestorite toetamise eesmärgiks on suurinvestorite aktiivne kaasamine Eesti majandusse läbi tehnoloogiainvesteeringute, mis aitavad kaasa ettevõtja tootlikkuse ja ekspordipotentsiaali kasvule, toodete lisandväärtuse suurenemisele, uute turuvõimaluste avanemisele ja kõrgemat lisandväärtust loovate töökohtade loomisele. Tugiteenuskeskuste toetamise eesmärgiks on luua ja edendada Eestis alustavate ja tegutsevate tugiteenuskeskuste kaudu teenuste eksporti, mis aitab kaasa teenuste lisandväärtuse kasvule ning muuta ärikeskkond äriteenuste valdkonnas rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisemaks ja atraktiivsemaks.

4) T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on seoses teadus- ja arendustegevuse rahastamise ümberkorraldusega alameede „Väikesemahulise teaduse

infrastruktuur kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste teadusteemade sihtfinantseerimise raames“ seostatud institutsionaalsete uurimistoetuste skeemiga ning taotlusvoorud toimuvad kevadel 2013. Üleminekuperioodil (sihtfinantseeritavate teemade olemasolul aastatel 2012-2015) toimub taotluste esitamine koos sihtfinantseeritavate teemade jätkutaotlustega ka sügisel.

3.4. Seosed ja mõjud valdkondade üleselt

Rakenduskavade koostamisel tugineti lisaks valdkonna põhiste strateegilistele arengudokumentidele ja prioriteetidele riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegiale (RSKS). Abi andmisel arvestatakse ka Läänemere strateegia, Lissaboni strateegia, Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkide, horisontaal-poliitikate ja abimeetmete omavahelise sünergiaga. Alapeatükkides 3.4.1-3.4.4 on üksikasjalikumalt kirjeldatud prioriteetse suuna ning valdkonna üleste poliitikate seoseid ja mõjusid.

Joonis 4. Rakenduskavade seosed eelarvestrateegia, Riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegia, Läänemere strateegia ja Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkidega.

3.4.1. Panus ja seosed Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga

Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegias 2007-2013 fikseeritud eesmärkide poole pürgimist, saavutatud tulemusi ja mõju on mõõdetud makromajanduslike indikaatoritega tulenevalt eesmärkide (mh teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv, paremad ühendusvõimalused) olemusest.

Struktuurivahendite kasutamise seire ja läbiviidud sõltumatutelt ekspertidelt tellitud hindamised näitavad, et lähenetakse RSKS seatud ambitsioonikatele sihtidele, aga kõigi eesmärkide saavutamine ei ole mitmete väliste mõjurite, ennekõike majanduskriisi ja rahvusvaheliste arengute, tõttu kindel.

Tabel 1. Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia eesmärkide täitmine

Indikaator	Algtase	Sihttase	Viimane teadaolev tase
Tööga hõivatuse määr (%) 15-64 aastaste hulgas	65% (2004)	100% (2015)	69,8 (2008); 63,5 (2009); 61,0 (2010); 65,1 (2011);
Tööhõive määr soo järgi, vanuserühm 20-64 ⁷			77,0 (2008); 69,9 (2009); 66,7 (2010); 70,4 (2011); 72,1 (2012)
Ettevõtete tootlikkus töötaja kohta EL 25 keskmisest (oli struktuurne indikaator). Euroopa 2020 strateegias asendav indikaator „Tööviljakus hõivatatu kohta EL 27). ⁸	60,8 (2005)		65,8 (2008); 65,5 (2009); 69,3 (2010) 67,6 (2011)
Ettevõtete teadus- ja arendustegevuse investeeringute osakaal SKP-st ⁹	0,42% (2004)	1,6% (2013)	0,51% (2007); 0,55% (2008); 0,64% (2009); 0,82% (2010); 1,49% (2011)
Hõive kõrgtehnoloogilises ja keskkõrgtehnoloogilises tööstuses ja teeninduses (% koguhõivest) ¹⁰	7,57% (2005)	11% (2013)	6,45 (2007) 5,7 (2010) 6,09 (2011)
Täistööajaga teadlaste ja inseneride arv 1000 töötaja kohta	5,5 (2005)	8,0 (2013)	5,63 (2007); 6,1 (2008); 7,2 (2009); 7,1 (2010); 7,4 (2011)
Uus indikaator Eurostat – „Täistööajaga teadlaste ja inseneride osakaal tööga hõivatutest vanusegrupis 15-74“	0,07 (2005)		0,11 (2009); 0,1 (2010)
Infoühiskonda kaasatud inimeste osakaal - interneti kasutajate arv	53% (2005)	75% (2013)	71,2 (2009); 74,1 (2010); 76,3 (2011)

Riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegia (RSKS) 2007–2013 prioriteet nr 2 on „Teadus- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv“. Antud prioriteeti panustavad nii ettevõtluse kui ka T&A ja

⁷http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020_10

⁸<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00116>

⁹ Eurostat lehel – rd_e_gerdtot

¹⁰ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=htec_emp_nat2&lang=en; Kõrg- ja keskkõrgtehnoloogilisteks tööstus- ja teenindusettevõteteks loetakse NACE koodidega, alates 2008 uued NACE koodid, mistõttu andmed ei ole üheselt võrreldavad.

kõrghariduse infrastruktuuri suund. Ettevõtluse meetmed toetavad ettevõtete võimekust oma tegevuse restruktureerimiseks eksporditurgudel kasvava konkurentsi tingimustes toimetulekuks, suurendavad laenukapitali kättesaadavust, rahvusvahelistumist ning turismitoodete- ja teenuste arengut ning ka nendele eesmärkidele vastavad meetmed on rakendamisel. T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on käivitatud valdkondlikud rakendusprogrammid võtmetehnoloogiates, luuakse vajalik baas infrastruktuuri, aparatuuri ja tippkeskuste meetmete läbi, et tagada head tingimused teadlaste ja spetsialistide koolitamiseks ning efektiivseks ja kõrgetasemeliseks teadustööks, sh ettevõtlussektori vajaduste katmiseks. Läbi rahvusvahelise koostöö meetme osaletakse rahvusvahelise koostöö algatustes, tõstes koostöö kaudu teadustegevuse kvaliteeti ja tuues Eestisse uusi teadmisi.

RSKS prioriteedi ja rakenduskava raames on kaasajastatud teadus- ja arendusasutusi (hooneid) 2012. aasta lõpu seisuga 21 283,8 m², kõrgkoolihooneid 13 561,1 m². Struktuurivahendite toel on suurenenud teadlaste ja tippspetsialistide juurdekasv, paranenud töötajate juhtimis- ja tööalased teadmised ja oskused, käivitud doktorikoolid ning rakendunud erinevad mobiilsus- ja koolitusskeemid. Ettevõtete ja teadusasutuste vahelisi koostööprojekte rahastati 2012. aastal struktuurivahenditest 216, mis on 360% seatud sihttasemest. Samuti on täistööajaga teadlaste ja inseneride arv perioodi vältel jõudsalt kasvanud, ulatudes 2011. aastal 4512-ni (sealjuures on nende arv 1000 töötaja kohta kasvanud 7,41-ni). 2011. aastal kerkis teadus- ja arendustegevuse kulutuste osakaal SKP`st juba 2,4 protsendini, ületades esmakordselt Euroopa Liidu 2,03-protsendilise keskmise¹¹. Teadus- ja arendustegevustele kulutati 2011. aastal 384,5 mln eurot, mis on ligi kaks kolmandikku rohkem kui aasta varem, sealjuures erasektori kulutused kahekordistusid.

Transpordi ÜF suund toetab otseselt RSKSi prioriteeti nr 3 „Paremad ühendusvõimalused“ transpordisüsteemi kitsaskohtade kõrvaldamise kaudu. Transpordi infrastruktuuri arendamiseks (prioriteedi 3 üks peamistest tegevustest) investeeritakse nii maantee-, raudtee-, mere- kui õhustranspordi infrastruktuuri, mis kõik parandavad ühendusvõimalusi ning suurendavad transpordisüsteemi ohutust ja usaldusväärsust. Investeeringud raudteesse (raudteelõikude, ooteplatvormide ning kontaktvõrgu rekonstrueerimine ja amortiseerunud elektrirongide vahetus) täidavad lisaks läbilaskevõime suurendamisele ka ühistranspordi ja kergliikluse arendamise eesmärgi, kuna liikumiskiiruse suurendamine raudteel on vajalik just reisirongiliiklust silmas pidades. Ühistransport on liikumisviisina enamasti kombineeritud kergliiklusega, mistõttu ühistranspordi kasutuse suurenedes tõuseb reeglina ka kergliikluse osatähtsus. Muuhulgas rahastatakse struktuurivahenditest Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimist, millega lahendatakse Tallinna liikluse üks suuremaid kitsaskohti.

Transpordiinvesteeringud aitavad ühtlasi kaasa seotud prioriteetide „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ ja „Säästev keskkonnakasutus“ eesmärkide saavutamisele (transpordivõimaluste avardumise ja ühistranspordi arendamise kaudu).

RSKSi prioriteeti nr 3 „Paremad ühendusvõimalused“ panustab ka infoühiskonna suund parendades interneti levikut ning suurendades interneti ja e-teenuste kasutust

¹¹ Eesti Statistikaameti andmetel. Eurostati andmebaasis oli esialgsete andmetena T&A kulutuste suhe SKP-sse näidatud pisut madalamana – 2,37%, lõplikud andmed Eurostati kodulehel avaldatakse 2013. aasta hilissuvel.

ning infoühiskonna võimalusi erinevate e-teenuste näol. 2007-2013 perioodil on struktuurivahenditest ja EARDF vahenditest (Eesti maaelu arengukava 2007-2013 raames) kokku ehitatud juba 2100 km lairiba ühendust (lõpetatud ja hetkel pooleli olevad projektid). Liitumise võimalus on loodud ligikaudu 60 000 leibkonnale (ligikaudu 135 000 inimesele), 14 000 ettevõttele ja 500 avaliku sektori asutusele.

3.4.2. Panus ja seosed Lissaboni strateegiaga

Enamik ettevõtluse suuna meetmeid on otseselt seotud Lissaboni strateegia eesmärkide täitmisega. Ekspordimeetmed panustavad rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmise eesmärki. Toetustega paraneb Eesti ettevõtjate, toodete ja teenuste tuntus ja maine välisriikides. Ekspordi toetamisega kasvab ekspordikäive toetatud ettevõtetes ning läbi turundustegevuse suureneb konkurentsivõime välisturgudel. Suuna meetmed aitavad VKEdel ja uutel ning potentsiaalsetel ettevõtetel tagada parema finantsvahendite kättesaadavuse. See suurendab uute ja innovaatiliste äriideede juurdevoolu ja ettevõteteks kasvamist, mis omakorda loob juurde uusi töökohti. Lissaboni strateegia keskmes on tagada parem tööhõive ning konkurentsivõimeline ettevõtluskeskkond, seetõttu ettevõtluse arendamise kaudu toetab prioriteetne suund strateegia eesmarke. Turismile suunatud meetmetega vähendatakse Eesti turismisektorile omast hooajalisust.

Lissaboni strateegias on välja toodud, et homsed ettevõtted peavad olema tänastest uuendusmeelsemad, tootlikumad ja kasulikumad. Selleks pööratakse suurt rõhku ettevõtete tehnoloogia uuendamisele, millele on suunatud näiteks „Klastrite arendamise toetus“. Ühtlasi aitab Klastrite arendamine kaasa ettevõtete võimekuse tõstmisele osaleda edukalt rahvusvahelistes projektides, sest vastasel juhul ei ole nad kasvava konkurentsi tingimustest jätkusuutlikud. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni eesmärki Lissaboni strateegias panustab „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus“, mis toetab Eesti ettevõtjate jätkusuutlikku arengut uute konkurentsivõimeliste toodete, teenuste, tehnoloogiate, tootearendusprotsesside arendamisel või olemasolevate täiustamisel. Lisaks panustab see meede otseselt Lissaboni strateegia teadus- ja arendustegevuse rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamise eesmärki.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund toetab Lissaboni strateegia peamise eesmärgi saavutamist – liikumist konkurentsivõimelise ja teadmispõhise majanduse suunas. Laiemalt panustavad kõik prioriteetse suuna meetmed vähesel või suuremal määral Eesti riigi ja Euroopa Liidu konkurentsivõime suurendamise eesmärgi saavutamisse.

3.4.3. Panus ja seosed Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega

2011. aastal T&A intensiivsuse kasv jätkus, saavutades erakordse taseme: 2010. aasta 1,63%-lt SKP-st tõusid T&A investeeringud 2011. aastal 2,4%-ni SKP-st (tabel 2). Nii kõrge kasv saavutati tänu erasektori investeeringute kahekordistumisele ning avaliku sektori 22% kasvule. Avaliku sektori kasv seostub EL tõukefondide meetmete käivitumisega ja rakendamisega ning välisvahendite kasvuga. 2010-2011. aasta T&A kulutustest on näha, et Eesti on majanduskriisi mõjudest üle saanud ning stabiilne investeeringute kasv jätkub. Kui eelmisel aastal avaliku sektori ja erasektori T&A mahud võrdsustusid, siis nüüd on erasektori osakaal juba 63%, mis on üsna lähedal

soovitud suhtele (1/3 avasektor, 2/3 erasektor). Investeeringute iseloom ei luba siiski loota, et selline suhe veel püsima jääb.

Täistööajaga teadlaste ja inseneride arv tõusis alates aastatel 2000-2011 ligi 1850 teadlase võrra (69,2%) ning jõudis 4511,7-ni. Ettevõtlussektori teadlaste arv kasvas 11 aastaga 5,5 korda ja moodustas 2011. aastal 33,3% täistööajaga teadlaste ja inseneride üldarvust. Töötajate koguarvust moodustasid täisajaga teadlased 2010. aastal 0,71% ning 2011. aastal 0,74%. See väärtus on väga lähedal strateegia indikaatorile 8 teadlast ja inseneri 1000 tööga hõivatu kohta, kuid ei kirjelda adekvaatselt kriisiaega, kus hüppeline tõus toimus tööhõive languse tõttu. Tegelikult peab strateegia sihtide saavutamiseks teadlaste arv kasvama rohkem kui 1000 teadlase ja inseneri võrra ning seda eelkõige ettevõtlussektoris.

Positiivne on ettevõtlussektori teadlaste ja inseneride arvu järjekindel kasv aastate lõikes, mis tõsi küll peatus 2010. aastal. Üllatav oli teadlaste arvukuse märgatav kasv majanduskriisi tipus, 2009. aastal, millele järgnes mõõn, kuid 2011. aastal jõuti 4511,7 täisajaga teadlaseni (kasv 10,5%), mis tõi strateegia võtmeindikaatori, teadlaste ja inseneride arv 1000 tööga hõivatu kohta, kasvu 7,41-ni.

2011. aastal on Eesti positsioon „Innovatsiooni edetabelis“ võrreldes eelmise aastaga jäänud samaks, paiknedes 14. kohal (EL27 keskmisest kolm kohta madalamal). Samuti säilitati koht innovatsiooni järgijate grupis, Itaalia ees ja Küprose järel. Eesti suurimad tugevused teiste EL riikidega võrreldes on ettevõtete kulutused (eelkõige teadus- ja arendustegevusega mitte-seotud innovatsioonikulutuste osas) (2. koht), ning avaliku sektori T&A osakaal (6. koht). Suurimaks probleemiks on innovatsiooni majanduslik mõju, mille osas on Eesti 23. kohal. Avatud, hea ja atraktiivse teadussüsteemi kriteeriumi osas on Eesti 17. kohal nagu ka inimressursi puhul. Seega on Eesti peamised väljakutsed jätkuvalt innovatsiooni väljundite ning nendest tuleneva majandusliku mõju kasvatamine, sh kesk- ja kõrgtehnoloogilise tööstuse ning teadmismahukate teenuste tööhõive ja ekspordimahtude tõusuks vajalike teadus-arendustegevus- ning ettevõtluskeskkonna loomine.

Transpordi infrastruktuuri investeeringud panustavad samuti konkurentsivõimelise majanduskeskkonna loomisesse läbi piiriülese transpordiinfrastruktuuri arendamise, millesse kõige konkreetsemalt panustavad ÜF projektid „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ ning „Uue veeremi soetamine“. Paremad (ühis)transpordivõimalused aitavad kaasa Euroopa 2020 eesmärgile tõsta hõivatute osakaalu 75%ni tööealisest elanikkonnast, kuna eriti maapiirkondades on see üheks takistuseks elukohast kaugemal töölkäimisel. Kiiremad ja kvaliteetsemad ühendused tähendavad, et inimestel on võimalik valida senisest rohkemate töökohtade vahel (mis asuvad praegu kättesaadavatest kaugemal), samuti mõjub see positiivselt ettevõtetele ja nende konkurentsivõimele, kuna sobiva tööjõu leidmine on selle võrra lihtsam.

Ühistranspordiinvesteeringud vähendavad autokasutust (võrreldes olukorraga, kus valitud ühistranspordiprojekte ellu ei viida), aidates seeläbi kaasa kasvuhoonegaaside piiramisele (20% võrra võrreldes aastaga 1990) ning energiatõhususe suurenemisele.

Infoühiskonna prioriteetne suuna alusel toetatav kiire ja kvaliteetse internetiühenduse väljaehitamine toetab otseselt Euroopa 2020 ja täpsemalt Eesti 2020 tegevsuunda 11 „Transpordi, IKT ja teiste riigi poolt pakutavate ettevõtlust toetava taristu ja institutsioonide viimine rahvusvahelisele tasemele“.

Tabel 2. Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkide täitmine

Euroopa 2020 eesmärk	Hetkeseis	Konkurentsikava „Eesti 2020“ eesmärk
Arukas majanduskasv		
avaliku ja erasektori investeeringute tase üheskoos 3%-ni ELi SKPst , samuti paremad tingimused teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks	1,08% (2007), 1,63% (2010), 2,41% (2011) (sh erasektori T&A maht 2011.a 1,52% SKP-st ja avaliku sektori T&A maht 0,89% SKP-st)	Eesti eesmärgiks on tõsta teadus- ja arendustegevuse investeeringute taset 2015. aastaks 2%ni ning 2020. aastaks 3%ni SKPst.
Ettevõtete tootlikkus töötaja kohta EK keskmisest (%)	68,0% (2011)	Eesti eesmärgiks on tõsta ettevõtete tootlikkust 2015. aastaks 73%ni ning 2020. aastaks 80%ni.
2020. aastaks 20–64-aastaste meeste ja naiste tööhõive määr 75%	77,0% (2008), 69,9% (2009), 66,7% (2010), 70,4% (2011), 71,1 (2012).	Eesti eesmärgiks on tõsta tööhõive määra 20-64 aastaste seas 2015. aastaks 72%ni ning 2020. aastaks 76%ni.
Jätkusuutlik majanduskasv ressursitõhusa, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majanduse huvides		
kasvuhoonegaaside heidete vähendamine 2020. aastaks 20 % võrra võrrelduna 1990. aasta tasemega. EL on valmis minema kaugemale ning vähendama heiteid 30 %, kui ülemaailmse kokkuleppe raames teised tööstusriigid võtavad enesele samasugused kohustused ja arenguriigid panustavad vastavalt oma võimetele	6094 tuhat tonni (2010); 6021 (2011).	Eesti eesmärgiks on, et kasvuhoonegaaside heitkoguste piirmäär Euroopa heitkogustega kauplemisüsteemi (ETS) välistes sektorites ei ületaks 2015. aastal 6183 tuhandet tonni ning 2020. aastal 6246 tuhandet tonni. 11 %

Allikas: Eesti 2020 täitmise aruanne(2012) ja Statistikaameti andmebaas

3.4.4. Panus ja seosed Läänemere strateegiaga

„Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ suuna meetmete eesmärgiks on ettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine; (rahvusvaheliste) koostööprojektide elluviimise kasv, uute konkurentsivõimeliste toodete, teenuste, tehnoloogiate, tootearendusprotsesside arendamise või olemasolevate oluline täiustamine, tagada VKE-dele parem ligipääs kapitalile, ekspordialase konkurentsivõime kasv, eksportivate ettevõtete arvu suurendamine ning kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng. Seetõttu panustab suund kaudselt kolme poliitika valdkonda: nr 7. „Kasutada ära piirkonna teadustöö ja innovatsioonialast tait potentsiaali“, nr 8. „Väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ rakendamine: soodustada ettevõtlust, tugevdada väikseid ja keskmise suurusega ettevõtteid ning tõhustada inimressursi kasutamist“ ja nr 12. „Säilitada ja suurendada Läänemere piirkonna atraktiivsust, eelkõige hariduse, noorsoo, turismi, kultuuri ja tervishoiu valdkonna meetmete kaudu“.

„Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti““ programmis toetatakse projekte eesmärgiga luua tugevaid sidemeid tippasemel teadusasutuste, erainvestorite, inkubaatorite ja asjaomaste äriteenuste vahel, mis on üks Läänemere strateegia (LMS) prioriteetse valdkonna nr. 7

alaeesmärkidest. Programmi raames toetatakse ka valdkondlike koostöövõrgustike, ümarlaudade või muude koostöövormide algatusi ning nende tegevuse korraldamist. Näiteks on toetatud start-up kiirendi „Gamefounders“ tegevust, mis on teinud tihedat koostööd Soomes tegutseva kiirendiga „Start-up Sauna“. Koostöö on seisnenud nii ekspertide vahetamises kui ühisürituste korraldamises.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna meetmed panustavad otseselt või kaudselt kahte poliitika valdkonda.

Prioriteeti nr 7 „Teadustöö ja innovatsioonialase potentsiaali ärakasutamine panustavad meetme „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine alameede „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine, kus investeringute kavasse on kantud 9 projekti, mille EL toetus on 26,2 mln eurot. Prioriteeti nr 7 panustab ka meede „Rahvusvahelise koostöö toetamine, mille elluviimiseks kinnitati 2011. aasta jaanuaris programm „Teaduse rahvusvahelistumine. Programmi ühe alategevustena on näiteks välja toodud Eesti osalemine rahvusvahelise teaduskoostöö algatustes ja Euroopa Liidu poliitikainitsiatiivide, sh Läänemere strateegia, raames loodavates algatustes osalemine. Need meetmed soodustavad Läänemere-äärsete võrgustike loomist. Siin all saab nimetada näiteks Eesti Teaduste Akadeemia korraldatud Baltimaade Vaimse Koostöö konverentsi. Kahtlemata programmi suurim algatus (3 mln eurot) MAXIV kiirekanali ehitus Lundis Rootsis Läänemereäärne tegevus, samuti teine Lundis plaanitav rajatis ESS (European Spallation Source).

Samuti panustab prioriteeti nr 7 meede „Teaduse tippkeskuste arendamine, mille raames tehakse koostööd piirkonna teadusasutuste vahel. 2012. aasta lõpu seisuga oli käimas 12 projekti. Projektide raames tehakse koostööd Läänemere äärsete riikide teadlaste ja teadusasutustega ning osaletakse ühistel rahvusvahelistel konverentsidel.

Prioriteeti nr 12 „Säilitada ja suurendada Läänemere piirkonna atraktiivsust, eelkõige hariduse, noorsoo, turismi, kultuuri ja tervishoiu valdkonna meetmete kaudu“ – panustavad meetmed „Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine ja „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine.

Kuna meetmed panustavad Läänemere strateegiasse kaudselt ning on alles rakendamisjärgus, siis kõigi meetmete osas täpseid summasid hetkel pole teada. Projektide lõppedes on panust projektide võimalike osakaaludena kogu projektist realistlikum hinnata. Praegusel hetkel ei ole valikukriteeriumites otseselt viidatud seosele Läänemere strateegiaga. Samas on viidatud Euroopa Liidu strateegiadokumentides ja poliitikainitsiatiivides kirjeldatud ülesannete täitmisele, kuhu alla läheb ka Läänemere strateegia.

Transpordi suundade projektid panustavad prioriteetsesse valdkonda nr 11 „Parandada nii sise- kui ka välistranspordivõrku“. Mõlema prioriteetse suuna projektid on suunatud infrastruktuuri parandamisele ning need aitavad kaasa siseriiklike transpordiühenduste arengule ning strateegilise tähtsusega transpordinvesteeringute (ÜF) puhul ka Eestit teiste Läänemere-äärsete riikidega liitvate transpordiühenduste arengule.

Projektide, mis haakuvad Läänemere strateegia valdkonnaga nr 11, kavandatav struktuurivahendite toetussumma kogumaht on 328,4 mln eurot (projektide eeldatav kogumaksumus 398,5 mln eurot):

- 1) Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik) (ÜF)
- 2) E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee Pärnu ümbersõidu ehitamine (ÜF)
- 3) E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus (ÜF)

- 4) Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas (ÜF)
- 5) Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas II etapp (ÜF)
- 6) E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus (ÜF)
- 7) Tallinna ringtee Vao-Saue teelõigu ehitus (ÜF)
- 8) E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus (ÜF)
- 9) E20 Tallinn-Narva maantee Rõmeda-Haljala teelõigu ehitus (ÜF)
- 10) Kärddla, Kuressaare, Ruhnu ja Tartu lennujaamade arendamise koondprojekt (ERF)
- 11) Reisijate turvalisuse tagamine reisirongide tööpiirkonnas (ERF)
- 12) Reisiplatvormide üleviimine eurokõrgusele (ÜF)

Tabel 3. Rakenduskava meetmete otsene panus Läänemere strateegiasse.

Meede	LMSi poliitikavaldkond	Kinnitatud projektide eelarved (indikatiivne panus Läänemere strateegiasse) EL osalus	Tehtud abikõlblikud kulud (indikatiivne panus Läänemere strateegiasse), EL osalus
Transpordi investeeringute kava (ÜF)	11	376 533 210	255 398 151
Transpordi investeeringute kava (ERF)	11	21 981 956	20 747 056

Allikas: MKM, 20.03.2012

Infoühiskonna suund panustab LMS poliitika valdkonda nr 6. „Kõrvaldada tõkked Läänemere piirkonna siseturult, sealhulgas parandada tolli- ja maksundusalast koostööd“. Suuna projektid arendavad ID-kaardi elektrooniliseks kasutamiseks vajaliku infosüsteemi, tänu millele võimaldatakse e-ID abil avalikke teenuseid kasutada ka teiste riikide kodanikel. Tegevustega suurendatakse tehnilist võimekust ning valmisolekut kasutada e-identifitseerimist riikidevaheliselt.

Kaudselt panustab suund kiire internetiühenduste kättesaadavuse parandamisega LMS horisontaalsesse eesmärki „Tagada kiire lairibaühendus maapiirkondades“. Projekte rakendatakse piirkondades, kus täna vastava infrastruktuuri puudumise tõttu ei ole kiire lairibateenus lõppkasutajatele kättesaadav. Kiire interneti baasinfrastruktuuri ehitus aitab kaasa teenuste loomisele, arendamisele ja mitmekesistamisele Läänemere piirkonnas.

3.4.5. Panus ja seosed horisontaalsete teemadega

Enim omavad rakenduskava projektid mõju regionaalsele arengule (41% projektidest) ja infoühiskonna arengule (40% projektidest). Kõige vähem kodanikuühiskonna arengule (18% projektidest). Ettevõtluse suuna projektid omavad enam mõju samuti regionaalsele arengule (44% lõppenud projektidest) ja keskkonnanahoiule (37% lõppenud projektidest). T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri meetmed omavad enim mõju infoühiskonna edendamisele (52% lõppenud projektidest) ning keskkonnanahoiule (48% lõppenud projektidest). Transpordi suunad omavad enim mõju regionaalsele arengule (80% lõppenud projektidest). Infoühiskonna suund mõjutab tulenevalt ka suuna eripärast 100%-liselt lõppenud projektidest infoühiskonna edendamist. Rakenduskava suundade finantsilise panuse ülevaade on toodud aruande Lisas 9.

Mõju **regionaalarengule** avaldub nii ettevõtlusprojektides, teadus- ja arendusprojektides kui ka regionaalsetes transpordi infrastruktuuri arendustes.

Ettevõtluse regionaalne areng loob uusi töökohti, vähendab sotsiaalseid pingeid ning parandab inimeste elukvaliteeti kõigis piirkondades. Meetmes „Ekspordi arendamise toetus“ võetakse mõju horisontaalsetele teemadele taotluste hindamismetoodika alakriteeriumis arvesse 10%-lise osakaaluga. Võib öelda, et regionaalsele arengule avaldab positiivset mõju keskmiselt iga kuues projekt. Teistele valdkondadele nagu keskkonnahoiu parandamine, infoühiskonna edendamine, võrdsete võimaluste loomine, kodanikuühiskonna arendamine jne avaldab meede väiksemat positiivset mõju (keskmiselt iga 10-11 projekt).

Ettevõtlusinkubaatorite toetamine avaldab positiivset mõju tasakaalus regionaalse arengu teemale (linnadest väljaspool asuvad inkubaatorid). Transpordi ERF suunas sisalduvad enamjaolt transpordiinvesteeringud, mis otseselt toetavad regionaalse arengu edendamist. Nende tulemusena paraneb avalike teenuste kättesaadavus, kohaliku elukeskkonna kvaliteet ning luuakse paremad tingimused ettevõtluse arenguks, kuna ühendusvõimalused on oluline tegur ettevõtte strateegia kujundamisel. Ka paljudel transpordi ÜF suuna projektidel on olemas oluline regionaalne mõõde (nt Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine, Pärnu ümbersõidu rekonstrueerimine, Jõhvi liiklussõlme rekonstrueerimine, sadamate rekonstrueerimine Saaremaa ja Hiiumaaga ühenduse pidamiseks). Lisaks loovad infoühiskonna suuna lairiba infrastruktuuri investeeringud paremad võimalused e-teenuste kasutamiseks suurendades avalike teenuste kättesaadavust maapiirkondades.

Arvestades, et rakenduskava üks suund on orienteeritud **infoühiskonna projektide** toetamiseks on kõrge panus infoühiskonna edendamisele igati ootuspärane. Ka ettevõtluse ning T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suundades on mitmeid IKT arenguga seotud projekte. Mõned klasterprojektid on otseselt IT-le suunatud. „Ettevõtlusinkubatsiooni programmi“ raames avaldavad tegevused enim mõju infoühiskonna arendamisele, kuna valdav osa inkubaatorite asukatest on IT valdkonna ettevõtted. TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas toetab infoühiskonna edendamist programm „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (IKTP) rakendusprogramm“ ning ettevalmistatav alameede „IKT teadus- ja arendustegevuse toetamine“. Viimane neist on otseselt suunatud IKT sektori arengule ning võimekuse ja konkurentsivõime tõstmisele.

Keskkonnahoiule omavad positiivset mõju erinevad teadus- ja arendusprojektid, mis muudavad tootmist säästlikumaks. Kuigi ettevõtluse kasv tähendab suuremat koormust keskkonnale, siis teisalt aitavad majanduse struktuuralsed muutused ja uute tehnoloogiate kasutuselevõtt kaasa loodusressursside säästlikumale kasutamisele, väheneb jäätmete ja keskkonda paisatavate heitmete hulk. Ettevõtluse suuna „Teadus- ja arendustegevuse toetus“ projektide hindamisel arvestatakse lisakriteeriumina täiendavaid punkte projektidele, mille tulemusena tekib keskkonnavõõri ressursisääst. „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus“ projektidest on paljud suunatud ressursside pidevale kallinemise tõttu energiasäästu tekitamiseks või tootmisjäätmete ära kasutamisele. Lisaks on ka klasterprojekte, mis on suunatud energiasäästu ja jäätmekasutuse teemadele.

TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas panustab keskkonnahoidu meede „Keskkonnakaitse ja -tehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“, mille eesmärgiks on keskkonnatehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse võimekuse tõstmine.

Kaudset positiivset mõju keskkonnale omab ka infoühiskonna suund, sest erinevad e-teenused ja e-lahendused vähendavad vahemaid ning vajadust liikuda transpordivahendiga.

Transpordi infrastruktuuri arendamise mõju on keskkonnale harva positiivne, isegi kui leitakse ka keskkonna seisukohast optimaalne lahendus. Transpordisüsteemi arendamisel saab transpordisektori keskkonnamõjusid siiski leevendada. Sellisteks meetmeteks on ÜF suunas ühistranspordi arendamine (nt rongide soetamine ning raudtee, ooteplatvormide ja kontaktvõrgu rekonstrueerimine) ja mõlema suuna puhul keskkonna suhtes ohutumate ja säästlikumate lahenduste valimine, keskkonnanõuete järgimine, loomadele ohutute transpordikoridoride loomine, mürabarjääride rajamine jmt.

Võrdsete võimaluste edendamisele avaldab positiivset mõju umbes 23% rakenduskava projektidest. Ühtegi otseselt võrdsete võimaluste vähendamisele suunatud meedet rakenduskavas ei ole. Ettevõtluse ja majanduse üldine areng aitab kaasa tööpuuduse vähenemisele ja sissetulekute kasvule kõikides elanikkonnakihtides ja seega kaudselt ka võimaluste võrdsustumisele ühiskonnas. Transpordisüsteemi arendamiseks tehtavad kulutused, mis lähtuvad erinevate sotsiaalsete gruppide elukorraldusest ja kohalikest vajadustest, pakuvad paremaid osalemisvõimalusi haridus- ja majanduselusel, aga ka suhtlemiseks ja sotsiaalse kapitali kasvatamiseks. Ühistranspordi arendamine loob inimestele võrdsemaid liikumisvõimalusi (nt on ühistranspordi kasutajate hulgas rohkem naisi, samuti saab muuta ühistranspordi kättesaadavaks piiratud liikumisvõimega inimestele) ning sellega paraneb ka avalike teenuste kättesaadavus. Meetmete „Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine“, „Turismitoodete arendamise toetuse“ ja „Turismiinfo jaotuskanalite toetuse“ puhul arvestatakse võrdsete võimaluste tingimust (sh puuetega inimesed), sest toetavate investeeringute raames infrastruktuuri rajamisel arvestatakse liikumispuuetega inimestega ja ehitatakse objektidele kaldteed, et tagada ligipääs kõigile soovijatele.

Transpordi suundades on „panus horisontaalsetesse teemadesse“ projektide valiku üks kriteeriume.

4. JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT

Käesolev peatükk kirjeldab abi rakendamise kontrollitegevuses toimunud peamisi arenguid aruandeaastal. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide (JKS) toimimine on abi vahendamise õiguse ehk akrediteeringu aluseks. JKS on kehtestatud asutustes protseduuride ja töökordade kaudu. Olulisemad muudatused JKS-is asutuste kaupa on kirjeldatud peatükis 4.1.

JKS üheks osaks on rakendusüksuste, -asutuste, korraldusasutuse ning makseasutuse poolne järelevalvetegevus. Järelevalvetegevust on detailsemalt kirjeldatud peatükis 4.2. Kontrollitegevuse kvaliteedile annavad tagasisidet auditeeriva asutuse (AA) poolt läbiviidavad süsteemi- ja projektauditid. Põhjalikumalt on nii projektide kui asutuste JKS-iga seotud auditeid kirjeldatud peatükis 4.3.

JKS, järelevalve ja auditite tulemusel tuvastatud rikkumised ja tagasinõuded on kajastatud peatükis 4.4.

4.1. Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides

Kahes asutuses (EAS, HTM) viidi aruandlusperioodil sisse olulised muudatused ning üheksas asutuses (KredEx, SA Archimedes, Veeteede Amet, Tehnilise Järelevalve Amet, Maanteeamet, Tallinna Lennujaam, MKM, RIA ja Rahandusministeerium) tehti juhtimis- ja kontrollisüsteemidesse väiksemaid täpsustusi.

KredExis muudeti aruandeperioodil juhtimis- ja kontrollisüsteemi kirjeldust koos seonduvate struktuurivahendite rakendamist puudutavate protseduuridega üks kord. Uuendatud protseduurides täpsustati paikvaatluse läbiviimisest teavitamise korda, täiendati programmide VMT-de menetlemise protseduuriga (oli siiani kajastatud eraldi alamkorras), täpsustati aruannete koostamist ja SFOSiga seotud rolle ning toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksete protseduure.

MKMis muudeti struktuurivahendite rakendamise protseduure kaks korda, mille käigus lisati viited rakendamise protseduurides viidatud dokumentide uuematele versioonidele ning toodi välja muudatus MKMi struktuuris. Lisaks toodi vaiete lahendamine transpordi suundades üle MKMi.

Olulisemad muudatused EASi juhtimis- ja kontrollisüsteemis toimusid 2011. aastal, kui tõhustati kontrolli nii toetuse saajate kui ka EASi hangete üle. 2012. aastal viidi läbi kaks JKS auditit riigihangete kontrollisüsteemi tõhususe hindamiseks. EAS on jätkuvalt pööranud suurt tähelepanu hangete õiguspärasusele. Lisaks olemasolevatele hankeeksperitidele võeti 2012. aastal tööle täiendav hankeeksperit toetuse saajate hangete kontrollimiseks. Hangete kontrollimise funktsioone lisati nii järelevalve üksusele kui finantsüksusele. EAS kontrollib toetuse saaja hankeid muu hulgas ka eelnõustamise ja taotluse menetlemise käigus ning hangete kontrollimisel rakendatakse 4-silma printsiipi. 2012. aastal teostati riigiabi ergutava mõju kriteeriumite kontrollimiseks JKS audit. Audit ja järelkontrollide tulemusel on täpsustatud väljamaksetaotluste ja aruannete menetlemise protseduure, sh on täiendatud kontroll-lehti riigiabi ergutava mõju hindamise osas.

2012. aastal muudeti rikkumiste menetlemise protsessi, loodi uus tagasinõuete eksperdi ametikoht õigus- ja haldusüksusesse.

Täiendatud on juhatuse funktsioone ja pädevust: osade meetmete raames võib teha taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuseid üks juhatuse liige.

HTMis uuendati ja täpsustati korraldusasutuse ja makseasutuse järelevalve ja auditeeriva asutuse läbiviidud JKS auditi tulemusel peamisi rakendusüksuse igapäevategevust reguleerivaid juhendeid ja kontroll-lehti. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjeldust täiendati osaga, mis käsitleb paikvaatluste korraldamist peale projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu. Väljamaksetaotluste menetlemise korras täpsustati menetlusetappe ja lisati ettemakse tõendamist reguleerivad sätted ning väljamakse täielikult või osaliselt keeldumise regulatsioon. Samuti täiendati väljamaksetaotluste menetlemise lihtsustamise korda, väljamaksetaotluste kontroll-lehti, täpsustades kontroll-küsimusi ja viies need kooskõlla Rahandusministeeriumi 2012. aasta kevadel väljatöötatud juhendiga „Järelevalve üldjuhend: väljamakse taotluse kontrolli ning paikvaatluse miinimumnõuded ja hea tava“. Järelevalve teostamise korda täiendati kohapealse kontrolliga kaetud projektide mahu ja kontrolli ulatuse määramise ja projektide järelkontrolli põhimõtetega. Samuti tehti muid täiendusi nii juhendis kui järelevalvet käsitlevates vormides vastavalt auditeeriva asutuse läbiviidud JKS auditis tehtud soovitudele. Tagasinõuete ja normide rikkumisest teavitamise korda täpsustati vastavalt Rahandusministeeriumi 2012. aasta I kvartalis väljatöötatud juhendile „Tagasinõuete ja tagasimaksete juhend“.

TJAs aruandeperioodil olulisi muudatus juhtimis- ja kontrollisüsteemides sisse ei viidud. Muudatusena täiendati veelgi paikvaatlustega seotud protseduure tagamaks tõhusama kontrollijälje olemasolu. Lisaks täiendati põhimõtteid, kuidas on omavahel seotud muud TJA poolt teostatavad raudtee riiklikud järelevalvetegevused ja objektide paikvaatlused ja muudeti vaiete menetlemise protseduuri, sest vaiete menetlemine liikus transpordi infrastruktuuri arendamise meetme raames RÜ pädevusest RA-le.

VTAs uuendati struktuurivahendite rakendamise eeskirja ja kinnitati uuendatud kontroll-lehed.

MNT, TLL ja RIA juhtimis- ja kontrollisüsteemides olulisi muudatusi ei toimunud.

4.2. Järelevalve

Struktuurivahendite järelevalve on lähtuvalt Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste seadusest oma ülesehituselt 3-tasandiline: rakendusüksuse järelevalve taotlejate/toetuse saajate suhtes, rakendusasutuse järelevalve rakendusüksuse suhtes ja Rahandusministeeriumi, kui korraldusasutuse ning kogu protsessi eest vastutaja järelevalve RA ja RÜ tegevuse suhtes. Seejuures on Rahandusministeerium ka toetuste makseasutus (kinnitab kõik toetuste väljamaksed riigikassast tasumiseks), kes teeb kulude sertifitseerimisel pisteliselt paikvaatlusi rakendusüksustes ja kontrollib kulude abikõlblikkust. Järelevalve toimub dokumentide kontrolli ja paikvaatluste abil. Alljärgnevalt on kirjeldatud olulisemad leiud, üldistused kitsaskohtadest ja arengud järelevalvetegevuses asutuste (tasandite) kaupa aruandeaastal, sh täpsustatakse eelmisel aastal lahendamisele jäänud kontrollitegevuse arendamisega seonduv. Järelevalve tulemusel avastatud rikkumisi ja tagasinõuded on kajastatud koos auditist tulenevate leidudega eraldi peatükis 4.4.

4.2.1. Korraldusasutuse ja makseasutuse järelevalve rakendusüksuse üle

Korraldusasutuse järelevalves rakendusüksuse üle oli 2012. aastal fookuses väljamakse taotluste ja riigihangete kontrolli protseduurid ning spetsiifilisemate valdkondadena personalikulude abikõlblikkust ning riigiabi ergutava mõju tingimuse kontrollimine:

1) Väljamakse taotluste protseduuride kontrollid koos projekti abikõlblikkuse kontrollimisega viidi läbi kõigis rakendusüksustes ning need lõppesid soovitustega töökorralduse täiendamise kohta, mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud. Olulisemad tähelepanekud töökorraldusele on soovitud lisada kontroll-lehele täiendavaid küsimusi ning kontroll-lehe küsimusi täiendada/täpsustada (RIA, Archimedes, MNT, KredEx, TLL), SFOSi andmeid ajakohastada/täpsustada (MNT, Archimedes).

2) Personalikulude abikõlblikkuse kontroll viidi läbi kahes rakendusüksuses (Archimedes, EAS), kus ühes (EAS) tuvastati väikeses mahus mitteabikõlblikke kulusid (83,12 eurot). Rakendusüksustele tehti soovitus põhjalikumalt kontrollida esitatud tööajatabelite vastavust kehtestatud nõuetele (EAS, Archimedes).

3) Riigihangete kontroll hõlmas ühte rakendusüksust (Archimedes). Kontrolli käigus ei tehtud tähelepanekuid mis vajanuks järeltegevusi.

4) Riigiabi ergutava mõju kontrollimist rakendusüksuses kontrolliti EASis 23 projekti ja tehti 8 tähelepanekut. Korraldusasutus palus läbi viia üksikasjaliku analüüsi, et välja toodud projektides selgitada ergutava mõju olemasolu või selle puudumine, võttes seejärel tarvitusele asjakohased meetmed.

Korraldusasutuse ja rakendusasutuste koostöös kontrolliti taotluste menetlemise ja hindamise protseduuri, programmide kulude abikõlblikkust ja tegevuste eesmärgipärasust, SFOS andmekvaliteeti ning toimingu kestuse nõude kontrolliprotseduuri:

1) Taotluste menetluse ja hindamise protseduuri kontrolli viisid rakendusasutused (HTM, MKM) läbi neljas rakendusüksuses (Archimedes, RIA, KredEx, EAS). Kontroll hõlmas 10 erinevat meetet. Kontrolli tulemusel tehti 20 tähelepanekut, kuid järeltegevusi on vaja teha 3 rakendusüksusel 5 tähelepaneku osas. Kontrolli tulemusel leiti, et üldiseks probleemiks on andmete kandmine SFOSi ning kontroll-lehtede täitmise kvaliteet, kuid kumbki hindamismenetluse sisulist poolt ei mõjuta. Sisulisema probleemina ilmnes hindamise protseduuri läbiviimise kvaliteet, mis sisaldab endas nt hindamistulemuste aritmeetilist kokkuarvutamist ja hindamiskomisjoni koostumise protokollimist (puudutab küll vaid kahte kontrollitud RÜd).

Sisulise puudusena tuvastati, et EASi kahe meetme ekspertide hindamisaruannetes ei ole alati eksperdi antud hinne see, mis ta oleks pidanud olema hindamismetoodika järgi, samas oli kontrollija eriarvamus minimaalne ja muudatusi hindamistulemustes ei põhjustanud. Teise sisulise puudusena võiks veel esile tuua meetme määruuses sätestatud taotluste menetlemise tähtajast mittekinnipidamist (esines 2 RÜ-s, puudutab 3 meetet).

2) Programmide kulude abikõlblikkuse ja tegevuste eesmärgipärasuse kontrolli viisid läbi rakendusasutused (HTM, MKM) kolmes rakendusüksuses (Archimedes, RIA, EAS). Kontrolli tulemusel tehti **11 tähelepanekut**, kuid järeltegevusi on vaja teha 3 rakendusüksusel 7 tähelepaneku osas. Arvuliselt enim tehti tähelepanekuid RIA-le (6 tähelepanekut). Tähelepanekud puudutavad peamiselt väljamakse taotluste vormistuslikku poolt ning hangete maksumuse kajastamist. Kontrolli tulemusena leidsid rakendusasutused, et kuludokumentide aluseks olevad tegevused vastavad ja on kooskõlas programmi eesmärkidega. Kontrolli käigus tuvastati ka mitteabikõlblikke kulusid summas 789,18 eurot, kuna toetuse saaja ei järginud

riigihangete läbiviimise üldpõhimõtteid. Teised tuvastatud puudused on peamiselt väljamaksetaotluste vormistuslikku poole, trükivigade kohta kuludokumentides ning dokumentide puudumise kohta.

3) SFOS andmekvaliteedi kontrolli viidi läbi kõikides rakendusüksustes, mille tulemusel selgus, et korrigeerimist vajavaid andmevälju SFOSis esines kõikidel rakendusüksustel. Korraldusasutus on täpsustanud SFOS kasutajajuhendit andmeväljade täitmise juhistega selleks, et tagada kvaliteetsema sisendi saamine infosüsteemi.

4) Toimingu kestuse kontrollimise protseduuri peale projekti lõppu kontrollisid rakendusasutused (HTM, MKM) kolmes rakendusüksuses (RIA, TJA, Archimedes), kellele 2011. aastal puudus töökorralduses selliste kontrollide läbiviimise protseduur. Kontrolli tulemusel tehti 14 tähelepanekut töökorralduse täpsustamiseks, mis ei oma finantsmõju.

Makseasutus viis 2012. aastal rakendusüksustes läbi kolme protsessi (kuluaruannete koostamine sh kuludokumentide pisteline kontroll, väljamaksete määrus ning tagasinõuete menetlemine) kohapealsed kontrollid.

1) Kuluaruannete koostamise protseduuri kontroll teostati 6 rakendusüksuses (EAS, KredEx, Archimedes, VTA, MNT, RIA), sealjuures abikõlblikkuse kontrolle kahes rakendusüksuses (EAS, Archimedes), mille tulemusena soovitati tööprotseduure täpsustada.

2) Väljamaksete määruuse kontroll teostati 2012. aastal 5 rakendusüksuses (EAS, KredEx, Archimedes, VTA, RIA), mille tulemusel tehtud soovitused on pigem väheolulised ja seotud detailidega kontroll-jälje täiendamiseks.

3) Tagasinõuete menetlemise protseduuride kontroll viidi 2012. aastal läbi 5 rakendusüksuses (EAS, KredEx, Arcimedes, VTA, RIA), mille tulemusena soovitati tööprotseduure täpsustada.

4.2.2. Korraldusasutuse järelevalve rakendusasutuse üle

Alates 2012. aastast toimub rakendusasutuse järelevalve rakendusüksuste üle osaliselt korraldusasutuse juhendamisel ja koordineerimisel. See tähendab, et korraldusasutuse poolt on sõnastatud kontrolli eesmärk ning ette on valmistatud kontroll-lehed, mida kasutavad kõik rakendusasutused. Sellega on tagatud ühetaoline kontrollimine ning tulemusi on võimalik paremini kogu süsteemile laiendada. Milliseid meetmeid või projekte ning millises ulatuses täpselt kontrollitakse, otsustatakse riskide hindamise tulemusel korraldusasutuse ja rakendusasutuse koostöös. Kõikide kontrollide tulemused koondatakse kokku korraldusasutusse ühtsetel alustel. 2012. aastal viidi keskse koordineerimise abil läbi neli kontrolli: taotluste menetlemise ja hindamise protseduuri kontroll, programmide kulude abikõlblikkus, tegevuste eesmärgipärasus ning toimingu kestuse protseduuri kontroll (vt kirjeldus punkt 4.2.1.).

Seoses töökorralduse muutmisega, muudeti ka korraldusasutuse juhendmaterjali rakendusasutustele järelevalve teostamiseks rakendusüksuse üle. Rakendusasutused koostavad sarnaselt korraldusasutusega kontrolliplaani kaks korda aastas ning see kooskõlastatakse korraldusasutusega.

4.2.3. Muud olulised Korraldusasutuse tegevused

Korraldusasutus uuendas põhjalikult projekti tasandi kontrollidele esitatavaid minimaalseid nõudeid kirjeldavat juhendit, sealjuures kehtestati ühtsed riigihangete kontrollimise kontroll-lehed selleks, et tagada rakendusüksuste kontrollimise ühetaolisus kogu administratsioonis. Riigihangete kontroll-lehed võeti kasutusele märtsis 2012.

4.2.4. Rakendusasutuste ja rakendusüksuste järelvalve toetuse saajate üle

MKM teostas 2012. aastal järelvalvet RÜ üle Tallinna Lennujaamas. Kontrolli fookuses oli hangete protsess ja hankelepingute lisade sõlmimise korrektsus. Olulisi tähelepanekuid ega rikkumisi ei avastatud. Perioodilise järelvalve tegevusena teostati paikvaatlust „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programmi“ rakendamise üle. Paikvaatluste käigus kontrolliti programmide elluviimist vastavalt rahastamisotsusele, hankereeglite järgimist ning teavitatusnõuete täitmist perioodil 2010-2012. Programmi varasemad tegevusi kontrolliti paikvaatlusega 2009. aasta lõpus. Paikvaatluse tulemusel ei tehtud tähelepanekuid ega tagasinõude otsuseid.

2012. aastal viidi **EASi** järelvalve üksuse poolt ettevõtluse suuna meetmetes läbi 107 paikvaatlust (4% kõigist projektidest). Hinnang „üldjoontes korrektne“ anti 22 projektile, s.o 20,6% kontrollitud projektidest ning hinnang „ebakorrekne“ 1 projektile (1% läbiviidud paikvaatlustest). Ülejäänud teostatud paikvaatluste kohta anti hinnang „korrektne“. Paikvaatlusel avastati enim vigu projektiga seotud dokumentide mitte eristamisel. Probleemseid projekte oli rohkem „Innovatsiooniosakute toetusmeetme“ projektides (8 tk). Paikvaatlusega seotud ettekirjutusi prioriteetse alasuuna meetmetes 2012. aastal ei tehtud.

Projekti järgseid paikvaatlusi ehk järelkontrolle viidi läbi 2, millest mõlemal juhul anti projektile hinnang korrektne.

Dokumentide kontrollimisel avastati enim vigu seoses mitteabikõlblike kuludega, mittetäielike kuludega seotud dokumentide esitamisega ning teavitamisega seotud kohustuse täitmisega.

HTM teostab järelvalvet RÜ tegevuste üle paikvaatluste käigus ning dokumentide põhiselt. Perioodiliste järelvalvetena teeb RA kord kvartalis RÜ koostatud rikkumisaruannete kontrolli ning tagasimaksete aruannete analüüsi. Rikkumiste aruannete järelvalve toimub SFOSi põhjal, kvartaalsete tagasimaksete aruannete analüüs toimub SFCSis koostatud aruande põhjal. Tagasimaksete aruande analüüs annab sisendi järelvalve tegevusteks.

Lisaks perioodilisele järelvalvele teeb RA valimi põhised ning riskidest tulenevat järelvalvet. Aruande aastal teostas RA antud prioriteetse suuna raames ainult Korraldusautuse koordineerimisel tellitud kontrolle, milleks olid SFOSi andmekvaliteedi kontroll, programmi tegevuste ja kulude abikõlblikkuse kontroll, varade säilitamise kontroll ja projektivaliku kontroll. Kontrolli tulemusena tuvastas RA mitmeid erinevaid probleeme (SFOSi puudulik ja ebakorrekne täitmine, dokumentide korrektne vormistamine, riigihanke kontroll), mille edaspidiseks vältimiseks tehti RÜle vastavad ettepanekud.

Läbi viidud järelvalvete tulemusena võib RÜ JKSi kontrollitud tööloikude osas hinnata toimivaks, kuid parandamist vajavaks.

Archimedese poolt rakendatavates meetmetes T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas oli aruandlusperioodi lõpuks aktsepteeritud või lõpetatud kokku 466 projekti, millest 99-s projektis on läbi viidud paikvaatlus (21,2%, Lisa 7). 2012. aastal viidi prioriteetses suunas läbi 57 paikvaatlust. Paikvaatluste käigus tuvastati kahel korral olulisi rikkumisi (esimesel juhul esinesid puudused riigihankemenetluse läbiviimisel ning teisel juhul olid seadmed tarnitud ja paigaldatud väljaspool projekti abikõlblikkuse perioodi). Rakendusüksuses teostatud dokumentide kontrolli ja paikvaatluste põhjal on enamlevinud vigadeks riigihangete korraldamisega seotud vead, tööjõukulude arvestamise korrektsus samuti projektiga seotud abikõlblike kulude ja tulude eristamine toetuse saaja raamatupidamises. Tuvastatud puuduste arv võrreldes eelmiste aastatega on mõnevõrra suurenenud, mida võib põhjendada tõhustatud riigihangete kontrolliga (2012. aastal on kasutusele võetud detailsem riigihanke kontroll-leht) ning samuti võib üheks põhjuseks pidada uute toetuse saajate lisandumist. Seetõttu pöörab rakendusüksus jätkuvalt suurt tähelepanu toetuse saajate nõustamisele. Toetuse saajate nõustamisel on peamisteks väljunditeks meetmete infopäevad, konsultatsioonid koordinaatoritega, kodulehele paigutatud teave ning samuti on toetuse saajatele jagatud informatsiooni korraldusasutuse poolt läbi viidavate koolituste kohta (näit. riigihangete-alased koolitused).

TJA järelevalvetegevus on toimunud valdavalt väljamaksetaotluste menetlemise käigus. Aruandeperioodil viidi läbi 4 paikvaatlust, mille raames kontrolliti aruandeperioodil ainult toetuse saaja dokumente, ehitusobjektide osas lähtuti riikliku raudteeohutuse järelevalve menetluste käigus kogutud andmetest. 3 aruandeperioodil läbiviidud paikvaatlust viidi läbi aruandeperioodi lõpuks ning need ei kajastu Lisas 7. Aruandeperioodi lõpul läbi viidud paikvaatlused kajastatakse 2013. aasta seirearuandes. Täiendavad ehitusobjektidega seotud RÜ järelevalvetegevused on integreeritud TJA riikliku ehitusjärelevalve tegevustega. TJA väljastab nii ehitus- kui kasutusload rekonstrueeritavatele reisijate ooteplatvormidele, jalakäijate tunnelitele kui ka osaliselt rööbasteele. Lisaks on TJA ülesandeks viia läbi uute elektrirongide vastavushindamise protseduur, et tagada nende vastavus kehtestatud tehnilistele nõuetele. RÜ järelevalvetegevustes ning projektide tehnilise progressi jälgimises kasutatakse ära kõigi eelpool nimetatud kontrolltegevuste informatsiooni, mistõttu on vajadus RÜ ametnikel füüsiliselt objekte kohapeal üle vaadata selle võrra väiksem. TJA määrab lisaks raudteeinfrastruktuuri kasutustasu. Nimetatud menetluse käigus vaadatakse iga-aastaselt üle raudteeinfrastruktuuri-ettevõtjate raamatupidamine. Kasutustasu määramise menetluse andmeid kasutab RÜ raudteeinfrastruktuuriga seotud projektide puhul veendumaks, et struktuuritoetusega seotud kulud on toetuse saaja raamatupidamises nõuetekohaselt eristatud. Läbi viidud paikvaatlused näitavad, et üldiselt toimub transpordi meetmete toetuse kasutamine korrektselt, ehitusobjektid on töös ning nõuetekohaselt tähistatud, samuti on raamatupidamises kulud korrektselt eristatud.

VTA viis aruandeaastal läbi neli paikvaatlust projektides “Muuga sadama idaosa ja tööstuspargi ühendamine”, „Riigile kuuluvate väikesadamate rekonstrueerimine”, “Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamine (Ruhnu parvlaev)” ja „Meresõiduohutuse tõhustamine Eesti veeteedel (möödistuslaeva soetamine veeteede hüdrograafiliseks möödistamiseks)”. Paikvaadeldud projektide osas ei tehtud ettekirjutusi. Teenuslepingute puhul tähendab paikvaatlus projekti lähte- ja edukoosolekutel osalemist. Ehituslepingute puhul tähendab paikvaatlus ehitusobjekti külastamist ja projekti lähte- ja edukoosolekutel osalemist. Ehitusobjekti külastatakse

vähemalt üks kord ehitusprojekti eluea jooksul. Ehitusobjekti külastus(ed) viiakse läbi ajahetkel, mil ehitustegevus on alanud ning on võimalik tuvastada, kas ehitatav objekt vastab taotluses ning taotluse rahuldamise otsuses märgitule.

MNT viis aruandeaastal läbi 9 paikvaatlust:

- 1) Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont
- 2) Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas
- 3) Pärnu ümbersõidu ehitus
- 4) Vao-Maardu teelõigu ehitus
- 5) E 264 Jõhvi liiklussõlme rekonstrueerimine
- 6) E20 Tallinn-Narva maantee Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont
- 7) 20 Tallinn-Narva maantee Rõmeda-Haljala teelõigu ehitus
- 8) Tartu läänepoolne ümbersõit
- 9) E263 Aruvalla-Kose teelõigu projekteerimine ja ehitus

Järelevalve käigus ei avastatud mitte ühtegi rikkumist.

RIA on aktsepteeritud 218 taotlusest paikvaatlused läbi viinud 63% projektidest, millega on kaetud 72% kõigi heaks kiidetud projektide kogumahust. Aruandeaastal viidi paikvaatlus läbi 34 projekti osas, mis teeb kogu aktsepteeritud projektide eelarve mahust 16%. 2012. aasta paikvaatlustel avastati üks rikkumine. Suulisi märkusi tehti dokumentide säilitamisnõuete eiramise ja riigihangete aruannete hilinenud esitamise kohta riigihangete registrisse.

Tehnilise abi ja HTA meetmete raames on 2012. aasta seisuga läbi viidud korralsi paikvaatlusi kõikide toetuse saajate juures vähemalt korra projekti rakendamise perioodi jooksul. Tehnilise abi 14 aktsepteeritud ja lõpetatud projektist on paikvaadeldud 7 projekti, mis moodustab 50% kõikidest projektidest. Eelarve osas oli paikvaatlusega kaetud 75% kinnitatud projektide eelarvetest. HTA 77st aktsepteeritud või lõpetatud projektidest on kontrollitud 74 projekti, mis moodustab 96% kõikidest HTA projektidest. Eelarveliselt on aga HTA kohapealsete kontrollidega kaetud 100% projektide kinnitatud eelarvetest. Üksikud tähelepanekud tehti dokumentide sisestamise korrektsusele, et rakendusüksusele esitatav kuludokumentide nimekiri (arve number ja kuupäev) oleks vastavuses originaaldokumentidega.

4.3. Auditid

Kindluse saamiseks kulude abikõlblikkuses ja asutuste juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimises toimuvad projektide ja JKS auditid. Auditeeriv asutus (AA) on Rahandusministeeriumi Finantskontrolli osakond, kes võib oma toiminguid delegeerida RA-de ja RÜ-de audiitoritele või osta ka teenust välisaudiitorilt. Projektauditite soovitude ja järeltegevuste elluviimist valvab järgi AA, JKS auditite järeltegevuste maandamist valvab järgi KA.

Detailne informatsioon projekti- ja JKS auditite kohta (sh auditeerimise aastaaruanne) on leitav Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/valisvahendite-auditid>).

AA 2012. aasta projektiauditi valimis¹² oli kõikide rakenduskavade peale kokku 101 projekti summas 259,9 mln eurot, seega auditeeriti peaaegu pool 2011. aastal EK-le deklareeritud kuludest. 101st projektiauditist 42 auditit viis läbi AA ning 29 AA koostööpartnerid rakendusasutustes ja -üksustes. Projektiauditite läbiviimise teenusena osteti sisse 30 projektiauditit. Auditite tulemusena tehti finantsmõjuga tähelepanekuid 31 projektile (31% auditeeritud projektidest sisaldas mitteabikõlblikke kulusid).

Projektiauditite tulemusena tehti kõikide rakenduskavade peale kokku 51 olulist tähelepanekut. Kõige rohkem tehti tähelepanekuid struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamise osas (24 tähelepanekut), suurima finantsmõjuga olid riigiabi reeglite rikkumistega seotud tähelepanekud (55% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest).

4.3.1. Projektiauditite raames väljatoodud probleemid

Projektiauditite raames väljatoodud probleemid ning tehtud olulised tähelepanekud jagunevad auditi alameesmärkide lõikes järgmiselt

- 1) **Struktuuritoetuse eesmärgipärane kasutamine:** 24 olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblik kulu referentsperioodil on 757 381 eurot, väljaspool referentsperioodi tuvastatud mitteabikõlblik kulu on 172 720 eurot). Rikkumistega seotud kulud moodustavad 29% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest.
- 2) **Hangete läbiviimine:** 19 olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblikud kulud referentsperioodil kokku 422 499 eurot, väljaspool referentsperioodi tuvastatud mitteabikõlblik kulu on 527 216). Rikkumistega seotud kulud moodustavad 16% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest.
- 3) **Riigiabi:** 3 olulist tähelepanekut (audiitorite hinnangul on mitteabikõlblik kulu referentsperioodil 1 442 916 eurot, väljaspool referentsperioodi 4 815 706 eurot). Rikkumistega seotud kulud moodustavad 55% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest.
- 4) **Rakendusüksusele suunatud tähelepanekud:** 5 olulist tähelepanekut (finantsmõju ei kaasnenu).

AA hinnangul on struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamisega seonduvate tähelepanekute raames tegemist süsteemsete vigadega abikõlbliku perioodi¹³ ning trahvidega¹⁴ seotud tähelepanekute puhul. Muude struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamisega seotud tähelepanekute puhul on tegemist juhuslike vigadega, mis on oma iseloomult erinevad, neil puudub ühistunnus ning seega ei viita need vead süsteemsele veale.

Peamised hangete osas tehtud tähelepanekud on seotud võrreldavate pakkumuste mittevõtmise, ehitustööde hankelepingle raames ehitustöödeks mittevajalike asjade ostmisega ning hankelepingu muutmistega, mis ei ole kooskõlas riigihangete seadusega. Hangete läbiviimisega seotud tähelepanekute puhul on AA hinnangul tegemist juhuslike vigadega, mis on iseloomult erinevad ja ei viita süsteemsele veale.

Suurima finantsmõjuga on riigiabi reeglite rikkumisega seotud tähelepanekud, mis viitavad puudustele rakendusüksuste juhtimis- ja kontrollisüsteemides.

¹² Valimi moodustamisel kasutab AA statistilist valimi moodustamise meetodikat (rahaühikupõhine meetod)

¹³ Kulud on tehtud väljaspool abikõlblikku perioodi

¹⁴ Toetuse saaja ei ole saanud trahve abikõlblikest kuludest maha arvestanud

Läbiviidud projektauditite tulemusena tuvastati referentsperioodil mitteabikõlblikke kulusid kokku summas **2,62 mln eurot** ehk **1,01%** auditeeritud kulude kogumahust ning mitteabikõlblikke kulusid väljaspool referentsperioodi tuvastati 5,52 mln eurot.

Arvestades auditi toimingute käigus tuvastatud vigu ja nende põhjal leitud kõige tõenäolisemaid vigu, on võimalik 90% kindlustunde määraga öelda, et **kõige tõenäolisem viga** (*most likely error*) üldkogumis ei ületa 13 895 159 eurot (**2,62%** üldkogumist).

AA on võtnud arvesse MA tehtud finantskorrektsioone (tasaarveldamist EK-ga) 12 projekti puhul ning arvutanud vea määra pärast finantskorrektsioone (*residual risk of error after corrective measures*).

Kõige tõenäolisem viga (*most likely error*) pärast finantskorrektsioone on 2 171 720 eurot ehk 0,41% üldkogumist.

Võrreldes varasemate aastatega on oluliselt vähenenud nende projektide osakaal, milles on tehtud finantsmõju omavaid tähelepanekuid (31% auditeeritud projektide koguarvust, erinevalt 40% auditeeritud projektide koguarvust eelmisel aastal). 2012. aastal tehti kokku 45 finantsmõjuga tähelepanekut, 2011. aastal oli finantsmõjuga tähelepanekuid 80. Seega vigade esinemise sagedus on langenud, samas on vea määr projekti kohta võrreldes varasemate aastatega tõusnud ning ulatub peaaegu pooltel vigadega projektidel üle 2%. Kõrge vea määraga on need projektid, kus tuvastati viga riigiabi reeglite rikkumisel või kulude tegemisega väljaspool abikõlblikku perioodi. Nende vigade ulatuse kindlakstegemiseks on RÜ viinud läbi täiendavad kontrollid ning tugevdanud oluliselt oma JKSi.

Tabel 4. Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud Majanduskeskkonna arendamise rakenduskavas

Rakenduskava	Auditeeritud projektide arv	Auditeeritud sertifitseeritud kulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud (euro)	Mitteabikõlblikud kulud väljaspool referentsperioodi (euro)	Vea määr %
Majanduskeskkonna arendamine (ERF, ÜF) ¹⁵	44	139 549 806,70	1 961 363,18	4 882 879,4	1,41%
Tehniline abi (ESF, ERF, ÜF)	2	2 630 934,62	142,72	0,00	0,01%
Kokku:	101	259 878 902,20	2 622 795, 62	5 515 642,5	1,01%

Allikas: AA, 24.04.2013

Analüüsidest tuvastatud rikkumisi rakenduskavade lõikes, siis võib välja tuua, et kõikides OPides esinevad läbivalt hangetega seotud rikkumised (võrdlevate pakkumiste mittevõtmine, hankelepingu muudatused ja reservi kasutamine ei ole vastavuses RHSiga, ehitustööde hankelepingu puhul on ostetud asju, mis ei ole ehitustöödeks vajalikud jne). „Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava“ puhul on enim rikkumisi seotud struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamisega. Tähelepanekuid tehti personalikulude, abikõlblikkuse perioodi, trahvide ja muude

¹⁵ CCI number: 2007EE161PO001.

projekti eesmärgiga mitteseotud kulude kohta. 2012. aastal lisandusid ka riigiabi reeglite rikkumisega seotud tähelepanekud.

Projekti auditite tulemuste ülevaade rakendusüksuste kaupa ja rakenduskava põhisel on toodud aruande Lisas 12.

Arvestades projektauditite 2012. aasta tulemusi on AA arvamusel, et struktuuritoetuse JKS toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud. Need puudutavad eelkõige JKSide tõhustamist riigihangete ning riigiabi reeglite kontrolli osas.

Detailne informatsioon projekti audititest on AA 2012. aasta auditeerimise aastaaruandes (leitav Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/valisvahendite-auditid>).

4.3.2. 2012. aastal läbiviidud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditid ning kokkuvõte nende tulemustest

2012. aastal viis AA läbi JKS auditi või muu sarnase töövõtu¹⁶ kuues rakenduskavaga seotud asutuses: Riigi Infosüsteemide Ametis, Archimedeses, RMis, EASis, Veeteede Ametis ja MKMis. Nende auditite hulgas on kaks JKS auditit (KA audit ja horisontaalne paikvaatluste teostamise audit, mis hõlmas Riigi Infosüsteemide Ametit ja Sihtasutust Archimedes), mis olid eelmise auditeerimise aastaaruande esitamise hetkel läbiviimisel ning lõpetati käesoleval aastal.

JKS auditite käigus süsteemseid, kõikidele asutustele laienevaid probleeme ei leitud, auditeeritavate juhtimis- ja kontrollisüsteemide hinnati järgmiselt:

- 1) **Riigi Infosüsteemide Amet** (kategooria II) (seotud rakenduskava: MARK)
- 2) **Sihtasutus Archimedes** (kategooria I) (seotud rakenduskavad: MARK, IARK)
- 3) **Korraldusasutus** (kategooria II) (seotud rakenduskavad: MARK, IARK, EARK)
- 4) **Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus** (kategooria II) (seotud rakenduskavad: MARK, IARK, EARK)
- 5) **Veeteede Amet ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium** (kategooria N/A¹⁷) (seotud rakenduskava: MARK)

Analüüsidest peamisi 2012. aastal tehtud JKS auditite tähelepanekuid, on AA hinnangul endiselt probleemseks valdkonnaks riigihangete kontroll. Riigihangete kontrollimisel ei suudeta alati hinnata keerulisemate juhtumite põhjendatust – näiteks hankelepingu maksumuse suurendamine, tellija reservi kasutamine, ehitustööde lepinguga asjade ostmine, hankelepingute muutmise vajadus ning väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine.

2011. aasta DG REGIO auditi lõpparuanne tõi välja vea **riigiabi ergutava mõju kontrollimisel**. Kuna ergutava mõju kontroll ei olnud sel hetkel EASi protseduurides piisavalt kirjeldatud, oli tegemist **süsteemse puudusega**. Puuduse maandamiseks teostas EAS järelkontrolli riigiabi ergutava mõju kriteeriumiga seotud projektide üle. Lisaks täiendas EAS meetmete lõikes kontroll-lehti, kus tulenevalt läbi viidud

¹⁶ Toimingud kahes asutuses ja sertifitseeritud kulude osas.

¹⁷ AA andis RÜ-le ja RA-le hinnanguks põhinõude I puhul kategooria I ning saadud kindlustunne vastab kõrgele tasemele. Põhinõudele IV hinnangut ei antud seoses uue süsteemi veel praktikas mitterakendamisega.

kontroll-lehtede analüüsist ilmnes, et riigiabi ergutava mõju kontroll-küsimus puudus või oli puudulik.

Pärast EASi JKSi parendusi ja järelkontrolli viis AA läbi auditi, et saada piisavat kindlustunnet EASi läbiviidud riigiabi ergutava mõju nõude täitmise järelkontrolli ja parendatud JKS tõhususe kohta. AA hinnangul EASi JKS toimis, kuid mõningad parandused on vajalikud.

Kokkuvõttes on nii riigihangete kui ka riigiabi reeglite järgimise osas esinenud puuduseid, kuid mõlema probleemvaldkonnaga tegelemiseks on rakendatud ulatuslikud tegevuskavad.

Vastavalt Euroopa Komisjoni õigusaktides sätestatule ja tuginedes eeltoodud JKS auditite tulemustele, esitas AA 31.12.2012 Euroopa Komisjonile auditeerimise aastaaruande ja märkustega auditi hinnangu (*qualified opinion*), mille kohaselt AA hinnangul Eesti struktuuritoetuste juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib, kuid mõningad parandused on vajalikud (*II kategooria ehk keskmise tasemega kindlustunne*¹⁸).

4.4. Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded

Kokku on rakenduskavas kumulatiivselt tuvastatud 92 rikkumist (OLAFile edastatud rikkumised) summas 14,44 mln eurot. Võrreldes 2011. aastaga, kui teavitati 15 rikkumisest summas 607 043 eurot oli 2012. aastal 64 rikkumist summas 12,9 mln eurot.

2012. aastal registreeriti EASi järelevalve üksuse poolt prioriteetse suuna meetmetes rikkumisena 65 projekti. Neist enim rikkumisi on seotud „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamise“ meetmega, kus projektide abikõlblike kulude määramisel oli jäetud arvesse võtmata puhastulu. Samuti oli rohkem rikkumisi „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetuse“ meetmes, kus ei järgitud riigiabi ergutava mõju kriteeriumit. Mõlema juhtumi puhul on käesolevaks hetkeks probleemidele lahendused leitud.

EAS on 2012. aasta jooksul jätkanud toetuse saajate eelnõustamist riigihangete valdkonnas, tagamaks projektide kulude abikõlblikkus. Seeläbi on tunduvalt vähenenud rikkumiste hulk hankedokumentide koostamisel ja hankemenetluste läbiviimisel.

Mõneti on problemaatilisem olukord nende riigihangetega, mis on viidud läbi EASiga eelnevalt konsulteerimata. Kuludokumentide laekumisel on toetuse saajad kohustatud esitama kogu hankemenetluse dokumentatsiooni ning põhjalik kontroll teostatakse riigihangete seaduse ja korraldusasutuse suuniste alusel. Tuvastatud on rikkumisi hankedokumentides, kus kaubamärkide nimetamisel ei ole võimaldatud pakkuda samaväärseid tooteid või ehitustöö lepingu koosseisu on lisatud ka ehitustööks mittevajalikku mööblit ja inventari. Hankemenetluste läbiviimisel sagedamini tuvastatud rikkumised seisnevad pakkujate õigusvastases kvalifitseerimises ning hankedokumentide ebakorrektses muutmises selgituste andmise käigus. Järjest rohkem ilmneb riigihangetega seonduvaid rikkumisi hankelepingu täitmisel, kui töövõtjaga lepatakse kokku lepingu muutmises selleks objektiivset alust omamata. Korraldusasutus on juba 2011. aastal täpsemalt selgitanud tellija reservi kasutamise võimalusi riigihangete registris, kuid hankijad ei ole seda operatiivselt jõudnud

18 Average level of assurance (as defined in the Guidance Note on Annual Control Reports and Opinions – COCOF 18/0220/09)

kasutusele võtta ning seetõttu on tavaline lepingus kirjeldatud lahenduse asendamine hankija eelistatud lahendusega ning seetõttu õigusvastaselt muudetud ka hankelepingut. EAS on alates 2011. aasta maist pakkunud toetuste saajatele nõustamist hangete osas, sh kommenteerides ja juhtides võimalikele puudustele tähelepanu juba hankedokumentide koostamise faasis. Sellise nõustamise käigus juhitakse tähelepanu ka tellija reservi (protsentuaalne maht, kasutuselevõtmise regulatsioon lepingus jne) puudutavatele küsimustele. Samuti on soovitatud iga lisa- ja muudatustöö korral pöörduda EAS-i poole eelneva nõustamise saamiseks. EAS on korraldanud toetuse saajatele infopäevi, mille raames on muuhulgas tutvustatud hanke ekspertiisi läbiviimise põhimõtteid.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas on kumulatiivselt perioodi algusest tuvastatud 6 rikkumist summas 12,2 mln eurot (EL osa 10,9 mln eurot). Võrreldes eelmise aastaga on teavitamisele kuuluvate rikkumiste arv kasvanud. Rikkumiste juhtumitest moodustavad suurema osa eksimused hankemenetluse läbiviimisel. Kuna prioriteetses suunas tervikuna, eriti aga meetmetes „Teadus- ja arendusastutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ ja „Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine“, on kavandatud tegevused seotud ehitustegevusega ja kallihinnalise teadusaparatuuri soetamisega, ongi seni tuvastatud rikkumised avastatud nimetatud kahes meetmes. Rakendusüksus teostab riigihangete kontrolli kahel kontrollitasandil (I ja II taseme kontroll), kontrolli läbivad kõik menetletavate projektidega seotud riigihanked (valimit ei rakendata). Enamus rikkumistest tuvastatakse dokumentide kontrolli käigus. 2012. aastal võttis rakendusüksus kasutusele detailsema ja korraldusastutuse soovitusi arvestava riigihanke kontroll-lehe.

Kõige suurema finantsmõju on kaasa toonud projektis „Eesti Kunstiakadeemia uue õppehoone projekteerimine ja ehitamine“ aset leidnud rikkumine, mille puhul toetuse saaja ei suutnud meetme määruses sätestatud tähtajaks esitada kavandatava objekti ehitusluba ja seetõttu polnud tagatud projekti eesmärkide saavutamine etteantud aja jooksul.

Infoühiskonna suunas esitati aruandeaastal kolmel korral toetuse saajatele rikkumisega seotud tagasinõudeid kokku summas 41,2 tuhat eurot. Rikkumised olid seotud Struktuuritoetuse seaduse nõuete rikkumisega säilitada projekti elluviimisega seotud dokumentatsiooni (2 rikkumist summas 4,7 tuh eurot) ning üks rikkumine riigihangete seaduse nõuete mittetäitmisest mahus 36,5 tuh eurot. Rikkumised avastati nii paikvaatlusel kui ka dokumentide kontrollil

Tabel 5. Tagasinõutud toetus

Prioriteetne suund	Fond	Tagasinõutud toetus (EL osalus)
Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	ERF	2 190 392,71
Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	ERF	2 131 666,62
Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	ÜF	11 138,10
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	ERF	31 454,88
Infoühiskonna edendamine	ERF	61 043,98
Tehniline abi	ERF	20 320,91
Kokku		4 446 017,20

Allikas: SFCS, 17.04.2013

Aruandlusperioodil tehti 11 vabatahtlikku tagastust kogusummas 20 703,56 eurot.

5. SEIRE JA HINDAMINE

Käesolev peatükk annab ülevaate struktuurivahendite seire- ja hindamissüsteemi peamistest tegevustest ja rakenduskavaga seotud muudatustest aruande aastal.

5.1. Rakenduskava seire

2012. aastal jätkas KA seirekohtumisi valitsemisaladega ning eelarve ja välisvahendite koondaruande koostamist ja Vabariigi Valitsusele esitamist. Aruandega teavitatakse Vabariigi Valitsust rakendamise hetkeseisust ja probleemidest/kordaminekutest ning vajadusel tehakse Vabariigi Valitsusele ettepanekuid plaanide muutmiseks.

Lisaks KA poolt korraldatud seirekohtumistele ja seirekomisjoni koosolekule toimus 2012. aastal üks KA aastakoosolek EKga (novembris). Üldise rakendamise hetkeseisu analüüsi kõrval olid kohtumistel aruteluks mitmed teemad, sh seire, hindamistegevuste ja järelevalve seis, indikaatorite täitmine ja tulemuste analüüsimine, MA auditi tulemused, perioodi 2014-2020 ettevalmistus.

Tulenevalt EK aastakoosolekul tehtud soovitustest pööras KA 2012. aastal suuremat tähelepanu 2011. aasta prioriteetsete suundade ja rakenduskavade seirearuannete kvaliteedi parandamisele. 2012. aasta teises pooles uuendas ja täiendas KA olemasolevate seirearuannete vorme ja juhendeid, mis peaks tõstma 2012. aasta seirearuannete kvaliteeti ja analüütilist taset.

Prioriteetsete suundade tasandil toimus aruandeperioodil üks ettevõtluse suuna juhtkomisjoni kirjalik hääletus, mille käigus kinnitati 2011. aasta seirearuanded. Komisjonide hääletustel ja koosolekul esitati küsimusi ja kommentaare aruandele, mille põhjal aruannet enne kinnitamist täiendati.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas toimus aruandeaastal samuti üks juhtkomisjoni koosolek 2011. aasta seirearuande kinnitamiseks. Lisaks tutvustati juhtkomisjonile alameetme „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“ määruse eelnõud, mille juhtkomisjon kirjaliku protseduurina 2012 III kvartalis ka kooskõlastas.

Transpordi suundade juhtkomisjon tegi 2012. aastal ühe projekti rahastamisotsuse ning toimus koosolek investeeringute kava muutmiseks. [Investeeringute kava](#) muudeti veebruaris 2012. Kava muudatuse vajadus oli osaliselt tingitud majanduskeskkonna muudatustest ja ehitusturul toimunud hinnatõusust ning projektide mahtude ja ulatuse muutumisest.

Aruandeperioodil toimus MARK seirekomisjon, kus kinnitati rakenduskava 2011. aasta seirearuanne.

5.2. Läbiviidud hindamised ja uuringud

Kõigi rakenduskavade ja fondide ülese Rahandusministeeriumi poolt tellitud ja 2011. aastal läbi viidud „**Perioodi 2007-2013 struktuurivahendite vahehindamise**“, mille viis läbi CPD OÜ koostöös Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskus RAKE'ga, soovitusel olid valdavalt suunatud periood 2014-2020 EL vahendite planeerimisel arvestamiseks. 2013. aasta aprilliks, kus planeerimisprotsessis on jõutud

meetme ettepanekute ja rahastamisvahendite kinnitamiseni ning partnerlusleppe ja ÜKP fondide rakenduskava esmaste versioonide koostamiseni on enamuse soovitustest arvesse võetud ja täidetud. Jätkuvalt on asjakohased soovitused, mis käsitlevad indikaatorite määratlemist 2014-2020 perioodiks ja millega on võimalik planeerimisprotsessis 2013 II kvartalis arvestada. Vahehindamise raames soovitati mh enam lisaks väljundiindikaatoritele kasutada elluviidud tegevuste pikemaajalisi mõjusid mõõtvaid tulemus- ja mõjuindikaatoreid. Perioodi 2007-2013 rakendamisel täiendavaid indikaatoreid lisama hakata ei olnud mõistlik. Tegevuste tegelike tulemuste ja pikemaajaliste mõjude mõõtmise korraldatakse vastavalt vajadusele hindamisi või uuringuid.

2012. aastal alustati Rahandusministeeriumi tellimusel ka perioodi 2014-2020 EL vahendite kasutamise eelhindamise ja keskkonnamõjude strateegilise hindamisega (KSH). Eelhindamist teostab SA Poliitikauuringute Keskus Praxis koostöös CPD OÜ'ga ja KSH'd Hendrikson & Ko OÜ. Eelhindamise eesmärgiks on suunata ja parandada sõltumatu ekspertgrupi objektiivsete hinnangute ja soovituste läbi strateegiadokumentide, milleks on perioodi 2014-2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerlusleppe ja ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava, väljatöötamise kvaliteeti, mis on eelduseks struktuurivahendite mõjusale, efektiivsele ning terviklikule rakendamisele ning püstitatud eesmärkide saavutamisele. Keskkonnamõjude strateegilise hindamise eesmärgiks on saada pädev hinnang väljatöötamisel olevate strateegiliste planeerimisdokumentidega kavandatavate tegevuste keskkonnamõjust ja vajadusel ettepanekuid alternatiivseteks lahendusteks, millega on võimalik vältida keskkonnaseisundi kahjustamist.

Mõlemad hindamisaruanded esitatakse Euroopa Komisjonile koos strateegiliste planeerimisdokumentidega 2013. aasta IV kvartalis.

EASi, KredExi ja MKMi koostöös valmis aruandlusperioodil üldine ettevõtluse suundade toetuste vahehindamine (http://www.mkm.ee/public/Ettevotlustoetuste_loppraport.pdf, hindamisse oli kaasatud ka „Inimressursi arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“ meetmed), mille tulemusena võib öelda, et üldjoontes on majandusnäitajate dünaamikate võrdluses toetust saanud ettevõtted ületanud toetust mitte saanud ettevõtteid. Hinnatud 6 majandusnäitajast 4 on toetuse saajatel olnud edukamad. Need on töötajate arvu, tööjõukulude, müügitulu ja ekspordimüügitulu näitajad. Toetust saanud ettevõtted ei ole olnud samaväärselt edukad kasumlikkuse ja tootlikkuse näitajates (ärikasum ja lisandväärtus). Toetuse liikides on parimaid tulemusi saanud teadmiste ja oskuste ning alustavatele ettevõtetele suunatud toetused. Toetuste abil on ettevõtted loonud üle 500 töökoha kasvatanud ligi 30 mln eurot ekspordi. Toetuseid on kõige olulisemaks pidanud ettevõtte arengu juures „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetuse“ saajad. Negatiivse poole pealt võib välja tuua fakti, et 720st hinnatud toetuse saajast on pankrotis või likvideerimisel 41 ettevõtet. Seevastu need ettevõtted, kes edukalt majandustetegevust jätkavad, on keskmisest Eesti ettevõttest oluliselt innovaatilisemad ja teinud sellel suunal oluliselt rohkem koostööd erinevate osapooltega.

Läbi viidi tehnoloogia arenduskeskuste (edaspidi TAK) vahehindamine, mille käigus hinnati TAKide kolme esimese projektiaasta tulemusi ja 5.-6. aasta uurimistöö kava ja eelarvet. Aasta kolm esimest kvartalit kulus hindamise sisuliseks ja organisatoorseks ettevalmistamiseks. Hindamine ise viidi läbi ajavahemikus september kuni november

2012, kusjuures novembris 2012 viibisid välisekspertid (26 valdkonnapõhist teaduseksperti ja 6 üldeksperti) Eestis, kus külastati kõiki TAKE ning lõpptulemusena kirjutati hindamisraportid. Üldiselt olid ekspertide hinnangud positiivsed, samas sisaldasid arvukalt konkreetseid soovitusi ühe või teise TAKi tegevuse parendamiseks. Viimaste põhjal alustati TAKidega tegevusi ekspertide soovitude elluviimiseks või vastavate tegevuskavade loomiseks, misjärel juba 2013. aastal saab langetada juhatuse otsused TAKide edaspidise rahastamise osas.

„Ettevõtlusinkubatsiooni programmi“ raames 2012. aasta eesmärkide täitmise regulaarsete hindamiste, tagasiside andmise ning nõustamise tulemusena on inkubaatorite arengus täheldatud mitmeid olulisi muudatusi:

- 1) selgemalt defineeritud fookusgrupid
- 2) parendatud protsessid
- 3) tugevam eesmärkidele orienteeritus
- 4) tulemuspõhine panustamine inkubantide arengusse.

„Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise“ programmi raames telliti aruandeperioodil järgmised uuringud:

- 1) eurooplaste välisreiside uuringu raport Euroopa Turismikomisjoni liikmetele ning
- 2) elanikkonna uuringud Saksamaal, Poolas, Moskvas ja Peterburis (Eesti maine ja potentsiaal puhkuse sihtkohana).

Elanikkonna uuringute tulemused on avaldatud www.puhkaeestis.ee spetsialisti osas (<http://www.puhkaeestis.ee/et/eesti-turismiarenduskeskus/spetsialistile/turismistatistika>).

2012. aastal avaldati Riigikontrolli auditi lõpparuanne „Riigi tegevus teadus- ja arendustegevuse võtmevaldkondade edendamisel. Kuidas Eesti on viinud ellu strateegias „Teadmispõhine Eesti“ toodud riiklike teadus- ja arendusprogramme?“ (<http://www.hm.ee/index.php?047850>). Raportis olid toodud järgmised järeldused:

1) Võtmevaldkondades on käivitatud terve hulk teadus- ja arendustegevuse toetusmeetmeid enne, kui on suudetud kitsendada Eesti riigi huvid, mistõttu ei pruugi toetused olla täpselt sihistatud ja raha ei kasutata kõige otstarbekamalt. Laiad prioriteedid võimaldavad tõenäolisemalt toetusraha ära kasutada, kuid kaugemas perspektiivis käivad riigile üle jõu. Juba praegu mahub võtmevaldkondade alla 45% kõigist Eesti Teadusfondi 2011. aastal rahastatud projektidest ning koguni ligi 2/3 kõigist sihtfinantseerimise teemadest. Võtmevaldkondades tegutseb aga umbes viiendik Eesti doktorikraadiga teadlastest.

2) Riiklike programmide käivitamine hilines aastaid, mistõttu jääb nende elluviimiseks kavandatust vähem aega. Kulutuste kuhjumine rahastamisperioodi lõppu võib kaasa tuua kiirustamisi, teadlaste tööga ülekuhjumist ja sellest tulenevalt keskendutakse enam raha ärakulutamisele kui uute teadmiste ja lisandväärtuse loomisele.

3) Olemasolevate ja loodavate riiklike programmide kui meetmete või rahastatismehhanismide roll ja eesmärk ei ole selged. Riik pole suutnud neid veel teadus- ja arendustegevuse suunamiseks hästi ära kasutada. Jääb ka arusaamatuks, milliseid tegevusi riiklikud programmid tegelikult hõlmavad või peaksid hõlmama.

4) Ministeeriumide koostöö riiklike programmide väljatöötamisel ja koordineerimisel ei ole olnud piisav. Ministeeriumide roll ja vastutus programmide elluviimisel on kohati ebaselge.

5) Teadus- ja arendustegevuse tulemuste hindamisele pole raha jagamisel oluliselt tähelepanu pööratud. Eesmärgid ja näitajad on üldsõnalised, on ka seesuguseid näitajaid, mille kohta infot ei koguta. Seoseid riigi toetatud tegevuste ning oodatava tulemuse vahel pole alati võimalik luua. Mitmete mõõdetavatele näitajatele pole määratud algtaset, mille suhtes edenemist võiks hinnata. Auditeeritute sõnul on praegu veel liiga vara hinnata riigi tegevuse mõju võtmevaldkondade arendamisele, kuid nad pole loonud isegi eeldusi, et tulevikus oma tegevuse mõju hinnata ja kulutatud raha kokku arvutada.

6) Mitmed strateegias „Teadmistepõhine Eesti“ toodud põhiindikaatorid (teadus- ja arendustegevuse kulutuste suurus SKTst, uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osakaal, töötajaskonna hõivatus kõrg- ja keskkõrgtehnoloogilistes sektorites ning ettevõtete tootlikkuse kasv) jäävad aastaks 2013 senise arengu jätkumisel tõenäoliselt täitmata. Sihttasemeni jõutakse ilmselt teadlaste ja inseneride osakaalu, patentide ning ettevõtete innovatsiooniinvesteeringute osakaalu näitajates. Oodatud publikatsioonide arv on juba ületatud.

2012. aastal viidi Euroopa Komisjoni poolt läbi uuring „Peer-Review of the Estonian Research and Innovation System. Steady Progress Towards Knowledge Society“ (http://www.struktuurifondid.ee/public/hindamine/ERAC_Peer-Review_Report_2012.pdf), mille peamised järeldused olid järgmised:

- *Steady progress driven by quality, excellence and competition*
- *Innovation system detached from vast part of the economy*
- *Challenge to further develop RDI system to make a difference in the economy & society at large*
- *Upgrade the role of Estonian industry in the global value chains*
- *Lack of trained personnel hinders growth and investments*

Uuringus toodud soovitusid:

- *Benchmarking of Estonian research and innovation policy can help to a certain level and in specific areas.*
- *Estonia needs to design an overall innovation policy that is unique and meets its particular needs.*
- *These needs are strongly driven by the country's size (too small to have a broad scope) and stage of economic development (too early to expect significant economic benefits from science-driven innovation approach).*

Hindamise ja uuringutega tegeleb Euroopa Sotsiaalfondist rahastatav „Teadus- ja innovatsioonipoliitika seire programm“, mille tulemusi kajastab programmi koduleht <http://www.tips.ut.ee/est/uuringud/>.

Erinevates välishindamistes toodud märkusi ja soovitusi võetakse arvesse uue Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegia 2014-2020 väljatöötamisel ning uue struktuurivahendite perioodi meetmete ettevalmistamisel.

Infoühiskonna teemades viidi läbi uuring „E-teenuste kasutamise tulemuslikkus ja mõju“. MKMi tellimusel ja struktuurivahendite tehnilise abi toel valminud uuringust selgus, et e-lahenduste kasutamine on muutnud avalikud teenused tavateenustega võrreldes kuni 12 korda kiiremaks, kvaliteetsemaks ning uuringu käigus valminud hindamismetoodika aitab neid tulevikus veelgi efektiivsemalt luua.

Pilootuuringu käigus hinnati 15 erinevat e-teenust. Nende seas avaldasid suurimat mõju Maksu- ja Tolliametile deklaratsioonide esitamine ning elektrooniline ettevõtete

registreerimine. Seniste lahenduste hindamisest olulisemgi on aga tulevikus loodavate e-teenuste maksimaalne kasu.

Uuringu telliti koostöös MTÜ IKT Demokeskusega ning selle viis läbi Balti Uuringute Instituut koostöös Poliitikauuringute Keskusega Praxis.

6. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON

Käesolevas peatükis antakse ülevaade EL struktuuritoetuste rakendamisega seotud teavitamis- ja kommunikatsioonitegevustest (sh avaldatud pressiteated, artiklid, ametlikud teated, korraldatud infoseminarid). Välja tuuakse silmapaistvaimad näited ja parimad praktikad läbiviidud üritustest ning antakse hinnang kogu teavitamis- ja kommunikatsioonitegevuse edukusele.

6.1. Ülevaade tegevusest ja parimad näited

Tabel 6. Teavitus- ja kommunikatsioonitegevused perioodil 01.01.2007- 31.12.2012.

Tegevus	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Kokku
1. Teavitusüritused	13	66	45	58	39	84	305
2. Artiklid/ Meediakajastused (sh trükimeedia, TV, raadio, <i>online</i>) ¹⁹	3	32	195	231	348	330	1139
3. Ametlikud teated ja pressiteated	6	64	121	76	156	115	538
4. Internet (sh koduleht, blogi, Twitter jmt)	4	22	45	99	54	18	242
5. Trükimaterjalid	-	-	5	14	6	9	34
6. Kampaniad/projektid	-	-	16	37	9	1	63
7. Uuringud jm	0	0	1	1	3	4	9

Allikas: prioriteetsete suundade aruanded, KredEx 01.03.2013; EAS, 26.02.2013

EASi poolelt iseloomustab 2012. aasta kommunikatsiooni päringute ja kajastuste kasv. See on tavaline igasügiseste EASi suursündmuste ajal (Ettevõtluse auhinna gala, ettevõtlusnädal), kuid möödunud aastal sellele langust enam ei järgnenudki. Aasta-aastalt ongi eesmärgipäraselt süvenenud trend vähem pressiteateid, rohkem sisulisi kommentaare, intervjuusid, päringuid ja kajastusi. Hea koostöö on olnud Kuku Majandusruumi saate ja ERRi Reporteritunniga, samuti Eesti Ekspressi lisaga Ettevõtlus.

EASi teemade kajastuste hulk kasvas 2012. aastal võrreldes aasta varasemaga 23% ning seeläbi on kõigi valdkondade teemad teinud läbi tõusu. Initsieeritavate pressiteadete hulk on püsinud pea muutumatuna (-3% 218-le), mis ilmselt ongi optimaalne tase: keskmiselt 4 pressiteadet ja uudiskirja teadet nädalas.

„Tehnoloogia arenduskeskuste toetuse“ raames toimunud vahehindamise raames korraldati sellega seoses teavitusüritusi programmis osalevatele TAKidele. Samuti ilmus Eesti Päevalehes TAKide teemaline artikkel ajalehe enda algatusel.

„Klastrite arendamise toetuse“ raames toimus aruandeperioodil täiendavate klastrinitsiatiivide rahastamine, millega kaasnes teavitus pressiteadete ja kodulehel avaldatava info vormis ning infopäev potentsiaalsetele klastritele.

KredExis jätkus aruandeaastal järjepidev teavitustegevus nii pressiteadete, artiklite kui ettevõtete edulugude näol, mis on KredExi hinnangul kõige parem viis jõuda usaldusväärse sõnumiga sihtgrupini. Aasta jooksul esineti ca 1 200 kuulajale üle Eesti 15 korral. Kodulehte kaasajastati ning täiendati adekvaatse infoga. Keskenduti pigem lugudele elust enesest ning positiivse sõnumi levitamisele läbi ettevõtja, mis toimib oluliselt paremini kui reklaam.

¹⁹ 2007-2009. aasta andmeid on täiendatud seoses metoodika ühtlustamisega (metoodika erinevused toodi välja 2010. aastal läbi viidud MARK kommunikatsiooniplaani vahehindamise raportis).

HTM korraldas 2012. aastal valminud ja avatud kõrghariduse ja teaduse infrastruktuuriarenduste kommunikatsiooni, sh Tartu Ülikooli Narva Kolledži ja Tallinna Ülikooli uute hoonete avamise ja kasutusse võtmise kajastuse (Kanal 2, vaatajaid 150 000). Avamisüritustel osalenud HTMi juhtkonna esindajad ja/või ametnikud tõid välja ERFi kaasrahastuse ja selle eesmärgid.

Archimedes korraldas 2012. aastal kahe avatud taotlusvooru (materjalitehnoloogia, IKT) raames kolm infopäeva (kokku osalejaid 85) ning alustavate projektide rakendajatele kaks koolitust (osalejaid kokku 45) abikõlblikkuse, raamatupidamisreeglite ja teiste projektide rakendamisega seotud küsimuste käsitlemiseks. Infopäevad ja koolitus korraldati nii Tartus kui ka Tallinnas. RÜ rahastusel ja Eesti Teaduste Akadeemiaga koostöös kirjastati teaduse tippkeskuste ülevaate trükis *Estonian Centres of Excellence in Research* (http://tartu.archimedes.ee/STR/Tulemus/Eesti_teaduse_tippkeskused.pdf, 400 eks). Ajakirjanduses, sh üleriigiliste ajalehtedes ja televisioonis, leidis enim kajastust Tartu Ülikooli Narva Kolledži uue hoone avamine (nt ajaleht Postimees, ETV, Delfi, ERR). Toetuste nähtavuse tagamiseks ja läbipaistvuse suurendamiseks on prioriteetse suuna ERFist toetatud investeeringute kavad jt projektid avalikustatud [HTMi \(RA\) veebis](#).

Aruandeperioodi lõpus jõudsid kohale esimesed uued transpordi ÜF suunast toetatud reisirongid ning projekt „Uue veeremi soetamine“ sai väga laialdast meediakajastust. Esiletõstmist väärivad ka projektide „Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine“ ja „Meresõiduohutuse tõhustamine Eesti veeteedel (möödistuslaeva soetamine veeteede hüdrograafiliseks möödistamiseks)“ kajastamine raadios ja televisioonis.

Hea näitena kommunikatsioonitegevuse mõistes on olnud AS Elektriraudtee poolt uute rongidega seotud informatsiooni edastamine sotsiaalmeedias ning loodud uusi ronge tutvustav veebileht. TJA teavitustegevus on olnud suunatud eelkõige toetuse saajate teadlikkuse tõstmisele ning toetuse saajate informeerimiseks ning TJA kui RÜ tööle tagasiside saamiseks korraldati infopäev.

Infoühiskonna teemades pälvisid suuremat avalikkuse tähelepanu andmete digiteerimise projektid (ERR, Rahvusarhiiv, mille kohta ilmus meedias mitmeid artikleid ja korraldati teabepäevi).

Korraldusametuse eestvedamisel läbiviidud teavitustegevused olid 2012. aastal valdavalt suunatud 2014-2020 eelarveperioodi tutvustamisele ja valitsusväliste partnerite kaasamisele (infoseminaride ja arutelude näol). Novembris toimus umbes 200-le valdkondlikule partnerile aruteluseminar, kuhu olid ka kutsutud Euroopa Komisjoni esindajad. Üritusel said partnerid otse Komisjoniga uue perioodi teemadel arutleda.

Augustis valmis iga-aastane avaliku arvamuse uuring, millega selgitati välja Eesti elanike teadlikkuse tase EL struktuuritoetusest: 2012 aastal oli üldine teadlikkus 87%, mis on oluliselt suurem kui 2011. aastal kui see oli see 60%. Valdavalt ollakse seda meelt, et struktuuritoetusel on Eesti majandusarengule positiivne mõju. Vaid 5% nendest, kes teavad eurotoetust, pidas selle mõju negatiivseks. Uuringu aruandega on võimalik tutvuda lehel <http://www.struktuurifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud/>.

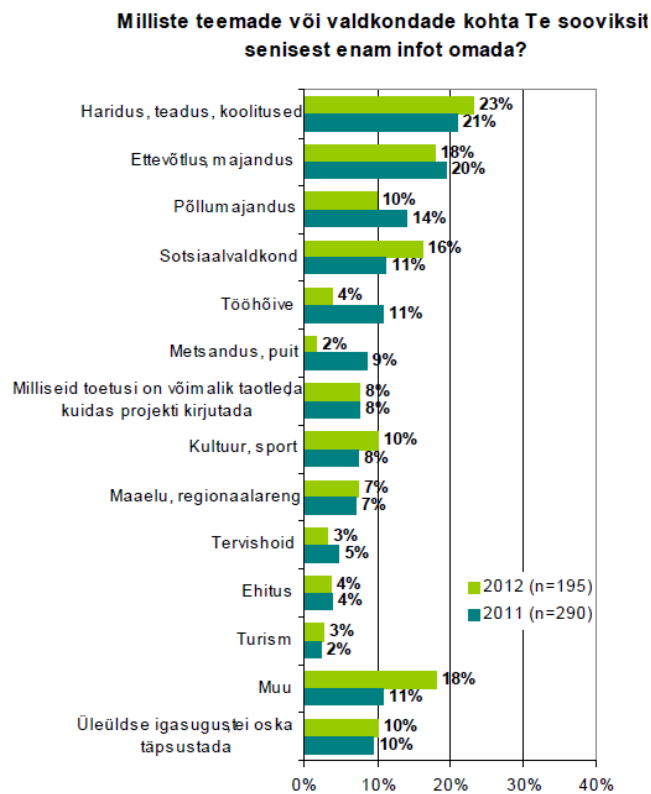
Üldine hinnang teavitustegevustele on väga hea, kuna 2007-2013 eelarveperioodiks seatud horisontaalsete eesmärkide sihttasemed olid saavutatud juba perioodi keskpaigas. 2012. aastal oli kommunikatsioonitegevuste ja ürituste rõhk suunatud struktuurivahendite administratsioonile ja valitsusvälistele parteritele (seda enamjaolt seoses uue perioodi ettevalmistavate tegevustega), seda rõhuasetust näitab ka koolituste ja ürituste arvu tõus, mis 2012. aasta lõpuks moodustas juba 90% 2015. aasta eesmärgist. 2013. aastal on plaan jätkata jälle suurema rõhu asetamist laiemale avalikkusele suunatud teavitusprojektide läbiviimisele koostöös teiste asutustega.

6.2. Avaliku arvamuse uuringu tulemused

Iga-aastase avaliku arvamuse uuringu EL struktuuritoetuse teadlikkusest Eesti elanike seas viis 2012. aastal läbi Faktum&Ariko. Uuring viidi läbi 32.-34. nädalal 2012. aastal *face-to-face* intervjuudena. Küsitlusele vastas 1012 inimest vanuses 18-74 aastat. Uuringu tulemusena leidis kinnitust, et senine teavitus on olnud edukas – valdav enamus (87%) elanikest on kursis sellega, et Eesti saab Euroopa Liidust toetust. Kõige sagedamini (52%) mainiti põllumajandust, kalandust ja metsandust. Seejärel leidsid enam väljatoomist teed, raudteed, transport ja sadamad (44%) ning haridus (29%).

Toetusfondide spontaanne tuntus on suurenenud. Kui varasematel aastatel ei osanud ühtegi fondi nimetada 60-74% vastajatest, siis 2012. aastal oskas mõnda toetusfondi nimetada rohkem kui pool (54%) vastajatest. Kõige tuntum ELi fond on Euroopa Sotsiaalfond, mida nimetas 16% vastajatest. Uuringus vaatluse alla võetud Euroopa Liidu toetusfondidest on selgelt kõige väiksem aidatud tuntus Ühtekuuluvusfondil. Seda teab vaid iga neljas (26%) Eesti elanik. Euroopa Regionaalarengu Fondist ja Euroopa Sotsiaalfondist teab või on kuulnud pool (52%) Eesti elanikkonnast. Võrreldes eelnevate aastatega, on kõikide fondide aidatud tuntus kasvanud.

Valdavalt ollakse seda meelt, et struktuuritoetusel on Eesti majandusarengule positiivne mõju. Vaid 5% nendest, kes teavad eurotoetust, pidas selle mõju negatiivseks. Varasemate uuringutega võrreldes olulisi muutusi selle küsimuse puhul ei ole toimunud. 38% eurotoetusest teadlikest vastajatest soovis, et tal oleks senisest enam eurotoetuste alast infot. Kõige enam soovitakse täiendavat eurotoetuste alast infot hariduse/koolituse ning ettevõtluse/majanduse kohta.

Joonis 5: Uuringus vastajate soovid valdkondade lõikes lisainfot saada (allikas: F&A).

Täpsem info on kättesaadav uuringu aruandes aadressil <http://www.struktuurifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud/>.

7. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE

Rakenduskava jaguneb seitsmeks prioriteetseks suunaks. Rakenduskava eesmärgid ja indikaatorid on seatud prioriteetsete suundade lõikes.

Järgnevates alapeatükkides kajastatakse rakenduskava elluviimist prioriteetsete suundade kaupa. Välja tuuakse seatud eesmärkide täitmine, võttes arvesse nii indikaatorite täitmist kui ka suuna finantstulemusi (väljamaksed, projektidega kaetus).

7.1. Rakendamine prioriteetses suunas 1 „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“

Prioriteetses suunas „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ rakendatakse kokku 28 meetme kaudu. Avatud on 25 meetet ning lõppenud on kolme meetme („Ühisturunduse toetus“, „Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogrammi“ ja „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi“) tegevused. 2012. aastal kinnitati uus toetusmeede „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeringu toetus“, millel on kaks sihtgrupist sõltuvat eesmärki. Suurinvestorite toetamise eesmärgiks on suurinvestorite aktiivne kaasamine Eesti majandusse läbi tehnoloogiainvesteeringute, mis aitavad kaasa ettevõtja tootlikkuse ja ekspordipotentsiaali kasvule, toodete lisandväärtuse suurenemisele, uute turuvõimaluste avanemisele ja kõrgemat lisandväärtust loovate töökohtade loomisele. Tugiteenuskeskuste toetamise eesmärgiks on luua ja edendada Eestis alustavate ja tegutsevate tugiteenuskeskuste kaudu teenuste ekspordi, mis aitab kaasa teenuste lisandväärtuse kasvule ning muuta ärikeskkond äriteenuste valdkonnas rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisemaks ja atraktiivsemaks. Teenuskeskuste toetuskeemi rakendamist alustati 2012. aastal pilootprogrammina.

7.1.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning tabel 7 näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

Prioriteetses suunas on kokku 23 indikaatorit seitsme alaeesmägi lõikes. 2012. aasta andmed puuduvad 11 indikaatori puhul, sest andmed on kättesaadavad viiteajaga, mõnede andmete puhul vähemalt aasta hiljem või regulaarselt teostatava uuringuga, mida tehakse iga paari aasta tagant. 2015. aasta sihttase on juba täidetud 11 indikaatori puhul ning võib eeldada veel kahe indikaatori 2015. aasta sihttaseme täitmist. 6 indikaatori 2015. aasta sihttasemed jäävad globaalse ebakindluse ja võlakriisi jätkumise tõttu tõenäoliselt täitmata ning 4 indikaatori osas on samal põhjusel 2015. aasta eesmärgi saavutamine kaheldav või pole teada. Kahe indikaatori (ettevõtete tegelemine intellektuaalomandi kaitsega ja uute väljatöötatud tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas) osas puuduvad prognoositavad andmed, sest indikaatorid ei olnud viimaste Community Innovation Survey uuringutes kajastatud.

Tabel 7. Indikaatorite saavutamise ettevõtluse suunas.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 1.1: Eesti ettevõtetel on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeeringuteks vajalikule kapitalile									
Lisandväärtus töötaja kohta (T)	Saavutustase eesmärgist %	0	58,5% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 64,2%)	54,5% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 57,0%)	64,0% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 70,7%)	70,9% (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 79,37%)			Eesti Statistikaameti andmed Eesti ettevõtete majandusnäitajate kohta.
	saavutustase	-	18,7 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 16,4 tuhat EUR)	17,4 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 14,6 tuhat EUR)	20,49 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 18,1 tuhat EUR)	22,7 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 20,3 tuhat EUR)	2012.a andmed avaldatakse andmebaasis 31.12.2013		
	eesmärk				20,8 tuhat EUR (sh 0-49 töötajaga ettevõtetes 16,0 tuhat EUR)			32,0 tuhat EUR (sh. 0-49 töötajaga ettevõtetes 25,6 tuhat EUR)	
	esialgne tase	14,4 tuhat EUR (sh. 0-49 töötajaga ettevõtetes 12,7 tuhat EUR) (2005)							
Kaasatud erasektori investeeringud uutesse masinatesse ja seadmetesse (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	29%	34,1%	59,3%	96,2%	146,2%		EAS/KredExi andmebaas toetatud ettevõtete investeeringute kohta, arvestades masinatele ja seadmetele tehtud in-
	saavutustase	0	40,6 mln EUR	45,7 mln EUR	0,08 mld EUR	0,125 mld EUR	0,19 mld EUR ²⁰		
	Eesmärk				0,06 mld EUR (2007-2010)			0,13 mld EUR (2007-2015)	

²⁰ KredExi poolt 2012. aastal finantseeritud projektide omafinantseeringu ja/või käendusega katmata osa.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	0 (2006)							vesteeringute osakaalu koguinvesteeringutes Eesti ettevõtetes keskmiselt (Eesti Statistikaamet)
Eesmärk 1.2: Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine									
Eksportivate ettevõtete arv (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	91%	98,3%	108,3%	121%	130%		Maksu- ja Tolliameti andmed.
	Saavutustase	7558 (2007)	7913	8555	9421	10 538	11 281		
	Eesmärk				7500			8700 (2015)	
	esialgne tase	6797 (2005)							
Otseinvesteeringute positsiooni suhe SKP-sse (M)	Saavutustase eesmärgist %	-		6-s koht EL-27 arvestuses	7-s koht EL-27 arvestuses				Eurostat
	Saavutustase	72,57% (2007)	73,50%	81,4% (6s koht EL 27 arvestuses)	84,6% (7s koht)	Esialgsetel andmetel (kõikide riikide andmed laekuvad andmebaasi 2013 II pooles)			
	eesmärk				Kuulumine kolme kõrgema suhtarvuga riigi hulka			Kuulumine kolme kõrgema suhtarvuga riigi hulka (2015)	
	esialgne tase								
Eksportikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%			250% (KredEx)/ 135,5% (EAS)	273,5% (EAS)	249,5%		EAS ja KredEx Kuna ekspordi numbrid on Ärire-

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Andmete allikas ja kommentaar
	saavutustase	0	-		50% (Kred-Ex)/ 27,1% (EAS)	306% (KredEx) ²¹ / 54,7% (EAS)	49,9% (EAS)		gistris olemas alates 2009, siis saab vaadata alates 2009 II pa otsustest. Otsuseid saab kasutada kuni 30.06.2011, sest 2012 tulemusi ei ole. Tulemused seega alates 2009 ja kuni 2011.
	Eesmärk				Keskmine nominaalkasv 20%			Keskmine nominaalkasv 20% (2015)	
	esialgne tase	Andmed pole veel saadaval (2006)							
Eksportiturunduse toetust saanud ettevõtete arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	23%	55,5%	80,1%	110%	145%		EAS
	saavutustase	0	79	192	303 toetust/ 277 ettevõtet	460 toetust/ 382 ettevõtet	583 toetust/ 503 ettevõtet		
	Eesmärk				258			346 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)							
Eesmärk 1.3: Ettevõtete tehnoloogiline uuening, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv									
Ettevõtete innovatsiooniinvesteeringud (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	84,6%		69,2%				Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtete ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant)
	saavutustase	-	2,2%	N/A	1,8%				
	Eesmärk				2,1%			2,6% (2016)	
	esialgne tase	1,6% (2004)							
Ettevõtete tegelemine intellektuaalomandi kaitsega (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	-						Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtete ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant)
	saavutustase	-	-	N/A	N/A				
	Eesmärk				16,7%			22,5% (2016)	
	esialgne tase	13,4% (2004)							

²¹ Kõrge keskmine näitaja tuleneb ühest väga suurest näitajast. Kui see äärmus välja jätta, siis on 2011. a ekspordikäibe kasv 9%

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Andmete allikas ja kommentaar
Uutest toodetest ja teenustest saadava müügitulu osatähtsus ettevõtete kogukäibest toetatud ettevõtete seas (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	92,8%	-	114,4%				Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtete ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant)
	saavutustase	0	23,2%	N/A	28,6%				
	Eesmärk				16,3%			25% (2016)	
	esialgne tase	0 (2004)							
Uute väljatöötatud tehnoloogiate, toodete ja teenuste arv toetatud ettevõtete seas (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	-	-					Innovatiivne tegevus Eesti ettevõtete ehk Community Innovation Survey (andmed iga 2 a tagant). Viimases uuringus küsimus puudus, andmed on olemas müügitulu kohta (eelmine indikaator)
	saavutustase	0	N/A	N/A	N/A				
	Eesmärk				Aastas 50			Aastas 60 (2015)	
	esialgne tase	21 (2006)							
Toetatud projektide raames tehtud erasektori T&A investeeringud (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	13,40%	139,65%	146,55%	198%	214%		EAS Arvestatakse projektide omafinantseeringu mahte kinnitatud projektide mahu järgi. Kuna projektide mahud on ajas muutunud, siis muutub ka indikaatori saavutustase.
	saavutustase	0	5,1 mln EUR	46,8 mln EUR	58,4 mln EUR	75,8 mln EUR	82,0 mln EUR		
	Eesmärk				19,2 mln EUR			38,35 mln EUR (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)							
Eesmärk 1.4: Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine									
Teadus- ja tehnoloogiaparkide	Saavutustase eesmärgist %		52,8%	86,3%	111,3%				MKMi poolt teadus- ja

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Andmete allikas ja kommentaar
ning inkubaatorite asukasfirmade käibe kasv (T)	saavutustase		21,1% (käibe kasv 2007-2008)	34,5% (käibe kasv 2007-2009)	44,5% (käibe kasv 2007-2010)				tehnoloogia-parkidelt kogutav statistika.
	eesmärk				Käibe kasv keskmiselt 40% aastas (2007-2010)			Käibe kasv keskmiselt 40% aastas (2007-2015)	
	esialgne tase	Kasv 89% (2005)							
Asukasfirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides (sh neis asuvates inkubaatorites) (T)	Saavutustase eesmärgist %	56,8%	60%	61,6%	66,3%	63,8%			MKMi poolt teadus- ja tehnoloogiaparkidelt kogutav statistika.
	Saavutustase	179	189	194	209	201	Andmed 2013 III kvartal		
	eesmärk				250			315 (2015)	
	esialgne tase	175 (2006)							
Eesmärk 1.5: Edukas teadmiste ja tehnoloogiasiire									
Üli- ja kõrgkoolide spin-off ettevõtete arv (T)	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-	94%			EAS
	saavutustase	-	11 (algtase)	N/A	12 (proгноos projektitaotlustes)	15	2012.a tulemused selguvad 2013.a hilisügisel		
	eesmärk				Aastas 11			Aastas 16 (2015)	
	esialgne tase	5 spin-off ettevõtet aastas (2005)							
Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda	Saavutustase eesmärgist %		353% (2007-2008)	2,8% (2007-2009)	123% / 20%	82% / 155%			EAS

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Andmete allikas ja kommentaar
loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest töödest ettevõtetele (T)	saavutustase	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatel 17 243 555 EUR, kasv 107% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatel 5 259 609 EUR)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatel 23 330 180 EUR, kasv 35,3% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatel: 4 256 452 EUR)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatel 23 989 557 EUR, kasv 2,8% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatel 5 265 489 EUR)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatel 26 943 361 EUR, kasv 12,3% (Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatel 5 370 240 EUR, kasv 2,0%)	Ülikoolide lepinguline tulu, sh tulu ettevõtjatel 29 158 566 EUR, kasv 8,2% Ülikoolide lepinguline tulu puhtalt ettevõtjatel 6 202 021 EUR, kasv 15,5%	2012 a tulemused selguvad 2013 hilissügisel		
	eesmärk				Nominaalkasv keskmiselt 10% aastas (2007-2010)			Nominaalkasv keskmiselt 10% aastas (2007-2015)	
	esialgne tase	8 332 tuh EUR (2005/2006)							
Ettevõtete ja ülikoolide vahelistes toetatud projektides osalenud tudengite arv (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	-	215,4%	215,4%	201,5%	193,8%		EAS TAK meetmetes osalenud tudengite arv (MA tudengid, doktorandid)
	saavutustase	0	N/A	ca 140	ca 140	131	126		
	eesmärk				Aastas 45 tudengit			Aastas 65 tudengit (2015)	
	esialgne tase	Aastas 26 tudengit (2006)							
Ettevõtete ja teadusasutuste vaheliste koos-	Saavutustase eesmärgist %	-	-	238%	323,3%	335%	360%		EAS Heaks kiidetud „Innovatsioo-
	Saavutustase	-	-	143	194	201	216		

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Andmete allikas ja kommentaar
tööprojektide arv (V)	Eesmärk				46 projekti aastas			60 projekti aastas (2015)	nioskute toetuse ⁴ ja „Teadus- ja arendustegevuse toetuse“ projektid.
	esialgne tase	30 projekti aastas (2006)							
Eesmärk 1.6. Toetada loomemajanduse arengut									
Loomemajanduse sektoris hõivatute osakaal (M)	Saavutustase eesmärgist %				100%				Statistikaamet ei kogu eraldi loomemajanduse sektoris hõivatute andmeid. 2010 andmete osas on arvestatud ETU andmetel 3 kohalise EMTAK koodi järgi jättes välja proportsionaalse osa koodidest 855 ja 466, kus suurem osa töötajatest ei ole loomemajandusega seotud (täpsus 0,5%).
	saavutustase			N/A	4,2%		Andmed 2013 I pa		
	eesmärk				3,7%			4,2% (2015)	
	esialgne tase	3% (2003)							
Loomemajandust edendavate projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	130%	190%	220%		EAS Loomemajanduse tugistruktuuride toetuse meetme projektide arv
	saavutustase	0	0	0	13	19	22		
	eesmärk				5			10 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)							
Eesmärk 1.7. Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng									
Turismiteenuste ekspordi kasv (M)	Saavutustase eesmärgist %	-	25,9%	11,4%	18,6%	43,1%	49,1%		Eesti Panga maksebilansi

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Andmete allikas ja kommentaar
	saavutustase	-	1,11 mld EUR, kasv 14,3%	1,03 mld EUR, kasv 6,3%	1,07 mld EUR, kasv 10,2%	1,2 mld EUR, kasv 23,7%	1,24 mld EUR kasv 27 %		andmed
	eesmärk				Nominaalkasv 30%			Nominaalkasv 55% (2015)	
	esialgne tase	0,97 EUR (2005)							
Ööbimiste arvu kasv majutuskohtades (T)	Saavutustase eesmärgist %	-	64,8%	58%	66,2%	75,9%	78,0%		Statistikaamet
	saavutustase	-	4,6 mln ööbimist	4,12 mln ööbimist	4,7 mln ööbimist	5,39 mln ööbimist	5,54 mln ööbimist		
	eesmärk				5,8 mln ööbimist			7,1 mln ööbimist (2015), aasta keskm. kasv 7,2	
	esialgne tase	4,1 mln ööbimist (2005)							
Hooajalisuse vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	-	-9,7%	-11,1%	-10,3%	-10%			Statistikaamet
	saavutustase	-	38,40%	38,9%	38,6%	38,5%	37,4%		
	eesmärk				36,1%			35% (2015)	
	esialgne tase	38% (2005)							
Turismiga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	2,20%	13,7%	29,8%	42,9%	53,2%		EAS Aruandeperioodil tehti turismivaldkonnas 38 projekti taotluse rahuldamise otsust
	saavutustase	0	8	49	107	154	191		
	eesmärk				205			359 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)							

M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V - väljundindikaator

Indikaatorite hetkeseis (tabel 7):

Eesmärgi 1.1 Eesti ettevõtetele on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeeringuteks vajalikule kapitalile panustavad ennekõike SA KredExi poolt elluviidavad finantsinstrumendid (vt peatükk 7.1.3. Finantsinstrumendid).

Eesmärk 1.1. Eesti ettevõtetele on ligipääs tootlikkuse arengule suunatud investeeringuteks vajalikule kapitalile

- Lisandväärtus töötaja kohta – 2011. aastal saavutati 22,7 tuhat eurot ehk 71% seatud 2015. aasta sihttasemest. 2015. aasta eesmärgid on küllaltki ambitsioonikad ja täitmine võib osutuda hetkel püsivat globaalset ebakindlust arvestades mõnevõrra keerukaks. Samuti on esialgsel andmetel 2012. aastal lisandväärtus kasvanud aeglasemalt kui 2011. aastal, mistõttu on vähenenud ka eesmärgile lähenemise kiirus. 2012. aasta andmed avaldatakse 31.12.2013.

Eksporditoetuste valdkonnas toimus 2012. aastal taotluste vastuvõtt ainult „Ekspordi arendamise toetuse“ raames, kus taotluste vastuvõtt lõpetati 2012. aasta detsembris. Ettevõtete aktiivsus toetusmeetme kasutamisel on ootuspärane, toetuse motiveeriv mõju suunata ettevõtteid rohkem pikaajaliste ekspordiplaanide ettevalmistamise ja elluviimise poole on märgatav. Eesti ettevõtete- ja innovatsioonipoliitika vahehindamise uuringu tulemustele tuginedes on Eesti ettevõtjate hinnang eksporditoetusele valdavalt positiivne. Ühtlasi toob see sama uuring välja, et alternatiiv eksporditoetusele on omafinantseering, kuid sellisel juhul oleks turundustegevusi tehtud väiksemas mahus ja pikema aja jooksul. Ning ekspordikäibe kasv uuritud ettevõtetes oleks ilma toetuseta olnud väiksem. Sellest järeldub, et eksporditoetuse väljastamine täitis edukalt oma eesmärgi ehk suurendas Eesti ettevõtete konkurentsivõimet. Ekspordi toetust ja ekspordi garantiisid saanud ettevõtete hulgas on suurenenud töötajate arv, tõusnud nii ekspordikäive kui ka käive tervikuna ning tõusnud on lisandväärtus töötaja kohta. Uuringust selgus, et ekspordi toetuse mõju oli ettevõtete majandusnäitajatele väga suur. Selgus, et üks ekspordi toetusena ettevõttele väljastatud euro genereeris keskmiselt 17 eurot täiendavat ekspordikäivet. „Riiklike turundusürituste programmi“ rakendamine aruandeperioodil jooksul toimus plaanipäraselt. 2012. aastal läbi viidud tegevuste osas olid fookuses Saksamaa, Holland, Suurbritannia. Osalejatelt saadud tagasiside läbiviidud tegevustele on positiivne ning messidelt saadud kontaktid on valdavalt edasi jõudnud lepingute ja koostööni.

Eesmärk 1.2. Eesti ettevõtete edukas rahvusvahelistumine

- Eksportivate ettevõtete arv – 2012. aastal ekspordis 11 281 ettevõtet ning sellega ületatakse seatud 2015. aasta sihttase 8 700 ettevõtet 30% võrra. Põhjuseks on, et majanduskriisi ajal oluliselt kokku tõmmanud sisenõudlus sundis ettevõtteid rohkem välisurgudele suunduma ning trend on jätkuv.
- Ekspordikäibe kasv toetatud ettevõtete hulgas – finantsinstrumentide 2011. aasta ülikõrge saavutustase 306% tuleneb ühest väga suurest näitajast, äärmuse välja jätmisel on ekspordikäibe kasv 9%. Toetuskeemide puhul on antud näitaja 2012. aasta saavutustase 49,9% ehk sihttase on saavutatud.

2012. aastal suurenes kaupade eksport 2011. aastaga võrreldes 4%. Peamised riigid, kuhu Eestist 2012. aastal kaupu eksporditi, olid Rootsi (16% Eesti koguekspordist), Soome (15%) ja Venemaa (12%). Eesti koguekspordi suurenemist mõjutas enim masinate ja seadmete väljavedu (kasv 9% ehk 301 miljoni euro võrra). Ekspordile

aitasid kaasa peamiste ekspordi sihtriikide (Rootsi, Soome, Venemaa) tugevad majandusnäitajad. Ettevõtjate suurem aktiivsus eksporditurgudel tõstis ka vajadust toetusmeetmete järele.

Ekspordi käibe kasvu indikaatori suure kasvu taga on olnud ekspordi peamiste sihtriikide tugevad majandusnäitajad ning tasapisi taastuv siseturg.

Uuringu „Väike-ja keskmise suurusega ettevõtete arengusuundumused“ kohaselt oli 45% ettevõtteid, kelle ekspordist 90–100% moodustab omatoodang või -teenus, 9% oli aga neid, kes teevad ülekaalukas mahus või peamiselt allhanget. Ettevõtteid, kelle põhitegevus on vahendus, on 17%, ning oma kontserni sisestele ettevõtetele ekspordib ainult 2% ettevõtteid. 2008. aastal moodustas omatoodang või -teenus peamise osa ekspordist 72% ettevõtete puhul, allhankega tegeles kõigest 8% VKEdest ja vahendusega 20%. Sellest järeldub, et Eesti ettevõtjad arendavad ühe enam oma tooteid ning sõltuvus ühest suurliidist väheneb. Suurem omatoodangu hulk eeldab senisest mahukamat turundusalast tööd, ning sellest tulenevalt vajavad ettevõtted oma tegevuse laiendamiseks riiklikku turundustoetust.

Innovatsioonitoetuste valdkonnas võib 2012. aasta tulemusi pidada heaks. „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus“ suleti taotluste vastuvõtuks 2012. aasta märtsis, kuna esitatud toetustaotluste maht ületas meetme eelarvet. 2012. aastal rahuldati 10 projekti summas 131,7 tuhat eurot. Rakendusuringu ja tootearenduse projekte kinnitati kokku 22 summas 10,54 mln eurot.

„Innovatsiooniosaku“ meetmes, mille kaudu eelnevat innovatsioonikogemust mitteomav VKE saab ühekordselt võimaluse osta innovatsiooni- ja arendustegevusealaseid nõuandeteenuseid rahuldati 2012. aastal 396 taotlust summas 2,47 mln eurot.

„Tehnoloogia arenduskeskuste toetamise“ meetmes (edaspidi TAK) oli 2012. aasta suurim väljakutse läbi viia TAKide vahehindamine, mille käigus tuli hinnata TAKide kolme esimese projektiaasta tulemusi ja 5.-6. aasta uurimistöö kava ja eelarvet. Ekspertide hinnangud olid positiivsed ning sisaldasid arvukalt konkreetseid soovitusi ühe või teise TAKi tegevuse parendamiseks. Viimaste põhjal alustati TAKidega tegevusi ekspertide soovitude elluviimiseks või vastavate tegevuskavade loomiseks, misjärel juba 2013. aastal saab langetada juhatuse otsused TAKide edaspidise rahastamise osas.

„Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programmi „Start-up Eesti““ raames viidi 2012. aastal läbi Eesti Start-up kiirendi hange, mille tulemusel loodi mängudele spetsialiseerunud kiirendi Gamefounders. Kiirendi esialgsete tulemustega võib rahule jääda, kuuest kiirendi esimese etapi läbinud iduettevõttest on aruande koostamise hetkeks kaks jõudnud läbirääkimiste etappi finantseeringu kaasamiseks. 2013. aastal on plaanis läbi viia veel üks hange vertikaalse start-up kiirendi loomiseks. Lisaks aidati 2012. aastal tuua Eestisse start-up ökosüsteemi silmapaistvaid mentoreid ja koolitajad, korraldati Eesti start-upide ja ingelinvestorite õppereis Silicon Valley'se, alustati koostööd Eesti Ingelinvestorite Võrgustikuga (ESTBAN) ingelinvestorite kogukonna elavdamiseks, koolitamiseks ja toetamiseks Eestis.

Eesmärk 1.3. Ettevõtete tehnoloogiline uuenemine, arendusvõimekuse ja tootlikkuse kasv

- Toetatud projektide raames tehtud erasektori T&A investeeringud – saavutatud 82,0 mln eurot ehk 2015. aasta sihttase ületatakse 114%.

Eesmärk 1.4. Uute innovaatiliste äriideede juurdevool ja ettevõteteks kasvamine

- Asukafirmade arv teadus- ja tehnoloogiaparkides (sh neis asuvates inkubaatorites) – 2011. aastal oli asukafirmasid 201, mis on 63,8% seatud sihttasemest. Asukafirmasid on teadus- ja tehnoloogiaparkides oodatust vähem, sest sest teadus- ja tehnoloogiapargid on end paremini fokuseerinud kõrge kasvupotentsiaaliga ettevõtete teenindamisele, mida väljendab ka teise indikaatori sihttaseme ületamine 2010. aastal (Teadus- ja tehnoloogiaparkide ning nendes asuvate inkubaatorite asukafirmade käibekasv aastast 2007-2010: väärtus 44,5%, sihttase 40%). Seetõttu hindame 2011. aasta saavutustaset heaks.

Eesmärk 1.5. Edukas teadmiste ja tehnoloogiiasiire

- Üli- ja kõrgkoolide spin-off ettevõtete arv – 2012. aasta saavutustase on 15 ettevõtet, mis on 94% 2015. aasta sihttasemest ehk perioodi eesmärk on põhimõtteliselt täidetud. Spin-off ettevõtete arv on programmperioodi jooksul kasvanud kolme kordselt ning seeläbi on loodud suurem potentsiaal ekspordiks ning T&A kulude kasvuks. Samas tuleb ära märkida, et peamiselt ühele tehnoloogiale toetuvate spin-off ettevõtete saamine on ajamahukas protsess, millega kaasneb tehnoloogiline risk. Täna spin-off ettevõtetest välja kasvanud edukad ettevõtted (näiteks AS Regio, Quattromed HTI Laborid OÜ) on loodud enam kui kümme aastat tagasi.
- Ülikoolide ja T&A asutuste tulu enda loodud intellektuaalomandi kommertsialiseerimisest ja lepingulistest töödest ettevõtetele – 2011. aasta lepingulise tulu kasv oli 8,2% ning lepingulise tulu kasv ainult ettevõtjatelt oli 15,5% ehk sihttase – nominaalkasv keskmiselt 10% aastas – on täidetud. Tulu kommertsialiseerimisest on kasvanud, sest ülikoolide huvi kommertsialiseerimise vastu on programmperioodi jooksul suurenenud ning valdkonna areng on tõusnud võrdseks ülikoolide standardtegevusega.

Uue tegevusena viidi 2012. aastal läbi EASi Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli intellektuaalomandi portfelli analüüs, et planeerida edaspidiseid strateegilisi tegevussuundi ja saada ülevaade portfelli olukorrast. Selle tulemusena otsustati tugevdada olemasolevaid ülikooli tehnosiirde meeskondi tuues Eestisse rahvusvahelised tehnoloogiiasiirde spetsialistid, kes kolme aasta jooksul õpetavad ka siinset personali. Tehnosiirde spetsialistide palkamist rahastatakse ESFist.

Eesmärk 1.6. Toetada loomemajanduse arengut

- Loomemajandust edendavate projektide arv – „Loomemajanduse tugistruktuuride toetuses“ on heaks kiidetud 22 projekti, mis on 220% kavandatud 2015. aasta sihttasemest. Seega on hetkel sihttase täidetud ja kui projekte ei katkestata, siis on eesmärki ületatud. „Loomemajanduse tugistruktuuride toetuse“ raames lõppes 2012. aasta algul teine taotlusvoor, mille raames esitati kokku 19 taotlust ja rahastuse sai 9 piirkondlikku ja valdkondlikku arenduskeskust. Loomemajanduse arenduskeskusi suunatakse ja juhendatakse tegelema loomeettevõtjate rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmisega, arendades koostöös partneritega konkreetset piirkonda või valdkonda tervikuna. Esimese, 2009. aasta sügisel toimunud taotlusvooru projektidest oli 2012. aasta lõpuks edukalt lõppenud 7 projekti.

Turismoetuste valdkonna „Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmi“ 2012. aasta tegevuste sõnumi ja kuvandi peamises fookuses oli looduspuhkus, et esitleda Eesti mitmekesiseid võimalusi loodusturismi valdkonnas. Selleks täiendati ka visitestonia.com keskkonda. Aruandeperioodi jooksul korraldati programmi raames

kokku 130 üritust ja kampaaniat, informeeriti 373 ajakirjanikku, üle tuhande reisikorraldaja ja viidi läbi 4 uuringut. („Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programmi mõjudest on pikemalt ptk [8.2. Mahukad projektid](#)).

„Turismiinfosüsteemi arendamise programmi“ raames uuendatava veebikeskkonna www.visitestonia.com külastatavus kasvas 2012. aastal võrreldes eelneva aastaga 72,14% ehk 3,1 mln külastajani. Andmebaasiga liitunud ettevõtjate hulk kasvas umbes 60% ja korduvkülastusi tehti 2012. aastal 100% rohkem võrreldes 2011. aastaga.

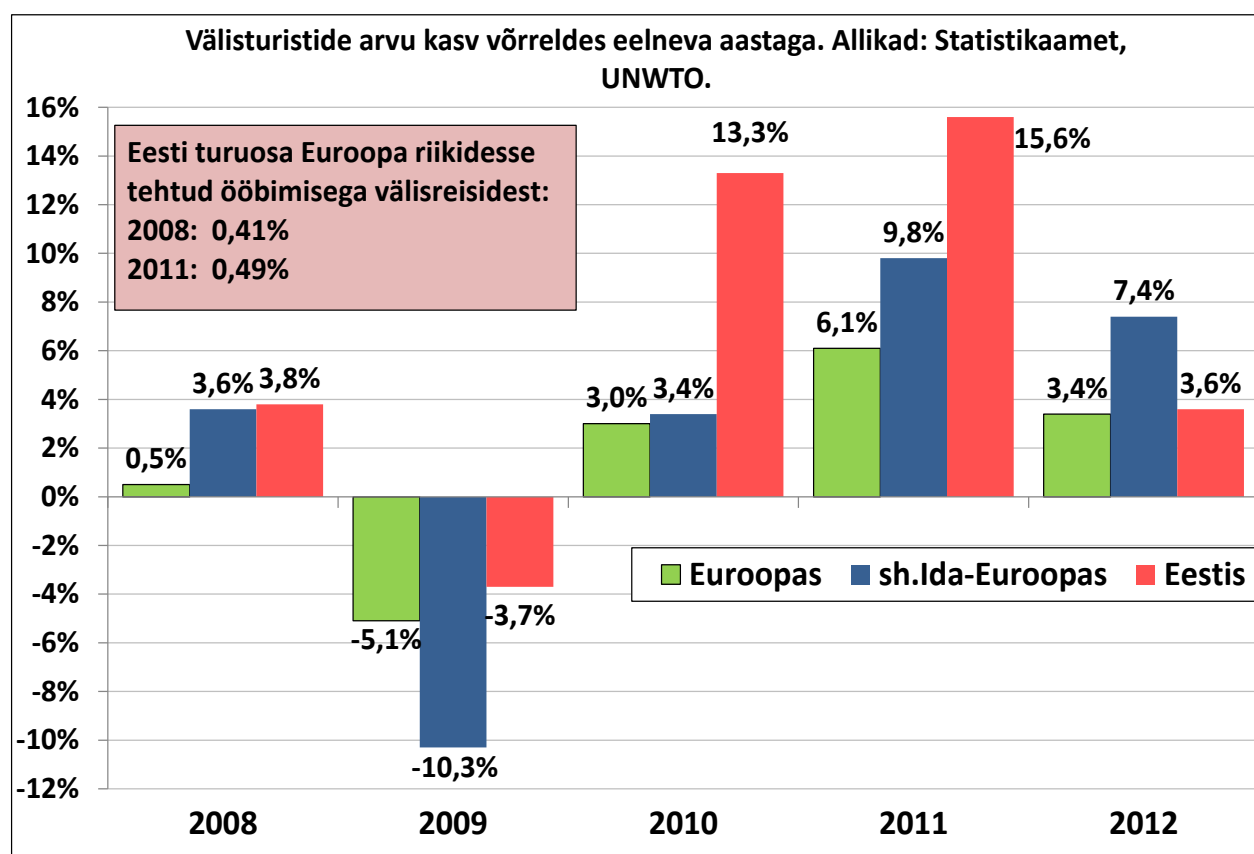
Ette valmistamisel on „Turismitoodete arendamise toetuse“ taasavamine 2013. aastal. Avatava taotlusvooru fookuses on pereturismi atraktsioonide väljaarendamise toetamine.

„Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetuse“ meetmes peatati taotluste vastuvõtmine veebruaris 2012, sest rahastatud ja esitatud taotluste rahaline kogumaht ületas ette nähtud eelarvet.

„Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamise“ meetme tulemusena kasvas väliskülastajate veedetud ööde arv tasulistest majutusettevõtetes aruandeperioodil 41 742 võrra, ellu viidud üritustel/konverentsidel osalenute arv küündib 12 400 väliskülastajani (sh esinejad, võistlejad) ning ellu viidud projektid on suurendanud Eesti turismitulusid, sh just väljaspool turismi kõrghooaega, aidates seega kaasa turismi sesoonsusest tingitud probleemide leevendamiseks turismiettevõtjate seas. 2012. aasta teisel poolaastal toimus taotlemise III voor, mille tulemusel toetati 27 rahvusvahelist kandepinda omavat konverentsi ja üritust.

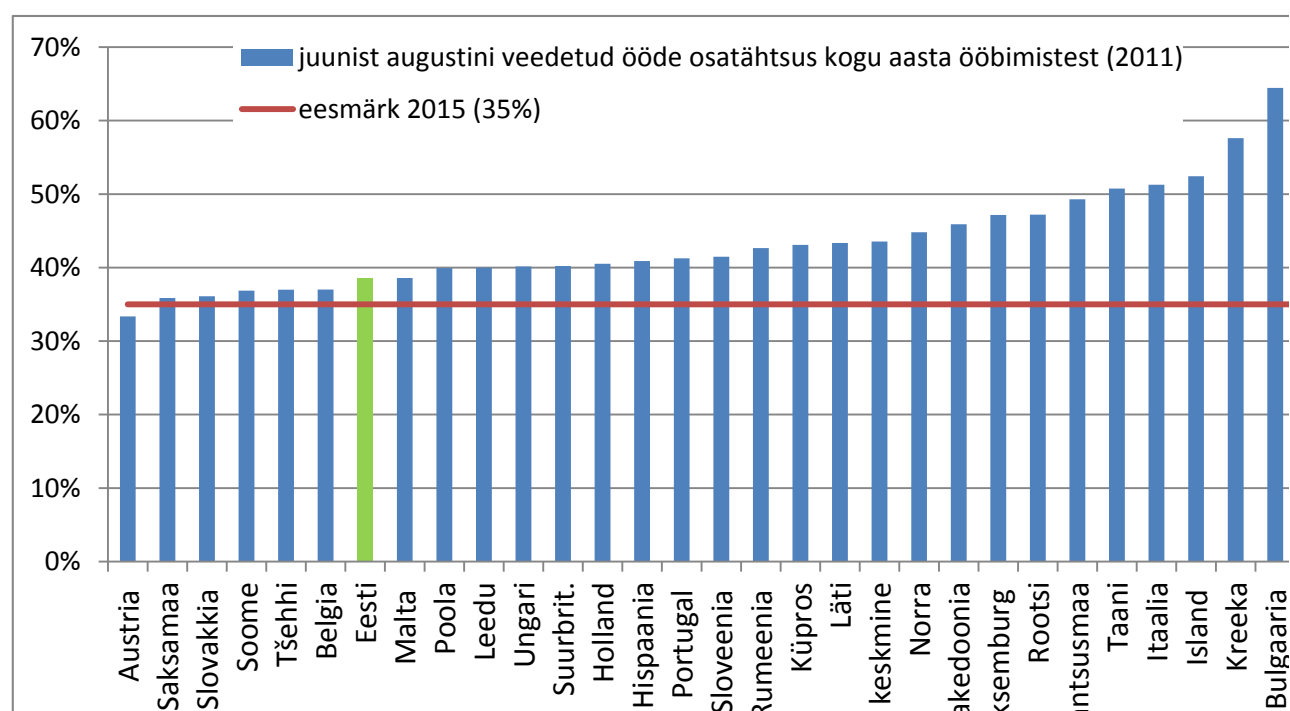
Eesmärk 1.7. Kindlustada Eesti turismisektori konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik areng

- Turismiteenuste ekspordi kasv – kasv 27% ehk 49,1% seatud 2015. aasta sihttasemest 55%st. Turism sai tugevalt kannatada majanduskriisi ajal ning 2004-2005. aasta kiire arengu põhjal seatud eesmärgid nii turismiteenuste ekspordi kui ka ööbimiste osas on praeguseks osutunud liiga optimistlikuks. Kuigi turismisektor on Eestis taastunud EL keskmisest oluliselt kiiremini, jäävad seatud eesmärgid 2015. aasta osas täitmata. Turismiteenuste ekspordis oleks praeguste arengute valguses reaalne saavutada 2015. aastaks 1,38 mld euro tase ehk kasv 42,3% ja sihttase täidetaks 77%.
- Ööbimiste arvu kasv majutuskohtades – saavutati 78% seatud sihttasemest ehk 5,54 mln ööbimist. 2012. aastal kasvas ööbimiste arv endiselt kuid kasv oli aeglasem kui 2011. aastal. Perioodil 2008-2012 olid kõigil aastatel Eesti sissetuleva turismi tulemused kogu Euroopa sissetuleva turismiga võrreldes paremad (langus seoses majanduskriisiga oli Eestis väiksem ja peale kriisi oli Eestis kasv suurem kui Euroopas keskmiselt). Samas siseturismi langus oli Eestis majanduskriisi tõttu tunduvalt suurem kui Euroopas keskmiselt

Joonis 6. Välituristide arvu kasv võrreldes eelneva aastaga.

- Hooajalisuse vähenemine – 2012. aasta andmetel on hooajalisus võrreldes esialgse tasemega vähenenud. Võrreldes eelmise aastaga on muutus umbes 1% vähenemise suunas. Samas on indikaator seatud väga ambitsioonikalt, sest Eesti hetkeseis on EL keskmisest parem ning Eesti on EL riikide seas juba praegu üks väiksema hooajalisusega riike. Hooajalisust vähendavad eelkõige „Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamise“ meede ning investeeringutoetused. Toetatud projektide mõju hooajalisusele avaldub lähiaastatel.

Joonis 7. Hooajalisus Euroopa majutusettevõtetes

7.1.2. Finantsteave

Prioriteetse suuna eelarvest oli 2012. aasta lõpu seisuga projektidega kaetud 93,6% suuna eelarvest ning enamuses meetmetest on taotlemine lõppenud. Väljamaksed moodustavad 69,5% suuna eelarvest.

Toetuskeemidest on perioodi lõpuks kohustustega kaetud meetmed „Tehnoloogia arenduskeskuste toetus“ ja „Turismitoodete arendamise toetus“. Edukaks saab ka lugeda meetmete „Klastrite arendamise toetus“ (kohustusi võetud 99%), „Loomemajanduse tugistruktuuride toetus“ (99%), „Innovatsiooniosakute toetus“ (96%) ja „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine“ (95%) rakendamist, kus jätkub projektide elluviimine ja väljamaksete teostamine ka 2013.-2014. aastal. Prioriteetse suuna toetuskeemidest on eelarvete täitmised madalaimaid meetmes „Turismiinfo jaotuskanalite toetus“ (kohustusi võetud vaid 43% eelarvemahust) ning meetmes „Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetus“ (48%), kus taotlusi võetakse vastu ka 2013. aastal. 2012. aasta lõpus avatud uues meetmes „Tööstus- ja teenindusettevõtja investeringu toetus“ ei olnud aruandeperioodi lõpuks jõutud veel ühegi rahastamisotsust teha.

Väljamaksete osas väärivad positiivsetena esiletõstmist „Välismessitoetus“, kus maksete teostamise määr on 90%, „Ühisturunduse toetus“ (84%) ja „Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus“ (78%). Madalaim väljamaksete määr aruandeperioodi lõpuks (25%) oli „Ekspordi arendamise toetus“, kus enamus projektide tegevused kestavad kuni 2015. aastani.

Prioriteetse suuna raames rakendatakse kokku üheksat programmi (sh nelja finantsinstrumenti), mis perioodi lõpuks olid kõik kohustustega kaetud. Kõik finantsinstrumendid olid täismahus välja makstud, teistest programmidest on kõrgema väljamaksete määraga „Turismiinfosüsteemi arendamise programm“ (välja makstud

86% eelarvest) ning programm „Riiklikud turundusüritused“ (76%). Kõigi avatud programmide rakendamine jätkub veel kahel järgmisel aastal.

2012. aastal tehti prioriteetses suunas väljamakseid kokku 55,8 mln euro ulatuses ning väljamaksete prognoos täideti 91,3%-ga.

7.1.3. Finantsinstrumendid

Prioriteetses suunas rakendatakse nelja finantsinstrumenti (tabel 8), koondsummas 100,9 mln eurot, mis moodustab 23,8% suuna eelarvest. Avatud on 3 meedet ja suletud²² on 1 meede. Kõikide finantsinstrumentide RÜks on KredEx. KredEx on ka „Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm“, „Allutatud laenu programmi“ ning „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi“ osas programmi elluvijaks. „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi“ rakendab Aktsiaselts KredEx Krediidikindlustus.

Tabel 8. Finantsinstrumendid

Meetme nimetus	Eelarve		Väljamaksed		Tagatissumma	Laenusumma	Ettevõtete arv
	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus			
Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm	42 862 722	26 203 256	42 862 722	26 203 256	-	69 065 978	103
Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm	12 782 330	0	12 782 330	0	15 685 486	-	49
Allutatud laenu programm	17 344 224	0	17 344 224	0	-	2 429 325	10
Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	27 928 495	152 671	27 928 495	152 671	39 337 903 (käendused)	76 149 474 (käendused)/ 6 668 344 (kapitalilaen)	271

Allikas: KredEx, 15.05.2012

²² Kõik meetme projektid on toetuse väljamaksed saanud ja nende lõpparuanded on kinnitatud.

2012. aastal lõppes MKM ettevõtlusmeetmete vahehindamine, mille raames analüüsiti ka finantsinstrumentide mõju Eesti majandusele. Analüüsi käigus võrreldi finantsinstrumentidest kasusaajaid võrdlusgrupiga, kes polnud finantsinstrumente kasutanud. Võttes arvesse võrdlusgruppides toimunud arenguid, oli krediidiin ainuke teenus, mille kasutajate hulgas oli hõive langus kiirem kui majanduses üldiselt. Seejuures võib üldkokkuvõttes pidada töötajate arvu vähenemist lisandväärtuse kasvu tingimuses pigem positiivseks, kuna tööjõutootlikkus on kasvanud, mis ongi riigi rahastatavate ettevõtlustoetuse meetmete üks põhieesmärke. Võrdlusgrupiga korrigeerituna jäi müügitulu kasv allapoole võrdlustaset vaid allutatud laenude osas, olles 14 protsendipunkti võrra väikse, mis paljuski ühe suurettevõtte käibelangusest hindamisperioodil, kokkuvõttes suurenes valimisse kuulunud allutatud laenu kasutanud ettevõtetest müügitulu pooltel. Positiivne on asjaolu, et ka laenukäenduste osas, mis moodustavad mahuliselt suurima grupi finantsinstrumentidest, kasvas müügitulu võrdlusgrupist kiiremas tempos. Samas ei suutnud laenukäendust kasutanud ettevõtted ärikasumit sama kiiresti kasvatada, kui see Eestis keskmiselt kasvas. Ilmselt võib siin põhjuseks olla hindamisperioodi lühike aeg, mistõttu tehtud rahasüst ei ole jõudnud veel ettevõtete tulemustesse jõudnud ning arvestada tuleb ka asjaoluga, et hindamises oli suurem osakaal aastatel 2008, 2009 ja 2010, kui toimus üldine majanduslangus.

Kui vaadata, mis oleks juhtunud, kui KredExi poole pöördunud ettevõtted poleks seda teinud ja kasvanud samas tempos kui võrdlusgrupp, oleks loomata jäänud 440 töökohta, saamata jäänud müügitulu oleks olnud 111 miljonit eurot ning ärikasum oleks vähenenud 22 miljoni euro võrra. Arvestama peab ka asjaolu, et KredExi klientidest on enamuse selliseid, kes krediidiastutustest tavatingimustel laenu ei saa, võib eeldada, et suhteliselt suur osa neist oleks pidanud ilma KredExi abita oma tegevuse lõpetama.

Analüüsi käigus küsitleti ka krediidiastutuste kliendihaldureid. Kolme kliendihalduri hinnangul kaheksast selgus, et ilma KredExi ressursita ei oleks laene ettevõtjatele üldse väljastatud. Nelja halduri hinnangul oleks laenu väljastatud, ent ettevõtjale ebasoodsamatel tingimustel. Küsitlusest selgus ka, et peamiselt läks KredExi ressurss uute investeerimislaenude rahastamiseks ning see võimaldas pakkuda krediidiastutustel ettevõtjatele odavamalt laenu.

Tuginedes läbiviidud analüüsile saab väita, et tänu kapitalile ligipääsu parandamiseks suunatud finantsinstrumentidele on finantsinstrumente kasutanud ettevõtjate lisandväärtus kasvanud rohkem kui Eestis keskmine ehk teisisõnu finantsinstrumentid aitavad Eesti ettevõtjatel ligipääseda tootlikkuse arengule suunatud vajalikule kapitalile ning saavutada rakenduskavas seatud indikaatorit (ptk [7.1.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs](#)).

Tabel 9. Meetmete näitajad võrdlusgrupiga korrigeerituna (võrdlusgrupiga korrigeeritud tabelites on valimi ettevõtete kasvust maha lahutatud Eesti keskmine ning saadud kasvu kiiruste vahe)

	Töötajad	Müügitulu	Tööjõukulud	Ärikasum	Eksport	Lisandväärtus töötaja kohta
Allutatud laenu	10,9	-14,0	-15,3	985,1	-10,1	4,4
Eksportitagatis	6,6	10,7	-6,5	51,7	3,1	-1,5
Krediidiin	-6,8	1,0	-9,5	366,3	-6,4	39,8
Laenukäendus	3,1	7,8	7,8	-7,5	20,5	7,6

Allikas: Ettevõtlus- ja innovatsioonipoliitika vahehindamine 2012

7.1.4. Vahendite vastastikune täiendavus

Struktuurivahenditest rahastatud programmidele lisanduvad KredExi ja KredEx Krediidikindlustus AS poolt omavahenditest elluviidavad tegevused ning need täiendavad üksteist läbi selle, et omavahenditest rahastatakse eelkõige tegevusi ja valdkondi, mis struktuurivahendite reeglitest tulenevalt ei ole lubatud.

Edukalt on võimalik kombineerida nii KredExi enda poolt pakutavaid teenuseid laenuressurssi pakkumise ja käendustega kui ka erinevate teiste ettevõtlike toetusmeetmetega, tagades struktuurivahendite ja riigiabi reeglite järgimise.

Suletud „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus“ asendab osaliselt tugipaketi tagasilaekumistest rahastatav „Tootmisettevõtete arendustoetus“, mis on suunatud töötleva tööstuse ettevõtjate arendustöölase võimekuse suurendamisele viies ellu arendustöid, mis on ettevõtjas täna tehtavast arendustöödest tehnoloogiliselt keerukam ja lisaoskusi ning –teadmisi nõudev. Topeltrahastamine on välistatud, sest „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus“ suleti enne uue programmi avamist ning „Tootmisettevõtete arendustoetuse“ sihtgrupp on piiratud töötleva tööstuse ettevõtetega. Lisaks peab struktuurifondide toetusmeetmes teostatav arendus olema kas maailma või sihtturutasemel uudne, kuid avatavas programmis ettevõtja enda jaoks uudne.

Turismi valdkonnas on täiendavus „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna 4 meetmega „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“, kus toetatakse üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjekte. Kui „Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava“ meetmetest suunatakse toetuseid ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks ja turundustoetusteks siis „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ meetmes arendatakse turismiobjektide infrastruktuuri ning seega meetmed täiendavad üksteist. Lisaks on „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ meetmetes toetuse saajaks avalik- ja kolmas sektor, kuid „Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava“ meetmetes enamasti erasektor. Täiendavus riigieelarveliste vahenditega on „Turismiinfosüsteemide arendamise programmis“, kus infrastruktuuri väljaarendamist toetatakse struktuurifondidest, kuid infosüsteemide ülalpidamist ning võrgustikku riigieelarvelistest vahenditest.

Ettevõtlusvaldkonna projektidele on loodud võimalus toetust taotleda ka EL territoriaalse koostöö (Interreg) programmidest. Erinevus struktuurifondidest seisneb selles, et EL territoriaalse koostöö puhul on tähtis piiriülene koostöö ning rahastatakse ettevõtluse arengu koostööprojekte. Struktuurifondide meetmetest eraldatakse toetusi ka üksikettevõtetele ning piiriülene koostöö ei oma määravat tähtsust. Ehk siis kahe programmi eesmärgid ei kattu täielikult ning rahastatavate projektide sisu ei saa kahe programmi puhul olla samad.

7.1.5. Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)

Prioriteetses suuna kolmes meetmes „Ettevõtlusinkubatsiooni programm“, „Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine“ ning „Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine“ on rahastatud teise fondi tüüpi tegevusi koondsummas 44 390 eurot, millega ei ületata lubatud piirmäära (ERFist rahastatud prioriteetse suuna eelarvest kuni 10% ESF tüüpi tegevuste rahastamiseks ning vastupidi, Lisa 10).

7.1.6. Hinnang rakendamisele

Prioriteetses suuna 23 indikaatorist on 2015. aasta sihttase täidetud 11 indikaatori puhul. Seega võib indikaatorite täitmise hetkeseisuga rahule jääda. Finantsprogressi võib hinnata heaks, sest 70% suuna eelarvest on välja makstud. Prioriteetse suuna tegevuste elluviimist aruandeperioodil võib pidada heaks. Sisuliste tegevuste poole pealt olulisi muutusi võrreldes planeerituga ei olnud, samas taotlejate ja partnerite aktiivsuse osas osutusid perioodi lõikes tegelikud tulemused planeeritust tagasihoidlikumaks. Põhjused on programmi erinevad, aga läbiva põhjusena võib välja tuua partnerite võimekuse ja taotlejate teadlikkuse ülehindamist seda eriti vahepealse majandussurutise tõttu. Samuti esineb olukordi, kus meetmete kavandamisel ja disainimisel võidakse taotlejate/klientide reaalseid vajadusi valesti hinnata. Rakendusasutuse ja rakendusüksuse koostöös on suudetud tagada paindlikkus ning tehtud kiireid muudatusi. Lisaks on võetud suund kliendipõhisele lähenemisele, kus riigist saab strateegiline partner ja lähtutakse rohkem ettevõtete vajadustest, et vältida planeerimistegevustes vigu. Seni saadud kogemusi on plaanis hakata rakendama uue programmeerimisperioodi planeerimisel ja vahepealsete katsemeetmete väljatöötamisel ja rakendamisel. Näitena võib siin tuua rätseplahenduse meetme väljatöötamise.

7.2. Rakendamine prioriteetses suunas 2 „Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“

Prioriteetses suunas „Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu“ rakendatakse kokku 12 meetme kaudu. Avatud on kõik 12 meetet ning lõppenud ei ole ühegi meetme tegevused. Meetmete jagunemine on toodud Lisas 1.

2012. aastal avati üks meede „Info ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“. 2012. aastasse langes ka rahastamisotsuste tegemine meetme „Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ osas, samuti alameetmete „Keskkonnatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ ja „Tervishoiu alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“ avatud taotlusvoorude projektide osas.

Kui 2011. aastal oli põhiohk vahendite kohustustega katmisel (kuulutati välja 12 avatud taotlusvooru), siis 2012. aastal kuulutati välja 3 taotlusvooru (Väikesmahuline teadusaparatuur, IKT ja biotehnoloogia). Neist väikesemahulise teadusaparatuuri puhul oli tegemist neljanda taotlusvooru avamisega antud alameetmes, meetme „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“ puhul oli tegemist esimese ja ainsa taotlusvooriga meetmes. Lisaks käivitus 2012. aasta mais ka info ja kommunikatsioonitehnoloogia alameetmes IKTP rakendusprogramm. Aastal 2012 tegeles rakendusüksus eelkõige juba varasemalt käivitatud meetmete projektide ning ka 2011. ja 2012. aastal rahastamist leidnud projektide koordineerimisega.

7.2.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning tabel 9 näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

Kokku on prioriteetses suunas 8 indikaatorit, millest sihttaseme on ületanud 4 indikaatorit, lõppeesmärk ei ole veel täidetud 4 indikaatori puhul. Arvestades asjaolu, et suur osa meetmetest avanes alles 2011. aastal, ei ole põhjust kahelda püstitatud lõppeesmärkide täitmisel. Pigem võib siinkohal täheldada ebakõla eesmärkide kiire saavutamise ning vahendite tegeliku kasutuselevõtu vahel, mis viitab liialt tagasihoidlikule eesmärkide seadmisele.

Tabel 10. Indikaatorite saavutamise T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 2.1. Eesti T&A on fookuseeritud kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga temaatilistele valdkondadele									
Prioriteetsete sotsiaalmajanduslike eesmärkidega seotud T&A kulutuste kasv (T) ²³	Saavutustase eesmärgist %				73%	58,6%			Indikaatori väljatöötamise ajal kasutusel olnud klassifikaator NABS 1992 on asendatud klassifikaatoriga NABS 2007. Lisaks uue klassifikaatori kasutuselevõttele on muudetud Eurostatis ka varasemaid andmeid (sh 2004. aasta andmeid). Viimased andmed pärinevad 2010. aastast.
	Saavutustase				Eurostati 26.06.2012 väljavõtte põhjal 2010 – 36,5% kogukulutustest	Eurostati 12.03.2013 väljavõtte põhjal 2011 – 29,3% kogukulutustest	Andmed 2014.a aruandes		
	Eesmärk	61,6% (2015)			40%			50%	
	esialgne tase	52,0% kogukulutustest (2007) Eurostati 26.06.2012 väljavõtte põhjal 2004 – 16,7% kogukulutustest.							
Käivitatud riiklikud T&A programmid (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	16,7%	66,6%	83,3%		HTM; programmi/projekti seirearuanded. Kuna materjali-tehnoloogia meedet rakendatakse vaid avatud taotlusvooru-na, võib ka seda tinglikult siia lugeda. Sellisel juhul eesmärgid täidetud 100%.
	Saavutustase		0	0	1	4	5		
	Eesmärk	6 (2015)			5			6	
	esialgne tase	0 (2006)							

²³ M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V - väljundindikaator

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 2.2. T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkond on kaasajastatud									
Teadlased, kelle töökohad on uutes või kaasajastatud teadus- ja arendusasutustes (T)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	34,8%	40,3%	49%		Programme/projektide vahearanded
	Saavutustase		0	0	278	322	392		
	Eesmärk	800 (2015)			200			800	
	esialgne tase	0 (2006)							
Tudengid, kes kasutavad uusi või kaasajastatud ruume kõrgkoolides (T)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	153,4%	153,4%	175,5%		Programme/projektide vahearanded
	Saavutustase		0	0	2301	2301	2632		
	Eesmärk	1500 (2015)			350-400			1500	
	esialgne tase	0 (2006)							
Uued või kaasajastatud teadus- ja arendusasutused (hooned) (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	23,1%	68,2%	85,1%		Programme/projektide vahearanded
	Saavutustase		0	0	5 766,5 m ²	17 060,5 m ²	21 283,8 m ²		
	Eesmärk	25000 m ² (2015)			6000 m ²			25 000m ²	
	esialgne tase	0 m ² (2006)							
Uued või kaasajastatud kõrgkoolihooned (V)	Saavutustase eesmärgist %		0	0	76,8%	76,8%	113%		Programme/projektide vahearanded
	Saavutustase		0	0	9 217 m ²	9 217 m ²	13 561,1 m ²		
	Eesmärk	12000 m ² (2015)			3000 m ²			12 000m ²	
	esialgne tase	0 m ² (2006)							
Eesmärk 2.3. Eesti T&A rahvusvaheline konkurentsivõime on tõusnud									
Andmebaasis ISI Web of Science jooksva aasta näidatud publikatsioonid, mis on avaldatud tippkeskustes töötavate teadlaste poolt (aastas) (T)	Saavutustase eesmärgist %		69,7%	96,33%	115,7%	226%	218%		Andmebaasi uueks nimeks Thomson Reuters Web of Knowledge
	Saavutustase		209	289	347	678	654		
	Eesmärk	300 (2015)			200			300	
	esialgne tase	0 (2006)							
ERF poolt kaasfinantseeritud tipp-	Saavutustase eesmärgist %		100%	100%	100%	171,4%	171,4%		Programme/projektide vahearanded

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
keskuste arv (V)	Saavutustase		7	7	7	12	12		
	Eesmärk	7 (2015)			7			7	
	esialgne tase	0 (2006)							

Indikaatorite hetkeseis (tabel 10):

Eesmärk 2.1 „Eesti T&A on fookuseeritud kõrge teaduse kvaliteedi ja ettevõtluspotentsiaaliga temaatilistele valdkondadele“

- „Käivitatud riiklikud valdkondlikud T&A programmid“ – aastaks 2012 oli avatud 5 programmi, millest programm „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (IKTP) rakendusprogramm“ avati aastal 2012. Valdkondlikud programmid on kinnitatud kõigis TA&I strateegias kirjeldatud eelisarendatavates valdkondades, välja arvatud materjalitehnoloogia. Lisaks valdkondlikele programmidele toetab eesmärgi täitmist kõigis eelisarendatavates valdkondades avatud taotlusvoorude läbiviimine. Alameetme „Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse teadus- ja arendustegevuse toetamine“ avatud taotlusvoor avanes alles septembris 2012, hindamine viiakse lõpule 2013. aasta esimeses kvartalis. Ülejäänud valdkondades on kõikide meetmete osas kohustused võetud. Avatud taotlusvoorudes toetatakse valdkondlikke alus- ja rakendusuringuid. Kolme meetme osas (IKT, keskkonna- ja tervishoiutehnoloogia) on kinnitatud ja elluviimisel ka struktuuritoetustest rahastatavad rakendusprogrammid.

Eesmärk 2.2. „T&A asutuste ja kõrgkoolide teadus- ja õppetöö keskkond on kaasajastatud“

Eesmärgi indikaatorid on saavutatavad põhiliselt meetme „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ tegevuste elluviimise kaudu. Tulemusindikaatoriteks on uute või kaasajastatud töö- või õppekohtade arv. Õppekohtadega seotud indikaatorite osas toimus võrreldes 2011. aastaga muudatus, kuna lõppes projekt „Eesti Lennuakadeemia õppekeskus“. 2012. aasta seisuga on 7-st investeringute kavasse kantud kõrgharidusobjektist (algselt 8 objekti, kuid seoses Eesti Kunstiakadeemia rahastamisotsuse tühistamisega rahastatakse antud meetmes 7 kõrgharidusobjekti) lõppenud 3 projekti.

2012. aastal lõppes antud meetmes 1 T&A valdkonna objektide nimistusse kuuluv projekt, milleks oli „Tallinna Tehnikaülikooli keemiahoone II ehitusjärg“. Lisaks on 6 projekti ehitus lõppenud ja projektid on lõpetamisel. Teadlaste töökohtadega seotud eesmärk on võrrelduna lõppeesmärgiga täidetud 49% ulatuses. 11-st investeringute kavast kinnitatud objektist on lõpetatud 3 projekti. Tulenevalt asjaolust, et 8 objekti on veel lõpetamata, ei ole põhjust kahelda antud indikaatori täitmisel.

Antud eesmärgi väljundindikaatoriteks on uued või kaasajatatud T&A või kõrgkoolide hooned (ruutmeetrite arv). Kõrgkoolide puhul on lõppeesmärgist täidetud 113%, T&A hoonetega seotud eesmärgist on täidetud 85,1%. Arvestades asjaolu, et rajatavate teadusobjektide kogumaht on toetuse saajate poolt esitatud andmete põhjal 61 797m², mis ületab lõppeesmärgi ligikaudu 36 780m² võrra ning 8 projekti osas tegevused veel käivad, ei ole põhjust kahelda lõppeesmärgi täitmisel.

Kõrghariduse objektide puhul on lõppeesmärgiks 12 000m², millest on täidetud 113%. Toetuse saajate poolt esitatud andmete põhjal on uute või kaasajastatavate objektide kogumahuks 29 104m² (objektide hulgast on eemaldatud Eesti Kunstiakadeemia hoone mahuga 17 212m²). Seega püstitatud eesmärkide täitmine ületatakse.

Samas on juba eelnevates aruannetes välja toodud ebakõla MARKis ja TA&I strateegias püstitatud eesmärkide vahel, mille kohaselt MARKis toodud eesmärk (kaasajastada 20-25% TA hoonetest) saab ületatud, kuid TA&I strateegias toodud eesmärk (80% TA asutuste hoonetest on kaasajastatud) jääb täitmata, kuna investeringute kavasse kantud hoonete maht moodustab vaid 56% olemasolevast TA hoonete mahust. Siiski tuleb silmas pidada, et prioriteetses suunas panustab antud eesmärgi täitmisel ka meede „Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond“ ning alameede „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“, samuti teised aparatuuri meetmed.

Eesmärk 2.3. „Eesti T&A rahvusvaheline konkurentsivõime on tõusnud“

Eesmärgi täitmisel panustavad meede „Teaduse tippkeskuste arendamine“ ja programm „Teaduse rahvusvahelistumine“.

- „Andmebaasis ISI Web of Science (nüüd Thomson-Reuters Web of Knowledge) teaduse tippkeskustes osalevate teadlaste poolt avaldatud artiklite arv.“ – kokku avaldati nimetatud andmebaasis 2012. aastal 654 artiklit ning väljundindikaator on võrrelduna lõppeesmärgiga täidetud 218%. Sihttase (300 artiklit aastas) oli planeeritud seoses 7 tippkeskusega, kuid alates 2011. aastast rahastatakse struktuuritoetustest ühtekokku 12 teaduse tippkeskust. Tippkeskustesse kuuluvad kõrgetasemelised uurimisrühmad, millistel on lisaks tippkeskuse eelarvele veel teisi rahastamise allikaid, näiteks sihtfinantseeritavad teadusteemad ja muud projektid. Kuigi tippkeskuse teadlaste tööd rahastatakse mitmest allikast, võetakse tippkeskuste artiklitena arvesse siiski kõik tippkeskusega seotud teadlaste artiklid.

7.2.2. Finantsteave

31.12.2012 seisuga on prioriteetses suunas võetud kohustusi 95,7% ulatuses ühenduse eraldatud eelarvest ning toetuse saajatele on välja makstud toetust 43,32% ulatuses võetud kohustustest, mis on 41,6% suuna ühenduse eelarvest.

Vaadates väljamakseid aastate lõikes on ilmne trend, et vastavalt meetmete avanemisele/käivitumisele (2012. aasta on avanenud kõik meetmed) on aasta aastalt kasvanud ka väljamaksed. Need on suurimad Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamise meetmes, kus 31.12.2012 aasta seisuga on välja makstud 66% võetud kohustustest ning Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamise meetmes, kus on välja makstud 44% võetud kohustustest.

Aeglasemalt on käivitunud pikaajalisele majandusarengule suunatud T&A valdkondlikud programmid ja meetmed, kus 31.12.2012. aasta seisuga on välja makstud vaid 5,2% võetud kohustustest. Nendes programmides ja meetmetes on oodata väljamaksete suuremat progressi 2013. aastal.

2014. ja 2015. aastal on lõppemas ka käimasolevate ja planeeritud avatud taotlusvoorude projektid, kokku ligikaudu 80-90 projekti (aparatuuri meetmed ja IKT valdkonna uuringuprojektid). See tähendab, et samaaegselt uue finantsperioodi alguse taotlusvoorudega on toetuse saajad hõivatud käesoleva perioodi projektide lõpetamisega.

2012. aasta prognoosist täideti 91,2%. Prognoositust madalama täitmise oli meede „Teaduse tippkeskuste arendamine“, kus väljamaksete kavandatust täideti 59,57%. Suur erinevus prognoosist tuleneb asjaolust, et rakendusüksus peatas projektide väljamaksete kulurea „kemikaalid ja laboritarvikud“ osas seoses Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna poolt läbiviidud projekti „Siirdeuuringud neuroimmunoloogiliste haiguste diagnoosimiseks ja raviks“ auditi raportis väljatoodud puudustega Tartu Ülikooli hanketegevuses kemikaalide ja laboritarvikute ostude planeerimisel. Kemikaalide ja tarvikute osaline mitteabikõlblikkus on täiendav risk meetme eelarve täitmisele. Lõpliku otsuse kemikaalide ja tarvikute abikõlblikkuse osas saab rakendusüksus langetada pärast auditi lõppraporti valmimist.

Meetme „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ rakendamisel on 2012. aasta olulisemaks sündmuseks investeringute kavasse kantud projekti „Eesti Kunstiakadeemia“ rahastamisotsuse tühistamine seoses vajadusega maandada projekti omafinantseeringu suure mahuga seotud kõrgeid riske. Nimetatud projekti rahastamisotsuse tühistamisega tekkis meetmesse vabu vahendeid, mille kasutamiseks kuulutas rakendusüksus rakendusasutuse ettepanekul augustis 2012 välja täiendava taotlusvoor. Taotlusvoor võisid taotlusi esitada asutused, kelle objektid on kantud investeringute kavasse ning mille elluviimisel on hangete tulemusena toimunud ehituse kallinemine. Toetust oli võimalik taotleda vaid ehitamisega seotud kuludele 85% ulatuses kallinemisest. Kokku esitas taotluse 5 asutust 7 objekti täiendavaks rahastamiseks. Investeringute kava muudatus kinnitati Vabariigi Valitsuse poolt 2013. aasta alguses.

Valdkondlikud programmid alustasid oma tegevust aastal 2011 (KESTA, TERVE) ja 2012 (IKT). Programmid KESTA ja TERVE on olulises osas üles ehitatud programmisestele konkurssidele, mis toimusid pärast programmi tegevuste alustamist. Väljamaksete vähene maht on rakendusüksuse hinnangul põhjustatud kahest asjaolust: esiteks algatuste elluviimise viibimine ja toetuse saajate ning partnerite vähene haldussuutlikkus.

Toetuse saajate ja partnerite vähene haldussuutlikkus väljendub eelkõige esitatud dokumentide kvaliteedis ja sellest tulenevalt pikeneb väljamaksete menetlemise aeg rakendusüksuses.

Programmide KESTA ja TERVE puhul oli üheks administratiivset suutlikkust mõjutanud teguriks programmi elluviija vahetumine (programmi elluviijaks on alates märtsist 2012 Eesti Teadusagentuur) ja sellega seotud administratiivsed tegevused. Edaspidi mõjutab esitatud väljamaksetaotluste menetlusaja pikkust kindlasti partnerite

lisandumine tegevuste elluviimisesse erinevate algatuste raames ja partnerite ning toetuse saaja vahelise kommunikatsiooni korraldamine.

7.2.3. Vahendite vastastikune täiendavus

Struktuurivahendite täiendavus on enim jälgitav meetmes „Teaduse tippkeskuste arendamine“, mille meetme määruuses on sätestatud, et teaduse tippkeskus koosneb kõrgetasemelistest uurimisrühmadest. Kõrgetasemelise uurimisrühmana käsitletakse isikute kogumit, kelle teadustegevus on rahastatud sihtfinantseerimise kaudu või väliseksperptide poolt hinnatud projektide kaudu. Struktuurivahendid moodustavad aruannete põhjal ligikaudu 1/3 tippkeskuste teadlaste rahastamise mahust.

Erinevate meetmete vahel on tekkinud nn klastriefekt, mille puhul eesmärkide saavutamiseks teatud valdkonnas kombineeritakse erinevaid vahendeid, näiteks on aparatuuriprojektide elluviimine otseselt seotud hoonete ehitamise ja/või kaasajastamisega. Aparatuuriprojektid on seotud ka elluviidavate valdkondlike uuringutega, mille elluviimist nad toetavad. Teadlastel on võimalus kombineerida teadustegevuses vajalike vahendite soetamise osas erinevate meetmete võimalusi.

7.2.4. Teise fondi tüüpi kulutused (kohalduvatel juhtudel)

Prioriteetse suuna 12 meetmest on kõigi meetmete puhul lubatud rahastada teise fondi tüüpi tegevusi (ERFist rahastatud prioriteetse suuna eelarvest kuni 10% ESF tüüpi tegevuste rahastamiseks ning vastupidi). ESF tüüpi kulusid on seni tehtud suuna mahust meetmes „Teaduse tippkeskuste arendamine“ ja seda väga väikeses mahus koolituskulude katmiseks. Alameetme „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (IKTP) rakendusprogramm“ puhul on tegevuste iseloomu tõttu enamus kulusid ESF tüüpi kulud. Teise fondi tüüpi kulud on koondunud põhiliselt kahte meetmesse, teistes meetmetes ei ole ESF tüüpi kulusid tehtud (Lisa 11).

7.2.5. Hinnang rakendamisele

Aruandeaasta lõpu seisuga on kõik meetmed avatud ning kohustuste võtmine ulatub 94,6%-ni ning seega on loodud eeldused rakenduskavas püstitatud eesmärkide täitmiseks.

Võrrelduna 2011. aasta seirearuandega on projektidele eraldatud ühenduse osalus kasvanud 83%-lt 95,7%-ni. Väljamaksete maht on kasvanud 23%-lt 41,6%-ni, mis näitab olulist edasiminekut. Kuna valdav osa vahenditest on kohustustega kaetud ja projektid käima läinud, võib eeldada samasugust väljamaksete progressi ka 2013. aastaks. Kuna valdkondlikud projektid ja programmid on alles algusjärgus, on keerukas hinnata nende meetmete tegelikku vahendite kasutamise võimet, mis omakorda raskendab prioriteetse suuna vahendite võimalikku ümberplaneerimist. Eelarveperioodi kolmele lõpuaastale on jäänud 59% vahendite kasutamine ja administreerimine.

Nõudlus toetuse järele on enamiku meetmete lõikes olnud suur. Regionaalselt on toetus teadus- ja arendusasutuste ning ülikoolide asukoha järgi jaotunud eelkõige Tartu ja Tallinna vahel, muudes maakondades asuvad toetuse saajad on eelkõige

seotud rakenduskõrgharidusõppe meetmetega (rakenduskõrgkoolid, ülikoolide kolledžid).

Perioodi peamiseks probleemideks on endiselt meetmete hilinenud avanemine ning sellega seotud toetuse saajate ja rakendusüksuse administratiivse koormuse kuhjumine perioodi lõpuaastatele. Hilist avanemist paraku tagant järgi varasemaks muuta ei saa. Projektide tasandil on peamised elluviimisega seonduvad probleemid seotud riigihangete korrektse läbiviimisega.

Meetmete hilise avamise tõttu on risk, et elluviidavates programmides ja projektides jääb vahendeid üle, kuid olemasolevate andmete põhjal on keeruline prognoosida vahendite tegelikku jääki. Rakendusasutus on hetkel analüüsimas aeglasemalt edenevaid programme (TERVE, Teaduse rahvusvahelistumine). Vabade vahendite ümber suunamisel tuleb ka hinnata, milliseid tegevusi on võimalik veel ajaliselt rakendada. Kulutüüpe arvestades tulevad kõne alla eelkõige soetuste ja renoveerimisega seotud meetmed, kus on ka tegelik rahavajadus olemas (nt aparatuuri meetmed, TA asutuste ja ülikoolide õppe- ja töökeskkonna kaasajastamise meede, riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri meede).

Aruandeperioodi peamiseks kordaminekuks võib pidada kõigi meetmete lõplikku avanemist. Olulise edusammuna võib ka välja tuua meetmes „Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine“ vabanenud vahendite ümberjagamise projektide vahel, kus ehitused olid kallinenud ning loodetavasti aitavad lisavahendid kaasa nende projektide tulemuslikule elluviimisele.

Arvestades 2012. aasta prognooside täitmist, võetud kohustusi, kumulatiivseid väljamakseid ning liikumist prioriteetse suuna eesmärkide täitmise suunas, on rakendusüksuse hinnang aruandeaastale rahuldav. Rakendusasutus hindab suuna edenemist kumulatiivselt rahuldavaks, kuid võttes arvesse edusamme 2012. aastal, on hinnang aruandeaastale hea.

7.3. Rakendamine prioriteetsetes suundades 3 „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja 4 „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“

Prioriteetsed suunad „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ ja „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine“ moodustavad ühe transpordi infrastruktuuri arendamise meetme, ühtse transpordi investeeringu kava. Meede avati 2007. aastal ning on rakendamisel. Investeeringute kavas on kokku 29 projekti (20 ÜF ja 9 ERF vahenditest rahastatavat projekti). Lõppenud on kokku viis projekti, lisaks varasematele projektidele lõppes 2012. aastal kaks raudteeprojekti – „Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine“ ja „Raudtee rekonstrueerimine *Rail Baltic* trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ ning üks maanteeprojekt – „Pärnu ümbersõidu ehitus“.

7.3.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

Transpordipoliitikas ei ole viimastel aastatel olulisi muudatusi toimunud. Tegevusraamistiku seab kehtiv Transpordi arengukava 2006-2013, milles on kajastatud kogu transpordisektoriga seonduv. Võrreldes rakenduskava väljatöötamise ajaga on aga oluliselt muutunud majanduskeskkond, mis transpordisektoris avaldus eelkõige nõudluse vähenemise näol nii kauba- kui reisijateveos, mõjutades seega ka seatud eesmärkide täitmist. Maanteeliiklus vähenes aastatel 2008–2010 kokku ligikaudu 16% võrra, aidates kaasa liiklusohutuse paranemisele. Aasta-aastalt paranev olukord küll 2011. aastal halvenes, ent surmajuhtumite arv pöördus liikluses taas langusesse 2012. aastal – võrreldes 2007. aastaga oli neid üle 50% vähem (vastavalt 87 ja 196). Liiklusõnnetuste ning nendes vigasaanute koguarv on samal perioodil langenud ligi 50% võrra (ka nendes näitajates toimus 2012. aastal paranemine, ent seni parima, 2010. aasta tasemeni siiski ei jõutud).

Kokku on prioriteetsetes suundades 11 indikaatorit. 2015. aasta sihttasemet hetkel ükski indikaator ei ületa. 3 indikaatori osas (ühistranspordiga tehtud sõitude arv, inimvigastusega ja surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arvu vähenemine rekonstrueeritu maanteelõikudel ja liiklussõlmedes ning uute ühenduste arv TEN-T võrgustikule) jäävad 2015. aasta sihttasemed tõenäoliselt täitmata ning 7 indikaatori sihttasemed hetke prognoosi kohaselt täidetakse. Lisaks on üks valesti seatud indikaator (reisija vähenemine (ERF suunas)).

Tabel 11. Indikaatorite saavutamine transpordi suundades.

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Prioriteetne suund 3: „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud”									
Eesmärk 3.1. Ühistranspordi osakaalu säilitamine keskkonnasäästliku reisijateveoteenuse osakaalu suurendamise kaudu									
Ühistranspordiga tehtud sõitude arv (T) ²⁴	Saavutustase eesmärgist %	75%	68%	66%	61%	59,5%	70%		Statistikaamet (maismaa-transport, sh raudtee ja bussid). 22.03.2013 seisuga on korjereitud statistika andmeid eelnevate aastate osas.
	saavutustase	205,4 mln	185,6 mln	180,1 mln	165,2 mln	162,3 mln	191,1 mln		
	eesmärk				224,0 mln. sõitjat			273 mln. sõitjat	
	esialgne tase	207,5 mln sõitjat (2006) täpsustatud andmetel 206,9 mln							
Reisija vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	30%	15%	70%		Rakenduskavas seatud sihttase 45% oli toodud indikaatiivsena ning projektide selgudes seati igale nendest realistlikumad eesmärgid. Uute elektrirongide kasutuselevõtu ning Tallinna-Tapa raudteelõigu puhul on eesmärgiks seatud reisija vähenemine
	saavutustase	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 74, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel	42, 64, 58, 37, 31 min valitud raudteelõikudel, Tallinn-Tapa lõigul vähenemine 13,5%	42, 62, 61, 37, 35 min valitud raudteelõikudel, Tallinn-Tapa lõigul vähenemine ca 16%	42, 55, 49, 38, 35 min valitud raudteelõikudel, Tallinn-Tapa lõigul vähenemine ca 25%, Türi-Viljandi lõigul ca 15%		
	eesmärk							Vähennemine lõiguti 10-20%	

²⁴ M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V - väljundindikaator

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	Ajakulu raudteelõikudel (minutites): Tallinn-Keila 42; Tallinn-Tapa 74 (kiirrong); Türi-Viljandi 58; Keila-Riisipere 37; Keila-Paldiski 31							10%, Türi-Viljandi ning Keila-Paldiski/ Riisipere lõikude rekonstrueerimise puhul aga vastavalt 15 ja 20%, seda raudtee viletsama seisukorra tõttu enne tööde alustamist.
Raudteeprojektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0	0	50%		MKM, TJA
	saavutustase	0	0	0 (töös on 4)	0 (töös on 5)	0 (töös on 7)	2 (töös on 5)		
	eesmärk				Min. 2			Min. 4	
	esialgne tase	0 (2006)							
Eesmärk 3.2. Paranenud ligipääsetavus ja liiklusohutus									
Inimvigastusega ja surmaga lõppenud	Saavutustase eesmärgist %		69%	76%	66%	-4%	66%		MNT seirearuanne,

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
liiklusõnnetuste arvu vähenemine rekonstrueeritud maanteelõikudel ja liiklussõlmedes (T)	saavutustase		Langus 59% hukkunuid 0; Vigastatuid 14; kokku 14 Kaarepere viadukt H-0, V-0; Vao-Maardu H-0, V-2; Vao-Saue H-0 V-2; Pärnu ümbersõit H-0, V-1; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-1; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0, V-1; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-5 Haljala LS H-0, V-2	Langus 65% hukkunuid 0; vigastatuid 12; kokku 12 (projektide ja teelõikude arv on kasvanud) Kaarepere viadukt H-0, V-0; Vao-Maardu H-0, V-0; Vao-Saue H-0, V-3; Pärnu ümbersõit H-0, V-1; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-1; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0, V-0; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-5; Haljala LS H-0, V-2	Langus 56% hukkunuid 4; vigastatuid 11; kokku 15 Kaarepere viadukt H-1, V-2; Vao-Maardu H-0, V-0; Vao-Saue H-0, V-0; Pärnu ümbersõit H-0, V-2; Valgejõe-Rõmeda H-3, V-2; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-0 V-4; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-1; Haljala LS H-0, V-0)	Kasv 3% hukkunuid 3; vigastatuid 32; kokku 35 (projektide ja teelõikude arv on kasvanud) Kaarepere viadukt H-0, V-1; Vao-Maardu H-0, V-5; Vao-Saue H-0, V-1; Pärnu ÜS H-1, V-2; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-4; Mäo möödasõit H-0, V-0; Aruvalla-Kose H-2, V-11; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-6; Haljala LS H-0, V-2	Langus 56% Hukkunuid 1; Vigastatuid 14; kokku 15 Kaarepere viadukt H-0, V-0; Vao-Maardu H-0, V-1; Vao-Saue H-0, V-1; Pärnu ÜS H-1, V-0; Valgejõe-Rõmeda H-0, V-4; Mäo möödasõit H-0, V-2; Aruvalla-Kose H-0, V-3; Jõhvi LS H-0, V-0; Tartu lääne ümbersõit H-0, V-2; Haljala LS H-0, V-1		http://teeregister.rik.ee/mnt Korrigeeritud baastaset seoses muudatustega investeringute kavas. 28.03.13 seisuga korrigeeritud andmeid.
	eesmärk						Vähennemine min 85%-ni lähtetasemest, s.o 29		Vähennemine min 85%-ni lähtetasemest

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	2007.a hukkunuid (H) 7; vigastatuid (V) 27; kokku 34 (rekonstrueeritavatel lõikudel: Kaarepere viadukt H-0, V-0; Väo- Maardu H-0, V-3 ; Väo- Saue H-0, V-2; Pärnu ümbersõit H-1, V-0; Valgejõe-Rõmeda H-1, V-3; Jõhvi liiklussõlm H-0, V-0, Tartu läänepoolne ümbersõit H-1, V-13, Haljala liiklussõlm H-0, V-2; Mäo möödasõit H-3, V-3; Aruvalla-Kose H-1, V-1)							
Maanteeprojektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0	20%	40%		Allikas: MNT seirearuanne Kaarepere viadukt valmis 2011, Pärnu ümbersõidu projekt valmis 2012, projektid muus osas rakendamisel
	saavutustase	0	0 (töös on 7)	0 (töös on 8)	0	1(töös on 10)	2 (töös on 10)		
	eesmärk				Min. 2			Min. 5	
	esialgne tase	0 (2006)							
Rekonstrueeritud TEN-T liiklussõlmede arv	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	33,3%	33,3%	66,7%		MNT seirearuanne Mäo möödasõit, Pärnu ümbersõit
	saavutustase	0	0	0	1	1	2		

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
(V)	eesmärk				Min. 2			Min. 3	
	esialgne tase	0 (2006)							
Prioriteetne suund 4: „Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine”									
Eesmärk 4.1: Paranenud ühendusvõimalused maismaast eraldatud perifeersetes regioonidega									
Reisijate arvu kasv regionaalsetes sadamates ja lennujaamades (T)	Saavutustase eesmärgist %	71,1%	97,8%	82,1%	100,8%	94%	62%		Allikad: Lennuameti koduleht ; Lennujaamad: Kärkla, Kuressaare, Tartu, Pärnu, Kihnu, Ruhnu. AS Saarte Liinid info: Reg.sadamad kajastavad reisijate arvu Triigi, Sõru, Kihnu, Munilaiu, Manilaiu, Pärnu, Roomassaare, Ruhnu, Abrika, Piirissaare ja Laaksaare sadamates.
	saavutustase	Reg. lennujaamad 37 017 Reg. sadamad 164 767 Kokku 201 784 Kasv 17,8%	Reg. lennujaamad 41 263 Reg. sadamad 171 938 Kokku 213 201 Kasv 24,4%	Reg. lennujaamad 47 392 Reg. sadamad 159 120 Kokku 206 512 Kasv 20,5% (võrreldes 2008.aastaga langus 3,1%)	Reg. lennujaamad 64 242 Reg. sadamad 150 274 Kokku 214 489 Kasv 25,2%	Reg. lennujaamad 54 688 Reg. sadamad 156 912 Kokku 211 600 Kasv 23,5% (võrreldes 2010.aastaga langus 1,3%)	Reg. lennujaamad 42 787 Reg. sadamad 155 335 Kokku 198 122 Kasv 15,6% (võrreldes 2011.aastaga langus 6,37%)		
	eesmärk	2015 tase				10% kasv (188 461)			

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	Täpsustatud: 171 328 (2005) Sealhulgas Reg. lennujaamad 36 435 Reg. sadamad 134 893 (andmed puuduvad Piirissaare-Laaksaare ja Abruca kohta)							Rakenduskavas: 130,4 tuhat (2005)
Projektide arv sadamates ja lennujaamades (V)	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	25%	25%	50%		Valminud Piirissaare-Laaksaare sadama projekt; Mõõdistuslaev soetatud.
	saavutustase	0 (2006)	0	0	1	1	2		
	eesmärk	2015 tase			Min. 2			Min. 4	Esialgne tase, projektide arv: Lennujaamad – 1 Sadamad – 3 Laevad – 2
	esialgne tase	6							
Eesmärk 4.2. Paranenud regionaalne transpordi infrastruktuur									
Reisi aja vähenemine (T)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	0%			Reisi aja vähenemisele suunatud projektid puuduvad
	saavutustase								
	eesmärk	2015 tase						Vähene mine 55% lähtetasemest	

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	Ajakulu lähtetase määratakse kindlaks peale projektide selgumist.							
Rekonstrueeritud reisijate platvormide arv raudteel (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	10%	20%	69%	82%		28.03.13 sisuga on Edelaraudteel kokku 35 platvormi, millest nõuetele vastab 19. Eesti Raudteel on 129 platvormi, millest nõuetele vastab 115. (ehk $134/164=82\%$) ERF suunas oli plaanis rekonstrueerida kokku 39 platvormi (100% täidetud), ÕF suunas oli kavas
	saavutustase	0%	0%	10%	20%	69%	82%		
	eesmärk	2015 tase			85%			100%	

Sisu indikaatorid		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	esialgne tase	0% (2006)							rekonstrueerida 60 platvormi (100% täidetud). Võimalusel rekonstrueeritakse ÜFist veel 14 Ede-laraudtee platvormi. Ülejäänud platvormid rekonstrueeritakse muudest vahenditest.
Uute ühenduste arv TEN-T võrgustikule (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	25%	25%	25%		Filtri tee ehitus MNT seirearuanne
	saavutustase	0	0	0	1	1	1		
	eesmärk	2015 tase			Min. 2			Min. 4	
	esialgne tase	0 (2006)							

Indikaatorite hetkeseis (tabel 11).

Prioriteetne suund 3: Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud

Prioriteetses suunas „Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud“ lõppes²⁵ 2012. aastal kaks raudteeprojekti – „Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine“ ja „Raudtee rekonstrueerimine *Rail Baltic* trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ ning üks maanteeprojekt – „Pärnu ümbersõidu ehitus“. Kokku on lõppenud ÜF-suunas neli projekti (lisaks eelpool nimetatutele „Raudtee ülesõidukohtade ümberehitus riigi tugimaanteel nr 39 Tartu-Jõgeva-Aravete ja riigi kõrvalmaanteedel nr 14200 Pikkjärve-Tõrve ning nr 14204 Kaarepere-Palamuse“).

²⁵ Projekti tegevused on lõppenud, kuid lõpparuanded 31.12.2012 seisuga veel esitamisel ja seetõttu tabelites läbivalt lõpetamata projektina.

Eesmärk 3.1. „Ühistranspordi osakaalu säilitamine keskkonnasäästliku reisijateveoteenuse osakaalu suurendamise kaudu“

- Ühistranspordiga tehtud sõitude arv – majandusaktiivsuse langusest tingitud transpordinõudluse vähenemise tõttu ei saavutatud 2010. aasta vahe-eesmärki ühistranspordi kasutajate arvu osas. Kuigi 2012. aastal toimus selles osas oluline paranemine ning sõitjate arv tõusis Statistikaameti andmetel ligi 18%, oli see osaliselt tingitud arvestusmetoodika muudatustest. Eeldatavasti ei ole reaalne ka 2015. aasta sihttaseme saavutamine (praeguseks ollakse jõutud 70% tasemeni eesmärgist), ent siiski on märgata ka reaalseid paranemismärke ning langustrend on suudetud peatada.

Tuleb tõdeda, et küsimus ei ole ainult üldises liikuvuse vähenemises, vaid langenud on ka ühistranspordi kasutajate osakaal (tööl käimiseks kasutas ühistransporti 2007. aastal 26% ja 2011. aastal 22%). Ligikaudu neli viiendikku ühistranspordi kasutusest moodustab linnaliiklus, mille mõjutamiseks on riigil suhteliselt vähe võimalusi. Enamik projekte investeringute kavas on suunatud regionaalse ning üleriigilise ühistranspordi arendamisele, kuid 2011. aastal algatati „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ muutmine, mis näeb ette välisõhu kaitsele suunatud tegevusi läbi säästva ühistranspordi arendamise linnades. Konkreetsete tulemusteni jõutakse küll alles 2015. aastal, aga kindlasti avaldavad need positiivset mõju ka MARK transpordi ÜF suuna eesmärkide täitmisele ühistranspordi kasutamise osas.

Samas on ka raudteeliikluse puhul, kuhu on suunatud ühistranspordi investeringute teravik, reisijate arv võrreldes algtasemega 17% võrra vähenenud. Selle peamine põhjus on remonttööd, mistõttu on sõiduplaanides pidevalt muudatusi, sõiduajad on pikenenud ning reise asendatakse bussidega. Selline teenuse kvaliteet ilmselgelt reisijaid ei rahulda ning on otsitud alternatiivseid liikumisvõimalusi. 2012. aastal jõuti töödega lõikudeni, kus reisijate arv on suurim (Tallinn-Keila-Paldiski/Riisipere), mistõttu on rongikasutajate arv langenud rekordmadalale ning projektid jätkuvad ka järgnevatel aastatel, mistõttu negatiivne mõju reisijate arvule kestab. Positiivsena võib välja tuua, et kuna mitmed lõigud on renoveeritud ning nendes piirkondades on suudetud tagada stabiilne sõidugraafik, jõudis diislrongidega tehtud sõitude arv viimase kümne aasta parima tulemuseni.

Eesmärgiks seatud ühistranspordi osakaalu säilitamise ja keskkonnasäästliku reisijateveo (rong) osakaalu tõusu mõõtmiseks seatud indikaatori (ühistranspordi kasutajate arv) valik ei ole olnud õnnestunud ning selle täitmise iseloomustamiseks sobivad paremini muutused eri transpordiliikide sõitjakäibes. Nähtub, et rongiliikluse osakaal on juba praegu (s.t enne enamiku raudteeprojektide lõpetamist) mõnevõrra suurenenud. Kui kogu ühistranspordi sõitjakäive on võrreldes baastasemega (2006) vähenenud ligi 19%, siis rongide puhul kõigest 8%, mille tulemusel on raudtee osakaal sõitjakäibes tõusnud 7,6%-i juurest 8,6%-ni.

- Reisiaja vähenemine. Sihttase määratakse vastavalt rakenduskavale pärast projektide valikut (indikatiivsena on rakenduskavas toodud eesmärgiks märgitud 45%, mis on aga ebareaalne ning ei oleks investeringuvajadust arvestades ka mõistlik).

ÜFist on otsustatud rahastada uute elektrirongide kasutuselevõttu ning Tallinna-Tapa, Türi-Viljandi, Keila-Riisipere ja Keila-Paldiski raudteelõikude rekonstrueerimist. Nendest kahe esimese puhul on eesmärgiks seatud reisiaja vähenemine 10%, Türi-Viljandi ning Keila-Paldiski/Riisipere lõikude rekonstrueerimise puhul aga vastavalt 15 ja 20%, seda raudtee viletsama seisukorra

tõttu enne tööde alustamist. Sellest tingitult on seal kehtestatud ka madalamad piirkiirused ning potentsiaalne ajavõit seega suurem.

Tänaseks on lõpetatud Tallinna-Tapa ja Türi-Viljandi raudteelõikude rekonstrueerimine. Nendest esimese puhul on reisiaeg vähenenud 19 min võrra, mis tähendab ligi 26% langust (kiirrongid), ja teise puhul 9 min võrra, mis tähendab ligi 16% langust. Seega on nendel raudteelõikudel seatud sihttasemed saavutatud. Kuna samal ajal on osadel lõikudel, kus tööd on lõpetamisel, tulnud raudtee tehnilise seisukorra tõttu kiirusi veelgi piirata, on planeeritud ajasäästust praeguseks saavutatud kokku 70%.

Reisirongiliikluse kaasajastamiseks tehtavad investeeringud ei piirdu ainult ÜFi ja ERFi projektidega. 2010. aastal lõpetati Tartu-Valga raudtee rekonstrueerimine, mida rahastasid Eesti Raudtee, TEN-T programm ning Valga linn. ÜFist rahastatavatele elektrirongidele lisaks on riigi oma vahendite abil plaanis soetada diislrongid kogu Eesti rongiliikluse arendamiseks.

Eesmärk 3.2. Paranenud ligipääsetavus ja liiklusohutus

- Inimvigastusega ja surmaga lõppenud liiklusõnnetuste arvu vähenemine rekonstrueeritud maanteelõikudel ja liiklussõlmedes. Ligipääsetavuse ja liiklusohutuse suurendamine on prioriteetse suuna eesmärgidena 2015. aastaks saavutatavad, ent planeeritud sihttase on tõenäoliselt liiga ambitsioonikas (õnnetuste arvu langus 85%). 2012. aastal oli eesmärgi saavutustase 66%. Tuleb mainida, et rekonstrueeritavate objektide puhul toimus oluline vigastatute ja hukkunute arvude vähenemine aastatel 2008-2010. Ilmselt oli see seotud nii üldise liiklusohutuse paranemisega kui ka sellega, et mitmetel objektidel olid rekonstrueerimistöödest tulenevalt kehtestatud liikluspiirangud, mis aitasid nendel lõikudel kaasa õnnetuste arvu olulisele vähenemisele. 2011. aastal leidis aga aset liiklusohutuse järsk halvenemine Vao-Maardu, Valgejõe-Rõmeda ja Aruvalla-Kose lõikudel, mistõttu õnnetustes vigastatute ja hukkunute koguarv tõusis üle baasaasta (2007) taseme (34). 2012. aastal olukord jällegi paranes.

Ühest küljest võib see viidata asjaolule, et üldine olukord liiklusohutuses mõjutab valitud indikaatori väärtust rohkem kui konkreetsete projektide elluviimine ning panustamine liikluskäitumise parandamisse ja järelevalvesse võib anda oluliselt paremaid tulemusi kui mastaapsed investeeringud infrastruktuuri. Teisalt on selge, et praegusel tasemel on indikaatori väärtus suurel määral sõltuv juhuslikest teguritest ning järeldusi saab teha üksnes pikema trendi selgumisel.

Prioriteetne suund 4: Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine

ERF suunas lõppes 2012. aastal kaks projekti – „Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt“ ja „Meresõiduohutuse tõhustamine Eesti veeteedel (mõõdistuslaeva soetamine veeteede hüdrograafiliseks mõõdistamiseks)“. Kokku on ERF suunas lõppenud neli projekti, lisaks nimetatutele veel „Veerenni tn - Filtri tee ühendustee ehitamine Tallinnas“ ning „Piirissaare ja Laaksaare sadamate rekonstrueerimine“.

Eesmärk 4.1: Paranenud ühendusvõimalused maismaast eraldatud perifeersete regioonidega

- Reisijate arvu kasv regionaalsetes sadamates ja lennujaamades. Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamisel on juba tänaseks tehtud olulisi investeeringuid. Eelkõige tänu Tartu lennujaama arendamiseks tehtud töödele ja regulaarlendude käivitamisele oli eesmärk seiratava indikaatori põhjal 2010. aastaks juba saavutatud. 2011. ja 2012. aastal leidis regionaalsetes lennujaamades aset küll reisijate arvu oluline langus, ent osaliselt kompenseeris seda sadamate suurem kasutatavus. Baastaset ületati 15,6%, seega on 2015. aastaks seatud sihttasemest (25% kasvu) täidetud 62%. Langus võrreldes 2010. aastaga on tingitud eelkõige Tartu lennujaamas toimunud reisijate arvu vähenemisest. Augustis 2011 lõpetas Air Baltic lendamise liinil Riia-Tartu-Riia ning kolm kuu vältel rahvusvahelisi regulaarlende ei toimunud. Alles oktoobri lõpus alustas Helsingi ja Tartu vahel lende Flybe, seejärel ka Estonian Air Tallinna ja Tartu vahel, ent viimase tulemused liinil ei olnud rahuldavad ning seetõttu lennud 2012. aasta lõpus peatati.

Eesmärk 4.2: Paranenud regionaalne transpordi infrastruktuur

- Reisijate vähenemise täitmist regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamise juures hetkel jälgida ei saa, kuna puuduvad projektid, mis oleks suunatud reisijate vähendamisele (varemalt ERFist rahastada planeeritud Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimist rahastati ÜFist).
- Rekonstrueeritud reisijate platvormide arv raudteel. Saavutatud on 82% 2015. aasta sihttasemest. Veel rekonstrueerimata platvormid asuvad peamiselt Tapa-Narva ning Tallinn-Pärnu raudteelõikudel. Rakenduskava 2015. aasta eesmärgi saavutamiseks jätkatakse projektide elluviimist ning reisijate platvormide rekonstrueerimist, kaasates vajadusel muid vahendeid.

Reisirongiliikluse kaasajastamiseks tehtavad investeeringud ei piirdu ainult ÜFi ja ERFi projektidega. 2010. aastal lõpetati Tartu-Valga raudtee rekonstrueerimine, mida rahastasid Eesti Raudtee, TEN-T programm ning Valga linn. ÜFist rahastatavatele elektrirongidele lisaks on riigi oma vahendite abil plaanis soetada diislrongid kogu Eesti rongiliikluse arendamiseks.

7.3.2. Finantsteave

MKM hinnang ERF suuna finantsprogressile on väga hea. Suuna ühenduse kogueelarvest on kohustusi võetud 100%, väljamakseid on ühenduse kogueelarvest 79%. 2012. aastal valmis 2 projekti (regionaalsed maanteed, möödistuslaev). Kokku on ERF-suunas lõpetatud projekte 4.

MKM hinnang ÜF suuna finantsprogressile on pigem hea. Suuna ühenduse eelarves on kohustusi võetud 99,6%, toetuse väljamakseid on ühenduse eelarvest teostatud 58,6%. Kuna ÜF suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulub ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete veelgi hüppelisemat tõusu võiks prognoosida seoses projektide edenemisega alates 2013. aasta teisest poolest. 2014. aasta lõpu seisuga on plaanis enamuse ÜF projektid ellu viia, osa projekte jääb ka 2015. aasta teise poole. Projektides on toimunud erinevaid viivitusi, mida 2011. aasta aruannet koostades veel ette näha ei olnud.

Siseriiklikult on ÜF suunale kehtestatud aastate lõikes toetuse väljamaksete sihttasemed. 2012. aasta lõpu seisuga tulnuks kehtestatud sihttasemete alusel ÜF

suunas välja maksta 341,5 mln eurot. ÜF osalust maksti välja 307,7 mln eurot. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. juuni 2010. aasta määrusele nr [539/2010](#) on sätestatud lihtsustatud nõuded N+3/N+2 arvestamisele. Selle kohaselt arvestades on transpordi meetme ÜF suuna N+3 osas 2012. aastaks vajalik väljamaksete summa 149,3 mln eurot (sihtmäär ca 28%) ning 2013. aastal peaks saavutama 61% sihtmäära ehk 322,9 mln eurot, millega eeldatavasti probleeme ei teki.

Hetkeolukorda arvestades on tõenäoline, et 2013. aastal N+2 kriteeriumit väljamaksete osas täidetakse igal juhul ning alates 2014. aastast on tõenäoliselt võimalik ka siseriiklikult kehtestatud toetuse väljamaksete sihttaseme saavutamine programmiperioodi lõpuks.

7.3.3. Vahendite vastastikune täiendavus

Raudtee valdkonnas seostuvad meetme raames rakendatavad projektid riigi poolt transpordi infrastruktuuri arendamiseks panustatavate vahenditega eelkõige 2011. aastal valminud Koidula raudteepiirijaama näitel. Koos raudteepiirijaama valmimisega on ÜF projekt „Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ parandanud raudtee läbilaskevõimet.

Projekt „Uue veeremi soetamine“ on tihedalt seotud paralleelselt uute diislrongide ostmisega. Nii elektri- kui diislrongid põhinevad ühel mudelil, on hangitud ühe hanke raames ning on aluseks reisijate ooteplatvormide rekonstrueerimisel.

Samuti täiendab meedet TEN-T vahenditest rahastatav AS Eesti Raudtee projekt „Tartu-Valga raudtee piiriülese lõigu konstrueerimine/ajakohastamine“ (kogumaksumusega 34,97 mln eurot).

Teede valdkonnas on suuremad projektid mis on rahastatud ja valminud riigieelarve vahenditest:

- 1) Tartu-Räpina-Värska (2,96 mln eurot)
- 2) Jõgeva-Mustvee (2,51 mln eurot)
- 3) Põltsamaa-Võhma (3,2 mln eurot)

Sadamate ja veeteede valdkonnas on AS Saarte Liinid aastatel 2007-2012 teinud riigieelarvelisi või ettevõtte vabadest vahenditest investeeringuid 7,85 mln euro ulatuses. Investeeringud hõlmavad erinevaid sihtotstarbelisi rekonstrueerimistöid ja soetisi Virtsu, Kuivastu, Munalaiu, Heltermaa, Rohuküla, Roomassaare, Abruksa, Ringsu, Sviby, Kihnu ja Triigi sadamates. AS Tallinna Sadam on aastatel 2007-2012 omavahenditest teinud investeeringuid (arenduslikud ja parenduslikud investeeringud erinevates sadamates) 270,8 mln euro ulatuses. Erinevatest EL finantsinstrumentidest (välja arvatud 2000-2006 ja 2007-2013 ERF/ÜF) ja EASist on toetust saadud kokku 773 tuhat euro ulatuses.

AS Tallinna Lennujaam on aastatel 2007-2012 regionaalsetesse lennujaamadesse teinud ettevõtte vabadest vahenditest või kohaliku omavalitsuse toel investeeringuid 3,45 mln euro ulatuses. Investeeringud hõlmavad erinevaid rekonstrueerimistöid ja soetisi Tartu, Pärnu, Kuressaare, Kärkla, Kihnu ja Ruhnu lennujaamades.

7.3.4. Hinnang rakendamisele

MKM hinnang ERF suuna finantsprogressile on väga hea. Suuna ühenduse eelarvest on kohustusi võetud 100%, väljamakseid on toetuse eelarvest teostatud 79%. MKM hinnang ÜF suuna finantsprogressile on pigem hea. Suuna ühenduse eelarvest on kohustusi võetud 99,6%, toetuse väljamakseid on võetud kohustuste toetuse eelarvest teostatud 58,6% (tehtud abikõlblikud kulud kogueelarvest 60%). Kuna ÜF suunal on tegemist enamasti väga mahukate projektidega, mille ettevalmistamiseks kulub ka proportsionaalselt rohkem aega, siis väljamaksete veelgi hüppelisemat tõusu võiks prognoosida seoses projektide edenemisega alates 2013. aasta teisest poolest. 2014. aasta lõpu seisuga on plaanis enamus ÜF projektid ellu viia, osa projekte jääb ka 2015. aasta teise poole.

Prioriteetsetes suundades lõppes²⁶ 2012. aastal viis projekti: „Türi-Viljandi raudteelõigu rekonstrueerimine“, „Raudtee rekonstrueerimine *Rail Baltic* trassil (Tallinna-Tartu lõik)“, „Pärnu ümbersõidu ehitus“, „Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt“ ja „Meresõiduohutuse tõhustamine Eesti veeteedel (möödistuslaeva soetamine veeteede hüdrograafiliseks möödistamiseks)“. Kokku on suundades lõppenud kaheksa projekti.

Peamised probleemid aruandlusperioodil olid taas hangete kallinemised ning vaidlustused. Hangete kallinemise riski maandamiseks kasutati jätkuvalt tehniliste projektide korrigeerimist, tööde optimeerimist, projektide eesmärkide ülevaatamist ja muutmist, koostööd KA, RÜ-de ja toetuse saajatega, et ühiselt parimaid lahendusi leida. Vaidlustused pikendavad projektide valmimist.

Olulisimaks kordaminekuks 2012. aastal võib nimetada projektide valmimist, eriti Pärnu ümbersõidu projekti, kus pärast töövõtjate objektilt lahkumist tuli läbi viia uued hanked ning projekti valmimine pikenes aasta võrra. Projekti eesmärgid (tagada sujuv ja ohutu liiklus nii kohalikele liiklejatele kui ka transiidile, viia tee seisunditase vastavusse kaasaja nõuetele ja parandada teekeskonda) täideti. 2012. aastal valmisid ka Viitna möödasõit ning regionaalsete maanteede koondprojekt. Tartu ida- (Tartu LV) ja läänepoolse ringtee projektid said töösse, viidi läbi 6 hanget ning lepingud sõlmiti ajakavaga, mis võimaldab projektid ellu viia 2015. aasta teiseks pooleks. Eeltoodut arvesse võttes on hinnang meetme rakendamisele kokkuvõttes hea.

²⁶ Projekti tegevused on lõppenud, kuid lõpparuanded 31.12.2012 seisuga veel esitamisel ja seetõttu tabelites läbivalt lõpetamata projektina.

7.4. Rakendamine prioriteetses suunas 5 „Infoühiskonna edendamine“

Prioriteetne suund jaguneb kolmeks meetmeks - programm, investeeringute kava ning avatud taotlusvoor. Avatud on kõik kolm meetet.

7.4.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Mahukaimaks 2012. aasta tegevuseks „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise“ programmis oli riigiportaali eesti.ee teavitustegevused ning seega avaliku sektori e-teenuste tutvustamine. Teavitustegevuste läbiv sõnum oli „Teeme riigiga suhtlemise lihtsamaks“ ja tegevuste keskmeks meediakampaania (tele-, raadio-, interneti-, print- ja välireklaam, Facebook, Google AdWords), mida toetas PR-tegevus. Teavitustegevuste perioodil oli kasutajate huvi eesti.ee keskkonna vastu väga aktiivne: keskmiselt külastas portaali nädalas 60 700 külastajat, ligi 5 000 korda suunati @eesti.ee e-posti aadress, 1 600 inimest aktiveeris mõne teavitusteenuse. Teise olulise suunana jätkati varasematel aastatel kogemuste jagamisele ja võrgustike loomisele võetud suunda. Tark e-riik projekti raames toimus kokku 37 koolitusüritust kokku 1522 osalejale. Varasemast pisut suurem tähelepanu oli küberkaitse valdkonnale suunatud mitmepäevastel praktilistel koolitustel, mis aitavad tõsta Eesti ettevõtete ja avaliku sektori asutuste teadmisi ja oskusi infoturbest. Esiletõstmist vääriwad projekti raames toimunud kaks konverentsi: märtsis toimunud küberkaitse konverents oli pühendatud riiklike ja erasektori teenuste sõltuvusele infotehnoloogiast ning selle keskmeks olid küsimused infotehnoloogia mõjudest teabetaristu terviklikule toimimisele ja äriilistele otsustusprotsessidele; detsembris toimunud konverentsil „Euroopa digitaalne ühtne turg“ arutlesid ettevõtjad, riigiametnikud ja välispartnerid ühiselt piiriüleste digitaalsete teenuste kasutamise edendamise võimaluste üle Euroopa majanduskasvu ergutamiseks. Programmi üldeesmärgi saavutamise indikaatoriks on avalikest e-teenustest teadlike isikute osakaal. Statistikaameti andmetel ütleb vaid 1,3% internetikasutajatest, et nad ei tea ühtegi avaliku sektori e-teenust. Vastavalt programmile peaks avalikest e-teenustest teadlike isikute osakaal 2013. aastal kasvama vähemalt 78%ni ning seega on 2013. aastaks planeeritud tase 2012. aastal peaaegu saavutatud. Rakenduskava tasandil mõõdetakse lisaks inimeste rahulolu avaliku sektori e-teenustega.

Investeeringute kava meetmes kinnitati 2012. aastal uus kava 2012–2013, kuhu lülitati 21 projekti kogumahu 5,9 mln eurot. Avatud taotlusvoorude meetmes viidi läbi kaks taotlusvoor: taotlusvoor kohalikele omavalitsustele oma infosüsteemide turvalisuse tõstmiseks turvameetmete rakendamisega IT-süsteemides, võrkudes ja IT-rakendustes vastavalt kolmeastmelisele etalon-turbesüsteemile (ISKE) (rahuldati 10 eeltaotlust) ja "Teabe kättesaadavuse, mugava kasutatavuse ja arusaadavuse parandamise" taotlusvoor, mis annab teabevaldajatele korraldada ümber oma infosüsteemide talitlusprotsessid tagamaks avaliku teabe kättesaadavuse taaskasutamist tagaval kujul läbi avaandmete teabevärava ning on loodud kasutajasõbralikke sisuteenuse keskkondi, mis tagavad digitaalse juurdepääsu teabele (rahuldati 8 eeltaotlust).

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes. Kokku on prioriteetses suunas 9 indikaatorit. 2015. aasta sihttase on täidetud 5 indikaatori puhul, 2 indikaatori puhul täidetakse 2015. aasta sihttase perioodi lõpuks ning 2 indikaatori osas jääb 2015. aasta sihttase tõenäoliselt täitmata.

Tabel 12. Indikaatorite saavutamine infoühiskonna suunas.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud									
Interneti kasutajate osakaal (M) ²⁷	Saavutustase eesmärgist %		85%	91%	95%	99%	100%		Statistikaamet
	Saavutustase		67%	71%	74%	77%	78%		
	Eesmärk				66%			78% (2015)	
	esialgne tase	53% (2005)							
Interneti kasutamine kodudes (M)	Saavutustase eesmärgist %		123%	128%	127,7%	129%	129%		Statistikaamet
	Saavutustase		89%	92%	92%	93% (2011)	93% (2011)		
	Eesmärk				52%			72% (2015)	
	esialgne tase	36% (2005)							
Avaliku sektori kodulehekülgede ja portaalide vastavavusse viimine veebi-käideldavuse (WAI – Web Accessibility Initiative ²⁸) põhimõtetega (T)	Saavutustase eesmärgist %				9,98%	9,98%	9,98%		Valitsusasutuste koduleheküljed. Uus uuring viiakse läbi 2013.a Allikas EK.
	Saavutustase	7% (2006)	N/A	N/A	9,98%	9,98% (2010.a uuring)	9,98% (2010.a uuring)		
	Eesmärk				100%			100% (2015)	
	esialgne tase	7% (2006)							
Infoühiskonnaga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	13,3%	80%	67%	93%	123%		2008 ja 2012. a voo-ude „Teabe kättesaadavuse parandamine“ ja „Eesti uue põlvkonna lairibavõrgu arendamine maapiirkondades“ projektide arv. Allikas MKM.
	Saavutustase		4	24	20	28	37		
	Eesmärk				15			30 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)							

²⁷ M – mõjuindikaator, T – tulemusindikaator, V - väljundindikaator²⁸ WAI- Web Accessibility Initiative põhimõtted- tehnilised põhimõtted, mida tuleks järgida, et suurendada erivajadustega inimestele interneti kättesaadavust (nt brauser, kodulehed jmt).

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Eesmärk 5.2. Avaliku sektori teenuste pakkumine on läbipaistev ja tõhusalt toimiv									
Avaliku sektori e-teenuseid kasutavate inimeste rahulolu riigi e-teenustega (M)	Saavutustase eesmärgist %	0	76,6%		97%	101%	105%		Kuni 2010 eraldi tellitav uuring. Alates 2011 Statistikaamet
	saavutustase	-	59%	N/A	75%	78%	81%		
	Eesmärk				71%			77% (2015)	
	esialgne tase	67% (2005)							
Riigihanked e-keskkonnas (T)	Saavutustase eesmärgist %	0			69,3% Riigihanke menetlusprotseduur enne lepingu sõlmimist (Riigihangete register). EK DG-Info uuring „EU E-Government Benchmarking 2010“	6,7%	20%		Alates 2012.a täielikult e-keskkonnas toimunud hangete osakaal (e-menetluse osakaal e-riigihangete keskkonnas). Allikas: Rahandusministeerium, riigihanked.riik.ee.
	saavutustase	-	N/A	N/A	52%	5% 2011.a valmis e-hangete keskkond, mis võimaldab täielikult e-hangete e-menetlust.	15%		
	Eesmärk				50%			75% (2015)	
	esialgne tase	0							
E-arveldamine (T)	saavutustase eesmärgist %	0			86%	86%	Uuringut ei viidud läbi		e-arvete vastuvõtmine asutustes ehk riigiga e-

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
	Saavutustase	-	N/A	N/A	86%	86% (2011.a uuringu andmed)			arveldamine- KOV, maavalitsused, ministeeriumid, ametid jmt. MKMi uuring „Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks“ 2011
	Eesmärk				100%			100% (2015)	
	esialgne tase	0% (2005)							
Paberivaba avalik haldus (T)	Saavutustase eesmärgist %		49,2%	215,5%	88%	88%	98%		Avaliku sektori asutuste osakaal, kes kasutavad elektroonilist dokumendihaldussüsteemi- KOVd, maavalitsused, valitsusasutused. Allikas:MKM. 2008-2009.a andmed põhinevad vanal andmete kogumise viisil, kus arvestati DVK-s vahetatud dokumentide mahtu).
	saavutustase	-	49,2% (4 920 DVK-s vahetatud dokumentide arv)	215,5% (21 540 DVK-s vahetatud dokumentide arv)	88% (definiitsiooni muutus; DVK-s 39 829 dokumenti ehk 398%)	88% (2011.a uuringu andmed)	98%		
	Eesmärk				50%			100% - 10 000 vahetatud dokumenti (2015)	
	esialgne tase	Min 42% MV 33% Ametid 11%							
Infoühiskonnaga seotud projektide arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0	0%	90%	253%	277%	351%		RIA. Kõik ülejäänud infoühiskonna projektid, mis ei ole Eesmärgi 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud all
	Saavutustase	-	0	54	152	166	211		
	Eesmärk				30			60 (2015)	
	esialgne tase	0 (2006)							

Indikaatorite hetkeseis (tabel 12):

Eesmärk 5.1. Infoühiskonna võimaluste kasutus ja ligipääsetavus on suurenenud

- Interneti kasutajate osakaal – Statistikaameti andmete kohaselt oli 2012. aasta seisuga Eestis 16-74 aastaste seas internetikasutajaid 78% ehk 2015. aasta sihttase on saavutatud. Kui 16–34-aastastest kasutavad arvutit ja internetti peaaegu kõik, siis vanuse kasvades internetikasutajate osatähtsus väheneb. 55–64 aastastest kasutasid arvutit ja internetti pooled, 65–74 aastastest veerand.

Interneti kasutus on Eestis suhteliselt kõrge²⁹, sealhulgas erivajadustega inimeste seas, ning tõusuteel ka vanemaaliste hulgas. See näitab, et enamikel inimestel on motivatsiooni (s.t. piisavalt huvitavat ja kasulikku sisu) internetti kasutada ning oskused seda teha. Näiteks tehakse Eestis 99% pangatehingutest ning 95% üksikisiku tuludeklaratsioonidest interneti vahendusel³⁰. Tuleb silmas pida, et loodud ja loodavast tehnoloogilistest lahendustest ja taristu laiendamisest on kasu üksnes siis, kui inimestel on oskused neid oma elukvaliteedi tõstmiseks rakendada. Vaatamata suhteliselt kõrgele üldisele määrale on Eesti inimeste arvuti- ja internetikasutus veidi ühekülgne. Eelkõige kasutatakse internetti suhtlemiseks, info otsimiseks ja meelelahutuseks³¹, vähem on suudetud seda rakendada nõ isikliku konkurentsivõime ja heaolu suurendamiseks – nt targema tarbimise või internetipõhiste enesetäiendamisevõimaluste jms kaudu. Lisaks on Eestis täna jätkuvalt ca 300 000 interneti mittekasutajat³². Nende seas on valdavalt vanemaalised ning madalama haridustasemega inimesed, kelle peamine interneti mittekasutamise põhjus on oskuste puudumine. Kuna tulevikus on enamik teenuseid (sh näiteks sotsiaalhoolekande ja tervishoiu vallas, mille tarbijaskond on eelkõige vanemaalised) IKT-põhised, ohustab arvuti ja interneti mittekasutamine nende inimeste jaoks teenuste kättesaadavust ja ühiskonda kaasatust.

- Infoühikonnaga seotud projektide arv – antud eesmärgi alt on rakendamisel või lõppenud 37 projekti ning 2015. aasta sihttase on ületatud 23% võrra. Arvesse on võetud 2008 ja 2012. aasta avatud taotlusvoorude „Teabe kättesaadavuse parandamine“ ja „Eesti uue põlvkonna lairibavõrgu arendamine maapiirkondades“ projektide arv, sest need voorud on suunatud ligipääsetavuse suurendamisele.

EstWin I etapp on hästi rakendunud. Valminud on 2100 km uue põlvkonna baas-sidevõrku. Vajalik on ehitada veel ~4000 km sidevõrku. Kiire interneti levikusse on panustanud kolme rakenduskava kolm meedet, mille abil eeltoodud 2100 km valmisid – MARK prioriteetse suuna „Infoühikonna edendamine“ meede, Maaelu arengukava „Külade uuendamine ja arendamine“ alameede, Elukeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ meede.

Eesmärk 5.2. Avaliku sektori teenuste pakkumine on läbipaistev ja tõhusalt toimiv

- Avaliku sektori e-teenuseid kasutavate inimeste rahulolu riigi e-teenustega – 2012. aasta alguse seisuga oli 81% 16-74 aastastest Eesti elanikest, kes olid mõnda e-teenust kasutanud, pakutavate e-teenustega rahul või väga rahul. Rahulolu e-teenustega kasvab nende kasutamise vilumusega ning teenuste täiustumisega. E-teenused, mille kasutamisel on teatud regulaarsus ja pikaajalisus, leiavad

²⁹ Statistikaameti andmetel kasutas 2012.a. internetti 78% 16-74 aastastest Eesti elanikest.

³⁰ <http://www.emta.ee/index.php?id=34149&tpl=1026>

³¹ „Infotehnoloogia leibkonnas 2012“, Statistikaamet.

³² „Infotehnoloogia leibkonnas 2012“, Statistikaamet.

positiivsemat tagasisidet, näiteks tuludeklaratsiooni esitamine. Järgmisteks aastateks on prognoositud Eesti elanike e-teenustega rahulolu kasvu.

Teisalt on oluline edaspidi süveneda konkreetse teenuste kvaliteeti. Nt selgub läbiviidud uuringust, et üldine kvalitatiivne teadlikkus erinevate riigi ja KOVide poolt pakutavate e-teenuste olemasolust on madal – alla kolmandiku vastajatest arvab ennast erinevate e-teenustega hästi kursis olevat (29% hindab omateadlikkust 5-palli skaalal hindegaga 4 või 5). Sama uuringu järgi on e-teenustest pigem teadlikke – hinnanud oma teadlikkust 3, 4 või 5-ga – kokku 71%. Uuringus tuuakse välja, et erinevate valdkondade e-teenused vajaksid laiemat tutvustamist ning et inimesed, kes võimalikest teenustest kuulnud ei ole, ei pruugi osata neid ka otsida ega huvi tunda. Nii võib Statistikaameti andmete ja uuringu tulemuste põhjal järeldada, et ehkki enamus inimestest teab üht või teist e-teenust, ei orienteeru nad teenuste maastikul väga hästi ja/või ei teadvusta endale, et kasutavad ühel või teisel hetkel e-teenust. Seega on teadlikkuse tõstmisel küll väga palju ära tehtud, kuid kahtlemata vajab infoühiskonna võimaluste tutvustamine, e- ja m-teenuste loomise ja kasutamise ning targa internetikasutuse propageerimine edaspidigi süstemaatilist, teadlikku ja eri partnerite koostöös elluviidavaid kommunikatsioonitegevusi.

- Riigihanked e-keskkonnas – saavutatud on 15% ehk täidetud on 20% seatud 2015. aasta sihttasemest. 2012. aasta e-riigihangete keskkonna statistika näitab, et kõikidest menetlusest oli e-menetlusi 15%, mis on ootuspärane. Järgnevateks aastateks on oodata märgatavat tõusu. 2013. aastast jõustus riigihangete seaduses kohustus võimaldada 50% ulatuses riigihangete mahust elektrooniliste pakkumuste esitamist³³. Rakendusplaanis seatud sihttasemete saavutamine on viibinud, kuivõrd vastav e-riigihangete keskkond valmis Rahandusministeeriumil 2011. aasta alguses, muutes 50%-lise e-menetluste osakaalu saavutamise 2011. aastal ebarealistlikuks. Kuigi e-hangete läbiviimiseks võib kasutada ka teisi vastava funktsionaalsusega keskkondi, näitas 2011. aastal läbiviidud uuring, et selliseid keskkondi praktiliselt loodud ei ole. Indikaatori all mõõdeti varasemalt riigihanke menetlusprotseduuri enne lepingu sõlmimist ja allikaks oli EL uuring „EU E-Government Benchmarking 2010“. Edaspidi on indikaatori sisuks „täielikult e-keskkonnas toimunud hangete osakaal“, mille allikaks on riigihanked.riik.ee.

2009. aasta investeeringute kavast finantseeriti Rahandusministeeriumi projekti „E-hangete süsteemi arendamine“, mille tulemusena avati 2011. aastal veebipõhine e-riigihangete keskkond, mis pakub hankijatele ja pakkujatele innovaatilist töövahendit e-riigihangete korraldamiseks ja hangetel osalemiseks. Süsteem võimaldab hankeid ette valmistada, elektroonilisi pakkumusi koostada ja esitada ning neid menetleda. E-riigihangete keskkond ja riigihangete register töötavad koos.

- E-arveldamine – saavutatud on 86% seatud sihttasemest. E-arveldust puudutavate sihttasemete saavutamine pole püsinud soovitud tempos. E-arvete osakaalu hindamise teeb keerukaks erinevatest kontekstidest sõltuv e-arve määratlus ning keskse ühtse statistika puudumine. MKMi poolt 2011. aastal tellitud uuringu³⁴ järgi

³³ Rahandusministeeriumi hallatav veebipõhine e-riigihangete keskkond ei ole kohustuslik. Kasutada võib ka teisi lahendusi, mis võimaldavad samaväärset funktsionaalsust

³⁴ Dokumendikonsultatsioonide OÜ. Ülevaade avaliku sektori toimimisest digitaalse dokumenditöö tõhustamiseks. http://www.riso.ee/et/infoyhiskond/uuringud/dokumendid_e-teenused_2011

on avaliku sektori asutuste suutlikkus saanud e-arveid ilma neid paberile trükkimata või käsitsi ühest infosüsteemist teise tõstmata menetleda madal. Täisdigitaalne, infosüsteemide liideseid kasutav e-arvete menetlemine toimub vaid 10% e-arveid saavatest asutustest. Samuti on 81%-l e-arvete saajate või saatjate e-arvete vahetamise kanaliks endiselt e-post. Ministeeriumide üleminek automaattöötlust võimaldavatele e-arvetele toimub vastavalt Rahandusministeeriumi tugiteenuste ühendamise projekti ajakavale, mis näeb ette ministeeriumide etapiviisilise liitumise teenusekeskusega aastaks 2013³⁵. Seetõttu mõõdetakse indikaatorid 2014. aasta alguses 2013 kohta.

7.4.2. Finantsteave

Aruandeaastal oli peamiseks eesmärgiks heaks kiidetud projektide realiseerimine. Sellega ei suurendatud oluliselt infotehnoloogiaga tegelevate ettevõtete koormust ja loodeti tõsta tehtavate tööde kvaliteeti. 2012. aastal kuulutati välja 2 voo („Teabe kättesaadavuse, mugava kasutatavuse ja arusaadavuse parandamine” ja „Kohalike omavalitsuste infosüsteemide turvalisuse tõstmine”) ning võeti vastu investeeringute kava 2012-2013.

Võrreldes eelnevate aastatega suurenesid välja makstud toetused kõigis kolmes meetmes. Programmile maksti 2012. aastal välja kogu programmi eelarvest 15%, avatud taotlusvooru projektidele meetme eelarvest 12% ja investeeringu kava meetme eelarvest 12% ning kogu meetme planeeritud mahust 12%.

Suuna ühenduse eelarvest on 2012. aasta lõpuks kohustusi võetud 94% ja välja makstud 77%, seega on hinnang finantsprogressile väga hea.

7.4.3. Vahendite vastastikune täiendavus

Kehtib põhimõte, et iga asutus vastutab ise õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmiseks vajalike toetavate info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste lahenduste välja töötamise ja haldamise eest. Vastutus seisneb hangitud süsteemide jätkusuutliku haldamise korraldamises ja uute vajalike lahenduste arendamise kavandamises, sh vajalike ja piisavate vahendite kavandamises asutuse eelarvesse.

Peamine strateegia infoühiskonna arendamiseks on valdkondlik arengukava „Eesti infoühiskonna arengukava 2013”, mis on sisult sarnase tasandi dokument, kui „Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava“ ning millele koostatakse iga-aastane arengukava rakendusplaan. Rakendusplaan sisaldab arengukava ja rakenduskava eesmärkide saavutamiseks kavandatavaid tegevusi ja arendusi ning nende finantseerimist riigieelarvest, sh struktuurivahenditest. Riigieelarvest finantseeritavate tegevuste kulusid kavandavad neid tegevusi elluviivad asutused, struktuurivahenditest rahastatakse keskseid ja valdkondade üleseid arendustegevusi.

2012. aasta lõpuks on arengukava tegevussuund „Üle-eestilise lairiba internetiühendust võimaldava jätkusuutliku infrastruktuuri rajamine“ ehk EstWin I etapp on hästi rakendunud. Valminud on 2100 km uue põlvkonna baas-sidevõrku. Kiire interneti levikusse on panustanud kolme rakenduskava kolm meetet:

³⁵ Marek Helm, Riigiasutuste tugiteenused viiakse ühtsele infosüsteemile. Infoühiskonna aastaraamat 2009 (2010), lk 37-38

1. „Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Infoühiskonna edendamine“ meede 3,5 mln euro ulatuses.
2. „Maaelu arengukava“ meede „Külade uuendamine ja arendamine“ 6,4 mln euro ulatuses.
3. „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ prioriteetse suuna „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ 12,8 mln euro ulatuses.

7.4.4. Hinnang rakendamisele

Hinnang prioriteetse suuna rakendamisele tervikuna sh finants- ja sisulisele progressile aruandeperioodil on hea. 2012. aastal eelarvesse kavandatu on olulisel määral täidetud, samuti võetud kohustused ja väljamaksed kumulatiivselt kogu perioodi perspektiivi arvestades. Kõikides meetmetes on väljamaksed ületanud 70% planeeritust ning kohustuste maht 90% planeeritust. Avatud taotlusmeetmes on perioodi jooksul läbi viidud 11 voo.

Indikaatorite sihttase on täidetud või täidetakse 2015. aastaks 7 indikaatori puhul 9-st. eesmärkide saavutamine on plaanipärane ning vastav rahastatud projektide rakendamisele. Väga hästi on rakendunud tegevussuund, mis haarab endas inimeste internetikasutust ja muu hulgas kiire interneti arenguid. Jätkuvalt on ka tõusvas trendis e-ID kasutamine, mis tuleneb eelkõige uute rakenduste loomisest ja kasutajate teadlikkuse tõusust. Suureks väljakutseks on endiselt avalike teenuste arendamine infoühiskonnas, mis vajab läbimõeldumat tegevust ja eelkõige vanadest harjumustest loobumist. Rahul ei saa olla „WAI“ indikaatoriga (kodulehtede kasutatavus), mille sihttaseme seadmine oli liigselt optimistlik mitte ainult Eestis, vaid ka EL tasandil ning mille täitmine jääb prognoositust märkimisväärselt maha.

7.5. Rakendamine prioriteetsetes suundades 6 Horisontaalne tehniline abi ja 7 Tehniline abi.

Prioriteetseid suundi rakendatakse kahe eraldi meetmega (horisontaalne tehniline abi ja Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava tehniline abi), mis mõlemad on avatud.

7.5.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning näitab seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määra (%) aastate lõikes.

HTA prioriteetses suunas on neli ja TA suunas kaks indikaatorit. Kokku on 2015. aasta sihttase täidetud kolme indikaatori osas, mis kõik on alaprognositud. Indikaatori „prioriteetse suuna spetsiifiliste hindamiste arv“ sihttaset tõenäoliselt ei täideta, sest ettevõtluse suuna meetmete hindamised viidi läbi ühtse hindamisena. Muude indikaatorite osas võib eeldada 2015. aasta sihttasemete täitmist.

Hinnang indikaatorite saavutamisele on hea, sest nii nagu 2011. aastal, saavutati ka 2012. aasta eesmärgid ning osaliselt ületati sihtindikaatorid.

2012. aastal pandi suuremat rõhku administratsioonile suunatud koolituste arvu ja kvaliteedi tõstmisele. Alates 2012. aastast toimus näiteks administratsioonile igal poolaastal üks koolitus Euroopast sissetoodud koolitajatega ning seda trendi on tänu osalejate positiivsele tagasisidele kavas jätkata.

Tabel 13. Indikaatorite saavutamine TA suundades.

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Prioriteetne suund 6: Horisontaalne tehniline abi									
Eesmärk 6.1. Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest									
Struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arv (T) ³⁶	Saavutustase eesmärgist %	125%	240%	264%	351%	402%	222%		Kasutusstatistika, mida loeb veebimootor: http://www.struktuurifondid.ee/admin/kasutus/
	Saavutustase	149 873 ³⁷	289 187	316 549	421 267	482 916	265 826		
	Eesmärk				114 000 aastas			120 000 aastas	
	esialgne tase	90 000 aastas (2006)							
Avalikkuse teadlikkuse struktuurivahenditest (T)	Saavutustase eesmärgist %	53,3%	93,3%	71,1%	115,6%	133%	193%		Avaliku arvamuse uuringud: http://www.struktuurifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud/
	Saavutustase	24%	42%	32%	52%	60%	87%		
	Eesmärk				37%			45%	
	esialgne tase	28% (2006)							
Eesmärk 6.2. Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik									
Horisontaalsete hindamiste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	20%	60%	80%	80%		Hindamisaruanded on kättesaadavad aadressil: http://www.struktuurifondid.ee/hindamisaruanded/
	Saavutustase	0	0	1	3	4	4		
	Eesmärk				2			5	
	esialgne tase	-							
Eesmärk 6.3. Personali kogemuste ning kompetentsi kasv									
Koolituste ning kursuste arv, mis on suunatud struktuurivahendite administratsioonile ning mida korraldab või koordineerib korraldusasutus (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	19,1%	35,9%	50,9%	63,6%	90%		Koolitusel osalejate registreerimislehed, kumulatiivne
	Saavutustase	0	42	79	112	140	200		
	Eesmärk				90			220	
	esialgne tase	-							

³⁶ M – mõjuindikaator, T – Tulemusindikaator, V – Väljundindikaator³⁷ Mai–detsember 2007

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas ja kommentaar
Prioriteetne suund 7: Tehniline abi									
Eesmärk 7.1. Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava on tulemuslikult ellu viidud									
Avalikkusele ja potentsiaalsetele taotlejatele suunatud oluliste rakenduskavaspetsiifiliste meediaürituste ja infopäevade arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	144%	878%	1378%	2022%	2655%	3389%		Kumulatiivne. Arvestatud on rakenduskava meetmete teavitusüritusi ning infopäevi. Täidab juhtministeerium.
	Saavutustase	13	79	124	182	221	305		
	Eesmärk				0			9	
	esialgne tase	0							
Prioriteetse suuna spetsiifiliste hindamiste arv (V)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	100%	17%	25%		Täidab juhtministeerium
	Saavutustase	0	0	0	0	2	3		
	Eesmärk				0			12	
	esialgne tase	0 (2006)							

Indikaatorite täitmine (tabel 13)

HTA eesmärgi „Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest“ 2 tulemusindikaatorit (nii kodulehe külastatavus kui ka rahva teadlikkus struktuurivahenditest) on sihttaseme saavutanud alates 2010. aastast ning näitab kasvutrendi ka 2012. aastal. Rahva teadlikkuse kasvu puudutavate eesmärkide sihttasemed olid juba ületatud eelarveperioodi keskpaigas, mis on tingitud erinevatele sihtgruppidele suunatud järjepidevast teavitustegevusest.

Kodulehe külastatavuse sihttaseme kahekordne ületamine viitab, et sihttase on alplaneeritud. Järgmiseks eelarveperioodiks tulemusindikaatorit planeerides on sihttaseme määramiseks vajalik täpsemalt analüüsida senist külastatavuse statistikat.

Struktuuritoetuse registri kesksüsteemi (SFCS) ja operatiivsüsteemi (SFOS) koolitusi korraldati 2012. aastal kokku 8. Administratsiooni töötajaid koolitati ka riigiabi ja järgmise programmiperioodi ettevalmistamise teemadel. Indikaatori „Personali kogemuste ning kompetentsi kasv“ saavutustase vastab ootustele ning suure tõenäosusega 2015. aastaks planeeritud sihttase saavutatakse.

7.5.2. Finantsteave

2012. aasta lõpu seisuga on aktsepteeritud 77 horisontaalse tehnilise abi projekti, mille eelarved kokku on 16,7 mln eurot, mis moodustavad prioriteetse suuna eelarvest 56%. Projektidele on väljamakseid tehtud 15,2 mln euro ulatuses ning väljamaksete osakaal on 91% rahuldatud projektide eelarvetest. Väljamaksed moodustavad kogu HTA eelarvest (28,6 mln eurot) 53% ning sellest tulenevalt RMI hinnang kasutamisele on hea.

Tehnilises abis on rahuldatud 14 projekti kogueelarvega 168 174 eurot, mis moodustavad prioriteetse suuna eelarvest 12%. Projektidele on väljamakseid tehtud 65 306 euro ulatuses ning väljamaksete osakaal on 39% rahuldatud projektide eelarvetest. Majanduskeskkonna tehnilise abi eelarve kogusummast (1,4 mln eurot) on kasutatud vaid 5% ning hinnang kasutamisele on rahuldav. Sellest hoolimata on toimunud rakenduskava elluviimiseks vajalikud tegevused tehnilise abi vahenditest (näiteks seirekohtumised).

Tehnilise abi madala kasutamismäära põhjuseks võib olla minimaalne rakenduskavade ülene tegevus (uuringud, hindamised), mida rahastatakse tehnilise abi vahenditest. MARK tehnilise abi kasutamiskiivsuse suurendamiseks on võimalus muuta reegleid, et vahendeid saaks kasutada ka rakenduskava ühe meetme või suuna uuringute ja hindamiste rahastamiseks. Põhjus, miks HTA vahendeid on kasutatud natuke üle 50%, võib olla tingitud asjaolust, et perioodi 2007–2013 alguses kasutati perioodi 2004–2006 tehnilise abi vahendeid. Prioriteetsete suundade puhul võib järeldada, et vahendeid jätkub personali- ja üldkulude katteks programmiperioodi, sealhulgas perioodi 2014–2020 ettevalmistamiseks.

7.5.3. Hinnang rakendamisele

Hinnang HTA rakendamisele on hea, sest finantsprogress on ootuspärane. Kuna tehnilise abi suunas on väljamaksete osakaal suuna kogueelarvest vaid 5% ning ka kohustuste maht on madal (12%) on hinnang suuna finantsprogressile rahuldav. Kasutamiskiivsuse suurendamiseks on plaanis laiendada tehnilise abi meetme määrust, mis lubaks MARK tehnilise abi vahenditest rahastada ka rakenduskavade meetmetepõhiseid uuringuid ja hindamisi. Seni kehtivad reeglid lubavad uuringuid ja hindamisi teostada vaid rakenduskavale tervikuna, mida tehakse aga harva.

Hinnang indikaatorite saavutamisele on väga hea, sest 2012. aasta eesmärgid saavutati ning osaliselt ületati sihtindikaatorid. Arvestades tehnilise abi meetmete finants- kui ka sisulist arengut, on koondhinnang tehnilise abi rakendamisele tervikuna hea.

8. SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF)

Käesolev peatükk annab ülevaate rakenduskava raames elluviidud suurprojektidest ning mahukatest projektidest (projektid, mille eelarve moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest), tuues välja vastavate projektide loetelud ning finantsinformatsiooni.

8.1. Suurprojektide rakendamine

Transpordi ÜF suunas on 4 EK poolt heaks kiidetud suurprojekti kogusummas 293,3 mln eurot, mille kogumaksumused moodustavad 40,3% meetme eelarvest (728,6 mln eurot). Lepingutega on kaetud suurprojektide kogumaksumusest 89,3%. Makseid on kokku tehtud 141,1 mln eurot (sh aruandeaastal 43,0 mln eurot), sh ÜF-osa 110,9 mln eurot, mis moodustab projektidele eraldatud EL osalusest 46,36% (vt tabelit 15). Kokkuvõttev hinnang suurprojektide rakendamisele on rahuldav, sest kuigi kõik suurprojektid on elluviimise faasis, siis projektis „E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus“ planeeritud Vao liiklussõlme ei suudetud sellel programiperioodil töösse rakendada. Teiste suurprojektide rakendamisega probleeme ei ole ning nende osas hinnang rakendamisele hea.

Tabel 14. Suurprojektid

Suurprojekti nimetus	EK poolt tehtud rahastamisotsuse kuupäev (heakskiidetud projektide puhul)	Indikatiivne suurprojekti taotluse EK-le esitamise aeg (planeeritavate projektide puhul), esitatud taotluste puhul indikatiivne heakskiitmise aeg (kvartali täpsusega)	JASPERS ekspertide kaasamine (jah/ei)
Uue veeremi soetamine	EK otsus K(2010)535 27.01.2010	Esitati EK-le 09.01.2009.	ei
E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus	EK otsus K(2010)1628 19.03.2010	Esitati EK-le 17.06.2009.	jah
Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas	EK otsus K(2010) 6297 13.09.2010	Esitati EK-le 18.12.2009.	jah
E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus	EK otsus K(2010) 8464 3.03.2011	Esitati EK-le 10.02.2010.	jah

Allikas: transpordi suundade seirearuanne, 04.04.2013

Suurprojektide progress:

1) Uue veeremi soetamine.

Projekti rakendamisel on võrreldes taotluse punktis fikseeritud ajakavaga mõningane mahajäämus, millest hoolimata on aruandeperioodi lõpuks hankelepingu teostamine ajagraafikus. Esimene testrong saabus 2012. aasta lõpus. Projekt viiakse ellu ettenähtud mahus, sõlmitud hankelepingu täitmise graafiku kohaselt saavutatakse projekti eesmärgid kuuajalise viivitusega võrreldes projektitaotluses kirjeldatuga. Projekt lõppeb 2014 I poolaastal.

2) E20 Tallinn-Narva maantee Vao-Maardu teelõigu ehitus.

Projekt on jagatud kolme etappi:

I etapp: Loo-Maardu teelõik – käimas on tööde lõpetamine ja jätkub tööde lõpuleviimiseks seotud dokumentide vormistamine.

II etapp: Vao liiklussõlm – perioodil 2007-2013 teostamisele ei lähe. Põhjuseks on asjaolu, et detailplaneeringu kinnitamine venis. Ehitusprojekt on ümberprojekteerimisel. Seetõttu on ette näha, et seda osa suurprojektist ei ole võimalik perioodil 2007-2013 valmis saada. Projekti üldisemad eesmärgid saaksid täidetud, välja arvatud Vao sõlmega seonduv, sealhulgas muutuvad projekti indikaatorid vähesel määral. Pärast projekti muudatust on projekti abikõlblik maksumus umbes 33 mln euro. Projekti muudatus EK-le esitamiseks koos tasuvusarvutustega valmib 2014. aasta veebruari lõpuks. Vao sõlm ehitakse võimalusel välja projekti järgmises faasis (*bridge project*) programmiperioodil 2014-2020.

III etapp: Kogujatee Prügila ring – Keemikute tee ja Prügila liiklussõlme remont – kogujatee Prügila liiklussõlmest Kroodi tänavani (ca 1,6 km) ja Prügila sõlme rambid (ca 1 km) on remonditud ja tööd lõpetatud.

3) Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas.

Suurprojekti elluviimiseks on sõlmitud viis ehitustööde hankelepingut ja lisaks käsundusleping ehituse järelevalve teostamiseks. 2012. aastaga lõpetati koostöös Linnavaraametiga Ülemiste liiklussõlme rajamiseks vajalike maade omandamine.

Seisuga 31.12.2012 on Ülemiste liiklussõlme projekti raames ehitatud 4,89 km ja rekonstrueeritud 0,6 km sõiduteid, kergliiklusteid on ehitatud 2,97 km ning rajatud on 1 kergliiklustee tunnel. Ülemiste liiklussõlmest tulevate vete vastuvõtmiseks on rajatud Kadrioru parki läbiv ja merre suunduv Ülemiste liiklussõlme sademevete eelvoolusüsteem. Lisaks on rajatud Ülemiste sademeevee 2521 m pikkune kanalisatsioonikollektor. 110kV õhuliin on asendatud 2,6 km pikkuse maakaabliga. Projekti eesmärgid täidetakse ning projekt on võimalik ellu viia 2013. aasta lõpuks.

4) E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus.

Käimas on Aruvalla-Kose teelõigu projekteerimis- ning ehitustööd. Rajatiste kohapealt jätkus Siniallika jalakäijate silla projekteerimine ning haljastusprojekt esitati kooskõlastamiseks. Mäo möödasõit on valmis.

Aruandeperioodil jätkus jõudsalt Saula paralleelsildade, nii Tallinna- kui ka Tartu-poolsete kõrgete muldkehade täitetööd.

Projekt lõppeb 2015. aasta lõpuks.

Tabel 15. Suurprojektide rahastamistabel 31.12.2012 (kumulatiivne, MEUR)

Suurprojekti nimi	Suurprojekti eelarve allikate lõikes				Lepingutega kaetud	Tehtud kulud			
	Investeeringu kogumaksumus (a)=b+c+d	EL osalus (b)	Eesti avaliku sektori osalus (c)	Erasektori osalus (d)		Tehtud kulud (EL osalus) (e)	Tehtud kulude osakaal investeeringu maksusest (EL osalus) (f)= (e)/(b)*100	Tehtud kulud kokku (kõik allikad) (g)	Tehtud kulude osakaal investeeringu kogumaksumusest (%) (h)=(g)/(a)*100
Uue veeremi soetamine	79 500 000	67 575 000	11 925 000		79 500 000	18 020 850	26,67%	21 201 000	26,67%
Väo-Maardu teelõigu ehitus	55 922 692	44 738 154	11 184 538		29 434 647	22 159 783	49,53%	27 699 728	49,53%
E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee Aruvalla-Kose teelõigu ja Mäo möödasõidu projekteerimine ja ehitus	85 110 882	72 344 250	12 766 632		85 370 007	36 699 414	50,73%	46 819 899	55,01%
Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimine Tallinnas	72 796 379	54 597 285	18 199 095		67 569 144	34 045 172	62,36%	45 393 563	62,36%
Kokku:	293 329 954	239 254 688	54 075 266		261 873 798	110 925 218	46,36%	141 114 190	48,11%

Allikas: SFCS, 17.04.2013

8.2. Mahukate projektide rakendamine

Mahuka projektina käsitletakse projekte, mille eelarve moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest, mis on 18 074 511,77 eurot. Rakenduskavas rakendatakse 12 mahukat projekti (suurprojektid on välja arvatud) kogusummas 430,6 mln eurot, millest 3 projekti (programmi) on ettevõtluse suunas, üks T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suunas ning 8 projekti transpordi suundades.

Programmi „**Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamine**“ raames teostatud tegevused aitasid kaasa turismiteenuste eksportkäibe kasvule ning prioriteetsetelt sihtturgudel pärit turistide poolt Eesti majutusasutustes tehtud ööbimiste arvu kasvule. Välituristide arv kasvas 2012. aastal võrreldes 2011. aastaga 4%, siseturistide arv 5%. Kokku peatus majutusettevõtetes esialgsetel andmetel 2012. aastal üle 2,8 mln turisti. Ööbimiste arv kasvas üle 5,4 mln, ööpäeva keskmine maksumus kasvas 31 euronit.

Eesti külastatavuse kasvule mõjus positiivselt visitestonia.com kui peamise turunduskanali kasutuse oluline kasv – aasta jooksul üle 3,1 mln külastuse. Seejuures suurenes otsingumootorite kaudu tehtud külastuste osakaal 62%-ni.

Iseseisvalt korraldatud reiside osakaalu pideval suurenemise tõttu on turismiturunduse peamisesse fookusesse võetud sihtturu lõpptarbija ehk potentsiaalne turist. Sihtturgude avalikkusele suunatakse nende jaoks atraktiivseid turismitooteid tutvustavad kampaaniad, avaldatakse reklaame ning korraldatakse meediasuhteid, et teadvustada ja kinnistada olulistel sihtturgudel Eesti kui sobiliku reisisihi maine. Eesmärk on pikendada Eesti külastust, soodustada kaugematelt turgudelt esmakülastusi ja lähiturgudelt kordükülastusi ning külastusi väljaspool kõrghooaega, laiendada kliendibaasi erinevatele vanuserühmadele ning nõudlikumale ja maksejõulisemale kliendigrupile.

Programm jätkub 2015. aasta lõpuni.

Tulenevalt ettevõtluslaenude käenduste suuremast nõudlusest ning struktuurivahendite tõhusamaks ja efektiivsemaks kasutuselevõtmiseks otsustati 2012. aastal suunata „Allutatud laenu programmist“ 10 mln eurot „**Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi**“, mis muutus seetõttu rakenduskava mõistes mahukaks projektiks. Lisaks suurendati „Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi“ eelarvet 2012. aastal lisaks täiendavalt 95 867 euro võrra „Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogrammi“ kasutamata jäänud vahenditest. Kõik täiendavad vahendid suunatakse täies mahus käenduste väljastamiseks. Programmi rakendatakse vähemalt 2013. aasta lõpuni. Aruandeaastal rahastati kokku 41 käenduslepingut kogusummas 9,91 mln eurot, pangad väljastasid antud käendussummale vastavalt laenu summas 23,36 mln eurot. Kokku on meetme raames sõlmitud 16 kapitalilaenu lepingut 16 ettevõtjaga kogusummas 6,67 mln eurot ja 255 käenduslepingut 236 ettevõtjaga kogusummas 39,58 mln eurot, pangad on väljastanud antud käendussummale vastavalt laenu summas 75,15 mln eurot. Struktuurivahendite käenduskapitali on seega võimendatud umbes 3,4 korda.

„**Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm**“ suleti 2011. aastal ning täpsem ülevaade on toodud 2011. aasta seirearuandes.

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna projekt „**Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialalüüsi teaduskeskus**“ lõppes 2010. aastal ning täpsem ülevaade on toodud 2011. aasta seirearuandes.

Transpordi ÜF suunas on mahukaid projekte 6 ning ERF suunas 2. Lõppenud on projektid „Raudtee rekonstrueerimine *Rail Baltic* trassil (Tallinna-Tartu lõik)“ ja „Pärnu ümbersõidu ehitus“ (ÜF-suunal) ning „Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt“ (ERF-suunal). Ülejäänud projektid on rakendamise faasis.

„**Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimise**“ projekti teostamiseks oli 2012. aasta seisuga kokku läbi viidud 41 hanget. Kõik hangete alusel teostatud rekonstrueerimis- ja ehitustööd ning soetused on tehtud. Valminud on kaid, Heltermaa ja Rohuküla sadamate akvatooriumi süvendustööd on lõpetatud. Kuivastu, Virtsu, Rohuküla ja Heltermaa sadamate ootealad on rekonstrueeritud. Virtsu reisijate terminal on rekonstrueeritud ja Rohuküla sadamasse ehitatud uus reisijate terminal, mõlemal hoonel on kasutusluba ning toimub klientide teenindamine. Rekonstrueerimistööd Virtsu, Kuivastu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate navigatsioonisüsteemide kaasajastamiseks on teostatud ning süsteemid tööle rakendatud. Heltermaa ja Kuivastu väikelaevade sadamad on väljaehitatud. Sadamate hooldusseadmed Virtsu, Kuivastu, Heltermaa ja Rohuküla sadamatesse on soetatud.

Projekti „**Raudtee rekonstrueerimine *Rail Baltic* trassil (Tallinna-Tartu lõik)**“ peamised füüsilised näitajad saavutati projekti abikõlblikkuse perioodi lõpuks 2012. aasta augustis. Võrreldes esialgselt planeerituga kallines projekti elluviimine ligikaudu 4 mln euro võrra, projekti kallinemisega seotud kulud kattis toetuse saaja.

Projekti „**Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont**“ I etapi – Liiapeksi-Loobu teelõigu ehitustööd tähtajaks valmis ei jõutud. Tellija täitmisaega ei pikendanud ning töövõtjale määrati leppetrahv. II etapi – Viitna möödasõidu tööd valmisid tähtaegselt ja teekasutusluba väljastati 30.11.2012. III etapi – Pikassaare-Loobu ja Loobu-Liiguste lõikude osas on ehitustööd käimas. Projekti on võimalik ellu viia täies mahus, kuid väikse viivitusega 2013 II poolaasta lõpuks.

„**Pärnu ümbersõidu ehituse**“ projekt on lõppenud ja lõpparuanne esitatud. Projekt oli jagatud neljaks iseseisvaks töövõtulepinguks: Ehitajate tee ehitus, Läänepoolne ühendustee ehitus, Papiniidu silla remont ja Papiniidu pikenduse ehitus. Valminud ehitusprojekt on liiklusele avatud ning teekasutajate käsutuses. Projekti lõplikuks eelarveks (projektist maha arvestatud mitteabikõlblikud kulud) kujunes 39,3 mln eurot seoses hangete odavnemisega ja toetuse summaks 31,5 mln eurot.

„**Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekti**“ lõpparuanne on kinnitatud. Maanteeameti kui rakendusüksuse hinnang kaasrahastatava projekti „Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt“ tulemuslikkusele on hea – välisabivahendeid kasutati eesmärgipäraselt, planeeritavad eesmärgid saavutati, kohapealse kontrolli käigus puudusi ei avastatud ning teavitamise nõuded täideti.

Perioodil 2009-2012 valmis kaheksateistkümne lepingu raames 21 koondprojekti objekti:

1. Pärnu-Rakvere-Sõmeru km 78,6 - 83,2;
2. Jüri-Aruküla km 5,1-8,2;
3. Viljandi-Põltsamaa km 29,1-36,2;
4. Are-Suigu km 0,280-8,914;
5. Pärnu-Rakvere-Sõmeru km 6,6 - 16,0;
6. Aluste-Kergu km 5,926-12,228;
7. Tallinn-Rapla-Türi km 37,0-43,2;
8. Viimsi-Randvere km 7,2-11,0 ja Viimsi-Rohuneeme km 0,0-1,1;
9. Türi-Arkma km 2,95-8,47;
10. Ääsmäe-Haapsalu-Rohuküla km 64,4-70,4;
11. Sämi-Sonda-Kiviõli km 12,8-23,1;
12. Põdruse-Kunda-Pada km 0,0-7,0;
13. Võru-Verijärve km 2,7-6,2 ja Võru-Mõniste-Valga km 2,4-4,1;
14. Rakvere-Haljala km 0,3-8,3;
15. Valga-Uulu km 106,7-119,3;
16. Kanepi-Leevaku km 21,7-25,5 ja Himmaste-Rasina km 0,0-1,6;
17. Tallinn-Saku-Laagri km 2,8-9,3
18. Tallinn-Rapla-Türi km 43,2-51,0.

„Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamise“ projektis valmis ja anti VTA-le üle Ruhnu laev ning sellest tulenevalt on teada laeva ehk osaprojekti lõplik maksumus, milleks on 3,8 mln eurot. Prangli laeva osas toimus üks makse. Abruka laeva osas sõlmiti riigihanke tulemusena edukaks tunnistatud pakkujaga laevaehitusleping summas 1,2 mln eurot. Mõlemad laevad valmivad 2013. aasta jooksul. Kihnu ja Vormsi laevade osas sõlmiti riigihanke tulemusena laevaehitusleping summas 9,4 mln eurot (üks laev), laevad valmivad 2015. aasta lõpuks. Nimetatud hankelepingu kohaselt saab VTA soetada ka teise parvlaeva maksumusega 9,4 mln eurot.

Tabel 16. Mahukate projektide rakendamine perioodil 01.01.2007- 31.12.2012

Mahukas projekt (nimi)	Projekti kestvus (kuu täpsusega) ³⁸	Projekti kogumaksumus (OF+EL osalus)	Projekti eelarve (EL osalus)	Lepingutega kaetud maht (OF+EL osalus)	Projekti väljamaksed (EL osalus)	Rakendamise seis aruandlusperioodi lõpus (ettevalmistamisel, rakendamisel, lõppenud) ³⁹
Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamine	103	26 217 184	20 076 439		12 844 893	Rakendamisel
Ettevõtluslaenu riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	95	28 081 166	27 928 495		27 928 495	Rakendamisel
Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogramm	23	69 065 979	42 862 722		42 862 722	Lõppenud
Tartu Ülikooli keskkonna- ja materjalialalüüsi teaduskeskus	35	27 610 452	17 383 968		17 383 968	Lõppenud
Kuivastu, Virtsu, Heltermaa ja Rohuküla sadamate rekonstrueerimine	76	30 923 622	29 068 204	32 578 580	28 788 382	Rakendamisel
Raudtee rekonstrueerimine Rail Baltica trassil (Tallinna-Tartu lõik)	45	42 016 615	35 714 123	57 115 417	35 673 430	Rakendamisel (sisuliselt lõppenud 2012.a, lõpparuanne koostamisel)
Valgejõe-Rõmeda teelõigu ehitus ja remont	58	28 760 242	24 446 206	29 554 977	15 689 214	Rakendamisel
Pärnu ümbersõidu ehitus	45	42 894 300	34 315 440	42 008 945	31 478 557	Rakendamisel (sisuliselt lõppenud 2012.a, lõpparuanne koostamisel)
Põhimaanteed E263 Tallinn-Tartu-Luhamaa ja T3 Jõhvi-Tartu-Valga ühendav Tartu linna idapoolne ringtee	41	44 998 763	38 248 949	46 402 869	3 456 970	Rakendamisel
Tartu läänepoolne ümbersõit, ehitusala nr 3 ja nr 4	29	22 892 030	19 458 225	22 732 790	11 825 626	Rakendamisel
Regionaalne maanteede rekonstrueerimise koondprojekt	39	42 714 649	39 693 825	47 990 762	39 693 825	Lõppenud
Väikesaartega ühenduse pidamiseks laevade soetamine	54	24 462 171	24 462 171	7 960 800	4 601 361	Rakendamisel
KOKKU		430 637 173	353 658 768	286 345 139	272 227 443	

Allikas: SFCS, 17.04.2013

³⁸ Projekti kestvus ettevalmistavate tegevuste algamisest või abikõlblikkuse perioodi algusest, võttes arvestuse aluseks hilisema kuupäeva³⁹ „Ettevalmistamisel” - ehitust/soetamist ei ole alustatud, projekti sisutegevused ei ole alanud. Projekti valmistatakse ette – käimas on eeluuringud, hankedokumentide ettevalmistamine või esimene hange. „Rakendamisel“ – ehitustegevus toimub, vähemalt osa projekti põhitegevustest toimuvad. „Lõppenud” – viimane makse on toimunud ja lõpparuanne aktsepteeritud.

LISAD**LISA 1. RAKENDUSKAVA MEETMED**

Tabel 17. Rakenduskava meetmete loetelu

Meede	Meetme kinnitamise kuupäev	Meetme rakendamise lõppemine	Ühenduse osaluse eelarve
Ettevõtluse suund			424 309 435
Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm	29.11.2007	Rakendamisel	20 076 439,13
Ühisturunduse toetus	01.08.2008	2012	376 290
Välismessitoetus	03.08.2008	Rakendamisel	2 415 555
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	15.06.2008	Rakendamisel	66 766 891
Turismitoodete arendamise toetamine	29.08.2008	Rakendamisel	11 107 443
Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	29.08.2008	Rakendamisel	5 496 103
Klastrite arendamise toetus	24.08.2008	Rakendamisel	11 017 296
Ettevõtlusinkubatsiooni programm	30.03.2009	Rakendamisel	2 858 511
Innovatsiooniosakute toetusmeede	07.02.2009	Rakendamisel	7 526 024
Turismiinfo jaotuskanalite toetamine	22.03.2009	Rakendamisel	2 713 582
Tugipakett	02.04.2009	Lõpparuanne nov 2011	42 862 722
Turismiinfosüsteemide arendamise programm	29.11.2007	Rakendamisel	4 760 356,87
Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeringute toetamine	16.07.2009	Rakendamisel	2 371 243
Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	24.08.2009	Rakendamisel	6 925 950
Riiklik ekspordi krediidikindlustuse programm	07.10.2010	lõpparuanne aprill 2012	12 782 330
Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine	02.11.2009	Rakendamisel	3 132 093
Riiklike turundusürituste programm	07.10.2009	Rakendamisel	5 779 151
Ekspordi arendamise toetus	22.10.2010	Rakendamisel	18 458 785
Start-up Eesti	23.02.2011	Rakendamisel	2 236 908
Allutatud laenu programm	13.04.2011	Rakendamisel	17 344 224
Tööstus- ja teenindusettevõtja investeeringu toetus	22.10.2012	Rakendamisel	3 000 000
Ettevõtluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programm	31.01.2008	Rakendamisel	27 928 495
Eksporditurunduse toetus	17.02.2008	Rakendamisel	16 546 690
Ettevõtja turismiturunduse toetamine	23.05.2008	Rakendamisel	2 119 708
Avaliku ja kolmanda sektori turismi turundustegevuste toetamine	23.05.2008	Rakendamisel	4 002 197
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine	25.05.2008	Rakendamisel	59 204 549
Teadmiste- ja tehnoloogiasiirde baasfinantseerimise toetamine	08.06.2008	Rakendamisel	5 432 490
Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine	29.06.2008	Rakendamisel	59 067 409

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava seirearuanne

T&A ja kõrghariduse infrastruktuuri suund			310 223 307
Teaduse tippkeskuste arendamine	18.01.2008	Rakendamisel	41 771 219
Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine	16.01.2008	Rakendamisel	115 182 212
Teadusaparatuuri ja -seadmete kaasajastamine:		Rakendamisel	79 274 987
- alameede „Väiksemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste sihtfinantseeritavate teadusteemade raames“	17.04.2009	Rakendamisel	12 604 488,12
- alameede „Teadus- ja arendusasutuste teadusaparatuuri ja seadmete kaasajastamine“	12.06.2009	Rakendamisel	32 224 807,58
- programm „E-teadusinfo“	20.10.2009	Rakendamisel	8 158 829,77
- alameede „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“	20.10.2009	Rakendamisel	26 286 861,04
Rakenduskõrgharidusõppe ja õpetajakoolituse õppeinfrastruktuuri kaasajastamine		Rakendamisel	10 014 955
- alameede „Rakenduskõrgharidusõppe õppeinfrastruktuur“	20.05.2009	Rakendamisel	8 646 491,89
- alameede „Õpetajakoolituse õppelaborid“	20.05.2009	Rakendamisel	1 368 463,44
Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	31.03.2010	Rakendamisel	6 391 165
Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond		Rakendamisel	6 266 263,00
- alameede „Rakenduskõrgkoolide õppekeskkond“	25.03.2011	Rakendamisel	2 556 465,94
- alameede „Ülikoolide ning teadus- ja arendusasutuste juurdepääsetavuse suurendamine ja tuleohutuspõuetega kooskõlla viimine“	25.03.2011	Rakendamisel	3 660 070,68
Biotehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	03.12.2010	Rakendamisel	6 391 165
Tervishoiutehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine			8 408 057
- alameede „Tervishoiualase teadus- ja arendustegevuse toetamine“	19.04.2011	Rakendamisel	5 146 567
- programm „Tervishoiuteaduste võimekuse edendamise programm TerVE“	20.05.2011	Rakendamisel	3 261 489,70
Rahvusvahelise koostöö toetamine	23.09.2011	Rakendamisel	11 299 114
Keskkonnakaitse ja -tehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine		Rakendamisel	8 408 057
- alameede „Keskkonnatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“	01.04.2011	Rakendamisel	2 715 078,94
- programm „Keskkonnakaitse ja -tehnoloogia T&A programm KESTA“	25.03.2011	Rakendamisel	5 692 934,50
Materjalitehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	16.09.2011	Rakendamisel	8 408 057
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate teadus- ja arendustegevuse toetamine		Rakendamisel	8 408 057
- alameede „Info ja kommunikatsioonitehnoloogia alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“	28.09.2012	Rakendamisel	4 328 056,40
- programm „Eesti info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kõrghariduse ning	02.05.2012	Rakendamisel	4 080 000

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava seirearuanne

teadus- ja arendustegevuse riikliku programmi 2011-2015 (IKTP) rakendusprogramm“			
Transpordi suunad			
Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	Määrus-29.05.2007,	Rakendamisel	525 397 290
Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri edendamine	investeeringute kava kinnitati 06.03.2008		110 523 614
Infoühiskonna suund			62 633 416
Infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programm	19.12.2007	Rakendamisel	3 385 582,43
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	28.04.2008	Rakendamisel	33 180 114,57
Infoühiskonna edendamine investeeringute kava kaudu	määrus-11.12.2007, investeeringute kava kinnitati 16.06.2008	Rakendamisel	26 067 719,00
Horisontaalne tehniline abi	30.04.2007	Rakendamisel	28 553 498
Tehniline abi	30.04.2007	Rakendamisel	1 402 733

Allikas: Prioriteetsete suundade 2012. aasta seirearuanded

LISA 2. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF

Tabel 18. Tuumikindikaatorid kumulatiivselt 01.01.2007-31.12.2012

Tuumikindikaatorid ⁴⁰	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Ühenduse osalus (31.12.2012)
loodud töökohtade arv	0	0	184	1329	3244	6273,2	84 325 607,69
millest loodud töökohtade arv meestele	0	0	80	720	1933	3751,45	47 121 670,70
millest loodud töökohtade arv naistele	0	0	104	609	1311	2521,75	37 203 6936,99
T&A projektide arv ⁴¹	0	0	92	379	747	1138	120 817 128
transpordiprojektide arv ⁴²	0	0	0	1	2	5	65 877 103
ajasääst rahalises väärtuses (Eurodes) / aastane sääst reisijate ja kaupade käibest uutel ja rekonstrueeritud maanteedel	0	0	0	0	NA	NA	NA
ajasääst rahalises väärtuses (Eurodes) / aastane sääst reisijate ja kaupade käibest uutel ja rekonstrueeritud raudteedel	0	0	0	0	NA	NA	NA
projektide raames rajatud uute teekatete pikkus kilomeetrites ⁴³	0	0	0	7,17 km	18,02 km	61,903 km	
projektide raames rekonstrueeritud teekatete pikkus kilomeetrites ⁴⁴	0	0	39,1 km	115,33 km	157,41 km	170,723 km	
infoühiskonna projektide arv	0	0	0	28	119	167	40 947 578

Allikas: SFCS, 17.04.2013, prioriteetsete suundade 2012.aasta aruanded

⁴⁰ Andmed esitatakse kumulatiivselt aruandlusaasta lõpu seisuga lõpetatud projektide kohta.

⁴¹ arvestatud on ettevõtluse suuna meetmete „Innovatsiooniosakute toetusmeetme“ ja „Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine“ ning TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suuna lõppenud projektide arvu.

⁴² Kajastatakse lõppenud projektide arvu.

⁴³ saavutused projekti rakendamise käigus vastava aasta lõpuks (Allikas: Maanteeamet)

⁴⁴ saavutused projekti rakendamise käigus vastava aasta lõpuks (Allikas: Maanteeamet)

LISA 3. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÖIKES

Tabel 19. Rakendamine prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2012

Prioriteetne suund	Vastavaks tunnistatud taotluste arv ⁴⁵	Rahuldatud taotluste arv ⁴⁶	Vastavaks tunnistatud/rahuldatud taotluste osakaal	Kohustustega kaetud summad	Lõpetatud projektid ⁴⁷	Katkestatud projektid ⁴⁸	Väljamaksed	Mitteabikõlblikud kulud	Keskmine projekti elluviimise aeg (kuudes)
Ettevõtluse suund	4137	2689	65,00%	397 233 674	1944	106	295 411 270	2 210 788	12,5
TjaA ja kõrghariduse infrastruktuur	820	466	56,83%	296 851 955	181	1	129 001 388	2 131 667	18,1
Transpordi ÜF suund	20	20	100,00%	523 466 895	1	0	307 667 250	11 138	19
Transpordi ERF suund	10	9	90,00%	110 508 492	4	0	87 793 808	31 455	32,2
Infoühiskonna suund	249	218	87,55%	59 193 641	167	9	48 258 996	61 044	19,0
TA	14	14	100,00%	168 174	11	0	65 306	20 321	14
HTA	78	77	98,72%	16 730 636	64	0	15 213 718	1 650	13
KOKKU	5328	3493	65,56%	1 404 153 469	2372	117	883 411 735	4 468 063	

Allikas: SFCS, 17.04.2013

⁴⁵ nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste arv.⁴⁶ taotluse rahuldamise otsuse saanud taotluste arv, millest on mahaarvatud katkestatud projektid⁴⁷ projektid, mille kohta on esitatud lõpparuanne ja millele makseasutus on kõik väljamaksed teostanud (v. a. garantii Kredexi puhul).⁴⁸ katkestatud projektideks loetakse projektid, mis on katkestatud pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist või mille rahuldamise otsus on osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatud.

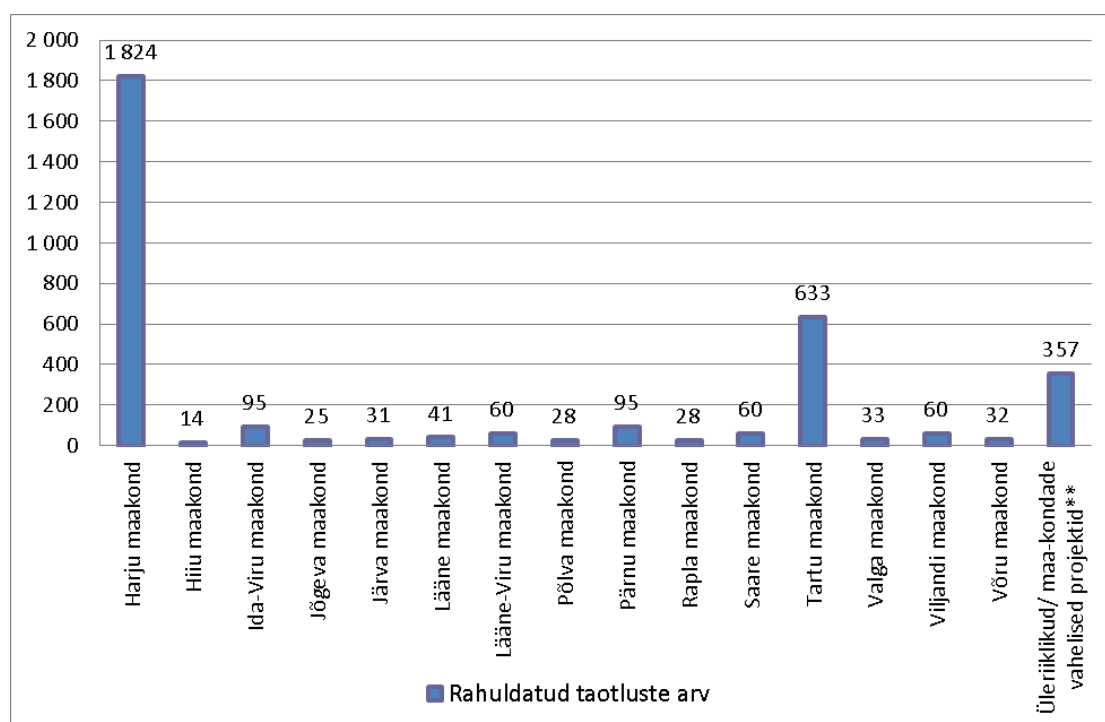
LISA 4. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES

Tabel 20. Rakendamine maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2012

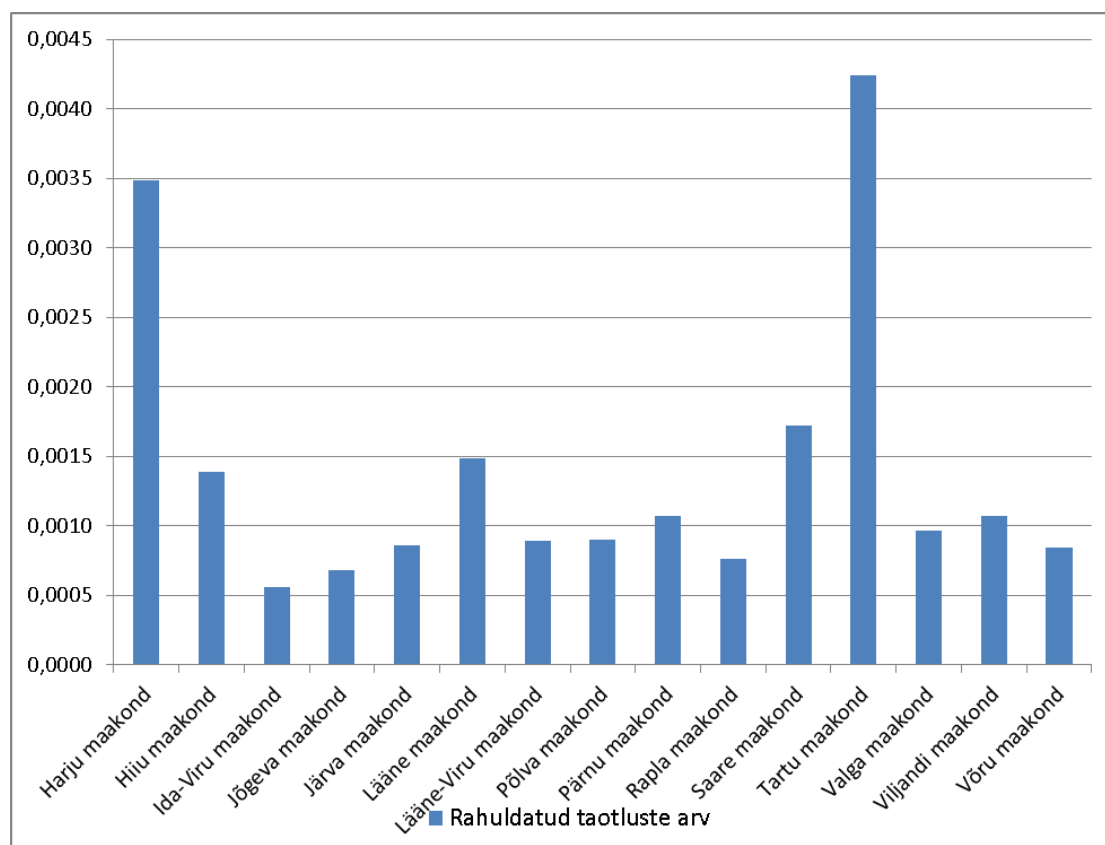
Maakond		Rahuldatud taotluste arv	%	Kinnitatud projektide kohustused	%	Tehtud väljamaksed	%
Harju maakond	Absoluutsummana	1 824	53%	743 542 911	40%	432 962 509	35%
	Inimese kohta	0,0035	137%	1 420,94	102%	827,41	91%
Hiiu maakond	Absoluutsummana	14	0,4%	4 219 050	0,2%	4 171 465	0,3%
	Inimese kohta	0,0014	54%	416,98	29%	412,28	45%
Ida-Viru maakond	Absoluutsummana	95	3%	52 079 159	3%	37 106 270	3%
	Inimese kohta	0,0006	22%	305,06	23%	217,35	24%
Järva maakond	Absoluutsummana	31	1%	8 746 249	0,5%	7 947 657	1%
	Inimese kohta	0,0009	34%	241,56	17%	219,50	24%
Jõgeva maakond	Absoluutsummana	25	1%	6 900 627	0,4%	6 828 535	1%
	Inimese kohta	0,0007	27%	186,90	13%	184,94	20%
Lääne maakond	Absoluutsummana	41	1%	6 372 711	0,3%	3 931 590	0,3%
	Inimese kohta	0,0015	58%	231,30	17%	142,70	16%
Lääne-Viru maakond	Absoluutsummana	60	2%	34 023 521	2%	27 890 668	2%
	Inimese kohta	0,0009	35%	504,99	38%	413,96	45%
Pärnu maakond	Absoluutsummana	95	3%	54 193 389	3%	46 277 494	4%
	Inimese kohta	0,0011	42%	611,92	43%	522,54	57%
Põlva maakond	Absoluutsummana	28	1%	8 386 178	0,4%	7 320 389	1%
	Inimese kohta	0,0009	35%	269,00	19%	234,82	26%

Rapla maakond	Absoluutsummana	28	1%	3 737 469	0,2%	2 390 218	0,2%
	Inimese kohta	0,0008	30%	101,88	7%	65,16	7%
Saare maakond	Absoluutsummana	60	2%	33 069 934	2%	11 444 961	1%
	Inimese kohta	0,0017	68%	949,06	67%	328,45	36%
Tartu maakond	Absoluutsummana	633	19%	278 644 950	15%	147 396 282	12%
	Inimese kohta	0,0042	166%	1 866,56	131%	987,36	108%
Valga maakond	Absoluutsummana	33	1%	4 296 066	0,2%	4 096 617	0,3%
	Inimese kohta	0,0010	38%	125,38	9%	119,56	13%
Viljandi maakond	Absoluutsummana	60	2%	9 906 184	1%	6 862 336	1%
	Inimese kohta	0,0011	42%	177,29	13%	122,81	13%
Võru maakond	Absoluutsummana	32	1%	4 764 527	0,3%	4 212 142	0,3%
	Inimese kohta	0,0008	33%	125,15	9%	110,64	12%
Üleriiklikud/ maakondade vahelised projektid	Absoluutsummana	357	10%	643 977 339	33%	472 097 377	39%
	Inimese kohta	0,0003	10%	480,25	33%	352,07	39%
Kokku	Absoluutsummana	3416	100%	1 896 860 263	100%	1 222 936 510	100%
	Inimese kohta	0,0025	100%	1 414,58	100%	912,00	100%

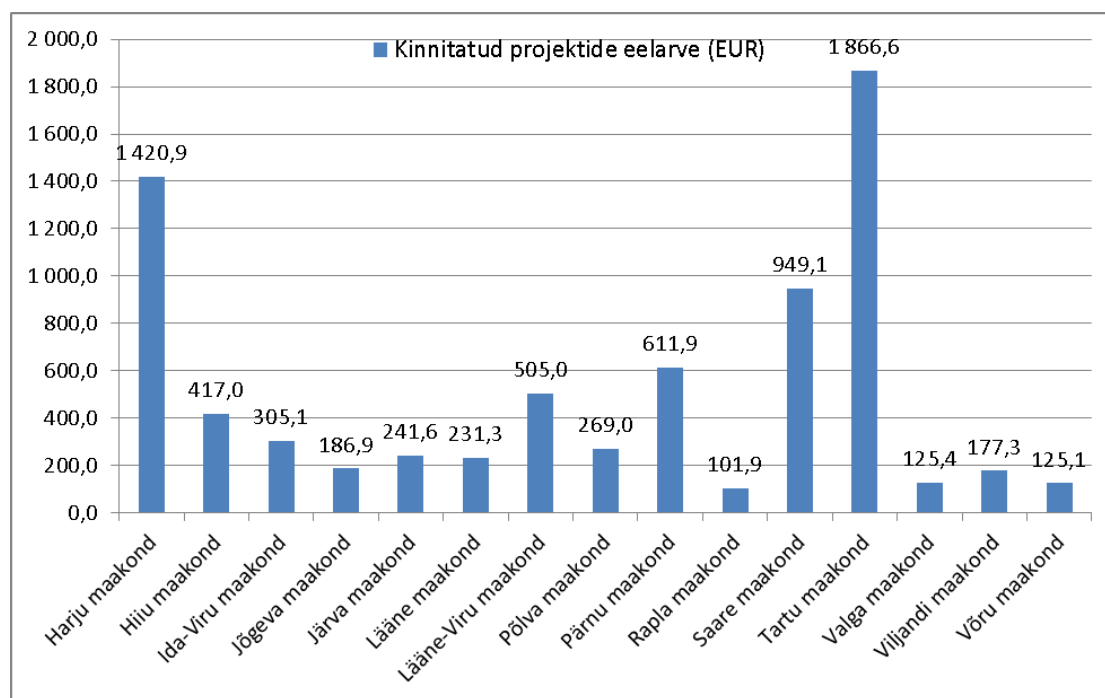
Allikas: SFCS, 17.04.2013

Joonis 8. Rahuldatud taotluste arv maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2012.

Joonis 9. Rahuldatud taotluste arv elaniku kohta maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2012.

Joonis 10. Kinnitatud projektide eelarve elaniku kohta maakondade lõikes 01.01.2007-31.12.2012.

LISA 5. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE

Tabel 21. Kumulatiivne finantsteave 01.01.2007-31.12.2012

Prioriteetne suund	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal ⁴⁹			Kinnitatud programmide/projektide kohustused ⁵⁰				Tehtud abikõlblikud kulud (rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud) ⁵¹			
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Erasektori osalus 1.3	EL osalus 2.1	Eesti avaliku sektori osalus 2.2	Erasektori osalus 2.3	Kinnitatud programme/ projektide eelarved protsendina perioodi kogueelarvest (%) 2.4	EL finantseering 3.1	Eesti avaliku sektori finantseering 3.2	Erasektori finantseering 3.3	Tehtud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%) 3.4
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	424 309 435	8 972 444	182 934 128	397 233 674	36 596 604	286 691 207	117%	295 024 259	33 225 101	207 443 187	87%
3.2 Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	310 223 307	54 745 290	0	296 851 955	72 569 021	1 542 033	102%	129 001 388	41 710 660	340 814	47%
3.3 Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	525 397 290	92 717 169	0	523 466 895	97 218 878	8 395 183	102%	307 667 250	59 472 941	6 729 274	60%
3.4 Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	110 523 614	0	0	110 508 492	5 212 926		105%	87 793 808	5 110 262		84%

⁴⁹ Prioriteetsete suundade eelarved rakenduskava finantstabeli põhjal.

⁵⁰ Kinnitatud, sh juba lõpetatud, programmide/projektide eelarved ilma mitteabikõlblike kuludeta ning katkestatud projektide eelarveteta.

⁵¹ Toetuse saaja poolt tehtud ja rakendusüksuse poolt hüvitatud abikõlblikud kulud. Sisaldab ELi, Eesti avaliku sektori ja erasektori finantseeringut. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksetel, kus toetuse saaja ei ole veel esitanud kulude tasumist tõendavaid dokumente, tuleb kajastada vaid omafinantseeringu osa vastavates veergudes (3.2 või 3.3). Ettemaksete korral riigiabiskeemides tuleb kajastada abikõlblikku ELi osalust veerus 3.1 ning omafinantseeringut vastavalt kuludokumentide esitamisele veergudes 3.2 ja 3.3. Ettemaksed riigiasutustele kajastatakse vastavates veergudes (3.1; 3.2 ja 3.3) vastavalt kuludokumentide esitamisele.

3.5 Infoühiskonna edendamine	62 633 416	0	0	59 193 641	661 053	550 524	96%	48 258 996	542 741	550 524	79%
3.6 Tehniline abi	1 402 733	0	0	168 174	0		12%	65 306			5%
3.7 Horisontaalne tehniline abi	28 553 498	5 038 853	0	16 730 636	2 952 465		59%	15 213 718	2 684 774		53%
KOKKU	1 463 043 293	161 473 756	182 934 128	1 404 153 468	215 210 947	297 178 948	106%	883 024 724	142 746 479	215 063 799	69%

Allikas: SFCS, 17.04.2013

LISA 6. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT

Tabel 22. Sertifitseeritud kulud ja laekumised EK-lt perioodil 01.01.2007-31.12.2012

Prioriteetne suund / meede	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			Sertifitseeritud abikõlblikud kulud	Avaliku sektori panus	Sertifitseeritud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%)	Laekumised Euroopa Komisjonilt ilma ettemakseteta / EL osalus	%
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Erasektori osalus 1.3					
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	424 309 435	8 972 444	182 934 128	464 671 896	295 274 761	75,4%	245 498 755	57,9%
3.2 Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	310 223 307	54 745 290	0	142 411 066	142 363 036	39,0%	142 363 036	45,9%
3.3 Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	525 397 290	92 717 169	0	295 655 678	290 957 360	47,8%	251 307 326	47,8%
3.4 Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	110 523 614	0	0	88 286 484	88 286 484	79,9%	88 286 484	79,9%
3.5 Infoühiskonna edendamine	62 633 416	0	0	48 321 235	47 770 900	77,1%	47 770 900	76,3%
3.6 HTA Horisontaalne tehniline abi (arvestuslik)	28 553 498	5 038 853	0	16 543 075	16 543 075	49,2%	16 543 075	57,9%
3.7 Tehniline abi	1 402 733	0	0	65 177	65 177	4,6%	65 177	4,6%
Kokku	1 463 043 293	161 473 756	182 934 128	1 055 954 611	881 260 793	58,4%	791 834 753	54,1%

Allikas: SFCS, 17.04.2013

LISA 7. PAIKVAATLUSTE KATVUS

Tabel 23. Paikvaatluste katvus prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007-31.12.2012

Prioriteetne suund	Aktsepteeritud ja lõpetatud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide osakaal kõikidest projektidest	Heakskiidetud projektide kohustused kokku (EL osalus)*	Paikvaatlusega kaetud projektide kohustused kokku (EL osalus)*	%	Projektides tehtud abikõlblikud kulud viimase paikvaatluseni (EL osalus)	%
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	2689	395	14,7%	397 233 674	88 575 190	22,3%	101 778 737	25,6%
3.2 Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	466	99	21,2%	296 851 955	104 399 078	35,2%	47 334 398	15,9%
3.3 Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud	20	15	75,0%	523 466 895	445 297 556	85,1%	203 446 534	38,9%
3.4 Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	9	9	100,0%	110 508 492	110 508 492	100,0%	47 720 359	43,2%
3.5 Infoühiskonna edendamine	218	137	62,8%	59 193 641	42 791 341	72,3%	35 969 878	60,8%
3.6 Tehniline abi	14	7	50,0%	168 174	126 631	75,3%	85 780	51,0%
3.7 Horisontaalne tehniline abi	77	74	96,1%	16 730 636	16 729 141	100,0%	13 788 507	82,4%
Kokku	3493	736	21,1%	1 404 153 468	808 427 430	57,6%	450 124 194	32,1%

Allikas: SFCS, 17.04.2013

Tabel 24. EASi Konsultantide paikvaatlused perioodil 01.01.2007- 31.12.2012

Meede	Aktsepteeritud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide osakaal kõikidest projektidest	Heakskiidetud projektide kohustused kokku (EL osalus)	Paikvaatlusega kaetud projektide kohustused kokku (EL osalus)	%	Projektides tehtud abikõlblikud kulud viimase paikvaatluseni (EL osalus)	%
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	2685	104	3,9%	296 315 904	25 760 678	8,7%	27 671 735	9,3%

Allikas: EAS, 01.03.2013

LISA 8. VAIDED

Tabel 25. Vaided 01.01.2007-31.12.2012

Meede	Vaide sisu ⁵²	Esitamise sagedus ⁵³	RA / RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes ⁵⁴	Edasi-kaebamised ⁵⁵
Ettevõtluse suund		122		
Ekspordi arendamise toetus	Finantseerimata jätmine	13	12 juhul vaie rahuldamata / 1 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	2
Ekspordi arendamise toetus	Rahuldamise otsuse vaidlustamine	1	Vaie rahuldati, EAS muutis otsust	0
Eksporditurunduse toetus	Finantseerimata jätmine	12	5 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 3 juhul vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 3 juhul valet ei rahuldatud	0
Eksporditurunduse toetus	Tagasinõudmise kohta	6	3 juhul valet ei rahuldatud / 2 juhul vaie rahuldati / 1 juhul vaie rahuldati. EASi positiivne otsus	1
Innovatsiooniosakute toetusmeede	Finantseerimata jätmine	1	Vaie ei rahuldatud	0
Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeringute toetamine	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Klastrite arendamise toetus: täistaotlused	Finantseerimata jätmine	1	Vaie ei rahuldatud	0
Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	Finantseerimata jätmine	4	Vaie ei rahuldatud	0
Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine	finantseerimata jätmine	1	Vaie ei rahuldatud	0
Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine	finantseerimata jätmine	2	Vaie ei rahuldatud	0
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine, eeluuring	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus.	0
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetamine, eeluuring	Vaie väljamaksest keeldumise kohta	1	Vaie ei rahuldatud	0
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus, rakendusuring	Finantseerimata jätmine	11	10 juhul vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus. / 1 juhul vaie rahuldati. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse	0
Turismi turundustoetus ettevõtjale	Finantseerimata jätmine	1	Vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Turismi turundustoetus ettevõtjale	Vaie finantseerimise otsuse muutmise kohta	1	Vaie ei rahuldatud	0

⁵² vaiete sisu ehk millist otsust või tegevust taotleja vaidlustas (nt taotluse menetlusse võtmine; taotluse uuesti hindamine; hindamise uuesti läbivaatamine jms).

⁵³ Esitamise sagedus – mitu vaie on kokku nimetatud vaide sisuga esitatud (arv). Kui meetmes on kolm ühesuguse sisuga vaie, siis kirjutatakse see vaie ainult korra ja sageduse lahtrisse kirjutatakse kolm.

⁵⁴ Millised tegevused on RA või RÜ poolt (ära märkida kelle poolt) ellu viidud vaide läbivaatamiseks (nt vaided vaadati läbi ja otsustati rahuldamata jätta; 4-st esitatud vaidest rahuldati 2).

⁵⁵ Kas vaiete osas esitati ka edasikaebamisotsuseid (arv).

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava seirearuanne

Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	Finantseerimata jätmine	5	Vaiet ei rahuldatud	0
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	Finantseerimata jätmine	47	9 juhul vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 10 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 28 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus.	0
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus	Tagasinõudmise kohta	1	Vaiet ei rahuldatud	1
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeringu toetus: suurinvestorid	Finantseerimata jätmine	2	1 juhul vaie rahuldati. EASi negatiivne otsus / 1 juhul vaiet ei rahuldatud	0
Välismessitoetus	Finantseerimata jätmine	7	2 juhul vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus / 2 juhul vaie rahuldatud. EASi positiivne otsus / 3 juhul vaie rahuldamata	0
Ühisturunduse toetus	Finantseerimata jätmine	3	Vaie rahuldatud. EASi negatiivne otsus.	0
TjaA ja kõrghariduse infrastruktuur		9		
Teaduse tippkeskuste arendamine	vaides taotleti toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsuse kehtetuks tunnistamist	1	Võttes aluseks vaide, sisuosakonna arvamuse ning rakendusüksuse seisukoha, jäeti Ministri käskkirjaga vaie rahuldamata	1 Tartu Halduskohtus - kohus ei rahuldanud kaebust.
Teaduse tippkeskuste arendamine	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti otsuse kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks.	2	Mõlemad vaided vaadati RA poolt läbi ja otsustati jätta rahuldamata.	Ühe otsuse rahuldamata jätmise kaevati edasi halduskohtusse. Vaidlus läbis kaks kohtuastet. Riigikohus ei võtnud kassatsioonkaebust menetlusse ja jõustus Tartu Ringkonnakohtu otsus, millega jäeti toetuse saaja kaebus rahuldamata.
Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti otsuse kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist asja uueks hindamiseks ja otsustamiseks.	2	Vaided vaadati RA poolt läbi ja tehti otsused jätta vaided rahuldamata.	-
Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks, võttes arvesse vaide esitaja tegevusele seaduslikult seatud piirangud.	1	Vaie vaadati RA poolt läbi ja 2012. a jaanuaris otsustati vaie rahuldada. Otsus tunnistati kehtetuks ja tehti ettekirjutus hindamisjuhendi muutmiseks ja kordushindamise läbiviimiseks.	-

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava seirearuanne

Teadus- ja arendusasutuste ning kõrgkoolide õppe- ja töökeskkonna infrastruktuuri kaasajastamine	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamise otsuse muutmata jätmise ja otsuse kehtetuks tunnistamise otsus. Vaidega taotleti ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks.	1	Vaie vaadati RA poolt läbi ja otsustati jätta täies ulatuses rahuldamata.	-
	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti otsuse kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist kompetentse ja erapooletu komisjoni moodustamiseks ja asja uueks otsustamiseks vastavalt korrigeeritud hindamiskriteeriumile.	1	Vaie vaadati RA poolt läbi ja otsustati jätta rahuldamata.	0
Kõrgkoolide ning teadus- ja arendusasutuste õppe- ja töökeskkond	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks, võttes arvesse vaide esitaja tegevusele seaduslikult seatud piirangud.	1	Vaie vaadati RA poolt läbi ja 2012.a jaanuaris otsustati vaie rahuldada. Otsus tunnistati kehtetuks ja tehti ettekirjutus hindamisjuhendi muutmiseks ja kordushindamise läbiviimiseks.	0
Transpordi ERF suund		1		
transpordi ERF suund	Tallinna Linnavalitsuse vaie MKM 24.11.2010 KK-le nr 10-0345	1	TLV vaideotsust ei rahuldatud.	0
Infoühiskonna suund		14		
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	Eeltaotluse menetlusse mittevõtmine	2	RÜ otsus mitte rahuldada	Puudus
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	Eeltaotluse mittevastavaks tunnistamine	10	RÜ otsused: 8 mitte rahuldada, 2 rahuldada	3 otsust kaevati edasi ja rahuldati kohtus
Infoühiskonna edendamine avatud taotluste kaudu	Täistaotluse menetlusse mittevõtmine	1	RÜ otsus mitte rahuldada	puudus
Infoühiskonna edendamise investeeringute kava	Ettekirjutuse täitmise vaie	1	Vaie vaadati läbi RA-s. Otsus: mitte rahuldada	puudus

Allikas: SFCS, 17.04.2013

LISA 9. MÕJU HORIZONTAALSETELE TEEMADELE

Tabel 26. Rakenduskava lõppenud projektid, millel on positiivne mõju horisontaalsetele teemadele prioriteetsete suundade lõikes 01.01.2007- 31.12.2012

	Mõju keskkonna- hoiule	Mõju võrdsete võimaluste edendamisele	Mõju infoühiskonna edendamisele	Mõju regionaalsele arengule	Mõju kodaniku- ühiskonna arengule	Horisontaalsele teemale posi- tiivset mõju omavate lõpe- tatud projekti- de summa (EL osalus)
3.1 Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime	718	485	669	861	393	85 868 424,12
3.2 Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine	87	40	94	76	28	40 988 845,42
3.3 Strateegilise tähtsusega transpordiinvesteeringud		0		1		4 048 320,19
3.4 Regionaalse tähtsusega transpordi infrastruktuuri arendamine	1	1		3	1	55 555 482,90
3.5 Infoühiskonna edendamine		0	167	0	0	40 035 694,00
Kokku	806	526	930	941	422	226 496 766,63

Allikas: SFCS, 17.04.2013

**LISA 10. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE
SEKKUMISVALDKONDADES⁵⁶**

 Tabel 27. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2012 –
prioriteetne valdkond

Prioriteetne valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa
01	TTA-alane tegevus uurimiskeskustes	62 950 024,02
02	TTA infrastruktuur (sealhulgas rajatised, seadmed ja uurimiskeskustevaheline kiire võrguühendus) ja konkreetse tehnoloogia oskuskused	285 554 847,96
03	Tehnosiire ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) vaheliste koostöövõrgustike, VKEde ja muude äriühingute, ülikoolide, igat liiki keskharidusjärgsete õppeasutuste, piirkondlike ametiasutuste, uurimiskeskuste ning teadus- ja tehnoloogiakeskuste (teadus- ja tehnopargid, tehnoloogiakeskused jne) vaheliste koostöövõrgustike parandamine	20 888 722,95
04	Abi teadusuuringuteks ja tehnoloogia arendamiseks, eelkõige VKEdes (sealhulgas juurdepääsuks TTA teenustele uurimiskeskustes)	12 740 319,17
05	Kvaliteetsed tugiteenused äriühingutele ja äriühingute rühmadele	2 236 908,00
06	Abi VKEdele keskkonnahoidlike toodete ja tootmisprotsesside edendamiseks (tõhusa keskkonnajuhtimissüsteemi kasutuselevõtmine, saastamist vältiva tehnoloogia juurutamine ja kasutamine, keskkonnasäästliku tehnoloogia kasutamine äriühingute tootmisprotsessis)	1 044 793,02
08	Muud investeeringud äriühingutesse	164 351 178,84
09	Muud meetmed teadusuuringute ja uuenduste ning ettevõtluse ergutamiseks VKEdes	99 888 386,40
13	Kodanikele mõeldud teenused ja rakendused (e-tervishoid, e-valitsus, e-õpe, e-osalus jne)	59 193 641,26
16	Raudteed	56 072 977,23
17	Raudteed (üleeuroopaline transpordivõrk TEN-T)	35 714 123,06
19	Raudteeveerem (TEN-T)	67 575 000,00
21	Kiirteed (TEN-T)	275 154 388,22
22	Riigisisised teed	45 379 982,88
25	Linnatransport	54 597 284,55
29	Lennujaamad	15 466 618,95
30	Sadamad	69 930 012,81
32	Siseveeteed (TEN-T)	14 085 000,00
57	Muu toetus turismiteenuste parandamiseks	44 432 456,16
86	Hindamine ja uuringud; teave ja teavitamine	168 174,27
	KOKKU	1 387 422 832,73

Allikas: SFCS, 17.04.2013

⁵⁶ Vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 lisa II, osale C

Tabel 28. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2012 – rahastamise vorm

Rahastamise vorm		Võetud kohustuste EL osaluse summa
01	Tagastamatu abi	1 286 505 061,85
02	Abi (laen, intressitoetus, tagatised)	100 917 770,88
	KOKKU	1 387 422 832,73

Allikas: SFCS, 17.04.2013

Tabel 29. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2012 – territoorium

Territoorium		Võetud kohustuste EL osaluse summa
00	Ei kohaldata	406 340 081,82
01	Linnad	549 303 520,30
03	Saared	59 717 998,42
05	Maapiirkond (välja arvatud mäestikud, saared või hõreda ja eriti hõreda asustusega alad)	372 061 232,19
	KOKKU	1 387 422 832,73

Allikas: SFCS, 17.04.2013

Tabel 30. Toetuste jagunemine sekkumisvaldkondades 01.01.2007-31.12.2012 – majandustegevuse valdkond

Majandustegevuse valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa
00	Ei kohaldata	48 122 935,54
01	Põllumajandus, jahindus ja metsandus	38 122,53
03	Toiduainete ja jookide tootmine	7 865 480,11
04	Tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine	1 900 305,22
05	Transpordivahendite tootmine	3 170 970,53
06	Mujal liigitamata tootmine	83 333 537,71
07	Energeetiliste maavarade all- ja pealmaakaevandamine	802 744,10
08	Elektri-, gaasi-, auru- ja soojaveevarustus	260 986,61
09	Vee kogumine, puhastamine ja -varustus	92 379,62
10	Side	14 162 253,92
11	Transport	636 104 831,39
12	Ehitus	1 867 766,21
13	Hulgi- ja jaekaubandus	3 661 539,31
14	Hotellid ja restoranid	2 350 215,01
15	Finantsvahendus	101 301 346,16
16	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	70 158 937,08
17	Avalik haldus	59 798 965,16
18	Haridus	305 024 950,31

Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava seirearuanne

19	Inimeste tervishoid	10 465 390,75
20	Sotsiaaltöö, ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	1 940 401,37
21	Keskonnaga seotud tegevus	235 905,69
22	Mujal liigitamata teenindus	34 762 868,40
	KOKKU	1 387 422 832,73

Allikas: SFCS, 17.04.2013

LISA 11. TEISE FONDI TÜÜPI KULUTUSTE RAHASTAMISTABEL⁵⁷

Tabel 31. Rakenduskava prioriteetsed suunad rahastamisallikate lõikes 01.01.2007-31.12.2012.

Prioriteetne suund		Toetuse saajate poolt tehtud abikõlblikud kulud kokku	Avaliku sektori osalus	Erasektori osalus	Rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud kokku
Ettevõtluse suund	ERDF tüüpi kulud	533 454 586	325 569 581	207 438 751	535 643 720
	ESF tüüpi kulud	48 826	44 390	4 436	48 826
TjaA ja kõrghariduse infrastruktuuri suund	ERDF tüüpi kulud	171 051 383	170 710 570	340 813	171 051 383
	ESF tüüpi kulud	1 479	1 478	1	1 479
Transpordi ÜF suund	ÜF tüüpi kulud	373 869 465	367 140 191	6 729 274	373 869 465
	Ei kohaldu	0	0	0	0
Transpordi ERF suund	ERDF tüüpi kulud	92 904 070	92 904 070	0	92 904 070
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
Infoühiskonna suund	ERDF tüüpi kulud	49 352 262	48 801 737	550 524	49 352 262
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
Tehniline abi	ERDF tüüpi kulud	65 306	65 306		65 306
	ESF tüüpi kulud	0	0		0
Horisontaalne tehniline abi (arvestuslik)	ERDF tüüpi kulud	34 576 632	34 576 632	0	34 576 632
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0
ESF tüüpi kulud ERDF meetmetes		50 305	45 868	4 437	50 305

Allikas: SFCS, 17.04.2013

Nõukogu (EÜ) määruse 1083/2006 artikli 67 järgne rahastamistabel

⁵⁷ Nõukogu (EÜ) määruse 1083/2006 art 67 järgne tabel

LISA 12. PROJEKTIAUDITID

Tabel 32. Auditite tähelepanekute analüüs rakenduskava rakendusüksuste lõikes
(tabelis on kajastatud kõik rakendusüksuse rakendatavad rakenduskavad – MARK, IARK, EARK)

Rakendusüksused	Auditite arv	Auditeeritud kogukulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud väljaspool referentsperioodi (euro)	Vea määr	Olulisi tähelepanekuid sisaldavate auditi aruannete arv	Oluliste tähelepanekute arv	Hangetega seotud tähelepanekud	Finantsmõju	%	Struktuuriotetuse eesmärgipärase kasutamise seotud tähelepanekud	Finantsmõju	%	Riigiabi reeglite rikkumisega seotud tähelepanekud	Finantsmõju	%	Rakendusüksusele suunatud tähelepanekud
EAS	25	20 099 378,66	1 806 101,08	5 323 604,79	8,99%	11	20	10	279 823,10	15,49	6	83 362,36	4,62	3	1 442 915,61	79,89	1
KredEx	3	35 758 675,00	0,00	0,00	0,00%	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
MNT	6	48 522 970,56	466 428,44	48 730,75	0,96%	4	7	0	0,00	0,00	5	466 428,44	100,00	0	0,00	0,00	2
RM	3	2 779 924,95	368,55	0,00	0,01%	2	3	2	142,75	38,73	1	225,83	61,28	0	0,00	0,00	0
RIA	5	1 616 839,33	0,00	0,00	0,00%	0	0	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
Archimedes	13	12 159 358,73	48 948,47	18 442,63	0,40%	7	11	2	47 276,38	96,58	7	1 672,09	3,42	0	0,00	0,00	2
TJA	3	34 226 238,51	0,00	0,00	0,00%	0	0	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
VTA	2	3 516 426,15	6 879,70	0,00	0,20%	1	1	1	6 879,70	100,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00	0
KOKKU	60	158 679 811,89	2 328 726,24	5 390 778,17	1,47%	25	42	15	334 121,93	14,3	19	551 688,72	23,69	3	1 442 915,61	61,96	5

Allikas: AA, pp.kk.2013

Tabel 33. Projektauditite valim: projektide jaotus ja auditite tulemused

Majanduskeskkonna RK							
Läbiviidud auditite statistika (tk)		Auditi tulemuste statistika (tk)		Tähelepanekute statistika (tk)		Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud	
Tööplaanijärgseid auditeid:	44	Märkustega, olulised tähelepanekud:	16	Olulisi tähelepanekuid:	20	Mitteabikõlblikke kulusid referentsperioodil:	1 961 363,18
		Märkustega, väheolulised tähelepanekud:	16	Väheolulisi tähelepanekuid:	33	Mitteabikõlblikud kulud väljaspool referentsperioodi:	4 882 879,41
		Märkusteta:	12				
Kokku:	44	Kokku:	44	Kokku:	53	Kokku:	6 844 242,59
Tehniline abi (kõik rakenduskavad – IARK, MARK, EARK)							
Läbiviidud auditite statistika (tk)		Auditi tulemuste statistika (tk)		Tähelepanekute statistika (tk)		Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud	
Tööplaanijärgseid auditeid:	2	Märkustega, olulised tähelepanekud:	1	Olulisi tähelepanekuid:	1	Mitteabikõlblikke kulusid referentsperioodil:	142,72
		Märkustega, väheolulised tähelepanekud:	0	Väheolulisi tähelepanekuid:	0	Mitteabikõlblikud kulud väljaspool referentsperioodi:	0,00
		Märkusteta:	1		1		
Kokku:	2	Kokku:	2	Kokku:	2	Kokku:	142,72

Allikas: AA, 31.12.2012

LISA 13. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED

Tabel 34. JKS auditid

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus⁵⁸	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
Riigi Infosüsteemi Amet	27.01.2012	II kategooria	Rakendusüksuse protseduurireeglites ei ole kirjeldatud, millise aja jooksul vormistatakse paikvaatluse tulemused	Tähelepanek arvestatud. KA-le on esitatud vastavalt täiendatud protseduurid.
Riigi Infosüsteemi Amet	27.01.2012	II kategooria	Rakendusüksuse protseduurireeglites ei ole peale projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemist läbiviidavate paikvaatluste läbiviimise põhimõtteid kirjeldatud ning nimetatud paikvaatluste läbiviimise osas puudub kontroll-jälg	Tähelepanek arvestatud. KA-le on esitatud vastavalt täiendatud protseduurid.
Riigi Infosüsteemi Amet	27.01.2012	II kategooria	Riigihangete kontroll-leht ei anna piisavalt kindlustunnet, et toetuse saaja on järginud riigihangete seadusest tulenevaid nõudeid ning rakendusüksus ei ole alla riigihanke piirmäära jäävate riigihangete puhul kontrollinud riigihangete seaduse § 3 punkti 1 nõude täitmist	Kinnitatud RIA uus käsiraamat, kus punkti 7.1 on täiendatud vastavalt soovitudele. Kontroll-lehte on täiendatud vastavalt soovitudele.

Allikas: prioriteetsete suundade aruanded, 17.04.2013

⁵⁸ I kategooria – JKS toimib;

II kategooria – JKS toimib, kuid mõningad parandused on vajalikud;

III kategooria – JKS toimib osaliselt, mistõttu on olulised parandused vajalikud;

IV kategooria – JKS ei toimi.

LISA 14. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED SUUNDADE LÕIKES

Tabel 35. Rakenduskava riskide hindamise tulemus

Asutus, prioriteetne suund (vajadusel ka meede)	Risk	Ette võetud/võetavad abinõud	Vastutaja	Tähtaeg
MKM	2014-20 perioodi prioriteetsete suundade eelarvete puudumisel on raske teha konkreetseid plaane ning tagada õigeaegne alustamine 2014-20 perioodi rakendamisega.	Väline risk. Ettevalmistused 2014-20 perioodiks on plaanipärased – 2012. a lõpus ja 2013. a alguses valmivad arengukavad.	Väline risk	Väline risk
MKM	Innovaatiliste lahenduste hindamisi on keerukas/võimatu vaid formaalsete reeglite järgi hinnata. Vajalik lähtuda eelkõige sisust/ lahendusest (nii hangete kui projektide hindamisel).	Väline risk	Väline risk	Väline risk
EAS	Risk seoses riigiabi määratlemise ning ergutava mõju kontrollimise, tuvastamise ja tõlgendamisega	Realiseerunud risk: läbi on viidud järelkontrollid, tugevdatud kontrollisüsteemi, tõstetud RÜ töötajate kompetentsi antud teemal.	Teostatud, jätkuv töö	Elluviidud
EAS	Vähese tähtsusega abi piirmäära ületamine nii toetuse saajate kui kasusaajate osas.	Käsitsi andmete ülekontroll, andmevahetuse käivitamine täiel määral	2012-2013 I poolaasta	Elluviimisel
EAS	Toetuse saajate hangetega seotud riskid	Järelkontroll ja järeltegevused probleemsete projektide osas. Hankefunktsiooni täiendava analüüsi läbiviimine.	2012-2013 I poolaasta	Maandamistegevused osaliselt ellu viidud, osaliselt pooleli
EAS	EASi kui toetuse saaja hangete läbiviimisega seotud riskid	EASi töötajate teadlikkust hankimise alal on tõstetud, algatatud on hankefunktsiooni analüüsi projekt funktsiooni tsentraliseerimise osas	2012-2013 I poolaasta	Osaliselt elluviidud, osaliselt elluviimisel
EAS	Ühtse lähenemise puudumise risk ettevõtete finantsvõimekuse hindamisel, sh raskustes	Ühtsed põhimõtted on väljatöötamisel.	2013 jooksul	Elluviimisel

	olevate ettevõtjate kindlakstegemisel			
EAS	Programmide indikaatorite süsteemi ja täitmise jälgimise risk, ühtse vahehindamiste põhimõtete puudumise risk	Riski maandamiseks on 2013.a. tegevusi planeerides indikaatorite süsteemi täiendatud, vahehindamise põhimõtted on kokkuleppimisel MKMiga	2012-2013	Osaliselt elluviidud, osaliselt elluviimisel
Archimedes SA ja HTM	Riigihangete läbi viimine ja RÜ-poolne hangete kontroll	RÜ jälgib kõrgendatud tähelepanuga hangete läbiviimist; HTM Riigivara osakond kooskõlastab riigiasutuste hanked. Suurema riskiastmega taotlejate puhul riigihangete eelkontroll. RÜ on riski maandamiseks kasutusele võtnud erinevaid maandamistegevusi (kasutusele on võetud KA koostatud juhenditest lähtuvad riigihangete kontroll-lehed), mille tulemusi saab hinnata järgmisel aastal.	KA, RA, RÜ	Pidev tegevus
Tallinna Lennujaam	Töötajate haigestumisest/lahkumisest tulenevad riskid	JKS, protseduuride, kordade, kontroll-lehtede pidev parendamine	TLL	pidev
Tallinna Lennujaam	Abikõlbmatu kulu väljamaksmine	Varajases staadiumis koostöö toetuse saajaga, nt majasiseste struktuuritoetuste kasutamist reguleerivate kordade koostamisel. Rõhuasetus hangete eelkontrollil.	TLL	pidev
Tallinna Lennujaam	Sobimatu tehniline lahendus	Tehniliste lahenduste hindamisel tehakse koostööd	TLL	pidev

		konkreetse valdkonna spet- sialistiga		
--	--	---	--	--

Allikas: Prioriteetsete suundade aruanded, 17.04.2013

LISA 15. FINANTSINSTRUMENTIDE RAKENDAMINE

Tabel 36. „Ettevõtuluslaenude riiklike tagatiste ja kapitalilaenu programmi” rakendamine

No.	Required information/data	Required format	
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	text	Programme "Loan guarantees and capital loans", Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006?	//////////////////////////////////// ////////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☉ ☉ ☉	+
	(b) urban development funds		-
(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing	-		
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients	//////////////////////////////////// ////////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
II.3.1	equity	clicking box ☐	NO
II.3.2	loan	clicking box ☐	YES

II.3.3	guarantee	clicking box ☐	YES
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	clicking box ☐	NO
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
II.7	Legal status of the financial engineering instrument	//////////////////////////////////// ////////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders separate block of finance within a financial institution	radio button ☐ ☐	- +
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	DD/MM/YYYY	31.01.2008
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//////////////////////////////////// ////////	
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund	//////////////////////////////////// ////////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund	//////////////////////////////////// ////////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.1.1 *	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	27 928 495
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	27 928 495

III.2.1.3 *	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund	//////////////////// ////////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.2.1 *	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	152 671
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	152 671
III.2.2.3 *	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	radio button ☺ ☺	-
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	number (amount)	0
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//////////////////// ////////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

IV.1	Operational Programme contributions paid to final recipients in loans	//////////////////// /////	
IV.1.1	Name of loan product	text	Capital loan
IV.1.2*	Number of final recipients supported	//////////////////// /////	
IV.1.2.1 *	out of which large enterprises	number	0
IV.1.2.2 *	out of which SMEs	number	16
IV.1.2.2. 1*	out of which micro-enterprises	number	5
IV.1.2.3 *	out of which individuals	number	N/A
IV.1.2.4 *	out of which urban projects	number	N/A
IV.1.2.5 *	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	16
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	6 668 344
IV.1.4.1 *	out of which Operational Programme contributions	number (amount)	6 668 344
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount)	6 668 344
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	6 668 344
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	DD/MM/YYYY	31.01.2008

IV.2	Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees	//////////////////////////////////// ////////	
IV.2.1	Name of guarantee product	text	Business loan guarantee
IV.2.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// ////////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.2.2.1 *	out of which large enterprises	number	1
IV.2.2.2 *	out of which SMEs	number	254
IV.2.2.2. 1*	out of which micro-enterprises	number	145
IV.2.2.3 *	out of which individuals	number	N/A
IV.2.2.4 *	out of which urban projects	number	N/A
IV.2.2.5 *	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	21 412 822
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid to final recipients (in EUR)	number (amount)	21 412 822
IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	21 260 151
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	255

IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	75 149 474
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	DD/MM/YYYY	31.01.2008
IV.3	Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital	//////////////////////////////////// ////////	
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	N/A
IV.3.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// ////////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.3.2.1 *	out of which large enterprises	number	N/A
IV.3.2.2 *	out of which SMEs	number	N/A
IV.3.2.2. 1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.3.2.3 *	out of which urban projects	number	N/A
IV.3.2.4 *	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture capital) fund	number	N/A

IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.4	Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products	//////////////////////////////////// ////////	
IV.4.1	Name of other financial product	text	N/A
IV.4.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// ////////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.4.2.1 *	out of which large enterprises	number	N/A
IV.4.2.2 *	out of which SMEs	number	N/A
IV.4.2.2. 1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.4.2.3 *	out of which individuals	number	N/A
IV.4.2.4 *	out of which urban projects	number	N/A
IV.4.2.5 *	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A

IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	N/A
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.5	Indicators	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.5.1*	Number of jobs created	number	922

Allikas: KredEx, 22.05.2013

Tabel 37. Ettevõtjate laenukapitali kättesaadavuse parandamise täiendav tugiprogrammi rakendamine

No.	Required information/data	Required format	
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
		//////////////////////////////////// ////	
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	text	Temporary support programme to improve loan capital availability for enterprises, Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐ ☐	+

	(b) urban development funds		-
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		-
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
II.3.1	equity	clicking box ☐	NO
II.3.2	loan	clicking box ☐	YES
II.3.3	guarantee	clicking box ☐	NO
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	clicking box ☐	NO
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
	Legal status of the financial engineering instrument	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	radio button ☐ ☐	-
	separate block of finance within a financial institution		+

II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	DD/MM/YYYY	2.04.2009
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//////////////////////////////////// ////	
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	42 862 722
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	42 862 722
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	26 203 256

III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	26 203 256
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	radio button ☉ ☉	-
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	number (amount)	0
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.1	Operational Programme contributions paid to final recipients in loans	//////////////////////////////////// ////	
IV.1.1	Name of loan product	text	Success-based subordinated loan, Project based financing through banks and Credit line to banks

IV.1.2*	Number of final recipients supported	//////////////////// ////	
IV.1.2.1*	out of which large enterprises	number	8
IV.1.2.2*	out of which SMEs	number	90
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	8
IV.1.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.1.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	157
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	69 065 978
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	number (amount)	42 862 722
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount)	69 065 978
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	42 862 722
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	DD/MM/YYYY	13.04.2011
IV.2	Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees	//////////////////// ////	

IV.2.1	Name of guarantee product	text	N/A
IV.2.2*	Number of final recipients supported	//////////////////// ////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid to final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	N/A
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	N/A

IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.3	Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital	//////////////////////////////////// ////	
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	N/A
IV.3.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	N/A
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture capital) fund	number	N/A
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the	number (amount)	N/A

	Structural Funds (in EUR)		
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.4	Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products	//////////////////////////////////// ////	
IV.4.1	Name of other financial product	text	N/A
IV.4.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final	number	N/A

	recipients		
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.5	Indicators	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.5.1*	Number of jobs created	number	559

Allikas: KredEx, 22.05.2013

Tabel 38. „Riikliku ekspordi krediidikindlustuse programmi” rakendamine

No.	Required information/data	Required format	
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)			
		//////////////////////////////////// ////	
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	text	Programme "Export credit insurance", Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐	+
	(b) urban development funds	☐	-

	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		-
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
II.3.1	equity	clicking box ☐	NO
II.3.2	loan	clicking box ☐	NO
II.3.3	guarantee	clicking box ☐	NO
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	clicking box ☐	YES
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
	Legal status of the financial engineering instrument	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
II.7	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	radio button ☐ ☐	-
	separate block of finance within a financial institution		+

II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	DD/MM/YYYY	7.10.2009
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//////////////////////////////////// /////	
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	12 782 330
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	12 782 330
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	radio button ☺ ☺	-
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	number (amount)	0
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//////////////////// /////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.1	Operational Programme contributions paid to final recipients in loans	//////////////////// /////	

IV.1.1	Name of loan product	text	N/A
IV.1.2*	Number of final recipients supported	//////////////////// /////	
IV.1.2.1 *	out of which large enterprises	number	N/A
IV.1.2.2 *	out of which SMEs	number	N/A
IV.1.2.2. 1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.1.2.3 *	out of which individuals	number	N/A
IV.1.2.4 *	out of which urban projects	number	N/A
IV.1.2.5 *	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	N/A
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.1.4.1 *	out of which Operational Programme contributions	number (amount)	N/A
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	DD/MM/YYYY	N/A

IV.2	Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees	//////////////////////////////////// /////	
IV.2.1	Name of guarantee product	text	N/A
IV.2.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.2.2.1 *	out of which large enterprises	number	N/A
IV.2.2.2 *	out of which SMEs	number	N/A
IV.2.2.2. 1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.2.2.3 *	out of which individuals	number	N/A
IV.2.2.4 *	out of which urban projects	number	N/A
IV.2.2.5 *	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid to final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A

IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	N/A
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.3	Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital	//////////////////////////////////// /////	
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	N/A
IV.3.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	N/A
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	N/A

IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture capital) fund	number	N/A
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.4	Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products	//////////////////////////////////// /////	
IV.4.1	Name of other financial product	text	Export credit insurance
IV.4.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	5
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	44
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	13
IV.4.2.3	out of which individuals	number	N/A

*			
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount)	12 782 330
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	12 782 330
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	57
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	DD/MM/YYYY	7.10.2009
IV.5	Indicators	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.5.1*	Number of jobs created	number	N/A

Allikas: KredEx, 22.05.2013

Tabel 39. „Allutatud laenu programmi” rakendamise

No.	Required information/data	Required format	
	II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council	//////////////////////////////////// ////	

Regulation (EC) No 1083/2006			
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	text	Programme "Subordinated loan", Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)?	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐ ☐	+
	(b) urban development funds		-
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		-
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
II.3.1	equity	clicking box ☐	NO
II.3.2	loan	clicking box ☐	YES

II.3.3	guarantee	clicking box ☐	NO
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	clicking box ☐	NO
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
II.7	Legal status of the financial engineering instrument	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	radio button ☐ ☐	-
separate block of finance within a financial institution	+		
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	DD/MM/YYYY	13.04.2011
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//////////////////////////////////// /////	

III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	17 344 224
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	17 344 224
III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund	//////////////////////////////////// ////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	radio button ☐ ☐	-
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	number (amount)	0
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		//////////////////// /////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////

IV.1	Operational Programme contributions paid to final recipients in loans	//////////////////// /////	
IV.1.1	Name of loan product	text	Subordinated loan and technology loan
IV.1.2*	Number of final recipients supported	//////////////////// /////	
IV.1.2.1*	out of which large enterprises	number	0
IV.1.2.2*	out of which SMEs	number	10
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	0
IV.1.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.1.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	10
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	2 429 325
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	number (amount)	2 429 325
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount)	2 429 325
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	2 429 325

IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	DD/MM/YYYY	13.04.2011
IV.2	Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees	//////////////////////////////////// /////	
IV.2.1	Name of guarantee product	text	N/A
IV.2.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid to final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A

IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	N/A
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.3	Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital	//////////////////////////////////// /////	
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	N/A
IV.3.2*	Number of final recipients supported	//////////////////////////////////// /////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	N/A

IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture capital) fund	number	N/A
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.4	Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products	//////////////////// /////	
IV.4.1	Name of other financial product	text	N/A
IV.4.2*	Number of final recipients supported	//////////////////// /////	//////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A

IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	N/A
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.5	Indicators	//////////////////////////////////// //////	//////////////////////////////////// //////////////////////////////////// ////////////////////////////////////
IV.5.1*	Number of jobs created	number	49

Allikas: KredEx, 22.05.2013